ޤާނޫނު ނަންބަރު: 9/2014
(ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު)

ފުރަތަމަ ބައި: އާންމު ބައި

10 ވަނަ ބާބު

އިބްތިދާއީ މާއްދާތައް

10 ވަނަ މާއްދާ ތަޢާރަފާއި ނަމާއި އަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚު

11 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުމުގެ އުސޫލުތައް؛ އާންމު މަޤްޞަދުތައް

12 ވަނަ މާއްދާ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށް ނޫން އެހެން ކުށްތައް އުވިދިއުން

13 ވަނަ މާއްދާ ޤާނޫނުގެ ބާރު ހިނގާ ދާއިރާ

14 ވަނަ މާއްދާ މަދަނީ ފަރުވާތައް ދެމެހެއްޓުން

15 ވަނަ މާއްދާ ހެކި ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާ؛ އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުވާހިނދަކު ޤަބޫލުކުރެވޭނެ ކަންކަން

16 ވަނަ މާއްދާ ފައިސާގެ އަދަދުތައް މުރާޖަޢާކުރުން

17 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުން

18 ވަނަ މާއްދާ އުވާލެވޭ ޤާނޫނު

ތަޢާރަފާއި ނަމާއި އަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚު

ތަޢާރަފާއި ނަން

10. (ހ) މި ޤާނޫނަކީ، ޖިނާއީ ކުށްތަކާއި، އެ ކުށްކުށުގެ ޖިނާއީ އުފުލުމުގެ މިންގަނޑާއި، އެ ކުށްކުށް ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާތަކާއި، އެ ކުށްކުށުގެ އުޤޫބާތާއި، ކުށްތަކާއި އުޤޫބާތު ދަރަޖަކުރެވިގެންވާގޮތާއި، ކުށުގެ ދިފާޢުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެ ކަންތައްތަކާއި، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލާއި، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ މިންގަނޑު ކަނޑައަޅައި އެކަންކަމާބެހޭ އެންމެހައި އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނަށް ކިޔާނީ "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު" އެވެ.

ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚު

(ނ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ، 16 ޖުލައި 2015 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ. އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2015 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) އަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުން 16 ޖުލައި 2015 އަށް ފަސްކުރުމުގެ ސަބަބުން ހިފެހެއްޓުމުން އެ މަޖިލިސްގައިވެސް ކަމުގައިވާތީ، އެއްވެސް ޚިލާފެއް އުފެދިދާނެ ނުހިނގުމަށްޓަކައި، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރިއަށްދާނެއެވެ.

(1) 13 އޭޕްރިލް 2015 އިން ފެށިގެން 16 ޖުލައި 2015 ގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) އަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާ ހަމައަށް ހިނގާ މުއްދަތުގައި ޢަމަލުކުރާނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/81 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު (ޕީނަލްކޯޑު) ޗެޕްޓަރު 1) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/81 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު ޗެޕްޓަރު 2) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/66 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު ޗެޕްޓަރު 3) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/68 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު ޗެޕްޓަރު 4) އަށެވެ؛ އަދި

(2) 13 އޭޕްރިލް 2015 އިން ފެށިގެން 16 ޖުލައި 2015 ގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) އަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާ ހަމައަށް ހިނގާ މުއްދަތުގައި، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާއިރު، މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށަކާއި އެކުށަކާ ގުޅުންހުރި އުސޫލުތަކާއި، އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ނުވަތަ ޤާނޫނުގެ ބަދަލުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށަކާއި ނުވަތަ އެކުށަކާ ގުޅުންހުރި އުސޫލަކާ އެއްވެސް ފުށުއަރާފައިވާނަމަ، އެ ބާވަތުގައި އިސްތިސްނާވާނީ އެ އެހެން ޤާނޫނާ ނުވަތަ އެ އެހެން ޤާނޫނެއްގެ ބައެއްނެވެ.

ކުރީގެ ކުށްކުން

(ރ) އާންމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ ނުވަތަ ކޮށްފައިވާ ކުށެއްގެ މައްސަލަ މި ޤާނޫނުގެދަށުން އަދި މި ޤާނޫނުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާއެއްގޮތަށް ނުހިނގާނެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ ނުވަތަ ކޮށްފައިވާ ކުށަކަށް މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމަށްފަހު އަދަބު ކަނޑައަޅާނަމަ، އެ ކުށަކަށް ދިނުމަށް މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބަކީ ކުރީގެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބަށްވުރެ ކުޑަ އަދަބެއްނަމަ، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގައި އެ ކުށުގެ މައްސަލަ ހިންގުމަށް އޮތް އުސޫލަކީ ނުވަތަ އިޖުރާއަތަކީ، ކުރީގެ ޤާނޫނަށްވުރެ ދަޢުވާލިބިފައިވާ މީހާއަށް ލުއި އިޖުރާއަތެއްނަމަ، އެފަދަ ކުށެއްގެ މައްސަލަ ހިންގާނީ މި ޤާނޫނުންނެވެ. އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ ކުށަކަށް އޮތް އަދަބު ލުއިވާ ބާވަތުގައި އެ ކުށަކަށް އަދަބު ކަނޑައަޅަންވާނީ މި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

ޝަރީޢަތުގެ އުސޫލުތައް؛ އާންމު މަޤްޞަދުތައް

ޝަރީޢަތުގެ އުސޫލު 11. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ މާއްދާތައް މާނަކުރާނީ އެ މާއްދާތަކުގެ އިބާރާތްތަކުން ދޭހަވާ އާންމު މާނައާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތީންނެވެ. އެހެންނަމަވެސް މާއްދާއެއްގެ އިބާރާތްތަކުން އެއް މާނައަށްވުރެ ގިނަ މާނަ ދޭހަވާގޮތަށް މާނަކުރެވޭނަމަ، އެ މާއްދާ މާނަކުރަންވާނީ، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިގެންވާ އާންމު މަޤްޞަދުތައް ހާސިލުވާ ގޮތުގެމަތީންނާއި، މާނަކުރަންޖެހޭ މާއްދާގައި ހިމެނިގެންވާ ޚާއްޞަ މަޤްޞަދުތައް ހާސިލުވާ ގޮތުގެމަތީންނެވެ. މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދީފައިވާ އިޚްތިޔާރު ބޭނުންހިފާނީ އެ ބާރުތަކާ ގުޅިގެން މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތީންނެވެ. އަދި އެ މިންގަނޑުތަކަކީ އާދޭ ޢުރުފުގައި ނުފޫޒު މިންގަނޑުތަކަކަށްވާނަމަ، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިގެންވާ އާންމު މަޤްޞަދުތައް ހާސިލުވާ ގޮތުގެމަތީންނެވެ.

އާންމު މަޤްޞަދު (ށ) މި ޤާނޫނުގެ އާންމު މަޤްޞަދަކީ ދީނާއި، ފުރާނައާއި، ނަސަބާއި، ބުއްދިއާއި މުދާ ހިމާޔަތްކުރުން، ޤާނޫނީ ގޮތުން ރައްކާތެރިކަން ދެވިފައިވާ ފަރުދީ މަޞްލަޙަތުތަކާއި އާންމު މަޞްލަޙަތުތަކަށް ޤާނޫނުގައި ހުއްދަކޮށްފައިނުވާ ގެއްލުމެއްދިނުން ނުވަތަ ޤާނޫނުން މަނާކޮށްފައިވާ ނުބައި ކަންކަމުން، ގެއްލުމެއް ނުވަތަ ގެއްލުމުގެ ނުރައްކާ ކުރިމަތިވާ ކަންކަމުން ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ކުރިން ބޭނުން ކަމުން ގެއްލުން ދިނުމާއި، އަދި ކުރިއަށް އަދަބުދިނުމުގެ ބާރު ހިނގާފައިވާ ކަންކަމުގެ ޚާއްޞަ ސަލާމަތާއި މި ޤާނޫނުގެ މާއްދާތަކުގެ މަޤްޞަދުތަކަށްވެސް ވިޔަސް، އަދި މި ޤާނޫނުގެ މާއްދާތައް މާނަކުރުމުގައިވެސް، އަންނަނިވި މަޤްޞަދުތައް ހާސިލުވާ ގޮތުގެމަތީންނެވެ:

(1) ކުށްކުރާ މީހާ ކުށުން ފިލުވާ ނިސްބަތާއި، ކުރާ ކުށުގެ ބޮޑުމިނުގެ ނިސްބަތުގައި އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ އުޤޫބާތް ކަނޑައެޅުން؛

(2) ކުށަކަށް ނުވާ އަމަލު ކުށުގެ ގޮތުގައި ކުށްވެރިކުރުމުން ރައްކާތެރިކުރުމާއި، ކުށުގެ އަމަލު ކުށުގެ ގޮތުގައި ކުށްވެރިކުރުން؛

(3) ކުށުގެ ތަޢުރީފުތަކާ ނުވަތަ ކުށް ސާބިތުކުރާ މިންގަނޑު ގުޅޭ އަސާސްތަކާ ގޮތުގައި ނުވަތަ ޤާނޫނީ ހަމަހަމަ ނުވާ ގޮތުގައި މުޢާމަލާތްކުރުމުން ރައްކާތެރިވުން؛

(4) ކުށް މަސައްކަތްތެރިޔާގެން އަދި ވަރާ ދަރަޖަތަކަކަށް ކުށްތައް ބަހައިގެން، ކުށްކުރަން ދޫވާ އަދަބުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅައިދިނުމާއި، ކުށުގެ ގޮތުގައި މަސްއޫލުވެފައިވާ އަދަބުތަކާ ކޮބައިކަމުގެ އެކަށީގެންވާ އިންޒާރު ދިނުމާއި އެފަދަ އަދަބެއް ކުރިމަތިވާނެ ނުކުންނާނެ ނަތީޖާއަކީ ކޮބައިކަން ބަޔާންކޮށްދިނުން.

އިތުރު މަޤްޞަދު (ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޤްޞަދުތަކަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ ގޮތުގެމަތީން، އަންނަނިވި ކަންކަން ގެނެސްދިނުމަކީ އާންމު މަސްލަހަތު ދުވަސްތަކުގައިވެސް މި ޤާނޫނުން ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ މަޤްޞަދުތަކެވެ:

(1) މުޖުތަމަޢުގެ އާންމު އިޖުތިމާޢީ މިންގަނޑުތަކަށް އުނިކަން ގެންނަ އަމަލުތަކަށް އެކަށީގެންވާ އަދަބު ކަނޑައަޅައިގެން، އާންމު ހަމަޖެހުން ދެމެހެއްޓުން؛

(2) ކުށްކުރަން ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބުގެ ސަބަބުން އެފަދަ ކުށްކުރުމުން ދުރުހެލިކުރުވުމާއި އެފަދަ ކުށް މަދުކުރުން؛

(3) ޖިނާއީ އަމަލުތަކާއި ތަކުރާރުވިޔަނުދިނުމުގެ ގޮތުން ހައްދަދުކުރުން ހިމާޔަތްކޮށް ހިފެހެއްޓުން؛

(4) މުޖުތަމަޢުގެ އާންމު އިޖުތިމާޢީ މިންގަނޑުތަކަކީ މި މާއްދާގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި އާންމުކޮށް މުޖުތަމަޢު ޤަބޫލުކުރާ ސުލޫކީ ޒިންމާތައް ހިމެނެއެވެ.

ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށް ނޫން އެހެން ކުށްތައް އުވިދިއުން

ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށް ނޫން އެހެން ކުށްތައް އުވިދިއުން

12. މި ޤާނޫނުގައި ކުށެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެހެންވެސް ޤާނޫނެއްގައި ކުށެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ އެއްވެސް އަމަލަކީ ކުށެއް ނޫނެވެ.

JUSTICE initiative

ޤާނޫނުގެ ބާރު ހިނގާ ދާއިރާ

ޤާނޫނުގެ ބާރު ހިނގާ ދާއިރާ

13. (ހ) އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލުމުގެ ބާރު ދައުލަތަށް ލިބިގެންވެއެވެ:

(1) (i) ކުށެއްގެ ރުކުނެއް ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް އަމަލެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިނގާ ހިނދު، އެ ކުށަކަށް؛ ނުވަތަ

(ii) ކުށެއްގެ ރުކުނެއް ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމަލެއްގެ ނަތީޖާއެއްގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ލިބޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގައިކަމަށް ވާނަމަ އެ ކުށަކަށް؛ ނުވަތަ

(iii) މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ކުށެއްގެ އަމަލު ފުރިހަމަވާނަމަ، އެ ކުށުގެ އަމަލުގެ ރުކުން ނުވަތަ ނަތީޖާގެ ރުކުން ފުރިހަމަވީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ކުށަކަށް؛ ނުވަތަ

(iv) އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކާއި ހިމެނިގެންވާ ގޮތަށް ހިނގާ މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ކުށްކުރުން:

(ހހ) އުފަދަ ކުށެއްގެ ރުކުނެއް ކަމުގައި ބެލެވޭ އަމަލެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރުން؛ އަދި

(ށށ) ކުށުގެ އަމަލު ފުރިހަމަކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަނެއް ނުވަތަ އެ ކުށުން ނުކުން ބޭނުންވާ ނަތީޖާ ނުކުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަނެއް ދިވެހިރާއްޖޭ ފިޔަވައި އެހެން ޤައުމެއް ކަމުގައިވީނަމަ؛ އަދި

(ނނ) އެ ކުށުގެ އަމަލު ފުރިހަމަކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤައުމުގައި، ނުވަތަ އެ ކުށުގެ ނަތީޖާ ނުކުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤައުމުގައި އެ ކުށުގެ އަމަލު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި އެއީ އެ ޤައުމުއްގައިވެސް، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެކަން ކުރިނަމަ، ދިވެހިރާއްޖޭގައިވެސް ކުށެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެ އަމަލެއްކަމުގައިވީނަމަ؛ އަދި

(2) ކުށެއްގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން، ދިވެހި ރައްޔިތެއްނަށް ނުވަތަ ދައުލަތަށް، ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މުދަލަށް، ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ބާރު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކަކަށް، ގެއްލުމެއް ކުރިމަތިވާ ބާވަތުގެ ކުށާއި، އެއިން ފަރާތަކަށް އުފަދަ ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެކަމަށް ބޮޑުވާ މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ކުށް؛ އަދި

(3) ކުށްކުރި ޝަޚްޞު ތަނެއްގައި ކަމަށްވިޔަސް ދިވެހިރައްޔިތުން ނުވަތަ ދިވެހިރައްޔިތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކުރާކަމުން، ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅުން ބިނާވެފައިވާ މީހަކު ކުރާ ކުށް؛ އަދި

(4) ކުށްކުރި ޝަޚްޞު ތަނެއްގައި ކަމުގައިވިޔަސް، އަދި އެ ކުށްކުރި މީހުންގެ ދިރިއުޅުން ބިނާވެފައިވީ ޝަޚްޞު ފަހުމުއްގައި ކަމުގައިވިޔަސް، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގާނޫނު ކަނޑައެޅިގެން ހިފާފައިން ކޮށްގެން ކުރެވޭ ކުށެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭއިން ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއާހަދާއެއްގެ ސަބަބުން އެ ކުށުގެ އަމަލުގެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގެ ބާރު ދައުލަތަށް ލިބިދޭ ބާވަތުގެ ކުށް؛ އަދި

(5) ކަނޑުގެ އުޅަނދުފަހަރާއި ވައިގެ އުޅަނދުފަހަރުގެ ތެރެއިން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިދަ ނަގާފައިވާ އުޅަނދަކާ ދަތުރުކުރާ ނުވަތަ އެއިން އުޅަނދެއްގައި ކުރެވޭ ކުށް.

ކުށުގެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގެ ބާރު އޮތުން އެއީ ކުށުގެ ރުކުނެއް ނޫންކަން

(ށ) ކުށުގެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގެ ބާރު ދައުލަތަށް އޮތްކަން ސާބިތުކުރުމަކީ، އެ ކުށުގެ ރުކުނެއް ނޫނެވެ. އެއީ ކުށެއްގެ މައްސަލަ ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ދައުލަތަށް ލިބިގެންވާ ބާރު ބަލަންޖެހޭނީ ކަނޑައެޅިފައިވާ މިންގަނޑަކަށެވެ. ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގެ ބާރު ދައުލަތަށް އޮތީތޯ ބެލުމަށް ބާރުކޮށް މިންގަނޑަކާ އަޚްލާޤު ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ކުށުގެ ނިސްބަތް ސާބިތުކުރަންޖެހޭ ދަރަޖައަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ކުށަށްޖެހޭ ކަމެއް ނޫނެވެ.

ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ ބާރު

(ސ) ކޯޓުގެ ހުރުމަތަށް އުނިކަން އަރުވުމުން އެކަމަށް ކޯޓުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމަށް ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ ބާރާއި، ކޯޓުގެ އަމުރުތައް ނުފޫޒު މަރުޙަލާ ބުރުދުވާ ފޯރުކޮށް ކުރިއަށްގެންދިއުމުގައި ބޭނުންވާ ތަރުތީބުތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް ކޯޓަށް ލިބިގެންވާ ބާރަކަށް، މި ޤާނޫނުގެ ސަބަބުން އެއްވެސް އަސަރެއް ނުކުރާނެއެވެ.

ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތް އެހެން ޤައުމަކަށް ދައުލަތުން ފޮނުވައިދިނުމަށް އެދުން

(ޑ) ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއެއްގައި ކަނޑައެޅިގެން އެހެން ޤައުމަކުން ހާޒިރުކުރުމަށް ނުވާހިނދަކު، ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ، އެހެން ޤައުމަކަށް ދައުލަތުން ފޮނުވައިދިނުމަށް އެދި، ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ ކަމަށްވާ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ދިރާސާގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ ހަމައެކަނި ނޫނެވެ.

މާނަކުރުން

(ޒ) (1) "ދިވެހިރާއްޖެ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ދިވެހިސަރުކާރުގެ ބާރު ހިނގާ ބިމާއި، ކަނޑާއި، އެ ބިމާއި ކަނޑުގެ މަތީގައިވާ ވައިގެ ސަރަޙައްދާއި އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި، ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދާއި، ސަރަޙައްދީ ކަނޑާއި، މީހުން އުޅޭ ރަށްރަށާއި މީހުން ނޫޅޭ ރަށްރަށެވެ.

(2) "ދަޢުލަތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދަޢުލަތް ހިންގުމުގެ ބާރުތައް ހިނގާ ފަރާތްތަކެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދު

(ޓ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދުގައި ހިމެނޭ ޤުދުރަތީ ވަސީލަތްތަކަށް ހުރި، ބެލެހެއްޓުމާއި، ހިމާޔަތްކުރުމާއި، އެ ވަސީލަތްތަކުގެ ބޭނުން ހިފުމުގެ ހަމަތައް ކަނޑައެޅުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނާ ގުޅޭ ޒިންމާތައް ކަނޑައެޅުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދުގައި ޖިނާއީ ޤާނޫނު ހިނގުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ބާރު ލިބިގެންވާއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދުގައި ކުރާ ކުށްތަކުގެ ތަޙުޤީޤު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނީ ޒިންމާތަކާ އެއްގޮތަށް ކަނޑައެޅުމަށް، މި ޤާނޫނު ހިންގުމުގެ ބާރު ދިވެހިރާއްޖެއަށް ލިބިގެންވާ ގޮތުގައި، މި މާއްދާގައި "ދިވެހިރާއްޖެ" ކަމަށް ބުނެފައިވާ ބައިގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނީ ޒިންމާތަކާއި އެއްބަސްވުންތަކާއި ޤާނޫނުތަކުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަރަޙައްދު ހިމެނެއެވެ. އަދި އެފަދަ ޤާނޫނީ ތަފްސީލުތަކުގައި ކުށް ކުރެވޭ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ކަނޑައެޅުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނީ ޒިންމާތަކާއި އެއްބަސްވުންތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.

މަދަނީ ފަރުވާތައް ދެމެހެއްޓުން

މި ޤާނޫނުގައި އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވާ އެއްވެސް ޢަމަލަކާ ގުޅިގެން މަދަނީ ދަޢުވާއެއްގައި ބަދަލެއް ހޯދުމަށް، ނުވަތަ އަދަބެއް ދިނުމަށް، ނުވަތަ މުދަލެއް ހިފެހެއްޓުމަށް، ނުވަތަ އަނބުރާ ދިނުމަށްޖެހޭ އެއްޗެއް ހޯދުމަށް، ނުވަތަ ޤާނޫނުން ހުއްދަކުރާ ގޮތުގެ މަތިން ކުރާ ކަމެއް ހުއްޓުވުމަށް، ނުވަތަ ޤާނޫނުން ހުއްދަކުރާ އެހެން ކަމަކަށް ހުރަހެއް ނާޅައެވެ. ނުވަތަ އޭގެ ސަބަބުން ނުގެއްލެއެވެ. އަދި މި ޤާނޫނުގައި ކުށް ކަނޑައެޅުމުގައި، ކުށުގެ މަދަނީ ގެއްލުމުގެ ބައި ހިލޭސްވެގެންނުވާނެއެވެ.	14.	މަދަނީ ފަރުވާތައް ދެމެހެއްޓުން

ހެޔި ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ؛

އުޒުރު ދެކޮޅަށް ސާބިތުކުރުމާއި ޒިންމާދާރުވާން ކަންކަން

އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ ޝައްކެއްނެތި ކުށުގެ ކޮންމެ ރުކުނެއް ސާބިތުކޮށްދީފައިނުވާނަމަ، އެއްވެސް މީހެއްގެ މައްޗަކު ކުށެއް ސާބިތުކުރެވިގެންވާކަމަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ. އެ މިންވަރަށް ހަމަ ނުކުރެވޭ ހާލަތްތަކުގައި، ދައުލަތުން ކުށެއް ނުކުރާކަމަށް މީހާ ކުށެއް ނުކުރާކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.	(ހ)	15.	ކުށެއް ނުކުރާކަމަށް ޤަބޫލު ކުރުން
(1) ކޮންމެ ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ އޮތީ ދައުލަތަށް. އެ ޒިންމާ އަދާނުކުރެވިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެ ކުށެއް ކަނޑައެޅިގެންނުވާނެ، އެ މީހާ ދޫކޮށްލާނީއެވެ.	(ށ)		ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ
(2) މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޒުރު ދޭހަކުރާ ބާރުއަޅާފައިވާ ނުވަތަ ހިމެނިދާ، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމުގެ ޒިންމާ، ދިފާޢުކުރާ ފަރާތުން އުފުލަންވާނެއެވެ:			ދިފާޢުކުރާ ފަރާތުގެ މައްސަލަ އޮތް ޒިންމާ

(i) އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ ޝައްކުއުފެދޭ މިންވަރަށް ކުރާ ގޮތުގައި ހެކިތަކުން ސާބިތުކޮށްދިނުން؛

(ii) އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ ޝައްކުއުފެދޭ ނުކުރާވަރު މިންވަރަށް، އިސްތިސްނާގެ އުޒުރުގައި ހިމެނޭކަމާއި، އެހެން ނުވަތަ އުޒުރުގައި ދިފާޢުކަމާއި، އަދި ކުރުމަކުގައި އެ ޢަމަލު ނުކުރެވުނު ހާލު އުޒުރުގައި ހިމެނޭ ދިފާޢު އުފުލުމަށް ކުރުގެ މައްސަލަ ހިނދުވާކަން ސާބިތުކޮށްދިނުން؛ އަދި

(iii) ދިފާޢު ބަރުދަށް ފާޅުގެ މައްސަލަ އުފުލުމަށް ދިފާޢުގައި، ކުރުގެ ޒިންމާ އުފާލުން އުފުލަންޖެހޭ ހާލަތްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ބޭނުންވާ އަދިން ހުރިހާ ހެކިކަމާއި ލިބިހުރި އަނގަބަހުގެ ބާރުވަރުގެ ބަދަހިކަން ސާބިތުކޮށްދިނުން.

ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްސަލަ އޮޅު ޖިންނާ

(3) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ، ހުރަހަރެގެން އަޑު ޢާންމު ކޯޓުގެ ދިފާޢުއްގައި ހިމެނިގެންވާ ކޯޓުގެ ރުކުނުއް ދިބެހެއް އެންމެހައި ހުއްކުއްގެ ބެލަހެއްޓުން ބެލުމީ ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް، ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ޖިންނާއްކަވެ.

އެހެންގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާހިދަކު ކުށްވެރިނުވާކަން

(ށ) އެހެންގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާހިދަކު، މި ޤާނޫނުން ފަރާތްކޮށް ވަކި ގޮތަކަށް ކުށުގެ ކުށުން ބެއާންކުރާ ޖަލްސާތަކުގައި، އެ ކަމެއްގައި ހިމެނިގެންވާ ނުކުތާތައް ސާބިތުކޮށްދެވޭނީ ކަމަށް ކޮށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ކުށުވެރިނުވާކަމަށެވެ. އެއީ، އެކަމުގެ އަސާސް ފާހަގަ ހަރުދަނާކޮށް ޕަބްލިކުވާ ހެދުމާ ހެއްކާއި ބެލެހެއްޓުން ބެލުމާ އެހެން ގޮތަކަށް އެކަން ސާބިތުކުރާ ހިނގާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

(ނ) "ޢާންމު ދިފާޢު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 40 ވަނަ މާއްދާ، 50 ވަނަ މާއްދާ، 60 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޯޓުގެ ދިފާޢުއަށެވެ.

ފައިސާގެ އިދާރީ މުރާޖަޢާކުރުން

ފައިސާގެ އިދާރީ މުރާޖަޢާކުރުން

16. (ހ) މުދަލާއި ހިދުމަތްތަކުގެ އަގުން އަންނަ ބަދަލާ ގުޅިގެން، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާގެ އިދާރީތަކަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭތޯ ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި މުދުވެގެން ކޮންމެ 5 އަހަރަކުން އެއްފަހަރު އެ އިދާރީ މުރާޖަޢާކޮށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ހުށަހެޅުމަށް ޓީމެއް ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ފަދައިން ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާ މުދަލާއި ހިދުމަތްތަކުގެ އަގުން އަންނަ ބަދަލާބެހޭ ޓީމު ގުޅިގެން، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާގެ އިދާރީތަކަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބަދަލުގެނެސްދޭ ހިނދަކު، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ފައިސާގެ އިދާރީއާ ނުލާ މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އެންމެ ފަހުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާ މުރާޖަޢާކޮށްފައިވާ އިދާރީ އެގޮތުގައި ދެމިއޮންނާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން

17. އިބާރާތުން ބޭނުންކުރުމުގައިވާ ގޮތުން ތަފާތުކޮށް މާނަކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިނުވާހާ ހިނދަކު:

(1) "ބައިވެރިން" އަކީ ދިފާޢުވެރި މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދިފާޢުވާ މާނަކުރުމެވެ.

(2) "ބިރުއަޅުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ އުޅުމާ ދައުލަތާއެކު ނަތީޖާގެ ގޮތުން ކުރެއް ނުތަކެއްގެ ޒުވާނ ނުވަތަ ކުދިން ކުރުވާ ނުވާކަމުގެ ޒުވާން ނުވަތަ ކުރެއް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ހުރި ނުތަކެއްގެ ޒުވާގެ އަޑުމަތީވެ.

(3) "ކުށެއްކުރަން އުޒުރު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 80 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(4) "އޮބްޖެކްޓިވް ބައި" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 710 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(5) "އޮބްޖެކްޓިވް ޓެސްޓް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 710 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(6) "މަންފާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 315 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(7) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ އަނިޔާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ ވޭނާއި، ހަށިގަނޑަށް ޖެހޭ ބައްޔާއި، ހަށިގަނޑުގެ މާއްދީ އެއްވެސް ބަދަލަކަށް ލިބޭ އުނިކަމަކަށެވެ.

(8) "ފަނާކުރުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 222 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(9) "ފަނާކުރަނިވި މާއްދާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 121 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(10) "ބާރުވެރިޔާގެ ޙުކުމް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(11) "ސާފު އަދި ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތް ހިދު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ޤާނޫނުން ދީފައިވާ ހިދު އަމާޒާއި ގުޅުން ސަބަބުތަކަށް ބަލާ މިންގަނޑަކުން ވުރެ މަތީ ދަރަޖައެއްގެ، އެހެންނަމަވެސް އެކަށީގެންވާ ޝައްކެއް އުފެދޭ ދަރަޖައެއް ނޫން މިންވަރަކުން ހިދު ލިބުމުގެ މިންގަނޑަކުން ދަށް މިންގަނޑެއްގެ ހިއްކަކަށެވެ.

(12) "ތިމާގެ މިލްކު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 413 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(13) "ދުލުބޯ ވާހަކަ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 231 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(14) "ކުޑަކުދި މީހާގެ އަމަލުގެ ޒިންމާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(15) "ކުރުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 27 ވަނަ މާއްދާގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(16) "ނަތީޖާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(17) "ކުށެއް ސާބިތުވުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ އުފުލޭ ދަޢުވާއެއްގައި ކޯޓު ހުކުމެއްގައި ކުށަކުން ކުށްވެރިވާ ކަމަށް ކަނޑައެޅުމެވެ. އަދި އެ ހުކުމް އިއްވުން ގޯސްކަން ބަދަލުވެގެން ނުވާނަމަ، ދުސްތޫރީގޮތުގައި ނުވާކަމެވެ. ނުވަތަ މީހަކު ކުށެއް ކުރިކަމަށް އެއްބަސްވުމާ އެއްބަސްވުން ކޯޓުން ޤަބޫލުކުރާ ޤަބޫލުކުރުމެވެ.

(18) "އޭޖެންޓް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(19) "ކުންފުނި" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(20) "މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއްގެ މުވައްޒަފު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 538 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(21) "މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 537 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(22) "ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 720 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(23) "ބަންދުގައި މީހުން ބަހައްޓާ ތަނެއް ބަލަހައްޓާ މުވައްޒަފު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 532 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(24) "ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(25) "މަކަރާއި ހީލަތް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(26) "ބޭނުންވާ މިންވަރަށްވުރެ އިތުރަށް ބާރުގެ ބޭނުން ކުރުވިއްޖެ ކަމުގައި ބެލުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 45 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(27) "ބާރުގެ ބޭނުންކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ނުފޫޒު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 55 ވަނަ މާއްދާގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(28) "ދިރިއުޅޭ ތަން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 230 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

JUSTICE initiative

(29) "ޖުރުމްތައް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(30) "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަހައްދު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 614 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(31) "ޙައްޤު ލިބިގެންވާ ދިރުމެއް" އަކީ "ޙައްޤު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 50 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(32) "ގޯވާ ބަހާރީ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 121 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(33) "ޖިންސާ އުފެއްދުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 215 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(34) "މާލީ އިދާރާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 215 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(35) "މާލީ ލިޔުމެއް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(36) "މާލީ ހިދުމަތްފޯރުކުރާ ފަރާތް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 215 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(37) "މާލީ މުޢާމަލާތު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 721 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(38) "ބޭރު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 710 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(39) "ބޯޓު" ކަމަށް ބުނެފައި އޮވަނީ ތިމާއަށް އުޅެން ތަނަކަށް ނުދެވޭން ގޮތަށް ހިފެހެއްޓުމަށް، ބަންދުކުރުމަށް ހިމެނޭ ގޮތަށް ތިމާގެ ހަރަކާތް ގެއްލުވައި ލިބިދޭ ގޮތަކަށް ވާއްޖެ ގޮތުން ބަނދު ބަނދުގެ ބަންދުކުރުމަށް، އަދި ބަނދުގެ ބަންދުކުރުމަށް ވާނީގެ ބިރުދައްކާ ކަމަށް އެއިރުގެ ބިރުދައްކާ ކަމަށް އަދި ބަންދުކުރުވައި ބަނދުގެ ހިފެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ ތިމާއަށް އުޅެން ތަނަކަށް ނުދެވޭން ގޮތަށް ހިފެހެއްޓުމަށް ހަރަކާތް އެހާ ލިބިދިޔަ ބިރުވެރިކަމެއް ބޭރު އިހުސާސް ކުރުވުމެވެ.

(40) "ހިނގާބިނގާވެ އުޅުމުގެ މިނިވަންކަން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(41) "ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 533 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(42) "ޢާންމު ދިފާޢު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(43) ފިރިހެން ނަމުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ނަން އަންހެން ނަމުގެ ގޮތުގައި، އަދި އަންހެން ނަމުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ނަން ފިރިހެން ނަމުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ.

(44) "އިސް ހިންގުންތެރިޔާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(45) "މަތީ ދަރަޖައަކަށް ރައްކާތެރިކުރެވިފައިވާ މަޢުލޫމާތު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 232 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(46) "މަތީ ދަރަޖައަކަށް ސަލާމަތީ ފިޔަވަޅު އެޅިފައިވާ ތަން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 230 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(47) "ގެ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(48) "ގޭގައި ބަންދުކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ދިރިއުޅޭ ހިޔާވަހިކަމެއްގައި އެގޭގެ ސަރަޙައްދުން ބޭރަށް ދިއުން މަނާ ވެގެންވާ ގޮތެއްގައި ކުށްވެރިއަކަށް އަދަބެއްގެ ގޮތުން ބަންދު ކުރުމެވެ.

(49) "މުދިން ފުރިހަމަނުވާ ކުށް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 80 ވަނަ މާއްދާއާއި 81 ވަނަ މާއްދާއާއި 82 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށްތަކެވެ.

(50) "ޤާބިލުކަން ނެތް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 27 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(51) "މީހުން ދިރިއުޅޭ އިމާރާތް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 221 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(52) "ކުށްކުރުމުގެ އާލާތް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 87 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(53) "މަސްތުވުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(54) "އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫންގޮތަކަށް މަސްތުވުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 54 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(55) "މަނާކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 539 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(56) "ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ދިފާޢު" އަދި "ހުއްދަ ހާލަތު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 40 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(57) "އުނިގެނުން" ނުވަތަ "އުނިގެނުމެއް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(58) "ޖަލްދުދުކުރުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(59) "ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ މުވައްޒަފު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 521 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(60) "ޤާނޫނީ ބަލަދުވެރިޔާ" އަށް ދީފައިވަނީ 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(61) "ދިފާރިޔާއްޖު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(62) "މާއްދީ އެހީތެރިކަން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 720 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(63) "ކޮމިޝަން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 611 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(64) "ކުޑަކުއްޖެއް" ކަމަށް ބެލެވޭނީ އުމުރުން 18 އަހަރު ނުފުރޭ ކޮންމެ ކުއްޖެކެވެ.

(65) "ނިސްބަތުން ކުޑަ މިންވަރަކަށް ބައިވެރިވި މީހާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ (iii) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(66) "ފައިސާގެ ދިއުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 721 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(67) "ވަކި ގޮތަކަށް އަމަލުކުރަން ޖެހޭ ހާލަތްތަކެއް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 41 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(68) "އިހުމާލު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކަމުގައެވެ.

(69) "ދައުލަތުގެ ދަޢުވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވާފަދަ ކަންތައް" އަށް ދީފައިވަނީ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކަމުގައެވެ.

(70) "މަޤްބޫލުގެ ޙާލަތު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކަމުގައެވެ.

(71) "ހަޑިހުތުރު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 622 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކަމުގައެވެ.

(72) "ކުށްކުރި މީހާ" ކަމުގައި ބުނެފައި އެވަނީ ކުށެއް ސާބިތުވެފައިވާ ކޮންމެ މީހަކަށެވެ.

(73) "ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 510 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކަމުގައެވެ.

(74) "ރަސްމީ އިދާރާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 520 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކަމުގައެވެ.

(75) "އިންޝުއަރުކުރި މީހާ" އަދި "އިސްކޮޓްލަންޑު ބަރަކާތްތެރިވި މީހާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރު ގެ (i) ގައި ދީފައިވާ މާނަކަމުގައެވެ.

(76) "ފެހިފަރާތް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 216 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކަމުގައެވެ.

(77) "ޖިނާއީ ބަންދު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 537 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކަމުގައެވެ.

(78) "މީހާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ފަރާތަކަށް އެކުވެރިވާ ހަމަ އުފެއްދުމާ އިންސާނާއި އާންމުކޮށް ހިއްސާ ވިއްކާ ކުންފުނިތަކާއި އާންމުކޮށް ހިއްސާ ނުވިއްކާ ކުންފުނިތަކާއި ސަރުކާރާއި ޤާނޫނީ ޝަޚްޞިއްޔަތުކާއި އަދި ކުންފުނިތަކުގެ ގުޅުމުގައި ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ ޖަމާޢަތްތަކަށެވެ.

(79) "އަންހެނާގެ އިއްދަ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 410 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކަމުގައެވެ.

(80) "ދިބެހިވާ ހުރިހާ ހެއްކެއްގެ ބެލެހެއްޓުން ބަލައި ސާބިތުކޮށްދެނުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ސާފު އަދި ޤަބޫލުކުރެވޭ ހެކީގެ މިންގަނޑަކުން ވުރެ ދެން މިންގަނޑެއްގައިވާ ހެއްކެއް އަދި އެ މިންގަނޑުން ކޮންޓު ކަމަކީ ދިބެހިވާ ހެއްކެއް

ބަލާއިރު ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވާ ކަންތައް އެއީ ޝައްކަށް ވުރެންވެސް ބޮޑުކަށްވުން ގޮތް ކަމަށް ދައްކައިދިނުމެވެ.

(81) "މިޒާނުގެ އަމިއްލަ މަޞްލަޙަތު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 232 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(82) "މުދާ" ކަމަށް ބުނެވުނީ އެވަނީ އުފުލޭ މުދަލާއި ނުއުފުލޭ މުދަލާއި މާއްދީ މުދަލާއި މާއްދީނޫން މުދާ ހިމެނޭ ގޮތުން އެއްވެސް އަގެއް ހުރި ކޮންމެ އެއްޗަކަށެވެ. އަދި އޭގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މުދަލާއި ޚިދުމަތާއި އެނާޖީ މުދަލުގެ މައްޗަށް އޮތް ހައްގާއި މުދަލުގެ މައްޗަށް އޮތް ބާރާއި ކާނާއި ބޯތަކެތި ފަދަ ބޭނުންކުރާ އެއްޗެހި އެއްޗަކާއި ބައްޔާއި މުއާސަލާތުގެ ނިޒާމާއި ވަސީލަތްތަކާއި ނިޒާމާއި މަޢުލޫމާތާއި ޢިލްމާއި ހުނަރާއި ތަފާސް ބައްޔާއި ހިފެހެއްޓޭ ނިޒާމާއި ހަރަކާތްތެރިކަން ފަދަ ތަކެތި ވެސް އެއީ ބައްޔަކީ އަސްގަނޑު ރަސްމީ ލިޔުންތަކަށެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި ބިނާއާއި، ގޮފިގެ ލިޔުންތަކާއި، އެހެނިހެން މިފަދަ ލިޔެކިޔުންތަކާއި، ހުއްދަތައް ހިމެނެއެވެ.

(83) "އަންހެނާގެ މުދާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 211 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(84) "މަޤްބޫލު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(85) "ޕްރޮމިސް ސްޓޭޓް ސްކީމް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 319 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(86) "ޢަމަލީ ގޮތުން ރަނގަޅުކުރެވޭ މިންވަރަށް" ކުރި ސާބިތުވުން ކަމަށް ބުނެވުނީ އުވަނީ، ހެކިގެ މިންގަނޑުތަކުގެ އެންމެ މަތީ ދަރަޖައިގެ ހެކިބަހުން ސާބިތުވާ ސާބިތުވުމަށެވެ. އަދި އެ މިންގަނޑުން ކޮންމެ ކަމެއް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާކަމުގެ ތެދުކަމާމެދު އެކަށީގެން ނުވާ ގޮތެއްގައި އެއްވެސް ޝައްކެއް އުފެދޭން ފުރުޞަތެއް ނުދިނުމެވެ.

(87) "ފުރުވާކުގަކުރުން" ނުވަތަ "ފުރުވާކުގަ އަމަލު" ނުވަތަ "ފުރުވާލެއް ނެތުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(88) "ހިފެހެއްޓުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(89) "ނަޒީޙާގެ ރުކުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(90) "ސޮލިސިޓޭޝަން ބަޔާ" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 710 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(91) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ ބޮޑެތި އަނިޔާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ މަރުވުން ނުވަތަ މަރުވެދާނެކަމުގެ ބިރު އުފެދުން ނުވަތަ ދާއިމީ ހަށިގަނޑުގެ ބައެއް ނުވަތަ ގުނަވަނަކަށް އުނިކަމެއް ނުވަތަ ގެއްލުމެއް ނުވަތަ އަނިޔާކަމެއް ދާއިމީ ގޮތުގައި ލިބިދިޔުން ބޮޑެތި އަނިޔާއަށެވެ.

(92) "ޚިދުމަތް" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 214 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(93) "ޖިންސީ އަމަލު" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(94) "ޚިޔާނާތްކުރުން" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 130 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(95) "ދައުލަތް" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(96) "އެއްޗިހި ރައްކާކުރާ ތަން" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 230 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(97) "ކުރީގެ ޖިންސީ އުޅުމުގެ ކުރީގެ އަމަލު އެކަނި ފެނުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(98) "އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 80 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(99) "މާއްދީ ކުށް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 80 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފުރިހަމަނުވާ ކުށެއްގެ ތަޢުރީފުގައި ހިމެނޭ ކޮންމެ ކުށަކަށެވެ.

(100) "އަމިއްލައަށް ދަތުރުވުން" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 113 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(101) "ބާރުން" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 220 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(102) "ވަގުތީ ބޭނުން" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 217 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(103) "ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިނުވާ ޖަމާޢަތް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވުނެވެ.

(104) "ބޭރުގެ ބޭނުންކުރުން ހުއްދަކުރެވޭނުވާ" ކަމަށް ބުނެފައި އޮތީ، މި ޤާނޫނުގެ 45 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވުނެވެ.

(105) "ޤާނޫނު ހުއްދަ ނުކުރާ ގޮތެއްގެމަތިން އަތުގައި އެއްޗެއް ބެހެއްޓުން" ކަމަށް ބުނެފައި އޮތީ މި ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވުނެވެ.

(106) "އަގު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވުނެވެ.

(107) "އަނިޔާވެރި ކުށް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 110 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވުނެވެ.

(108) "ފުރިހަމަ އާންމު ތަންތަން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 221 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވުނެވެ.

(109) "އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި މަސްތުވުން" ކަމަށް ބުނެފައި އޮތީ މި ޤާނޫނުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވުނެވެ.

(110) "ޖިހުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 310 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރެވުނެވެ.

(111) "އުކަރިގެންވާ މިންވަރުގެ ސަލާމަތު ނުހުރިކަމުން މިންވަރު" ނުވަތަ "އުކަރިގެންވާ ސަލާމަތު ނެތް މިންވަރު" ކަމަށް ބުނެފައި އޮތީ، ސަބަބުވެރި އިންސާނެއްގެ ވިސްނުމުން ވިސްނާއިރު، ކަމަކާމެދު ލިބިފައިވާ ކަރަފުރުކަމާމެދު އޭނާ ގޮތަކަށް ވިސްނުމަކަށް ފުރޮޅުގެ، އުކަރިގެންވާ ސަބަބެއް ނެތުމަކަށެވެ.

އުވާލެވޭ ޤާނޫނު

އުވާލެވޭ ޤާނޫނު 18. (ހ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/81 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގެމަޖްމޫޢާ (ޕީނަލްކޯޑު) ޗެޕްޓަރ 1) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/81 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގެމަޖްމޫޢާ ޗެޕްޓަރ 2) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/66 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގެމަޖްމޫޢާ ޗެޕްޓަރ 3) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/68 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގެމަޖްމޫޢާ ޗެޕްޓަރ 4) އުވިގެންދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އުވިގެންދާގޮތަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އިޖުރާއަތުތައް، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމަށްފަހު، މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށަކާ އެކަށޭނަ ގޮތުގެ އިސްތިސްނާއި، އޭނާ ޤާނޫނުއެއްގައި ނުވަތަ ޤާނޫނުގެ ބައެއްގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ

ކުރަހާއި ނުވަތަ އުކުރަހާ ގުޅެންހުރި އުސޫލަކާ އެއްވެސް ފުށުއަރުފުއްވާނަމަ، އެ ޙާލަތުގައި އިސްކަންދޭނީ މި ޤާނޫނަށެވެ.

(ނ) ޖިނާއީ ކުށްތައް ކަނޑައެޅިފައިވާ މި ޤާނޫން ފިޔަވައި އެހެނިހެން ޤާނޫނުތަކާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ބައިތަކުގެ ތެރެއިން، މި ޤާނޫނާއި ތަޢާރުޟުވާ ޤާނޫނުތަކާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ބައިތަކުގެ ތެރެއިން އުވާލަންޖެހޭ ނުވަތަ އިސްލާޙުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނުތަކާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ބައިތައް ފާހަގަކޮށް އެފަދަ ޤާނޫނުތަކާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ބައިތަކުގެ ލިސްޓެއް ސަރުކާރުން އެކުލަވާލައި، މި ޤާނޫނު ޢަމަލުކުރަން ފަށާދުވަހުން މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ 6 މަސްދުވަހުގެ ކުރިން، ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައި، އެފަދަ ޤާނޫނުތަކާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ބައިތަކާމެދު ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރަންވާނެއެވެ.

(ރ) މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާއި މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޙާލަތްތަކުގައި އަންނަނިވި ޤާނޫނުތަކަށް މި ޤާނޫނުގެ މައްޗަށް އިސްކަންލިބިގެންވާނެއެވެ. ނަމަވެސް މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު، އެއިން ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ދަޢުވާއެއްގައިވެސް، މި ޤާނޫނުގެ 40 ވަނަ ބާބާއި (ހުކުމްކުރުމުގެ ނިޒާމް)، 50 ވަނަ ބާބާއި (މައްޗަށް ދިޔުމުގެ ނިޒާމް) އަދި 60 ވަނަ ބާބުގައި (ދަޢުވާ ކުރުމަށް ހުށަހަޅަން ޖެހޭ ނިޒާމް) ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާންމު ނިޒާމުތަކުގެ ފިޔަވަޅު، ދަޢުވާތަކަށް މިހާރު ލިބިގެންވާނެއެވެ.

(1) ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކަކުން އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)؛

(2) ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)؛

(3) ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު)؛

(4) ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު)؛

(5) ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޮޗަރ ޤާނޫނު)؛

(6) ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2014 (މަނީ ލޯންޑަރިންގ އަދި ޓެރަރިޒަމަށް ފައިނޭންސްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު)؛

(7) 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު).

(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގާނޫނުތަކުގައިވާ ކުށްތަކާއި އެ ކުށްތަކާ ގުޅުންހުރި އުސޫލުތައް މި ގާނޫނުގައި ހިމެނިފައިވާ ގޮތް މުރާޖަޢާކުރުމަށްފަހު، އެ ގާނޫނުތައް އުވާލުމާމެދު، ގާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުތަކުގެ ކޯޑު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 12 (ބާރަ) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ގެނެސް ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

20 ވަނަ ބާބު

ކުށުގެ ޒިންމާއުފުލުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުތަކާއި ކުށުގެ ޒިންމާ އަދި ކުށުން ކުރިމަތިވާ ގެއްލުމުގެ ޒިންމާއުފުލުމާ ގުޅޭ ދިފާޢުތައް

20 ވަނަ މާއްދާ ކުށުގެ ޒިންމާއުފުލުމުގެ އަސާސް

21 ވަނަ މާއްދާ ކުށުގެ ރުކުންތައް ކަނޑައެޅުން

22 ވަނަ މާއްދާ އަމަލާއި އެ އަމަލުގެ ނަތީޖާއާ ދެމެދު ގުޅުން ހުރުން

23 ވަނަ މާއްދާ އަމަލެއް ކުރުމުން އުފެދޭ ޒިންމާ؛ އެއްޗެއްގެ ވެރިކަމުން އުފެދޭ ޒިންމާ؛ ކަމެއް ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމުން އުފެދޭ ޒިންމާ

24 ވަނަ މާއްދާ ކުށުގެ ނިޔަތާ ގުޅޭ ރުކުންތައް

25 ވަނަ މާއްދާ ނޭނގުމެއްގައި ނުވަތަ އޮޅުމަކުން ކުރާ ކަންތަކުން ކުށުގެ ނިޔަތް ނެތިދިއުން

26 ވަނަ މާއްދާ ސިކުނޑީގެ ބައްޔެއްގެ ނުވަތަ އުނިކަމެއްގެ ސަބަބުން ކުށުގެ ނިޔަތް ނެތިދިއުން

27 ވަނަ މާއްދާ ރުހުން

28 ވަނަ މާއްދާ އާންމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން ދެވޭ ހުއްދަ؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކުށެއްކަމުގައި ބަލައި މަނާކޮށްފައި ނުވާ އަމަލު

29 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުން

ކުށުގެ ޒިންމާއުފުލުމުގެ އަސާސް

ކުށުގެ ޒިންމާ އުފުލުމުގެ އަސާސް

20. މި ބާބުގެ ދަށުން މާއްދާއެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބުނެފައިނުވާނަމަ، މީހަކު ކުށެއްގެ ޒިންމާއުފުލަންޖެހޭނީ އަންނަނިވި ޝަރުތު ފުރިހަމަވެގެންނެވެ:

JUSTICE initiative

(ހ) ކުށުގެ ޙުކުމްތައްކުރުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހުރިހާ ޙުކުމެއް އޭގެ އަމަލުން ފުރިހަމަވާ ކަންކަން، ނުވަތަ އެ ޙުކުމްތައް ކަނޑައެޅުން ފުރިހަމަކުރުވިނަމަވެސް، އެ ފުރިހަމަކުރުވާ އެންމެހައި ޙުކުމްތައް، މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ ބާބުގެ މާއްދާއަކުން އެހާއަށް ނިސްބަތްކުރެވިގެންވާ ކަންކަން؛ އަދި

(ށ) ކުށުގެ ޒިންމާއުފުލުމުން ބަރީއަތުވާން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްތިސްނާ ކަންކަމަށް، ކުށުގެ އަމަލު ފުރިހަމަކުރުމުގައި ފުރިހަމަވާން ޖެހޭ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަކުރުވުން؛ އަދި

(ނ) މި ޤާނޫނުގެ ފުރަތަމަ ބައިގައި ކުށެއްގެ ދިފާޢުކަމަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމަކަށް، ކުށުގެ އަމަލު ފުރިހަމަކުރުމުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަކުރުވުން.

ކުށުގެ ޙުކުމްތައް ކަނޑައެޅުން

ކުށުގެ ޙުކުމްތައް 21. (ހ) ކުށެއްގެ ޙުކުމްތައްކަމަށް ބެލެވޭ އެވަނީ އަންނަނިވި ޙުކުމްތަކެވެ:

(1) އެ ކުށް ކުރުމުގެ މަޤްޞަދާ ގުޅޭ ޙުކުމްތައް ކަމުގައި ބެލުމާ:

(i) ކުށްކުރި މީހާގެ އަމަލު؛ ނުވަތަ

(ii) ޖަރީމާއެއް؛ ނުވަތަ

(iii) އަމަލުން ނުކުތް ނަތީޖާ؛ އަދި

(2) ކުށް މާނަކުރުމުގައި ނުވަތަ ކުށުގެ ދަރަޖަ ކަނޑައެޅުމާބެހޭ މާއްދާގައި އެކަށައަޅާފައިވާ ޢިބާރާތުގައިވިޔަސް، "ކުށުގެ ނިޔަތާ ގުޅޭ ޙުކުމްތައް" މި ސުރުޚީގެ ދަށުގައި، މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ކުށުގެ ނިޔަތާ ގުޅޭ ޙުކުމްތައް".

މާނަކުރުން (ށ) (1) "ކުށްކުރި މީހާގެ އަމަލުގެ ޙުކުމް" ކަމަށް ބެލެވޭނީ، ކުށެއް މާނަކުރުމުގައިވާ، އެ ކުށެއް ކުރުމަށްޓަކައި މީހާ ކުރަންޖެހޭ ނުވަތަ ނުކުރާ ކަމެއްގެ އަމަލު ބޭނުންވާ، އެ ކުށެއް މާނަކުރުމުގައި ހިމެނިގެންވާ ބައިތަކެވެ.

(2) "ޖަރީމާގެ ޙުކުމް" ކަމަށް ބެލެވޭނީ، ކުށެއް މާނަކުރުމުގައިވާ، އަމަލުގެ ޙުކުމަކަށް ނުވާ ގޮތުން ނުވަތަ ނަތީޖާގެ ޙުކުމަކަށް ނުވާ ގޮތުން، އެކަމަކު އެ ކުށުގެ މަޤްޞަދުގެ ޙުކުމަކަށް ނުވާ ގޮތުން، އެ ކުށް މާނަ ކުރުމުގައި ހިމެނިގެންވާ ބައިތަކެވެ.

(3) "ނަތީޖާގެ ޙުކުމް" ކަމަށް ބެލެވޭނީ، ކުށެއް މާނަކުރުމުގައިވާ، މީހެއްގެ އަމަލުގެ ސަބަބުން ބަދަލުވެގެންދާ ޖަރީމާ ބައި ވާ ގޮތުން، އެ ކުށް މާނަ ކުރުމުގައި ހިމެނިގެންވާ ބައިތަކެވެ.

(4) ކުށެއްގެ "މަޤްޞަދުގެ ޙުކުމް" ވީގޮތް ބެލުމުގައި، އެ ކުށް މާނަކުރުމުގައިވާ، އެ މާނަކުރުމުގައި އަމަލުގެ ޙުކުމާއި، ޖަރީމާގެ ޙުކުމާއި، ނަތީޖާގެ ޙުކުމް ހިމެނެއެވެ.

އެހެންނަމަވެސް، މަޤްޞަދުގެ ޢުންޞުރުތަކުގެ ތެރޭގައި، ކުށުގެ ނިޔަތުގެ ޢުންޞުރުތަކެއް ނުހިމެނެއެވެ.

އަމަލާއި އެ އަމަލުގެ ނަތީޖާއާ ދެމެދު ގުޅުން ހުރުން

އަމަލާއި ނަތީޖާއާ ދެމެދު ހުންނަން ޖެހޭ ގުޅުމުގެ މިންގަނޑުތައް

22. (ހ) މިޤާނޫނުގެ އަމަލުން ނުކުތް ނަތީޖާއަކީ، އެ އަމަލުގެ ނަތީޖާ ކަމުގައި ބަލާނީ އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައެވެ:

(1) އެ ނަތީޖާއަކީ، މީހަކު ކުރި ވަކި އަމަލަކުން ނޫން ގޮތަކަށް ނުކުންނާނެ ނަތީޖާއަކަށް ނުވުން؛ އަދި

(2) ޢަދުލު ހައްޤުވާ މީހާ އުފުލަންޖެހޭ ޒިންމާއަށް، ނުވަތަ އެކުށުގެ ދަރަޖައަށް ޢަދުލު ކުރުވާ ކުށުގެ ނިސްބަތަކަށްބަލާއިރު އެ ނަތީޖާއަކީ އެ އަމަލާ މާބޮޑު ގުޅުމެއްނެތް ނަތީޖާއެއްކަމުގައި ނުވުމާއި، އޭގެ ޙާދިސާގައި މީހެއްގެ ވަކި އަމަލަކާ ނުބައި ހިސާބު ކަމަކަށް ނުވުމާއި، އެހެން މީހެއްގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ކުރާ އަމަލަކާ މާބޮޑު ގުޅުމެއް ނެތް ނަތީޖާއަކަށްވުން.

ދެ މީހަކު ކުރާ ވަކި ދެ ކަމަކުން އެއް ނަތީޖާއެއް ނުކުތުން

(ށ) ދެ މީހަކު ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ގިނަ ބަޔަކު ވަކިވަކިން ކުރާ އަމަލެއްގެ ސަބަބުން ވަކި ނަތީޖާއެއް ނުކުމެއްޖެ ހިނދެއްގައި، އަދި އެއިން އެކަކު ކުރާ އަމަލެއްގެ ސަބަބުންވެސް އެ ނަތީޖާ ނުކުތުމަކީ އެކަނިވެސް ކަށަވަރުކުރެވޭ ކަމެއްކަމުގައި ވާނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި އެވާ ޝަރުޠު އެއިން ކޮންމެ މީހެއްގެ އަމަލުވެސް، ފުރިހަމަކުރާ ކަމުގައި ބަލާނެއެވެ.

އަމަލެއް ކުރުމުން އުފެދޭ ޒިންމާ؛ އަމިއްލަ ވެރިކަމުން އުފެދޭ ޒިންމާ؛ ކަމެއް ނުކުރާ ދޫކޮށްލުމުން އުފެދޭ ޒިންމާ

ޒިންމާ އުފުލުމުގެ މިންގަނޑުތައް

23. (ހ) ކުށުގެ ޒިންމާ އުފުލުން، އަމަލެއްގެ މައްޗަށް އެކަނިވެސް ބިނާވެފައި އޮވެދާނެއެވެ. އެގޮތުން، އެ އަމަލުގެ މާނައިގައި، ކުރާ ކަންކަން، ނުވަތަ ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ގޮތުގެ މަތިން އަދާކުރަން އެއްކަމެއް ބޭރުކޮށްލުން، ނުވަތަ އުފެދިފައިވާ ފުރުޞަތުގައި ބަޔާންކުރާ ޒިންމާއެއް ނުއުފުލުމަށް ދޫކޮށްލުން ހިމެނެއެވެ.

ޤާނޫނު ހުއްދަ ނުކުރާ ގޮތެއްގެ މަތިން، އަތުލައި އެއްޗެއް ބަހައްޓައިގެން

(ހ) އަތުލައި އެއްޗެއް ބަހައްޓައިގެން މީހަކު ކުށުގެ ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭނީ، އެ މީހަކަށް އެނގިހުރެ، އަންނަނިވި ކަންކަމުންކުރެ ކަމެއް ކުރާ ހާލަތްތަކުގައި، އެކަނިއެވެ.

(1) އަތުލައި އެއްޗެއް އޮތް އެ އެއްޗަކީ އޭނާ ބަލައިގަތް އެއްޗެއް ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(2) އަތުލައި އެއްޗެއް އޮތް އެ އެއްޗެއް އަތުން ދޫކޮށްލުމަށް އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު ލިބިފައި، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އޮތުން.

ކަމެއް ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމުން ކުށެއްކަމަށް ބަލާގޮތް

(ށ) ކަމެއް ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމުގެ ސަބަބުން ކުށެއްކަމުގައި ބަލާނީ، އެ ކުށަކީ، އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކާއި، އެއްގޮތް ޖިނާޢީ ކުށެއްކަމުގައިވާނަމައެވެ.

(1) މި ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ނަތީޖާ ނުކުތުމުގައި، އެމީހަކު ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ނުކުރުމުންކަމަށް ވުމާއި؛ އަދި

(2) އެމީހަކު ނުކޮށް ދޫކޮށްލި ކަމަކީ، ޤާނޫނީގޮތުން އެމީހަކު ކުރުމަށް ލާޒިމު ކުރާ ކަމެއްކަމުގައިވުން؛ އަދި

(3) ކުށުގެ ރުކުންތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އެހެނިހެން ކަންކަން ފުރިހަމަވުން.

ކުށުގެ ނިޔަތާ ގުޅޭ ޤަވާޢިދު

ކުށުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާ ގުޅޭ ޢާންމު ޤަވާޢިދާ ގުޅިގެން ކުށުގެ ނިޔަތް އޮތުން

24. (ހ) ކުށުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާ ގުޅޭ ޤަވާޢިދުތަކުގެ ތެރެއިން ޢާންމު ޤަވާޢިދާ ގުޅިގެން ކުށުގެ ނިޔަތް އޮންނަކަން ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި، ދަލީލާ ޝަހާދަތާ މިފަދަ މައްސަލައެއް ދިރާސާކުރުމުގައި ކުރެވޭ، އަދި ކުށްވެރިކަމުގައި ބަލާނެ ނަތީޖާއެއް ނެރެވިދާނެއެވެ.

ކުށްކުރިއިރު ކުށުގެ ނިޔަތް އޮތުން

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ނިޔަތް، ކުށްކުރުމުގައި ބޭނުންވާ ޢަމަލުތައް ފުރިހަމަވުމަށް، އޮންނަން ވާނެއެވެ.

މަސްއޫލު

(ނ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކުގެ ކުށްވެރިޔާ، އެކަން އެނގިހުރެ ވެސް މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންވާނީ ބަލާނެއެވެ.

(1) ޢަމަލުގެ ރުކުނާއި، ނަތީޖާގެ ރުކުނާ ގުޅޭ ގޮތުން ވާނަމަ، ކަނޑައެޅިގެން އޭނާގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެ ޢަމަލެއް ކުރުން ކަމުގައިވުން، ނުވަތަ އެ ނަތީޖާ ހާސިލުކުރުން ކަމުގައިވުން؛

(2) ބާވަތުގެ ރުކުނާ ގުޅޭގޮތުންކަމަށް ވާނަމަ، ވަކި ބާވަތެއް ހުރިއޮތްކަން އޭނާއަށް އެނގިގެންވެސް، ނުވަތަ އެ ބާވަތެއް ހުރިއޮތްކަން އޭނާ ޤަބޫލުކުރުން، ނުވަތަ އެ ބާވަތުގެ ހުރިއޮތްކަމަށް އޭނާ އުއްމީދުކުރުން؛

(3) ވަކި ކަމެއް ފުރިހަމަވުމުން ނުވަތަ ވަކި ކަމެއްގެ މައްސަލަ ބަޔާންކޮށް ކުރުގެ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ މަޤްޞަދު އެކަމެއް ޤާނޫނީ މަޤްޞަދު ޙާޞިލުކުރާ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭނަމަ. އެހެނަސް، އެއީ، އެކަމުގެ މައްސަލަ ދަޢުވާ އުފުލުމަށް ބޭނުންވާ ޝަރުޠުތަކާ މަޤްޞަދު ގެއްލުމުގެ ހުރަސްތަކުގެ، ނުވަތަ އެ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދު ޙާޞިލުކުރުމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކެއް ތަނުގައިވާ ހިނގާނެއެވެ.

އެނގިހުރުން (ށ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކަން އެނގިހުރި އެނގިހުރެގެންކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ:

(1) އަމަލުގެ ދަށުން ގުޅޭގޮތުންކަމުގައި ވާނަމަ، އޭނާ އެކުރާ އަމަލަކީ އެޢަމަލުގެ ނުވަތަ އެބާވަތުގެ އަމަލެއްކަން އޭނާއަށް އެނގިގެންވެސް؛

(2) ބާވަތުގެ ރުކުނާ ގުޅޭގޮތުން ކަމުގައި ވާނަމަ، އެފަދަ ބާވަތެއް ހުރިއޮތްކަމުގެ އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު ހުރިކަން އޭނާއަށް އެނގިގެންވެސް؛

(3) ނަތީޖާގެ ރުކުނާ ގުޅޭގޮތުން ކަމުގައި ވާނަމަ، އޭނާ އެ ކުރާ އަމަލަކީ، އަމަލީގޮތުން ޔަޤީނުން އޭގެ ޖެހިގެން، ވަކި ނަތީޖާއެއް ނުކުންނާނެ އަމަލެއްކަން އޭނާއަށް އެނގިގެންވެސް.

ފަރުވާކުޑަ އަމަލު (ނ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، ކުށުގެ ރުކުނު ދަށުން، މީހާ ފަރުވާކުޑަ އަމަލެއް ކުރިކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(1) މަޤްޞަދުގެ ދަށުން އެބައޮތްކަން އެނގިހުރެ ނުވަތަ ކުށުގެ އަމަލުން އެދުނުކަން ގެއްލުމެއްވާނެކަމުގެ ނުރައްކާ ބޮޑުކަމާއި، އެނުރައްކާވާ ކަމެއްކަން ދޭ މަޤްޞަދު ސަބަބުން ނުރައްކާތަކެއް އެބައޮތް އެނގިހުރެ، އެނުރައްކަލަކަށް ފަރުވާކުޑަކޮށް ނުބެލުން؛ އަދި

(2) އެއީ ކުރި އަމަލުގެ ޖެހުމާއި މަޤްޞަދަށް ބަލާއިރު އަދި އެބައޮތް އެނގިހުރެ ބާރުތަކާއި ބަލާއިރު، އެފަދަ އަމަލަކުން ނުކުތުމުގެ ނުރައްކާތަކުގެ ޖެހުމާއި މިންވަރަށް ފަރުވާކުޑަކޮށް ނުބެލުމަކީ، އެފަދަ ބާރުތަކެއްގައި ހުރި މީހަކު އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ މިންގަނޑާ ޚިލާފަށް ކުރި އަމަލެއް ކަމުގައިވުން.

އިހުމާލު (ރ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، ކުށުގެ ރުކުނު ދަށުން މީހަކު އިހުމާލުވެއްޖެކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(1) މަޤްސަދުގެ ރުކުން އެބައޮތްކަން ނުވަތަ އޭނާގެ އަމަލުން އެރުކުން ފުރިހަމަވާނެކަމުގެ ނުރައްކާ ބޮޑުކަމާއި، އެ ނުރައްކަލާ ކުރިމަތިލާންޖެހޭ މަޖުބޫރު ސަބަބެއް ނެތްކަން އޭނާއަށް އެނގެންޖެހޭފަދަ މަރުޙަލާއެއްގައި ހުރުން؛

(2) އޭނާ ކުރި އަމަލުގެ ޚާޞިއްޔަތާއި މަޤްސަދަށް ބަލާއިރު އަދި އޭނާއަށް އެނގިގެންވާ ޙާލަތްތަކަށް ބަލާއިރު، އެފަދަ އަމަލުކުރުން ނުކުމެދާނެ ނުރައްކަލުގެ ޚާއްޞަ މިންވަރު ވިސްނައިނުގަނެވުމަކީ، އެފަދަ ޙާލަތެއްގައި ހުރި މީހަކު އަމަލުކުރާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ހަމަތަކާ މުޅިން ތަފާތު ގޮތަކަށްވުން.

ކުށުގެ ނިޔަތުގެ މަތީ ދަރަޖަ ސާބިތުވުން، ދަށުގެ ދަރަޖަތަކެއް ސާބިތުވުން

(ށ) ކުށުގެ ނިޔަތުގެ މަތީ ދަރަޖައެއް ސާބިތުވާކަމުގައި ވާނަމަ، އޭގެ އެއަށްވުރެ ދަށު ދަރަޖައެއްވެސް ސާބިތުވާކަމަށް ބެލެވޭނެއެވެ. ކުށުގެ ނިޔަތް ސާބިތުކުރުމުގައި ބަލާނީ މިންގަނޑުތައް ތިރީގައި އެވަނީއެވެ:

(1) ކަމެއްގެ މަޤްސަދު އޮތްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުން އެކަމެއް އެނގިހުރިކަން ސާބިތުވާނެއެވެ؛

(2) ކަމެއްގެ މަޤްސަދު އޮތްކަން ނުވަތަ އެކަމެއް އެނގިހުރިކަން ސާބިތުވުމުން ފަރުވާކުޑަ އަމަލެއް ކުރިކަން ސާބިތުވާނެއެވެ.

(3) ކަމެއްގެ މަޤްސަދު އޮތްކަން ނުވަތަ އެކަމެއް އެނގިހުރިކަން ނުވަތަ އެކަމާމެދު ފަރުވާކުޑަކުރިކަން ސާބިތުވުމުން އިހުމާލުވެއްޖެކަމަށް ސާބިތުވާނެއެވެ.

ކުށުގެ ނިޔަތުގެ ދަރަޖައެއް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ ބަލާނެ މިންގަނޑު

(ނ) ކުށުގެ މަޤްސަދުގެ ރުކުނަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވާ ކުށުގެ ނިޔަތުގެ މިންގަނޑު، އެ ކުށް ކަނޑައެޅުމުގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިނުވާނަމަ، ނުވަތަ އެ ކުށުގެ ދަރަޖަ ކަނޑައަޅާ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިނުވާނަމަ، އެ ރުކުނަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ކުށުގެ ނިޔަތް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ބޭނުންވާނީ އެންމެ ކުޑަ މިންވަރަކީ، އެ ކުށް ކުރި މީހާ ފަރުވާކުޑަކުރިކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމެވެ.

ކުށުގެ ޤާނޫނާ އުފުލުމަށް ކުށުގެ އަމަލު އެކަށި ފުރި ހަމަވުން

(ރ) ކުށުގެ މަޤްސަދުގެ ރުކުނަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ޤާނޫނާ އުފުލުމަށް ކުށުގެ އަމަލު އެކަށި ފުރި ހަމަވުމުގައި، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ފަދައިން ކުށުގެ ނިޔަތް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އަންނަނިވި ކަންކަން ސާބިތުކުރުމުގައި ބޭރުން މިންގަނޑެއް ނުހުންނާނެއެވެ:

(1) ކުރި ކަމަކީ މުޢާމަލާތުގެ ތަރުތީބުގައި ހިފެނީ ކަމެއް ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(2) އެ ކަމަކީ މި ޤާނޫނު ނޫން އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުރަކަން ފުރާއި، އެ ކުށް ކަނޑައެޅުމުގައި ޤާނޫނުގެ މަޤްސަދުގައި ކުށުގެ ނިޔަތް ސާބިތުކުރުން ނުޖެހޭ ގޮތުން، ކުށުގެ އެއްވެސް މަޤްސަދު ރުކުނެއް އެކަށި ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް، އެ ކުށް ކަނޑައެޅި ޤާނޫނުން ސާފުކޮށް ދައްކާފައި އޮތުން.

JUSTICE initiative

ކުށުގެ ނިޔަތުގެ މިންގަނޑު ކަނޑައަޅައިދީފައިވާނަމަ ރުކުނުތަކަށް ނަގާނީ

(ރ) ކުށެއް ކަނޑައެޅުމުގައި، އެ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާނެ ކުށުގެ ނިޔަތުގެ މިންގަނޑު ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައިވާނަމަ، އެ މާއްދާގައިވާ އެ ކުށާ ގުޅޭ އެހެން ހުރިހާ ރުކުނުތަކެއް ސާބިތުކުރުމުގައިވެސް އެ މިންގަނޑެއް ކުށުގެ ނިޔަތް ސާބިތުކުރަން ވާނެއެވެ. އެހެން ބަޔާންކޮށްފައި އޮތްނަމަ ކަނޑައެޅުމުގައި ޤާނޫނުގައި ލިޔެފައިވާ އިބާރާތުން ދޭހަވާ މިންވަރަށް ކުށުގެ ނިޔަތް ސާބިތުކުރަން ވާނެއެވެ.

ކުށެއްކަން އެނގިގެން ސާބިތުކުރަން ނުޖެހޭ ބާވަތް

(ބ) ޤާނޫނުގައި އެއްވެސް ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ، ކުށެއް ސާބިތުކުރުމުގައި، މިފަދަ ކުށް އަމަލުކުރި ކުށެއްކަމުގައި ރަނގަޅަށް އެނގޭކަން ސާބިތުކުރުމަކީ އެކުއްޔަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށް ވާނެއެވެ.

ޤާނޫނެއްގައި ނުވަތަ ޢުޒުރަކުން ކުރާ ކަންތަކުން

ކުށުގެ ނިޔަތް ނެތިދިއުން

ޤާނޫނެއްގައި ނުވަތަ ޢުޒުރަކުން ކުރާ ކަންތަކުގެ ހުކުމްތަކާއިދިން

25. މި ޤާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބާވަތުގެ ގޮތުގައި، ކުށުގެ ނިޔަތް ނެތިދާކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ބުރަ، ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުށެއް ނުވަތަ ކަމެއް ހިންގައިދިނުމުގެ ދަށުން ކުށެއް ހިންގާނަމަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ހުއްދަވާ ކަމުގެ ދަށުން ހިނގާނަމަ، ނުވަތަ ތިމާއަށް ހުރެދިޔަ އުޒުރުއިނގާތީ ހުކުމް ދިނުމަށް ބަލާނެއެވެ.

ސިވިލް ބާރުގެ ނުވަތަ އުނިކަމުގެ ސަބަބުން

ކުށުގެ ނިޔަތް ނެތިދިއުން

ނިޔަތް ނެތިދިއުން

26. (ހ) ކުށުގެ ނިޔަތް ނެތިކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ބުރަ، ސިވިލްގެ ބާރުގެ ނުވަތަ އުނިކަމާ ހުރި ކަމުގެ ހުކުމް ކުރަނެގޮތަށްވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

(ށ) "ސިވިލްގެ ބާރުގެ ނުވަތަ އުނިކަމާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ސުލްޠާނަށް ނުވަތަ ވިސްނުމަށް ނުވަތަ ޖިސްމާނީ އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ނުކުރެވޭ އަސަރު ފޯރާވާ އާދައާ ހިލާފު ސިވިލްގެ ބާވަތަކަށެވެ.

ދިފާޢު

އާންމުކޮށް ދެވޭ ދިފާޢު

27. (ހ) ދައުވާ ރައްދުވާ މީހާ ކުށަކާމުގައި ބެލެވޭ އަމަލާ ގުޅޭ ގޮތުން ނުވަތަ އެ އަމަލުން ނުކުމެދާނެ ނަތީޖާއާ ގުޅޭގޮތުން، އެ ކުށުގެ އަމަލުން ގެއްލުން ލިބުނު މީހާ ދީނީ ދިފާޢު އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި އެ ކުށުގެ ދިފާޢު ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(1) އެ ދިފާޢު ދިނުމުގެ ސަބަބުން، ކުށުގެ ދިފާޢުތަކުގެ ތެރެއިން ދިފާޢެއް ނެތިދިއުން؛ ނުވަތަ

(2) އެ ކުރި ކަނޑައެޅޭ ޤާނޫނުން މަނާކުރާ ގެއްލުންދިނުމުގެ ނުވަތަ އަމަލު ހިންގުމުގެ ކުރިން އެ ރުހުން ދީފައިވުން.

ޖިސްމާނީ އަނިޔާއަށްދެވޭ ރުހުން

(ނ) ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ ކުރި ކުށްކަމުގައި ބެލެވޭ އަމަލަކީ މީހަކަށް ޖިސްމާނީ އަނިޔާއެއް ދިނުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ ޖިސްމާނީ އަނިޔާއެއް ދިނުމަށްކަމަށް ބެލެވޭ ގޮތުން ހިންގާ އަމަލުކުރާނަމަ، އެ އަމަލުން ގެއްލުން ލިބުނު މީހާ ދީ ރުހުމަކީ އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި އެ ކުށުގެ ދިފާޢެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެ ކަމެކެވެ.

(1) ރުހުން ދެވުނު އަމަލުން ލިބުނު ނުވަތަ ދިމާވާނެކަމަށް ބެލެވުނު ޖިސްމާނީ އަނިޔާއަކީ އޭގެ ޚަތަރުގައި ބޮޑު އަނިޔާއަކަށް ނުވުން؛ ނުވަތަ

(2) އެ އަމަލާއި ގެއްލުމަކީ ހުއްދަ ކަސްރަތު މުބާރާތާއި ވާދަވެރި ކުޅިވަރުތަކުގައި ބައިވެރިވާ އުޅުމުގެބައިތަކުގައި ދުރުވިލިގެން އުނިކަމެއްކަމަށް ބޮޑުދުވާ އަމަލެއް ނުވަތަ ގެއްލުމަކަށްވުން.

ސައްޙަ ނޫން ރުހުން

(ރ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނަމަވެސް، ނުވަތަ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކުށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނަމަވެސް، ކަމަކަށް އެއްބަސްވުމަކީ އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި އެ ކަމަކަށް ރުހުނުކަމުގައިއެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ.

(1) ކުށެއްކަމުގައި ބެލެވޭ އަމަލު އެމީހަކާދޭ ހިންގުން މީހާއަކީ ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި އެގޮތަށް ރުހުމުގެ ދަށު ވަރުގެ ކުޅަދާނަކަން ނެތް ހެނދި މީހެއްކަމުގައި ނުވުން؛ ނުވަތަ

(2) ކުށެއްކަމުގައި ބެލެވޭ އަމަލު އެމީހަކާދޭ ހިންގުން މީހާއަކީ އެ ކުށުގެ އަމަލުގެ ބާވަތް ނުވަތަ ނަތީޖާ ދެނެގަނެވޭ ވަރުގެ އެކަށީގެންވާ ޤާބިލުކަން ނެތް މީހެއްކަން އެ އަމަލު ހިންގި މީހާއަށް އެނގިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(3) އެ ރުހުމަކީ، އެ ކުށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނުގައި، މަނާކޮށްފައިވާ ގޮތަކަށްދީ، ރަނގަޅަށް ވިސްނުމަށް ނުލައި ދިން ރުހުމަކަށްވުން؛ ނުވަތަ

(4) އެ ރުހުމަކީ އެ ކުށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނުގައި ހުއްދަ ކުރެވިފައިނުވާ ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ނުވަތަ ބިރުދައްކައިގެން ނުވަތަ އޮޅުވާލައިގެން ހޯދައިފާ ރުހުމަކަށްވުން.

މާނަކުރުން

(ބ) ވަކި މީހަކީ "ޤާބިލުކަން ނެތް" މީހެއްކަމުގައި ވާނީ އޭގެ ޢުމުރުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އޭގެ ސިކުނޑިއަށް ޖެހިފައިވާ ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އޭގެ ސިކުނޑިއަށް ލިބިފައިވާ ނުކުޅެދުމެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އޭނާ މަސްތުވެފައި ހުރުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އޭނާއަށް ދިމާވެފައިވާ އެއްޗެހިތަކުގެ ނުކުޅެދުމެއްގެ ސަބަބުން، ކަމަށްލާލު އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ވިސްނައި، ނިންމުމުގެ ނުވަތަ، ސަރުކާރު ބާރުގަނޑާ ގުޅޭގޮތުގައި، ނުކުޅެދިގެންވާނަމައެވެ.

ޢާންމު އުސޫލުތަކުގެ ޚިލާފުން ދެވޭ ހުކުމް؛ ތަޢުލީމުގެ މަޞްލަހަތުން ކުށެއްކުރުމުގައި ބަލައި މަސްއޫލިއްޔަތުވާ އަމަލު

ކުށްކުރުމުގައި ބޭފުޅާ އަމަލުގެ ޒާތާއި ހާލަތްތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައި ކޯޓުން ނިންމާ ޤަރާރުތަކާ އަމަލުކުރުން

28. ކުށެއްގެ ދަޢުވާ އުފުލާ ހިނދު، ކުށްކުރުމުގައި ބޭފުޅާ އަމަލުގެ ޒާތާއި އަދި އެ އަމަލާ ގުޅިގެންވާ ހާލަތްތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައި ބަލާއިރު، ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ އަމަލަކީ އަސްނަސީވ ބާވަތުގެ އަމަލެއް ކަމުގައިވާނަމަ ކޯޓުން އެ މައްސަލަ ބެލުމަކާ ނުލައި، އެ މައްސަލަ ދޫކޮށްލަން ވާނެއެވެ.

(ހ) އެ އަމަލަކީ އާންމު އުސޫލުތަކުގެ ޚިލާފުން ހުކުމް ކުރެވިދާނެ، ނުވަތަ ދިރުން ގެއްލޭ ގޮތަކަށް ފެންވަރުގެ ބާވަތުގެ އަމަލެއްގެ ބެލެއިން އަސްނަސީވ ޚާއްޞަ އަމަލެއްކަމުގައިވާނަމަ:

(1) ޖިސްމާނީ ގޮތުން ގެއްލުން ލިބުން މިހާ އެ އަމަލު ކުރިމެދެވިގެން މަސްއޫލިއްޔަތު ނުވުން؛ އަދި

(2) ކުށް ކުރިމެދައިވާ ފާދުގެ މަތީ ސަރުކާރު ބައްޕަސުކާ އަމަލެއް ނުވުން؛ ނުވަތަ

(ށ) ޖިންސީ ކުށެއް ސަބަބުން މިންވަރަށް ވެދޭ، ލިބުން ގެއްލުމުގެ މިންވަރު، ކުރި އަމަލުގެ ނިސްބަތުން ކުޑަވުން؛ ނުވަތަ

(ނ) ކުށް ކުރިމެދައިވާ ފާދުގައި ދިރުން މަސްއޫލިއްޔަތު ގެއްލުން ދިވެހިންވުން.

ލިޔުމުން ސަބަބު އަންގައިދިނުން

(ރ) ދަޢުވާ އުފުލާ ކުށެއް ކޯޓުން ނިންމާ، މި މާއްދާގެ ދަށުން ދޫކޮށްލަން ވާނީ، އެކަމުގެ ސަބަބު ލިޔުމުން ބަޔާންކުރުމަށް ފަހުގައެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން

29. (ހ) "ހަރިގަސްޓެން ފިޔަ އަސިރާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (7) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ބާރަތުގެ ދުރުކުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ކުށް ކުރި މީހާގެ އަމަލުގެ ދުރުކުން" އަށް ދީފައިވަނީ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ޤާބިލުކަން ނެތުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 27 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "އެނގިހުރުން" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ކ) "އިހުމާލު" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(އ) "ފަސްބަލަތުގެ ރުކުން" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ވ) "ފަސްބަލަތު" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(މ) "ފަރުވާކުޑަ ޢަމަލު" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ފ) "ނަތީޖާގެ ރުކުން" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ދ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ ބޮޑެތި އަނިޔާ" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (91) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

30 ވަނަ ބާބު

ކުށުގެ ރުކުންތައް ވަކި ފަރާތަކަށް ނިސްބަތްކުރުން

30 ވަނަ މާއްދާ — މީހެއްގެ ޢަމަލަށް އެހެން މީހަކު ޒިންމާދާރުކުރުވުން

31 ވަނަ މާއްދާ — އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި މަސްއޫލުވުން

32 ވަނަ މާއްދާ — ބާސިލުކުރުން ފަސްކުރުމަށް ނުވަތަ ބާސިލުވާނެކަމަށް ހިތުގައި ނަތީޖާ، ނުކުތް ނަތީޖާއާ ބަދަލުވުން

33 ވަނަ މާއްދާ — ކުށުގެ ޢަމަލެއް ކުރާއިރު، އެހެން ކުށެއް ކުރަނީކަމުގައި ކަނޑައެޅުވުން

34 ވަނަ މާއްދާ — މާނަކުރުން

މީހެއްގެ ޢަމަލަށް އެހެން މީހަކު ޒިންމާދާރުކުރުވުން

މީހަކު ކުރާ ޢަމަލަކަށް އެހެން މީހަކު ޒިންމާދާރުކުރުވުން

30. (ހ) އަނބާރުބަލަގޮތަކުގައި މީހަކު ކުރާ ޢަމަލަކީ، އެ ޢަމަލުކުރި ފަރާތުގެ އިތުރުން، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހުންވެސް ކުށުގެ ޒިންމާއުފުލުން ވާނެއެވެ:

(1) ކުށުގެ ނިޔަތް އޮވެގެން ކުށެއް ކުރުމުގެ އަމަލު ހިންގައިދީ، މަޢުލޫމާތު ނުވަތަ ޖިސްމާނީ ވަސީލަތް ފޯރުކޮށްދީ، އަދި އެ އަމަލުގައި ބައިވެރިކުރުވުން؛ ނުވަތަ

(2) މީހަކު ކުށާ އަމަލަށް އެހެން މީހަކު މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ ކުށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އެހެންޤާނޫނެއްގައި ޖިނާއީކުށެއްގޮތުގައިވިޔަސް؛ ނުވަތަ

(3) ކުށްކުރި މީހާ ކުށްކުރިއިރު އޭނާއާއެކު ބައިވެރިވި މީހެއް ކަމުގައިވުން.

ބައިވެރިވުމުގެ ޒިންމާ

(ށ) ކުށްކުރުމުގެ ނިޔަތް އޮވެގެން، ކުށެއް ކުރުމުގައި އަންނަނިވި ގޮތަކަށް ކަމުގައި، އެހެން މީހަކު އެ ކަމުގައި ބައިވެރިވެއްޖެނަމަ، އޭނާއަކީ، ކުށްކުރި މީހާގެ ބައިވެރިއެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ:

(1) ކުށުގެ އަމަލު ހިންގުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ އެ ކުށް ކުރުމަށް ހިތްވަރުދިނުމަށްޓަކައި، އެހީތެރިވުން، އެހެން މީހަކާ އެއްބާރުލުންދިނުން؛ ނުވަތަ

(2) އޭނާގެ އަމަލަކީ ކުށުގެ ކުރި މީހާ ބައިވެރިވުމުގެ އަމަލެއް ކަމުގައި، ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިގެން ބައިވެރިވެފައިވުން.

ބައިވެރިވުމުގެ ޒިންމާއުފުލަން ނުޖެހޭ އިސްތިސްނާ ބެލެވޭގޮތް

(ނ) މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ ކުށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އެހެންޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހިނދަކު، އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ މައްޗަށް ބައިވެރިވުމުގެ ޒިންމާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހާއަށް، ހިނގައިދިޔަ ކުށް ކުރި މީހާގެ ބައިވެރިއެއްކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ:

JUSTICE initiative

(1) އޭނާއަކީ، އޭނާގެ މައްޗަށް ކުށުގެ އަމަލު ހިންގުނު މީހާ ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(2) އޭނާ ކުރި އަމަލަކީ، ކުށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނުން އެކަން ހިނގައިދިޔުމުގައި ބުރަވެރިވާ ސަބަބަކަށް ވިސްނާފައެއް، އެ އަމަލަކީ، އޭނާގެ އިޚްތިޔާރުގައި ހިންގި އަމަލަކަށް ނުވުން؛ ނުވަތަ

(3) ކުށުގެ އަމަލު ފުރިހަމަވުމުގެ ކުރީގައި އޭގައި އޭނާ އޭނާގެ ބައިވެރިވުން އޭނާ އަމިއްލައަށް ނިމުމަކަށް ގެނައުމާއި، އަދި ހަމަ އެއާއެކު:

(i) އޭނާގެ ބައިވެރިވުން އޮވެގެން، ކުށްކުރުމުގައި ލިބެން އޮތް ފައިދާ މުޅިން ނެތިދިއުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ކުށް ހުއްޓުވުމުގެ ނިޔަތުގައި، އެކަށީގެންވާ ވަގުތު އޮތުމުގައި ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކަށް އެކަން އެންގުން ނުވަތަ އަމިއްލައަށްވެސް އެކަން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުން.

ކުށުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ޒިންމާގެ ދަރަޖަ ކަނޑައެޅުން

(ރ) ކުށްކުރި މީހާގެ ބައިވެރިއެއް މީހާގެ ދަރަޖަ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދަރަޖަތަކުގެ ތެރެއިން ދަރަޖައެއްކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާގެ ބައިވެރިވުން، ދަރަޖަކުރާނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތީންނެވެ.

(1) އޭނާއަކީ އެކަން އިންތިޒާމްކުރި މީހާ ނުވަތަ އެކަމާގުޅޭ ކަންތައްތަކުގައި އިސްކޮށް ހަރަކާތްތެރިވި މީހާ ކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާގެ ޖިނާގެ ދަރަޖައަކަށް ވާނީ އޭނާ އެހީތެރިވެދިން ކުށުގެ ދަރަޖައެވެ.

(2) އޭނާއަކީ ހަމައެކަނި ކުށްކުރުމުގައި ދުރު މިންވަރަކަށް ބައިވެރިވި މީހާ ކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާގެ ޖިނާގެ ދަރަޖައަކަށްވާނީ، އޭނާ އެހީތެރިވެދިން ކުށުގެ ދަރަޖައަށްވުރެ، އެއް ދަރަޖަ ތިރި ދަރަޖައެކެވެ.

(3) ކުށްކުރި މީހާއާ ބައިވެރިވެފައިވަނީ، ނިސްބަތުން ކުޑަ މިންވަރަކަށް ކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާގެ ޖިނާގެ ދަރަޖައަކަށް ވާނީ އޭނާ ކުރުމަށް އެހީތެރިވެދިން ކުށުގެ ޖިނާގެ ދަރަޖައަށް ވުރެ، ދެ ދަރަޖަ ތިރި ދަރަޖައެކެވެ.

މާނަކުރުން

(4) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި:

(i) "އިންތިޒާމުކުރި މީހާ" ނުވަތަ "އިސްކޮށް ހަރަކާތްތެރިވި މީހާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ކުށްކުރުމުގައި ބައިވެރިވި އެހެން ބައިވެރިން ބަލަހައްޓައި، ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޒިންމާ އޮތް މީހާއެވެ.

(ii) "ދުރު މިންވަރަކަށް ބައިވެރިވި މީހާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެ ކުށްކުރުމުގައި އެހީތެރިވި މީހާގެ ދައުރަކީ އިންތިޒާމުކުރި މީހާ ނުވަތަ އިސްކޮށް ހަރަކާތްތެރިވި މީހާގެ ދައުރަށްވުރެ ކުޑަ، އެހެން ނަމަވެސް ނިސްބަތުން ކުޑަ މިންވަރަކަށް ބައިވެރިވި މީހާގެ ދައުރަށްވުރެ ބޮޑު ދައުރެއް އަދާކުރި އެކަމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ މީހާއެވެ.

(iii) "ނިސްބަތުން ކުޑަ މިންވަރަކަށް ބައިވެރިވާ މީހާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކުށުގެ ޢަމަލު ކާމިޔާބުކަމާއެކު ފުރިހަމަކުރުމުގައި، މާބޮޑު ބޭނުމެއް ނުހިފާ ބާވަތުގެ ނުވަތަ ވަރަށްވުރެ ކުޑަ މިންވަރެއްގެ އެހީތެރިކަމެއް ފޯރުކޮށްދޭ މީހާއެވެ.

JUSTICE initiative

ކޮށްފައިނުވާ ކުށެއްގައި ބައިވެރިވުން

(ހ) އެހެން މީހަކު ހިންގާ ކުށުގެ އަމަލެއްގެ ސަބަބުން، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، ކުށުގެ ޖިނާއީ ޒިންމާއުފުލަންޖެހޭކަމަށް ބެލުމާ، އަނެއް މީހާ ކުށްނުކުރާ ހާލަތްތަކުގައި ކުށްވެރިވާނީ، އެ ކުށްކުރަން އުޅުމުގެ ކުށުންނެވެ.

ކުށްކުރުމުގައި މީހަކާ ބައިވެރިވާން އުޅުން

(ށ) ކުށެއް ކުރުމުގައި މީހަކަށް އެހީތެރިވެދިނުމަށް މީހަކު އުޅެފިނަމަ މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އެ މީހަކު އެކަމުގެ ޖިނާއީ ޒިންމާއުފުލަން ވާނެއެވެ. އޭނާގެ ޖިނާގެ ދަރަޖައަކަށް ވާނީ، އޭނާ އެހީތެރިވެދޭން އުޅުނު އުޅުން ކާމިޔާބުވިނަމަ، ޖިނާއީ ޒިންމާއުފުލަން ޖެހޭނޭ ދަރަޖައަކަށް ވުރެ އެއް ދަރަޖަ ތިރި ދަރަޖައެކެވެ. އަދި، އެ ކުށްކުރި މީހާ އެ ކުށް ފުރިހަމަކުރި ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ އެ ކުށްކުރުމަށް މަސައްކަތްކޮށްފިކަމުގައިވިޔަސް ވެއެވެ.

ޤާނޫނީ ގޮތުން ނުކުޅެދިގެން ވިޔަސް ޒިންމާއުފުލަންޖެހުން

(ށ) ވަކި މީހަކީ ކުށެއް ކުރުމަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ނުކުޅެދިގެންވާ މީހެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، އޭނާ ޤާނޫނީ ގޮތުން ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭ މީހެއްގެ އެހެން ސަބަބަކާހުރެ، އޭނާ ޒިންމާ އުފުލަން ޖެހޭ ހާލަތެއް ގެނެސްދިނުމަށްޓަކައި، އެ ކުށުގެ ޒިންމާ އޭނާ އުފުލަންޖެހޭނެއެވެ. އަދި، އެ ޒިންމާ އުފުލުމަކީ، އޭނާގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ބާރުވެރިކަމާ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދާ ޚިލާފު ކަމަކަށް ނުވާނަމައެވެ.

ކުށްކުރި މީހާގެ މައްސަލަ ކުށް ސާބިތު ކުރެވުން

(ނ) އަންނަނިވި ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބަކާހުރެ، ކުށްކުރި މީހާގެ މައްސަލަ ކުރުގެ ދަޢުވާ ސާބިތު ނުކުރެވުނުކަމުގައި ވިޔަސް، އެ ކުށުގެ ޢަމަލު ހިންގާފައިވާކަމުގެ ސާބިތު ހެކި މައްސަލަ ބަލާނަމަ، އަދި އެ ކުށްކުރުމުގައި އެހީތެރިވެދިން ކަމުގެ ސާބިތު ހެކި މައްސަލަ ބަލާނަމަ، އެ ކުށްކުރުމުގައި އެހީތެރިވެދިން މީހަކާ މައްސަލަ ކުރަން ސާބިތުކުރެވިދާނެއެވެ.

(1) ކުށްކުރި މީހާގެ މައްސަލަ ދަޢުވާ އުފުލިފައިނުވުން ނުވަތަ އޭނާގެ މައްސަލަ ކުރަން ސާބިތުކުރެވިފައިނުވުން؛ ނުވަތަ

(2) ކުށްކުރިކަމަށް ބެލެވޭ މީހާގެ މައްސަލަ ސާބިތުވެފައިވާ އެހެން ކުށެއްކަމަށްވުން ނުވަތަ އެ ކުށުގެ އެހެން ދަރަޖައެއްގެ ޖިނާއީ ކަމަކަށްވުން؛ ނުވަތަ

(3) ދަޢުވާއުފުލުމުން ނުވަތަ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުން އިސްތިސްނާ ލިބިގެންވާ މީހެއްކަމުގައި އެ ކުށްކުރި މީހާވުން؛ ނުވަތަ

(4) ކުށްކުރިކަމަށް ބެލެވޭ މީހާގެ މައްސަލަ ދަޢުވާ ސާބިތުވާގޮތަށް ދޫކޮށްލައިފައިވާ މީހެއް ކަމުގައިވުން.

އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި މަސްތުވުން

މަސްތުވުމުން ކުށުގެ ނިޔަތް ނެތިދާ ހާލަތް

31. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 54 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި ފިޔަވައި، ނުވަތަ މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތުގައި ފިޔަވައި، މީހަކު ކުށެއްގެ އަމަލު ހިންގައިދޭ ހިނދު މަސްތުވެގެންވާ ހާލަތުގައިކަން ބަޔާންކޮށް، އެކަމުގެ ހެކި ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެ ކުށްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކުށުގެ ނިޔަތް ނެތްކަން ސާބިތުވާނެއެވެ.

ފަރުވާކުޑަކަން އާންމުކޮށް ނިސްބަތްކުރުވުން

(ށ) މީހަކު އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި މަސްތުވުމުގެ ސަބަބުން، އޭނާ ކުރާ އަމަލަކުން ނުކުމެދާ ނަތީޖާ ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިއްޖެނަމަ، އަދި މަސްތުވުމުގެ ހާލުގައި ނުހުންނަނަމަ އެކަން އޭނާއަށް ވިސްނައިގަތުމަށް ކުޅެދޭނެކަމަށް ވާނަމަ، އޭނާގެ އެ އަމަލަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ، ފަރުވާކުޑަކަމުން އަމަލުކުރުމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

ޤަޞްދުގައި މަސްތުވުން

(ނ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، މީހަކު މަސްތުވުމަކީ، އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ:

(1) ތިމާއަށް އެނގިހުރެ، ތިމާގެ ހަށިގަނޑަށް ވާސިލްކުރާ މާއްދާއަކުން މަސްތުވުމާއި، އެހެން އެކަން ކުރުމުން މަސްތުވެދާނެ ކަމާމެދު ފަރުވާކުޑަކޮށްފައިވުން. އަދި، އެ މާއްދާ ހަށިގަނޑުގެ ތެރެއަށް ވާސިލުކުރީ ޖަބުރުން ފަދަ މަޖުބޫރުކުރުމުގައި ނުވާނަމަ

ނުވަތަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ހުއްދަ ބާރެއްގައި ކަމުގައި ނުވަތަ މަޖާލު ލިބިގެން ދިފާއުގެ ބާރުތަކުގައި ކަމުގައިވެސް ނުވާނަމައެވެ.

(2) އޭނާ ބޭނުންކުރި މަސްތުވާއެއްޗެހީގެ މިންވަރަށް ބަލާއިރު އެއީ، ނިސްބަތުންވާ ގިނަ އެއްޗެއްކަމުގައި ނުވިޔަސްވެސް، އެ މިންވަރުންވެސް އެއާ މަސްތުވާތަކެއްޗަކަށް ނުވަތަ އޭނާގެ ހަށިގަނޑުގެ މާއްދާއިތުރުކޮށް ބަލާއިރު، އެ މިންވަރުގެ މަސްތުވާތަކެއްޗެއްކަމަށްވެސް އެއާ މަސްތުވެފައި ހުރި މިންވަރަށް މަސްތުވާތަކެތިން އޭނާއަށް ގޯސްއަސަރުކޮށްފައި ނުވުން ނުވަތަ ނޭނގުން.

މާނަކުރުން (ހ) "މަސްތުވުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ތިމާގެ ހަށިގަނޑަށް ވާސިލުކުރާ އެއްޗެއްގެ ސަބަބުން ތިމާގެ ޢަމަލުތަކުން ނުކުމެދާނެ ނަތީޖާ ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދޭ މިންވަރަށް ތިމާގެ ޖިސްމާނީ ނުވަތަ ފިކުރީ ހިއްސުތަކަށް އުނިކަން އައުމެވެ.

ބާރުވެރިކަން ދޫކޮށްލުމަށް ނުވަތަ ބާރުވެރިޔަކާ ޙަވާލުކުރުމަށް ރިޝްވަތު ހަދިޔާ،

ނުކުތް ހަދިޔާއާ ގުޅޭގޮތުން

ބާރުވެރިކަން ދޫކޮށްލުމަށް ނުވަތަ ބާރުވެރިޔަކާ ޙަވާލުކުރުމަށް ރިޝްވަތު ހަދިޔާ، ނުކުތް ހަދިޔާއާ ގުޅޭގޮތުން

32. (ހ) ޚިޔާލު ކުރާ ބަޔަކުގެ ސަބަބުން ވެސް ހަދިޔާއެއް ނުކުތުމަށް އެ ކުރުގެ ނިޔަތް އޮތްކަން ސާބިތުކުރުމަށް ދުރުވެސް ކަމަށްކަމާ ހިނދު، އަދި އެ ކުރުގެ ބަޔަކުން ނުކުތް ހަދިޔާއަކީ ނުކުމަން ދޫކޮށްލުމަށް ހަދިޔާކަމަށް ނުވަތަ ނުކުންނާނުކަމަށް ވިސްނާފައިވާ ހަދިޔާކަމަށް ނުވަތަ ނުކުމެދާނެކަމަށް ރިޝްވަތު ހަދިޔާއަކަށް ނުވިޔަސްވެސް، ނުކުތް ހަދިޔާއާ، ދޫކޮށްލުމަށް، ނުވަތަ ވިސްނުމުގައި އޮތް ނުވަތަ ރިޝްވަތު ހަދިޔާ ގުޅޭގޮތުން، ހަމައެކަނި އެންމެނިވެ ބާރުތަކުގެ ކަމަކަށްނަމަ، އެ ކުރުގެ ނިޔަތް އޮތް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(1) ގުޅޭ ޚިޔާލު ނުވަތަ ގުޅޭ މުދަލުތަކުން ގެއްލުން ލިބުން ނުވަތަ އަނިޔާ ލިބުން؛ ނުވަތަ

(2) ނުކުތް ހަދިޔާއަކީ ދޫކޮށްލުމަށް ނުވަތަ ވިސްނުމުގައި އޮތް ނުވަތަ ނުކުމެދާނެކަމަށް ވިސްނާފައިވާ ހަދިޔާގެ އަގައިބަލާއިރު އެއް މިންވަރަކަށް ބޮޑު ގެއްލުމެއް ނުވަތަ އަނިޔާއެއް ލިބުމަށްފަހު ހަދިޔާއަކަށްވުން.

މާނަކުރުން (ހ) "ހަދިޔާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ކުރުގެ ޚިދުމަތްތަކުގެ ބަދަލުން ހަދިޔާގެ ޚިދުމަތެވެ. އަދި ބާރުގެ ޚިދުމަތްތަކުގެ ބަދަލުން އެ ހަދިޔާ ސިފަކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތަކެވެ.

ކުށުގެ އަމަލެއް ކުރާއިރު، އެހެން ކުށެއް ކުރަނީކޮށްގައި ކުށްހީކުރުވުން

ކުށުގެ އަމަލެއް ކުރާއިރު، އެހެން ކުށެއް ކުރަނީކޮށްގައި ކުށްހީކުރުވުން

33. މީހަކު ކުށެއް ކުރުމުގައި ތިމާ ހީކުރި ގޮތަށް ޙާލަތު އޮތްނަމަ، އެ ކުރި ކުށާ އެއްވަރުގެ ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ބޮޑު ކުށަކުން އެ މީހަކު ކުށްވެރިވާނެކަމަށް ވާނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިފާޢުގެ ފައިދާއެއް އެ މީހަކަށް ނުލިބޭނެއެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން

34. (ހ) "ނަތީޖާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "މަސްއޫލުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ނިސްބަތުން ކުޅޭ މިންވަރަކަށް ބައިވެރިވި މީހާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ (iii) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ދުރު މިންވަރަކަށް ބައިވެރިވި މީހާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

40 ވަނަ ބާބު

ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ދިފާޢު

40 ވަނަ މާއްދާ ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ދިފާޢާ ގުޅޭ އާންމު އުސޫލުތައް

41 ވަނަ މާއްދާ ހުއްދަ މަޤްސަދެއް ޙާސިލުކުރުމަށް ކުރާ ނުރައްކާގެ ކަންތައްތައް

42 ވަނަ މާއްދާ ޤާނޫނީ ވާޖިބު އަދާކުރުން

43 ވަނަ މާއްދާ ޤާނޫނު ތަންފީޛު ކުރުމުގެ އިދާރާ

44 ވަނަ މާއްދާ އެހެން މީހުންގެ ސަލާމަތާއި، ރައްކާތެރިކަމާއި، އެހެން މީހުންނަށް އަނިޔާވުމުގެ ޒިންމާ އެކު ފަރާތްތަކުން ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން

45 ވަނަ މާއްދާ ނަފްސުގެ ދިފާޢު

46 ވަނަ މާއްދާ މުދަލުގެ ދިފާޢު

47 ވަނަ މާއްދާ   މާނަކުރުން

ހުއްދަކުރުވިގެންވާ ދިފާއާ ގުޅޭ އާންމު އުސޫލުތައް

މާނަކުރުން

40. (ހ) "ހުއްދަކުރުވިގެންވާ ދިފާއު" ނުވަތަ "ހުއްދަ ޙާލަތު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ މި ބާބުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކޮންމެ ދިފާއަކަށެވެ.

ހުއްދަކުރުވިގެންވާ އަމަލެއް ކުށެއްކަމުގައިނުވުން

(ށ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހިނދެއް، މީހަކު ކުރާ ހުއްދަ ކުރުވިގެންވާ އަމަލެއް ކުށެއްކަމުގައިނުވާނެއެވެ؛ ނުވަތަ ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ގޮތެއްގެ މަތިން މީހަކު އެކަމާ ބާރުލިބިގެންވާނެއެވެ.

ހުއްދަކުރުވިގެންވާ ދިފާއެއް ބޭނުންކުރުވިދާނެ ގޮތަށް ޙާލަތެއް އުފެއްދުމަކީ އެ ދިފާއު ނުލިބޭނެ ސަބަބަކަށް ނުވުން

(ނ) މި ބާބުގެ ދަށުން ހުއްދަވެގެންވާ ދިފާއެއް ބޭނުންކުރުވިދާނެ ގޮތަށް ޙާލަތެއް މީހަކު އަމިއްލައަށް އުފެއްދުމަކީ، އޭނާ ކުރި އަމަލާ ގުޅިގެން އެ ދިފާއުގެ ބޭނުން ނުކުރެވޭނެ ސަބަބަކަށް ނުވާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ އަމަލަކުން، މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން އޭނާ ޒިންމާ އުފުލަންޖެހިދާނެއެވެ.

ހުއްދަ ދިފާއެއް ބޭނުންކުރުވިދާ ގޮތަށް ޙާލަތެއް ކުށުގެ ނިޔަތުގައި އުފެއްދުން އުފެއްދުމުން

(ރ) (1) މި މާއްދާގެ (ނ) އަށް އުނި ނުކޮށްވެސް، އޭނާގެ އަމިއްލަ ދިފާއުގައި ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ ދިފާއުގައި، ހުއްދަވެގެންވާ ދިފާއެއް ބޭނުންކުރުވިދާނެ ގޮތަށް ޙާލަތެއް، ކުށެއް ކުރުމަށްޓަކައި، ކުށުގެ ނިޔަތް ހުރެ އުފެއްދުން ހިނދެއްގައި، އޭނާ އެކުރީ ކުށެކެވެ.

ދިފާއު

(2) މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ އުފުލަންޖެހޭ ޒިންމާއަކާ ގުޅިގެން، ޢާންމު ކޮންމެ ދިފާއެއްވެސް ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ.

އެއް ދިފާއަށް ވުރެ ގިނަ ދިފާއުގެ ބޭނުންހިފުން

(ބ) މި މާއްދާގެ (ޅ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި، މީހެއްގެ އަމަލަކާ ގުޅިގެން ހުއްދަވެގެންވާ ދިފާއުގެ އެއް ދިފާއަށްވުރެ ގިނަ ދިފާއު ބޭނުންކުރެވޭ ޙާލަތެއް ދިމާވެއްޖެނަމަ، އެ ހުރިހާ ދިފާއެއްވެސް އެއްވަރަށް ބޭނުންކުރުވިދާނެ ދިފާއުއެވެ.

ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިފާއުތަކަށް އިސްކަންދެވިގެންވުން

(ޅ) ސާބިތުކުރުމުގެ ހުކުމަކާ ދިފާއަށް، މި ބާބުގެ އެހެން މާއްދާއެއްގައި ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހުއްދަކުރުވިފައިވާ ދިފާއު ކަމަށް ޙާލަތްތަކުގައި، ނުވަތަ ހުއްދަކުރުވިފައިވާ ދިފާއުތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި ހުއްދައެއްގެ ދިފާއެއްގައި، މި ޤާނޫނުގެ 41 ވަނަ މާއްދާއާއި 42 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިފާއުތައް ބޭނުން ނުކުރެވޭނެކަމަށް ޤަވާޢިދުތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގައި، މި ޤާނޫނުގެ 41 ވަނަ މާއްދާއާއި 42 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިފާއުތައް ބޭނުމެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.

JUSTICE initiative

ހުއްދަ މަތީ ސަފަރަށް ބޭސްފަރުވާކުރާ ކުރާ ނުރަނަގު ކަންތައްތައް

ހުއްދަ މަތީ ސަފަރަށް ބޭސްފަރުވާކުރާ ކުރާ ހުއްދަ ހަމަވުމަށް

41. (ށ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި މިހާރު ކުރާ އަމަލަކީ، ހުއްދަދޫކުރުމުގެ ހަމަތަކެވެ:

(1) އެ ހަމަވުމަކީ، ގެއްލުމަކުން ނުވަތަ ނުރައްކާ ކަމަކުން އަރައިން މިހާރު ސަލާމަތްކޮށްދިނުމަށްޓަކައި، ކޮންމެހެން އެ ހަމަވުކުރަންޖެހޭ ބާވަތެއްގައި ކުރުމަށެވެ؛

(2) ދައުލަތް އުފެދިގެންވާ ކުރު ކަނޑައަޅާފައިވާ ފޯރުން ސަލާމަތްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ގެއްލުމާއި ނުރައްކާތެރި ކަންތައް ވެސް، އޭނާ ކުރި ހަމަވުން ހުއްޓުވި ގެއްލުމާއި ނުރައްކާ ހަމަވު ބޮޑުވުން؛ އަދި

(3) އުފެދިފައިވާ ދައުލަތުގައި ބާރުއަޅާ ދިރާއްޖޭގެ ދައުލަތް އުފެދިފައިވާ ކުރު ކަނޑައަޅާފައިވާ ފޯރުންގެ މަތީ ބަދަލު ބައްޔިތު ބާރުއަޅާކުރުމުގެ ނުވާނެ ދިރާއްޖެއަކަށް ސާބިތުކޮށް އެ ފޯރުން އެނގެން ނެތުން.

މާނަކުރުން (ނ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، ކޮންމެހެން އެ ހަމަވު ކުރަންޖެހޭ ބާވަތެއްކަމަށް ބެލޭނެއެވެ.

(1) ދިފާޢުކަމަށް ބެލެވުނު ގެއްލުން ނުވަތަ، ކޮންމެވެސް ކަމަށް ބެލެވުނު ނުރައްކާ ހަމަވުން ސަލާމަތްވުމަށްޓަކައި ހިނގި ހަމަވެލި ނުވަތަ ކުރިކަމަލި ފަހުގެ ވަގުތުއަށްގައި ކުރިކަމަކާވެސް، އެ ގެއްލުމުން، ނުވަތަ އެ ނުރައްކާ ހަމަވުން ސަލާމަތްވުމަށް ފުރުސަތު ފަހުން ނުލިބޭނެ؛ އަދި

(2) ދިފާޢުކަމަށް ބެލެވުނު ގެއްލުން ނުވަތަ ކޮންމެވެސް ކަމަށް ބެލެވުނު ނުރައްކާ ހަމަވު، އޭނާ ހަމަވުކުރި ގޮތަށް ވެސް ދެއި ގޮތަކަށް ހަމަވުކޮށްގެން ހުއްޓުވޭނެ ނުވުން.

ޤާނޫނީ ވަކީލު އެހީތެރިކަން

ޤާނޫނީ ވަކީލު އެހީތެރިކަން ހުއްދަ ހަމަވާ

42. މިހާރު ކުރާ ހަމަވަކީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަކާހެދި ކުރާ ނުވަތަ އަންނަނިވި ގޮތެއްގެމަތިން ކުރާ ކަމެއްކަމަށް ވާނަމަ، އެއީ ހުއްދަ ހަމަވުކަމެވެ:

(ހ) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ ވާޖިބުތައް ނުވަތަ މަސްއޫލިއްޔަތު ބާރުކާރީފައިވާ ފޯރުނަކުން، ނުވަތަ އެފަދަ މުވައްޒަފަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް އިރުޝާދުކަން ބާރުކާރީފައިވާ ފޯރުންއެގެ ދަށުން ކުރި ހަމަވާކަމުވެސް، ނުވަތަ

(ށ) ފޯރުނީ އެދިއަލި ޖިނާއީގޮތުން އެދުން ހުއްދަކުރާ ފޯރުންއެގެ ދަށުން ހުއްދަކުރުމުގެން ނުވަތަ ކޮންމެދިޔަގެން ކުރާ ހަމަވާކަމުވެސް، ނުވަތަ

JUSTICE initiative

(ނ) ސަރުކާރީ ހުކޫމަތުގެ ދަށުން، ނުވަތަ އެ އަމުރު ކުރުމުގެ ބާރުލިބިގެންވާ ސަރުކާރީ ވަޒީފާތަކުގެ ނުވަތަ ޚިދުމަތްތަކުގެ އަމުރުތަކުގެ ދަށުން ހުއްދަ ކުރެވިގެން ކުރާ އަމަލެއްކަމުގައިވުން، ނުވަތަ

(ރ) ސިފައިންނާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ ދަށުން، ނުވަތަ ހަނގުރާމަ ކުރުން ހުއްދަކުރާ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބޭނުންވެގެން ކުރާ ނުވަތަ އެފަދަ ޤާނޫނަކުން ހުއްދަކުރެވިގެން ކުރާ އަމަލެއްކަމުގައިވުން، ނުވަތަ

(ބ) ދައުލަތުގެ ވާޖިބެއް ކަނޑައަޅާދޭ އެހެން ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ނުވަތަ އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުއްދަކުރެވިގެން ކުރާ އަމަލެއްކަމުގައިވުން.

ޤާނޫނު ތަންފީޛު ކުރުމުގެ އިދާރާ

ޤާނޫނު ތަންފީޛު ކުރާ އިދާރާއެއް މުވައްޒަފުން ކުރާ ހުއްދަ އަމަލު

43. (ހ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ނުނަސް ގޮތުގެމަތިން އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި މީހަކު ކުރާ އަމަލަކީ ހުއްދަކުރެވިދާނެ އަމަލެކެވެ:

(1) ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ގޮތުގެމަތިން މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމުގައި، ނުވަތަ ހައްޔަރުކުރެވުނު މީހަކު ފިލައިގަތުމުން ހިފެހެއްޓުމުގައި؛ ނުވަތަ

(2) ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހަކު ބަންދުން ފިލައިގެން ދިއުން ހުއްޓުވުމުގައި؛ ނުވަތަ

(3) މީހަކު އަމިއްލައަށް ގެއްލުން ހުއްޓުވުމުގައި.

މަރުވެދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް ނުވަތަ ބޮޑު ޖިސްމާނީ އަނިޔާ ލިބިދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން

(ނ) މީހަކު މަރުވެދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް، ނުވަތަ މީހަކަށް ބޮޑު ޖިސްމާނީ އަނިޔާ ލިބިދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް، ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި ހުއްދަކުރެވިދާނީ، އެ އަމަލަކީ އެހެން ބަޔަކު މަރުވެދާނެފަދައިން ނުވަތަ އެހެން ބަޔަކަށް ބޮޑު ޖިސްމާނީ އަނިޔާއެއް ލިބިދާނެފަދައިން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ކުރާ އަމަލެއްކަމުގައި އެ އަމަލުވާނަމައެވެ.

JUSTICE initiative

އެހެން މީހެއްގެ ސަލާމަތާއި، ރައްކާތެރިކަމާއި، އެހެން މީހަކަށް އަޅާލުމުގެ ޒިންމާ އޮތް ފަރާތްތަކުން ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން

އެހެން މީހެއްގެ ސަލާމަތާއި، ރައްކާތެރިކަމާއި، އެހެން މީހަކަށް އަޅާލުމުގެ ޒިންމާ އޮތް ފަރާތްތަކުން ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން

44. މީހަކު ބާރުގެ ބޭނުންކުރިކަމުން ޤާނޫނުގައި ހުއްދަ ކަމެއްކަމުގައި ބެލެވޭނީ އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އަންނަނިވި މީހަކު އެ ޢަމަލު ކުރާ ނަމައެވެ:

ޤާނޫނު ނަންބަރު: 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އިން މި މާއްދާގެ (ށ) އުވާލުމަށްފަހު، އެ ޤާނޫނުން އުވާލާ މާއްދާ ނުވަތަ އަކުރާ ގުޅިގެން ނަންބަރު ތަރުތީބުކުރަން ބައި މާއްދާ ހިމެނިފައިވާތީ، މި އިސްލާހާއި ގުޅިގެން މި ޤާނޫނުގެ މާއްދާތަކާއި އަކުރުތަކުގެ ނަންބަރު ތަރުތީބުކުރެވިފައިވާނެއެވެ.

(ހ) އެ މީހަކީ ޤާނޫނީގޮތުން ނުވަތަ ކުއްޖަކާހަވާލުވެފައިވާ ސިފައިގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ނުވަތަ އެފަދަ މީހެއްގެ އިރުޝާދުގެ ދަށުން އެއީ ބަލަހައްޓަމުންދާ މީހަކަށް ވުމާއި، އަދި؛

(1) މީހެއްގެ ޖިސްމާނީ ނުވަތަ ސިކުނޑީގެ ސިއްހަތު ރިޢާޔަތްތެރި ރައްކާތެރިކަން ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި އެކަމަށް ދޭންޖެހޭކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ފަރުވާއެއް ދިނުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރާ ބާރެއް ކަމުގައިވުން؛ އަދި

(2) އެ މީހަކަށް އެ ފަރުވާ ދެވުނީ:

(i) އެ މީހާގެ ރުހުމާ އެކުގައި ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ މީހަކީ ޖިސްމާނީ ގޮތުން ބަލާއިރު ނުވަތަ ޛިހުނީ ގޮތުން ބަލާއިރު އަމިއްލައަށް ހުއްދަ ދެވޭން ނެތް މީހެއްކަމުގައިވާ ބާރު އެކަމާ ބެލެނިވެރިޔާގެ ނުވަތަ ބައްޕަގެ ނުވަތަ މަންމަގެ ނުވަތަ އެފަދަ ރުހުމެއް ދިނުމުގެ ބާރު ޤާނޫނީ ގޮތުން ލިބިގެންވާ ފަރާތެއްގެ ރުހުމާ އެކުގައި ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(iii) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި ކަނޑައެޅިގެން ލިބިފައިވާ ހުއްދައެއްގެ ކަމުގައިވުން؛

(ށ) އެ ފަރުވާ ދޭންޖެހުނީ ކުއްލިހާލަތެއްގެ ބޭނުންތެރިކަމަށް ކަމުގައިވުން؛ އަދި

(ނ) ހުއްދަދޭނޭ ފަދަ މީހަކާ މަޝްވަރާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނެތުން؛ އަދި

(ނ) އެކަމަކީ، އެކަނިގެންވާ ގޮތުގައި ވިސްނައި އުޅޭ މީހަކު އޭނާގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ސަލާމަތްކުރުމަށް ހުއްދަކުރާނެކަމުގައިކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ

(ރ) އޭނާއަކީ މީހުން ބަންދުގައި ތިބޭއިރު ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ އޮތް މުވައްޒަފަކު ކަމުގައިވުމާއި: އަދި؛

(1) އޭނާ ބޭނުންކުރި ބާރަކީ މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއްގެ ހުއްދަ އުސޫލުތަކާއި ގަވާއިދުތައް ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރަންޖެހޭ ބާރުކަމަށްވުން؛ އަދި

(2) މީހަކު މަރުވެދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް ބާރު ބޭނުންކުރާކަށް ވާނަމަ އެފަދަ ބާރެއްގެ ބޭނުންކުރުމަކީ މި ބާބުގައި ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ކަމަކަށްވުން؛ ނުވަތަ

(ބ) އޭނާއަކީ މަތިންދާބޯޓެއްގެ، ނުވަތަ އިންޖީނުއެޅި އެއްގަމު އުޅަނދެއްގެ، ނުވަތަ ކަނޑުގެ އުޅަނދެއްގެ، ނުވަތަ އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް މުދާ ނުވަތަ މީހުން އުފުލުމުގެ އެހެނިހެން ވަސީލަތެއްގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންޖެހޭ މީހަކަށްވުން؛ ނުވަތަ އެފަދަ މީހެއްގެ އިރުޝާދުގެ މަތިން އެހީތެރިވާ މީހެއްކަމަށްވުން؛ އަދި

(1) ބާރުގެ ބޭނުންކުރަންޖެހުނީ އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ހުރަސްއެޅޭ ފަދަ ކަންކަން ހުއްޓުވުމަށް ކަމުގައިވުން:

(i) އެފަދަ ވަސީލަތެއް ހިނގުން ހުއްޓުވުމަށް ކުރާފަދަ މަސައްކަތެއް ހުއްޓުވުމަށް ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ޤާނޫނީ ގޮތުން ހުއްދަ އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރުމަށް ކަމުގައިވުން؛ އަދި

(2) މީހަކު މަރުވެދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް ބާރު ބޭނުންކުރާކަށް ވާނަމަ، އެފަދަ ބާރެއްގެ ބޭނުންކުރުމަކީ މި ބާބުގައި ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ކަމަކަށްވުން.

ޤާނޫނު ނަންބަރު: 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތަކުގެ ޙިމާޔަތުގެ ޤާނޫނު) އިން މި މާއްދާގެ (ޅ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރު އުވާލެވިފައިވާނެއެވެ، އެ ޤާނޫނުން އުވާލާ މާއްދާ ނުވަތަ އަކުރާ ގުޅޭގޮތުން ނަންބަރު ތަރުތީބުކުރަން ބޭނުން މާއްދާ ހިމެނިފައިވާނެއެވެ، މި އިސްލާހާއި ގުޅިގެން މި ޤާނޫނުގެ މާއްދާތަކާއި އަކުރުތަކުގެ ނަންބަރު ތަރުތީބުކޮށްފައިވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން (ޅ) (2) "ހުއްދަކޮށްފައިވާ ސިއްޙީ މަސައްކަތްތެރިއެއް" ކަމުގައި ބުނެފައި އެވަނީ ސަރުކާރުން ހެދި ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން ނުވަތަ ޤާނޫނުގެ ޒިންމާދާރުކުރެވޭ އިދާރާއަކުން، އޭނާއަކީ ޤާބިލު ބޭސްފަރުވާދޭން ފަންވަރު ހުރި މީހެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ހުއްދަ ދީފައިވާ މީހަކަށެވެ.

ނަފްސުގެ ދިފާޢު

ނަފްސުގެ ދިފާޢު 45. (ހ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކަށް އުނިކަން ނާންނާނެ ގޮތުގެމަތިން، މީހަކު ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން ހުއްދަވާނީ އަންނަނިވި ޙާލަތުތަކުގައި އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަށްޓަކައެވެ:

(1) އަންނަނިވި ފަރާތްތަކާ ދެކޮޅަށް އެހެން މީހަކު ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި ބާރުގެބޭނުން ކުރާ ހިނދުގައި ނުވަތަ ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްފާނެ ކަމަށް ބެލެވޭ ހިނދުގައި ބޭނުންކުރަންޖެހޭ ބާރަކަށްވުން؛

(i) ތިމާގެ އަމިއްލަ ނަފްސު؛ ނުވަތަ

(ii) އެހެން މީހެއްގެ ނަފްސު؛ އަދި

(2) ބޭނުންކުރާ ބާރަކީ ކުރިމަތިވާނެކަމަށް ބެލެވޭ ގެއްލުމާ އަޅައިބަލާއިރު ނިސްބަތުން އިތުރަށް ބޭނުންކުރެވުނު ބާރަކަށް ނުވުން.

މީހަކު މަރުވެދާ ފަދަ ނުވަތަ މީހަކަށް ޖިސްމާނީ ބޮޑު އަނިޔާ ލިބިދާ ފަދަ ގޮތަކަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހިނގާ ޢަމަލެއްގައި ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމުގައި މީހަކު މަރުވެދާ ފަދަ ނުވަތަ މީހަކަށް ޖިސްމާނީ ބޮޑު އަނިޔާ ލިބިދާ ފަދަ ގޮތަކަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން ހުއްދަވާނީ، އެފަދަ ބާރެއްގެ ބޭނުންކުރާ މީހާ މަރުވެދާނެ ކަމުގެ ނުރައްކާ ކުރިމަތިވާ ހިނދުގައި އެކަމުން ދިފާޢުވުމަށްޓަކައި، ބޮޑު ޖިސްމާނީ އަނިޔާ ލިބިދާނެ ކަމުގެ ނުރައްކާ ކުރިމަތިވާ ހިނދުގައި އެކަމުން ދިފާޢުވުމަށްޓަކައި، ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ނުރައްކާ ކުރިމަތިވާ ހިނދުގައި އެކަމުން ދިފާޢުވުމަށްޓަކައެވެ.

މަނާކުރުން (ނ) (1) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި ބާރުގެބޭނުންކުރުން ހުއްދަވެގެނެއް ނުވެއެވެ:

(i) މި ޗެޕްޓަރުގެ 2 ވަނަ ބައިގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށެއްގެ، މަޤްޞަދުގެ ރުކުންތަކުގެ ތެރެއިން، އެ ޢަމަލު ފެށުން؛ އަދި

(ii) މި ބާބުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ދިފާޢުތަކަށް އެ ޢަމަލު ނުފެށުން؛

(2) ބޭނުންވާ މިންވަރަށްވުރެ އިތުރަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމުގެ ޙާލަތުގައި ބެލުމަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ވިސްނައި އުޅޭ މީހެއްގެ ވިސްނުމުގައި، އެއީ ހަމަހަމަވެގެންވާ ގޮތެއްގައި ބޭނުންކުރެވުނު ބާރެއްކަމުގައި ނުބެލޭ ހިނދުގައެވެ.

JUSTICE initiative

މުދަލުގެ ދިފާޢު

މުދަލުގެ ދިފާޢު 46. (ހ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ އުސޫލުތަކަށް އިސްތިސްނާއެއް ނާންނާނެ ގޮތުގެމަތިން، މީހަކު ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން ހުއްދަވެގެންވަނީ އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަށްޓަކައެވެ:

(1) ބާރުގެ ބޭނުންކުރަންޖެހެނީ އެހެން މީހަކު ބާރުގެ ބޭނުންކުރާ ހިނދެއްގައި ނުވަތަ ކޮންމެ ހިނދެއްގައި ނުވަތަ ތިމާގެ ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ މިލްކުގައިވާ ސަރަހައްދަކަށް ހުއްދައެއްނެތި ވަދެއްޖެ ހިނދެއްގައި، ނުވަތަ މުދަލަކަށް ގެއްލުމެއް ދޭ ހިނދެއްގައި އަންނަނިވި ބާވަތުގެ މުދަލާ ދިފާޢުވެގެންނެވެ.

(i) ތިމާގެ އަމިއްލަ މުދާ؛ ނުވަތަ

(ii) އެހެން ފަރާތެއްގެ މުދާ؛ އަދި

(2) ބޭނުންކުރާ ބާރަކީ، ކުރިމަތިވާ ކަމަކަށް ބަލާފާ ގެއްލުމާ އަޅައިބަލާއިރު، ނިސްބަތުން އިތުރަށް ބޭނުންކުރެވުނު ބާރަކަށް ނުވުން.

މީހަކު މަރުވެދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް ނުވަތަ މީހަކަށް ޖިސްމާނީ ބޮޑު އަނިޔާއެއް ލިބޭފަދަ ގޮތަކަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން (ށ) ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމުގައި، މީހަކު މަރުވެދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް ނުވަތަ މީހަކަށް ޖިސްމާނީ ބޮޑު އަނިޔާއެއް ލިބޭފަދަ ގޮތަކަށް މީހާގެ މައްޗަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމަކީ މުދާ ސަލާމަތްކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި އެކަނި ހުއްދަކުރެވިދާނެ ކަމެއް ނޫނެވެ.

JUSTICE initiative

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން 47. (ހ) "ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން ބެލެހެއްޓުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލާ މުވައްޒަފު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 532 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި "މީހުން ބަންދުގައި ބަހައްޓާ ތަނެއް ބެލެހެއްޓުމާ މުވައްޒަފު" އަށް ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ބާރުގެ ބޭނުން އިތުރަށް ކުރެވިއްޖެ ކަމުގައި ބެލެވުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 45 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ޤާބިލުކަން ނެތް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 27 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޖ) "ހުއްދަކުރުވިގެންވާ ދިފާޢު" އަދި "ހުއްދަ ބާރަޖު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 40 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދީފައިވާ މާނައަށެވެ.

(ޗ) "ބާރުގެ ބޭނުންކުރަން ޖެހޭ ނުވަތަ ވަކި ގޮތަކަށް އަމަލުކުރަން ޖެހޭ ދާއިރާތައް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 41 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނައަށެވެ.

(ޓ) "ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 533 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނައަށެވެ.

(ޑ) "ހިނގަނިވެގެން ތިބޭ ބޭބިމީ އަނިޔާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (91) ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނައަށެވެ.

(ޏ) "ހުއްދަވެގެންވާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 45 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނައަށެވެ.

50 ވަނަ ބާބު

މައާފު ލިބިދޭ ދިފާޢު

50 ވަނަ މާއްދާ މައާފު ލިބިދޭ ދިފާޢު ދޭނެ އާންމު އުސޫލުތައް

51 ވަނަ މާއްދާ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް ކުރާ އަމަލު އަދި އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް ނުކުރާ ދޫކޮށްލާ އަމަލު

52 ވަނަ މާއްދާ ބުއްދިއަށް އުނިކަން ލިބިގެންވުން

53 ވަނަ މާއްދާ ތަސްހީރުކުރުވުން

54 ވަނަ މާއްދާ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް މަސްތުވުން

55 ވަނަ މާއްދާ ބާރުގެ ބޭނުންކުރަންޖެހުމުގެ ނުފޫޒު

56 ވަނަ މާއްދާ ހަމަޖެހުމަށް އުނިކަން އައުން

57 ވަނަ މާއްދާ އުނިގެންނުވާ ކަންތައްތަކާއި ކުށްހިމެ މައްސަލަ ޤަބޫލުކުރާ ކަންތައްތައް

58 ވަނަ މާއްދާ ހުއްދަ ދިފާޢު ލިބިގެންވާކަމަށް ކުށްހިއެއްގައި ޤަބޫލުކުރުވުން

59 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުން

JUSTICE initiative

މަޢާޝު ވިޔަފާރި ދިރާސާ ގުޅޭ އާންމު އުސޫލުތައް

މާނަކުރުން | 50. (ހ) "މަޢާޝު ވިޔަފާރި ދިރާސާ" ނުވަތަ "މަޢާޝު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކޮންމެ ދިރާސާއަކަށެވެ.

މަޢާޝު ވިޔަފާރި ދިރާސާއެއްގެ ބައެއް އޮތް މިންވަރުގެ އަދަދު ހުށަހެޅުން | (ށ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ، މިފަދަ ކުރީ ހުށަހަޅާ އަދަދެއް ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާ މަޢާޝު ވިޔަފާރި ދިރާސާއެއް، ޤާނޫނު ހުށަހަޅާ ގޮތުގެ މިންވަރު، ކަނޑައަޅާ ނިސްބަތުން ދިރާސާކުރާނެވެ.

މަޢާޝު ވިޔަފާރި ދިރާސާ އެއްގެ މިންވަރު ހިސާބުކުރުން | (ނ) މަޢާޝު ވިޔަފާރި ދިރާސާއެއްގެ ފައިދާ ވިޔަން ބައެއްގެ މިން ކުރާ އަދަދު ހިސާބުކުރާ ގޮތް، އެގޮތުން އޭގެ ބައިވެރިން ކުރެވޭ ގޮތް އަދި ދިރާސާގެ ފައިދާ ނިމުނުއިރު.

މަޢާޝު ވިޔަފާރި ދިރާސާ ބަލަހައްޓަން ފަރާތް ކަނޑައެޅުމާއި ކަމާގުޅޭ ދިރާސާ ނިމުނުއިރު ހުށަހަޅާ ގޮތް | (ރ) މި ބާބުގެ ދަށުން މަޢާޝު ވިޔަފާރި ދިރާސާ ބަލަހައްޓަން ފަރާތް ކަނޑައެޅުމާއި މިފަދަ އަދަދުގެ ތަފްސީލު އެކަން ކުރެވޭނެ އުސޫލު ހުށަހަޅާ ގޮތުގެ ނިޔާ ކަނޑައަޅާނެ ހުށަހަޅާ ދިރާސާ ނިމުނުއިރު. އެކަން ކަނޑައެޅުމަށް، އެ ފަރާތަކުން، މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން އޭނާ ހުށަހަޅާ އުސޫލުން ދޭން ޖެހޭނެއެވެ.

މަޢާޝު ވިޔަފާރި ދިރާސާ ބަލަހައްޓަން ފަރާތް ކުރެވޭ ދިރާސާ ކުރިއަށް ގެންދިއުން | (ބ) (1) މި މާއްދާގެ (ރ) އެއްބަސް ކުރެވޭނެ، އޭނާގެ އަދިހަމަ ދިރާސާގައި ނުވަތަ އެއްބަސް ކުރީގެ ދިރާސާގައި، މަޢާޝު ވިޔަފާރި ދިރާސާ ބަލަހައްޓަން ފަރާތް ބަލަހައްޓަން، ކުރެވޭ އެއްބަސްވުމުގެ ކުރިން ނިމިގެން އެއްގޮތް ހިސާބުކުރެވޭ ދިރާސާގައި، އޭނާ އެކަށީގެން ކުރެވޭނެ.

ދިރާސާ | (2) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އެހެންގޮތަކަށް ހުށަހެޅުމަށް ޖެހޭ ކުރެވޭ ދިރާސާ، ޙާލަތު ކޮންމެ ދިރާސާއެއްގެ ބަލަހައްޓަން ފަރާތެވެ.

މަޢާޝު ވިޔަފާރި ދިރާސާއެއްގެ ފައިދާ އެއް ކަމަކީ ހިސާބުކުރެވޭ ދިރާސާ ނުން | (ކ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ، މިފަދަ އަދަދަކީ މަޢާޝު ވިޔަފާރި ދިރާސާގެ ފައިދާ ވިޔަފާރިން އަދަދެއްކަމުގައި ކުރިއަށްދާން އޭނާއަށް ހިސާބަކީ ދިރާސާ ނުން.

JUSTICE initiative

އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް ކުރާ ޢަމަލު އަދި އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް ނުކޮށް ދޫކޮށްލާ ޢަމަލު

އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް ކުރާ ޢަމަލު އަދި އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް ނުކޮށް ދޫކޮށްލާ ޢަމަލު

51. މީހަކު ކުރި ކުށެއްގެ ޒިންމާ އެ މީހަކު އުފުލަންޖެހޭނީ އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައިކަމަށް ވާނަމަ، އެ ކުށަކަށް އެ މީހަކަށް މަޢާފުދިނުވެވޭނެއެވެ:

(ހ) އޭނާ ކުރި ޢަމަލަކީ، އެ ޢަމަލުކުރުމަށް އޭނާގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނުވަތަ އަމިއްލަ ވިސްނުމުގައި ކަނޑައަޅައިގެން ކުރި ޢަމަލަކަށް ނުވުން؛ ނުވަތަ

(ށ) އޭނާ ނުކޮށް ދޫކޮށްލި ކަމަކީ، ސިކުނޑީގެ ގޮތުން ނުވަތަ މާއްދީ ގޮތުން އޭނާ ކުރުމަށް ނުކުޅެދިގެންވާ ކަމަކަށްވުން، ނުވަތަ ނުކޮށް ދޫކޮށްލި ޢަމަލު ކުރުމަކީ އޭނާއަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން އޭނާގެ ކިބައިން އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި އުންމީދުކުރާ ކަމެއްކަމުގައި ނުވުން.

ބުއްދިއަށް އުނިކަން ލިބިގެންވުން

ބުއްދިއަށް އުނިކަން ލިބިގެންވުން

52. (ހ) ކުށްކުރިމީހާގެ ސިކުނޑިއަށް، ކުށްކުރި ހިނދުގައި ލިބިފައި ހުރި ގެއްލުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ޖިހާޒުގައި ހުރި ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް އެ ވަގުތު ނުކުޅެދިގެންވާ މިންވަރަށް އޭނާ ކުރި ކުށަކަށް މަޢާފުދިނުވެވޭނެ މިހާލަތު:

(1) ކުށުގެ ޢަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ ޢަމަލުގެ ބާވަތާއި ނަތީޖާ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(2) ކުށުގެ ޢަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ ޢަމަލުގެ ނުރަނގަޅުކަން ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(3) ކުށުގެ ޢަމަލުގެ ގޮތުގައި އޭނާ ހިންގި ޢަމަލު ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށް ބާރު ހިންގުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން.

އިޖްތިމާޢީ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފު ސުލޫކުތަކުން އެކަނި ކުށްވެރިވުން

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ސިކުނޑިއަށް ޖިހާޒުގައިވާ ބައްޔެއް ނުވަތަ ނުކުޅެދުމެއްކަމުގައި ބެލޭ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި، ހަމައެކަނި ތަކުރާރުކޮށް ކުށްކުރާ ކުށްވެރިންނާއި، އާންމު އިޖްތިމާޢީ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފު ޢަމަލުތައް ހިންގާ މީހުންގެ ބާވަތު މީހުންގެ ކިބައިން އެކަނި ހުރި ސިކުނޑީގެ ޙާލަތްތައް ހިމެނިގެންނުވާނެއެވެ.

ކުށުން ބަރީއަކޮށް ދޫކުރާ މީހުންގެ ސިއްރި ރެކޯޑު ކަށަވަރުކުރުން

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުށުން ބަރީއަކުރެވި ދޫކުރެވޭ މީހަކީ ނަފްސާނީ ބަލިމަކުގެ މަރުހަލާއެއްގައި ނުވަތަ ސިކުނޑީގެ ފަރުވާދޭ މަރުހަލާއެއްގައި، ބަހައްޓަންޖެހޭ މީހެއްކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި ސިއްރި ގޮތުން ބަލަހައްޓާ ބެލުންތަކެއް ބެލުމަށްޓަކައި، ހުށަހަޅަންޖެހޭނެ މީހެކެވެ. އެފަދަ ބަދަލެއް ހުށަހަޅައި، ސިއްރި ގޮތުން ބަލަހައްޓާ ބެލުމަށްޓަކައި 60 ދުވަހަށްވުރެ ދިގުމުއްދަތެއް ހޭދަވެގެންނުވާނެއެވެ. އެ މުއްދަތު ވާންވާނީ ސިއްރި ގޮތުން ބަލަހައްޓާ ބެލުމަށްޓަކައި ހޭދަވާ ވަގުތާއި 60 ދުވަހާ މި ދެ މުއްދަތުގެ ތެރެއިން، ކުރު މުއްދަތަކަށެވެ.

ތަސައްރުފުކުރުން

ތަސައްރުފުކުރުމުގެ މައާފުލިބިގެންވުން

53. (ހ) ކުށްކުރި މީހާއަކީ، ކުށްކުރި ހިނދުގައި އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއްގައި ހުރި މީހެއްކަމުގައި ވާނަމަ، އޭނާގެ ކުށަކީ މައާފުކުރެވިގެންވާ ކުށެކެވެ:

(1) ބޮޑުމީހަކަށް ލިބިގެންވާ ތަސައްރުފުކުރުމުގެ ފާހިތުކަން ލިބިފައިވާ މީހަކަށް ނުވުމާއި، އަދި

(2) އެ ފާހިތުކަން ނެތުމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް އޭނާ ނުކުޅެދިގެންވުން:

(i) ކުރާ އަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ އަމަލުގެ ބާވަތާއި ނަތީޖާ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ކުރާ އަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ އަމަލުގެ ނުރައްކަލުކަން ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(iii) ކުރާ އަމަލުގެ ގޮތުގައި އޭނާ ހިންގި އަމަލު ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި، ބާރުއް ހިންގުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން.

ތަސައްރުފުކުރުމުގެ ކުރިން ބެލުން

(ށ) (1) ކުށްކުރި ހިނދު، 15 އަހަރު ފުރިހަމަވެފައިނުވާ ކުއްޖަކީ، މައާފު ލިބިގެންވާ ދަރަޖައިގެ ފުރިހަމަ ފައިދާ ލިބިގެންވާ ކުއްޖެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(2) މި ޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުގެ ދަށުން، އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާ ހިނދަކު، ކުށްކުރިއިރު 18 އަހަރު ފުރިހަމަނުވާ ކުއްޖަކީ، މައާފު ލިބިގެންވާ ދަރަޖައިގެ ފައިދާ ލިބިގެންވާ ކުއްޖެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(3) ކުށް ކުރި މީހާ އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުކުރެވިއްޖެ ހިނދަކު، ކުށްކުރި ހިނދުގައި 18 އަހަރު ފުރިހަމަވެފައިވާ މީހެއްނަމަ، އޭނާއަކީ ބާލިޣުވެފައިވާ ބޮޑު މީހާގެ އެއްފަދައިން ތަސައްރުފު ފުރިހަމަ މީހެއް ކަމުގައެވެ.

އިސްތިސްނާ

(ނ) ކުށްކުރި ހިނދުގައި 18 (އަށާރަ) އަހަރު ފުރިހަމަނުވާ ކުދިންގެ ތެރެއިން، މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގެ ދަށުން މައާފު ލިބިގެންވާ ދަރަޖައިގެ ފައިދާ ލިބިގެންވާ ކުދިން، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ޙައްދު ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށްތަކާއި ޖިނާއީ އަނިޔާތަކުގެ ކުށްތަކުގެ ޒިންމާ ނަގަންވާނެއެވެ. މިފަދަ ކުށަކަން އުކުއްޖަކުން މަތީގެ އަދަބު ދޭންޖެހޭފަދަ ޙާލަތެއް

ބޮޑުވެރިވެއްޖެނަމަ، އެ ކުދިންގެ އަދަބު ތަންފީޒުކުރަންވާނީ، އެކުއްޖާގެ އުމުރުން 18 (އަށާރަ) އަހަރު ފުރިހަމަވުމަށްފަހުއެވެ.

ކުޑަކުދިންގެ މައްސަލަތައް ކުޑަކުދިންނަށް ޚާއްޞަކޮށްފައިވާ ޝަރީޢަ އަދުލުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ހިންގުން

(ށ) ކުށްކުރި ހިނދުގައި 18 އަހަރު ފުރިހަމަނުވާ ކުޑަކުދިންގެ ތެރެއިން، މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) ގެ ދަށުން މައްޗަށް ލިބިދޭ ދިފާޢުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެންވާ ކުއްޖެއްގެ މައްސަލައިގެ އެހެން ހުރި ޝަރުޢީ މަރުޙަލާތައް ކުރިއަށް ގެންދަންވާނީ ޖިނާއީ އަދުލުގެ އާންމު ނިޒާމުން ބޭރުން ކުޑަކުދިންގެ މައްސަލަތައް ބަލާ ޚާއްޞަ ނިޒާމެއްގެ ދަށުންނެވެ.

އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް މަސްތުވުން

އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް މަސްތުވުން

54. (ހ) އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް މަސްތުވެފައިވުމުގެ ސަބަބުން އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް ކުށްކުރި ހިނދުގައި ނުކުޅެދިގެންވާ މީހާއަކީ އޭނާ ކުރި ކަމަކަށް މަސްއޫލުވެރިނުވާނެ މީހެކެވެ:

(1) ކުށުގެ އަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލޭ އަމަލުގެ ޠަބީޢަތާއި ނަތީޖާ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(2) ކުށުގެ އަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލޭ އަމަލުގެ ނުރަނގަޅުކަން ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(3) ކުށުގެ އަމަލުގެ ގޮތުގައި އޭނާ ހިންގި އަމަލު ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ބާރު ހިންގުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން.

އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ގޮތަކަށް މަސްތުވުން

(ށ) އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫންގޮތަކަށް މަސްތުވީކަމުގައި ބަލާނީ އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައެވެ:

(1) އެކަން ކުރިމަތިވީ އޭނާއަށް އެނގުމަކާނުލައި، އޭނާގެ ހަށިގަނޑަށް ވާސިލުކުރި އެއްޗެއްގެ ސަބަބުން ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(2) މަސްތުކުރުވާ އެއްޗެއްގެ ނިސްބަތަކީ ބޮޑާއިރު، އޭނާ އެ ކުރުމަކީ މަސްތުވާ އެއިން އާންމު ގޮތެއްގައި ކުރުވާނެ މަސްތުގެ މިންވަރަށް ވުރެ ބޮޑު ވީ މަސްތުވާކަމުގައި ވުމާއި، އޭނާގެ ހަރަކާތްތަކުގެ ކަންކަން ހުރީ ގޮތުން އެކަން އޭނާއަށް ނޭނގޭ ގޮތުގައި، އަދި އެކަން އޭނާ ދެނެގަންނާނެ އެކަށީގެންވާ ގޮތެއް ނުހުރުން.

ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެންކުރުވުމުގެ ނުފޫޒު

ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެންކުރުވުމުގެ ނުފޫޒު

55. (ހ) ކުށްކުރި ވަގުތު އެ ކުށް ކުރީ އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގެ އިޖުބާރަކުގައި ވާނަމަ، އެ ކުށްކުރި މީހާ ކުރި ކުށަކުން އޭނާ މަޢާފުވެދާނެއެވެ:

(1) ކުށުގެ އަމަލު ކުރުމަށް އޭނާއަށް މަޖުބޫރުކުރެވިގެންވުން؛

(2) އެގޮތުން މަޖުބޫރުކުރުވީ، ކުށުގެ އަމަލު ކުރުމަށް ދެކޮޅުހަދައިފިނަމަ، އޭނާއަށް ގެއްލުމެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމުގެ ބިރު ދައްކައިގެންކަމުގައި ވާއިރު، އެކަށީގެންވާ ހެޔޮދަރަނިކަމާއެކު ވިސްނާ އެހެން މީހަކަށް އެ ބާރުތަކުގައި، އެ ގެއްލުމުގެ ބިރު ކުރިމަތިވިނަމަވެސް، އޭނާވެސް އެ ކުށުގެ އަމަލު ކުރާނެ ކަމުގައިވުން.

މި ދިފާޢު ބޭނުންކުރެވޭ ޙުދޫދު

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރެވިގެންވާ ދިފާޢު، މި ޤާނޫނުގެ 110 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ދަށުން އުފެދިގެންވާ ހިނދު ބޭނުންކުރެވޭނޭ ދިފާޢެއް ނޫނެވެ.

ހަމަހޭއަށް އުނިކަން އައުން

ހަމަހޭއަށް އުނިކަން އައުން

56. (ހ) ކުށްކުރި މީހާ، ކުށްކުރި ހިނދުގައި ހުރީ އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގެ ބަލިއެއްގެ ހާލަތެއްގައިކަމުގައި ވާނަމަ، އޭނާ އެ ކުރި ކުށަކުން މަޢާފުވެދާނެއެވެ:

(1) ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން މަޖުބޫރުވެގެން ދިމާވާ އުނިކަމެއް، މަޢާފު ދިނުމަށް ދިމާވެފައިވާ ބައްޓަން، ބާރުވާ ގޮތަކުން އޭނާ ކުރިކަން ކަށަވަރުކޮށް، ނުވަތަ ކުށުގެ އަމަލުތަކާއި ގުޅުން ހުރި ސަބަބުތައް ނުވަތަ ތަފްސީލު ހާލަތު ހަދައިގެން ކަމަށްބަލާކުރެވޭ އެއް ބައްޔެއް ނުވަތަ އުނިކަމެއް އޭނާގެ ހަމަހޭގައި ހުރުމަށް ހުރަސްއެޅޭ ކަމުގައިވުން؛ އަދި

(2) އެ އުނިކަން ނުވަތަ ބަލި އޭނާގެ ސަބަބުން އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް އޭނާ ނުކުޅެދިގެންވުން؛

(i) ކުށުގެ އަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ އަމަލުގެ ބާވަތާއި ނަތީޖާ އެނގިގެންވާ ގޮތުގައި ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ކުށުގެ އަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ އަމަލުގެ ނުރަނގަޅުކަން ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(iii) ކުށުގެ އަމަލުގެ ގޮތުގައި އޭނާ ހިންގި އަމަލު ހުއްޓުވުމަށް ބާރު ހިންގުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން.

އިޚްތިޔާރީ މިންގަނޑުތަކާ ދެކޮޅު ސަލާމަތްވުމާއި އުސޫލަކީ ކުރުވިގެންވާން

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ބާރުތައް ނުވަތަ ނުކުރުމުގައި ބޭނުންކުރާ ބެލުމުގެ ބެލުންތަކުގައި، ހަމައެކަނި ވަކިކަމަކާ ކުރިމަތިވާ ކަމެއްކަމަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އިޚްތިޔާރީ މިންގަނޑުތަކާ ދެކޮޅު އަމަލުތަކުގެ ހިނގާ މިންކަމުގައި ބެލުން މިންވަރު ހިނގަމުން ސަލާމަތްވުމުގެ ބާރުތަކުގައި ހިމެނޭނެއެވެ.

އިސްތިސްނާވާ ކަންތައްތަކާއި ކުށުގެ މައްސަލަ ޤަބޫލުކުރާ ކަންތައްތައް

ލިބިގެންވާ ޤާނޫނީ ސަލާމަތް ކަމުގެ އިސްތިސްނާވުން

57. (ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި ކުށުގެ ދަޢުވާ ކުރަން، އެ ކުށަކީ މީހަކު މަޖުބޫރުކުރެވިގެންވާނެއެވެ.

(1) ކުށްކުރުމުގައި ބައިވެރިވި އަދި ހިންގުމުގެ ކުރިން އެ ކުށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނު އޮތްނަމަ ދެމިގެންވާ، އަދި އެ ޤާނޫނަކީ ސާބިތުކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނަކުން ނުވަތަ ޤާނޫނަށް އެ ވިޔަނުން ނުވަތަ ފެންނަން ގޮތުގެ އުސޫލުތަކާ ގޮތުގައި ހަމައެކަނިވާ ޤާނޫނަކުން ނުވެން.

(2) އަދި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ގައިވާ ކަންކަމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން، އެ ކުށް ކުރި ވަގުތުގައި އޮތްގޮތަށް އެ އަމަލަކީ ޤާނޫނުގައި މަނާކޮށްފައިވާ އަމަލެއްކަން އޮންގޮތުގައިވާން.

ޤާނޫނު އަދި ގޮތް ނޫން ގޮތަކަށް ދަލީލު ގޮތުން ސާބިތުކުރަން ބޭނުންނުވާ މައްސަލަ ޝަރީޢަތުން

(ނ) ކުށް ކުރިކަމާ، އެ ކުށް ކުރިވަގުތުގައި އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގެ ގޮތަކަށް، ޤާނޫނުގައި މަނާކުރެވިގެންވާނެއެވެ:

(1) ޤާނޫނު ކުރި އަދި ޤާނޫނު ކުރީ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެކަމުގައި އަންނަނިވި ވަސީލަތްތަކުން ވަސީލަތްތަކުގައި، ދަލީލު ގޮތުން ސާބިތުކުރުމަށް ޝަރީޢަތުގެ މައްސަލަ އަދާކުރެވޭނީ ގޮތުގައި ބެލެވޭ ކަމުގައި ފެންނަ، އެ އަދި ކުރިން ކުރިމަތިވާ ގޮތުގައި، އެ ޝަރީޢަތުގައި ސާބިތުކުރުމުގެ ސާބިތުކުރެވޭ، ދަންނަވަމުން ނުވަތަ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާނީއެވެ:

(i) ޤާނޫނަކުން؛

(ii) ޝަރުޢީ ނިންމުމަކުން، ނުވަތަ ޝަރުޢީ ފަތުވާއަކުން، ނުވަތަ ޝަރުޢީ ނިޔާއަކުން، ނުވަތަ ޝަރުޢީ އުސޫލަކުން؛

(iii) އިދާރީ އަމުރަކުން، ނުވަތަ ދީވިޔާއިވާ ގަވާއިދަކުން؛ ނުވަތަ

(iv) ކުރު ކަނޑައަޅާފައިވާ ފޯރުން ތަޙުޤީޤުކުރުމާއި، ހިންގުމާއި، ތަންފީޒުކުރުމުގެ ބާރު ފޯރުނީ ހައިސިއްޔަތުން ލިބިގެންވާ ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ ރަސްމީ ތަޙުޤީޤާއަކުން؛ އަދި

(2) އެކަމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން، އެ ކުރެވުނު ވަގުތުގައި އޭނާ އެ ކުރި އަމަލަކީ ފޯރުނުގައި މަނާވެގެންވާ އަމަލެއްކަން އޭނާއަށް އެނގިފައިނުވުން.

އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތުދިނުމާއެކު ޢަމަލުކުރުމުގައި ވިސްނަވޮށް ފޯރުން ހުރި ގޮތް ކުށުގެއް ކުރުވުން

(ނ) ކުށުގެ އަމަލުކުރުމުގައި ބެލެވޭ އަމަލު ހިންގި ވަގުތު އޭނާ އެ އަމަލު ކުރީ އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކާއި ގުޅިގެން ވާނަމަ، އޭނާ އެ ކުރި ކުށަކުން އޭނާއަށް މަޢާފުދިނެވިދާނެއެވެ.

(1) އޭނާއަކީ:

(i) އޭނާގެ އަމަލުގެ މައްސަލަ އެ ކުށުގެ ދާއިރާ ހިނގާނެ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި އެނގެން ހުރި ހުރިހާ ފިޔަވަޅެއް އެޅި މިހާރު ކަމުގައި ވުމާއި؛ އަދި

(ii) އޭނާގެ އަމަލަކީ ކުށެއް ނޫންކަމަށް އިޖުތިހާދުކުރިކަމުގެ ބުނުއްވުމެއްގައި އޭނާ ޤަބޫލުކުރުމާއި، އަދި އެކަން ޤަބޫލުކުރީ ބާރުތަކީ ފޯރުނަން ފުރިހަމައަށް ތަބާވާ، ބައިތިވެ އެކަން ކަނޑު މިހާރުވެސް، އެ ބާރުތަކުގައި ޤަބޫލުކުރާނެ ގޮތުކަމަށް ބެލެވުން؛ އަދި

(2) އެކަމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން އެ ކުރު އޭނާ ކުރިއިރު އެއީ ފޯރުނުގައި މަނާވެގެންވާ އަމަލެއްކަމުގައި އޭނާއަށް އެނގިފައިނުވުން.

ހުކުމް މިންގަނޑު (ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ދިފާޢު ދިނުމުގެ ލިބިގެންވާކަން ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރު ދަޢުވާ ކުރައްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ފަހުމެވެ. އަދި އެގޮތުން އޭނާ ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރު ސާފު އަދި ޤަބޫލުކުރެވޭފަދަ ހުކުމް މައްސަލަ ބިނާކޮށްގެންނެވެ.

ހުއްދަ ދިފާޢު ލިބިގެންވާކަމަށް ކުށުގައި ޝާމިލުކުރުން

ހުއްދަ ދިފާޢު ލިބިގެންވާކަމަށް ކުށުގައި ޝާމިލުކުރުން 58. ކުށުގެ މިވާ އެ ކުރު ކުރި އަންނަނިވި ބާރުތަކުގައި ކަމަށް ވާނަމަ، އެ ކުރި ކުށަކުން އޭނާއަށް މަޢާފުދިނެވިދާނެއެވެ:

(ހ) މި ޤާނޫނުގެ 40 ވަނަ މާއްދާގައި ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ދިފާޢުތަކުގެ ތެރެއިން ދިފާޢަކަށް އެދޭ އަމަލުކުރި ހާލަތު، ފުރަތަމަކުރުގައި އޭނާއަށް ގަބޫލުކުރެވިގެންވުމާއި؛ އަދި

(ށ) އޭނާ ކުށްރިގެ ގޮތުގައި ހިކުރި ހިކުރުމަކީ:

(1) އޭނާގެ އިޚްތިޔާރެއް ނެތި ކަމެއްކަމަށް ވުމާއި؛ ނުވަތަ

(2) އޭނާ ކުށްރިގެ ގޮތުގައި ހިކުރި ހިކުރުމަކީ އެ ކުށާ ގުޅިގެން ބޭނުންވާ ކުރުގެ ނިޔަތުގެ މިންގަނޑުން ބަލާއިރު:

(i) އޭނާގެ މަސައްކަތް އުފުލިގެންވާ ކުރުގެ ނަތީޖާގެ ދަރަޖަގެ މިންގަނޑުން ކުރުގެ ނިޔަތް ކުޑަ އަމަލެއްކަމުގައި ވުމާއި؛ ނުވަތަ

(ii) ނަތީޖާގެ ދަރަޖައް އޭގައި ނުވާކަމަށް ވާނަމަ، ހާލަތުގެ ދަރަޖަން ބަލާއިރުވެސް ނިސްބަތުން ކުޑަ އަމަލަކަށްވުން.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން 59. (ހ) "ޙިމާޔަތް ދިނުމުގެ ދިފާޢު" އަދި "ޙިމާޔަތް" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 50 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދީފައިވާ މާނައެވެ.

(ށ) "މަސްއޫލުވުން" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދީފައިވާ މާނައެވެ.

(ނ) "ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 533 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނައެވެ.

60 ވަނަ ބާބު

ދަޢުވާ ކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢު

60 ވަނަ މާއްދާ ދަޢުވާ ކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢާ ގުޅޭ އާންމު އުސޫލުތައް

61 ވަނަ މާއްދާ ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ދަޢުވާ ނުއުފުލައިފިނަމަ ފަހުން ދަޢުވާ ނުކުރެވުން

62 ވަނަ މާއްދާ ކުށެއްކުރިކަން ނުވަތަ ކުށެއްނުކުރިކަން ބަޔާންކުރުމާއި، ދަޢުވާ ބަލައިގަތުމާއި ކުރާ ހުކުމް ބަލައިގަތުމަކަށް ނުކުރެވިގެންވުން

63 ވަނަ މާއްދާ ޑިޕްލޮމެޓިކް އިމިއުނިޓީ

64 ވަނަ މާއްދާ ކުރިން ކުރަކަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާ އެ ކުރަށް ފަހުން ކުރާ ދަޢުވާގެ ހުރަހަކަށްވުން

65 ވަނަ މާއްދާ | ކުރިން އެހެން ކުރަކަށް ކޮށްފައިވާ ދައުވާ އަލުން ކުރާ ދައުވާގެ ހުކުމަކަށްވުން

66 ވަނަ މާއްދާ | ކުރިން ކުރެވުނު ދައުވާ ކުރެވިފައިވުން، އެކަމުގެ ބާރުންތޮ ކޯޓުއްގައި ކަމަށްވުން، ނުވަތަ މަކަރުވެރި ގޮތުގައި ދައުވާ ތަހުގީގު ފެހެމުން ބޭނުންވެގެން ކަމުގައިވުން، ނުވަތަ އެ ދައުވާގައި ކުރި ސާބިތުކުރި ކުރުން ބާތިލުކަމުގައި ފެނުން ކަށަވަރުފައިވާނަމަ، ފެނުން ކުރާ ދައުވާއަށް ހުކުމަކަށް ނުވުން.

67 ވަނަ މާއްދާ | މާނަކުރުން

ދައުވާކުރުމަށް ހުށަހަޅަން ފޮނުވާ ފައިލު ގެނައުމުގެ އުސޫލުތައް

މާނަކުރުން | 60. (ހ) "ދައުވާކުރުމަށް ހުށަހަޅަން ފޮނުވާ ފައިލު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދައުވާ އުފުލުމަށް ފައިލަކަށް ނުވަތަ ހުށަހަޅަން ފޮނުވާ ކަށަވަރުކުރާ، ދައުވާ އުފުލުމުގެ، ދައުވާ ބަލައިގަތުމުގެ، ދައުވާ ހިނގުމުގެ، އަދި އެހެނިހެން ކަށަވަރުކުރުމަށް ހުށަހަޅަން ފޮނުވާކަމަށް މި ބާބުގައި ކަށަވަރުކުރެވޭ ފައިލެވެ.

ދައުވާކުރުމަށް ހުށަހަޅަން ފޮނުވާ ފައިލު ނުލިބި ހިފެހެއްޓުން | (ށ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ، ތިމާގެ ކުށެއް ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ސަރަޙައްދު އެކަމަށް ދިމާވާ ދައުވާކުރުމަށް ހުށަހަޅަން ފޮނުވާ ފައިލު ޤާނޫނު ހުށަހަޅާ ގޮތުގެ މަތިން، އެކަމަށް ނުލިބި ހިފެހެއްޓުމަށް ފައިލު ކަމެވެ.

ދައުވާކުރުމަށް ހުށަހަޅަން ފޮނުވާ ފައިލު ހިއްސާކުރެވުން | (ނ) ދައުވާކުރުމުގައި ހުށަހަޅަން ފޮނުވާ ފައިލުގެ ތަފުސީލު ލިބުމުން ގައިޑްލައިން ތެރޭގެ ހިންގާއިރު ޤާނޫނުގެ ތަރުތީބުން އިންޒާރުދިނުން ކަމަށްބެލޭ، އެގޮތުން އިންޒާރުދިނުން ލިޔުންތައް އެ ފައިލުގެ ފައިލްތައް ނުލިބޭނެއެވެ.

ދައުވާކުރުމަށް ހުށަހަޅަން ފޮނުވާ ފައިލު އަށް ކަމަށް ކުރިއަށްދާގައި ޤާނޫނުކުރުމަށް ފައިލު ނުކުރެވޭ. | (ރ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ، ފަރާތުގެ ދައުވާކުރުމަށް ހުށަހަޅަން ފޮނުވާ ފައިލު ކަމުގައި ކުރިއަށްދާން ހުށަހަޅާ ފަރާތަށް ފައިލު ނުކުރެވޭނެއެވެ.

ކަށަވަރުކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ދައުވާ ނުކުރެވިއްޖެނަމަ ފެނުން ދައުވާ ނުކުރުން

މުއްދަތު ކަށަވަރުކުރުން | 61. (ހ) އަންނަނިވި މުއްދަތުތަކުގައި ނުކުރެވޭ ދައުވާއެއް އެ މުއްދަތު ފަހަނައަޅާ ދިޔުމުން، އުފުލިގެންވާނެ ދައުވާއެއް ނުކުރެވޭ:

(1) ޖިނާޔަތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކުށްކުރުމުގައި، އެ ކުށް ކުރި ވަގުތުން ފެށިގެން 8 އަހަރުދުވަސް؛ ނުވަތަ

(2) ޖުނަހުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކުށްކުރުމުގައި، އެ ކުށް ކުރި ވަގުތުން ފެށިގެން 3 އަހަރުދުވަސް؛

ޖިނާއީ ބަޢުޟު ކުށްކުރަން އިސްތިސްނާ ބާވަތެއް އަދުން

(3) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި (2) ވަނަ ނަންބަރު އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ޖިނާޔަތުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށްތަކާއި، ޖިނާޔަތުގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށްތަކާއި، މި ޤާނޫނުގެ 112 ވަނަ މާއްދާއާއި 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) އާއި، 130 ވަނަ މާއްދާއާއި، 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރު އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރާއި، 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރު އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރާއި، 141 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި، 210 ވަނަ މާއްދާއިން 216 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކުގައި ހިމެނޭ ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށްތަކާއި، 220 ވަނަ މާއްދާގައި އޮތް ކުށުގެ ތެރެއިން، ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖަކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކާއި، 510 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކާއި، 611 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށާއި، 620 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި، 621 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށާއި، 710 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި، 721 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަށް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުން އިސްތިސްނާވާނެއެވެ.

JUSTICE initiative

ދަޢުވާކުރުމަށް އޮތް މުއްދަތު ހިނގަން ފެށުން

(ށ) ދަޢުވާ ކުރުމަށްއޮތް މުއްދަތު ގުނަން ފެށޭނީ ކުށްކުރާ ދުވަހުގެ ފަހު ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ. ކުށެއް ކުރެވުނުކަމަށް ބަލާނީ އަންނަނިވި ބާވަތުން ކޮންމެ ބާވަތެއްގައެވެ:

(1) ކުށުގެ ރުކުންތަކުގެ ތެރެއިން ހުރިހާ ރުކުނެއް ފުރިހަމަވެގެންދިޔުން؛ ނުވަތަ

(2) ތުހުމަތު ރައްދުވާ ފަރާތުން ކުރަމުން ދިޔަ ކުށުގެ އަމަލު ނުވަތަ ތުހުމަތު ރައްދުވާ ފަރާތުން އަރިތެރިވެފައިވުން ދިޔަ ކުށުގެ އަމަލު ހުއްޓުމަކަށް ގެނައި ދުވަހުން ފެށިގެން.

ދަޢުވާކުރުމަށް އޮތް މުއްދަތު ހިނގުން ހުއްޓުމަކަށް އައުން

(ނ) ކުށެއްގެ ދަޢުވާ ދައުލަތުން އުފުލުމާއެކު، އެ ކުށަކާ ގުޅިގެން، ދަޢުވާކުރުމަށް އޮތް މުއްދަތު ގުނުން ހުއްޓުމަކަށް އަންނާނެއެވެ.

(ރ) ކުށެއްގެ ދަޢުވާ ފުރިއްޖެކަމުގައި ބަލާނީ އެ ކުށުގެ ދަޢުވާގެ ސިޓީގެ ޗިޓުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ތާރީޚުގައެވެ.

ކުށްވެރިވާކަށް ނުވަތަ ކުށްވެރިނުވާކަށް ބަޔާންކުރުމާއި، ދަޢުވާ ބަލައިގަތުމާއި
ކުށުގެ ހުކުމް ބަލައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން

ކުށްވެރިވާކަށް ނުވަތަ ކުށްވެރިނުވާކަށް ބަޔާންކުރުމާއި، ދަޢުވާ ބަލައިގަތުމާއި ކުށުގެ ހުކުމް ބަލައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން

62. (ހ) ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާގެ ސިކުނޑީގެ ހާލަތާ ގުޅޭ ގޮތުން ނުވަތަ ޖިސްމާނީ ހާލަތާ ގުޅޭ ގޮތުން، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް އޭނާ ނުކުޅެދިގެންވާނަމަ، އޭނާގެ މައްސަލަ ކުށުގެ ދަޢުވާގައި އޭނާ ކުށްވެރިވާ ކަމުގައި ނުވަތަ ކުށްވެރިނުވާކަމުގައި ބަޔާންކުރުމާއި، އެ ދަޢުވާ ބަލައިގަތުމަށް އޭނާއަށް އަންގައިގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި އޭނާގެ މައްސަލަ ހުކުމްއިއްވުމަށް ކަނޑައަޅައިގެން ނުވާނެއެވެ:

(1) އޭނާގެ މައްސަލަ ކުށުގެ ދަޢުވާގެ ބާވަތާއި މަޤްޞަދު ވިސްނައިގަތުމަށް ނުކުޅެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(2) އޭނާގެ ދިފާޢުގައި ވާހަކަދެއްކުމަށް އޭނާ ނުކުޅެދިގެންވުން.

[illegible] ދިފާޢުން ބަރީއަކުރުވުން

(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުށުން ބަރީއަކުރުވި ތުހުމަތުވީ މީހަކު ނަފްސާނީ ބަލިމަޑުކަމެއްގައި ނުވަތަ ސިކުނޑީގެ ޚަލަލުތަކެއްގައި، ބަލަހައްޓަންޖެހޭ މީހެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި ބަލަހައްޓާ [illegible] ބަލިމަޑުކަމެއް ހުރި މީހެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، [illegible] ބަލަހައްޓަން ޖެހޭ މީހެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، ކޯޓުން [illegible] 60 ދުވަހުގެ [illegible] މުއްދަތަކަށް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. އެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން ބަލިމަޑުކަމުގެ ހާލަތު ކޯޓަށް 60 ދުވަހު ތެރޭ [illegible] މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި، ކޯޓު މުއްދަތު ކަނޑައަޅާނެއެވެ.

ޑިފޯލްޓް ޖަޖްމަންޓް

ޑިފޯލްޓް ޖަޖްމަންޓް

63. ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާއަށް، އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި ދަޢުވާގެ އިލްތިމާސްތަކެއް ދިފާޢުވާ މީހާ ކޯޓަށް ހާޟިރު ނުވާނަމަ، އޭނާގެ މައްސަލަ ކުށްވެރިވާކަމަށް ނުވަތަ ކުށްވެރިނުވާކަމަށް ބަޔާންކުރުމާއި، އެ ދަޢުވާ ބަލައިގަތުމަށް އަންގައިގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި އެ ދަޢުވާގައި، އޭނާގެ މައްސަލަ ހުކުމްއިއްވުމަށް ކަނޑައަޅައިގެން ނުވާނެއެވެ:

(ހ) އޭނާއަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއެއްގެ ދަށުން ދިފާޢުކުރުމަށް ޑިފޯލްޓް ޖަޖްމަންޓް ދިފާޢު ފޯރުކޮށްދީފައިވުން؛ ނުވަތަ

(ނ) އޭނާއަކީ ބޯޓު ދަތުރުކުރުމުގެ އިއްޒަތްތެރިއެއްކަމުގައި ވުމުން، ބޯޓު ދުއްވުމުގެ ސަލާމަތްކަން ވުމުން، ނުވަތަ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާއެއްގެ ދަށުން ޑިޕްލޮމެޓިކް އިމިއުނިޓީ ދީފައިވާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުއައްސަސާއެއް ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތަކަށް ވުން.

ކުރިން ކުރަމުން ގެންދިޔަ ދަޢުވާ އަ ކުރަން ފެށުން ކުރި ދަޢުވާގެ ހުރަހަކަށްވުން

ކުރިން ކުރަމުން ގެންދިޔަ ދަޢުވާ އަ ކުރަން ފެށުން ކުރި ދަޢުވާގެ ހުރަހަކަށްވުން

64. ހިނގައިދިޔަ ވަކި ކަންތައްތަކެއްގެ މައްސަލަ މި ޤާނޫނުގެ ވަކި މާއްދާއެއްގެ ދަށުން ދަޢުވާއެއް އުފުލުމުގައި، ކުރިން ހަމަ އެކަންކަމުގެ މައްސަލަ ހަމަ އެ މާއްދާގެ ދަށުން ދަޢުވާއެއް ކޯޓުގައިވާނަމަ، އަދި އެދަޢުވާ ކޯޓުގައިވާ ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން، އަންނަނިވި ކަންތަކުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ހިނގާފައިވާނަމަ، އެފަދަ ދެ ވަނަ ދަޢުވާއެއް އެ ކޯޓުގެ މައްސަލަކަށް ނުކުރެވޭނެއެވެ.

(ހ) އެ ދަޢުވާ ނިމިގެން ދިޔައީ، ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތް ކުށުން ބަރީއަކުރެވިގެންކަމަށްވުން؛ ނުވަތަ

(ށ) އެ ދަޢުވާ ނިމިގެންދިޔައީ ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުކުރެވިގެންކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(ނ) (1) އެ ދަޢުވާ ނިމިގެންދިޔައީ ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތަކަށް ފަހިވާގޮތަށް އަދި ނިޔާއީ އަމުރެއް ނުވަތަ ނިޔާއެއްގެ ދަށުންކުރުމުގައި ވެފައި، އެ އަމުރު ނުވަތަ ނިޔާ އުވާލެވިފައި ނުވަތަ ބަދަލުކުރެވިފައި ނުވަތަ ދޫކޮށްލެވިފައިނުވުން؛ އަދި

(2) އޭނާގެ މައްޗަށް އެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރެވުނުކަމަށްވާނަމަ، ހިނގައިދިޔަ ކަންކަމުން ސާބިތުވި ނުކުތާއަކީ، ނުވަތަ ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންވެގެންވާ ޤާނޫނީ ނުކުތާއަކާ ޚިލާފުވުން އުފެދޭ މައްސަލަ.

(ރ) އެ ދަޢުވާ ހުށަހެޅުމަށްފަހު މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ރަނގަޅުނޫން ގޮތެއްގައިކަމަށްވުން.

ރަނގަޅުނޫން ގޮތެއްގައި ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުން

(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) އާއި މި ޤާނޫނުގެ 65 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ މަޤްޞަދަށްޓަކައި:

(1) ރަނގަޅުނޫން ގޮތެއްގައި ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅިފައިވާކަމަށް ވާނީ، އެ ދަޢުވާ ހުށަހެޅިފައިވާނީ ކުރިން ބަރީއަކުރެވުނުކަމުގައި ނިޔާކުރެވުނުގޮތެއްގައި، ޤާނޫނަކުން ޚިޔާނާތްތެރިވުމުގެ ހުޅުވާލުމާއި، ބުނެވުނު ކުއްވެރިވުމާއި ދޮގުދޭހުގައި ކުރުމުގައިވުން؛

(2) އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކުގައި ހުށަހެޅޭ ދަޢުވާއަކީ، ރަނގަޅުނޫން ގޮތުގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާއެއް ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ:

(i) ދަޢުވާ ހުށަހަޅާފައިވަނީ ދަޢުވާ ކައްދުވާ ފަރާތުގެ ރުހުމާ އެކުގައި ކުރެވިފައިވުން ނުވަތަ ދަޢުވާ ހުށަހެޅުމާ ދެކޮޅުހެދުމުގެ އޭނާއަށް ލިބިގެންވާ ހައްޤު އޭނާ ދޫކޮށްލާފައިވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެގޮތަށް އެ ދަޢުވާ ހުށަހެޅުމަކީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަކާހެދި ބޭނުން ކަމެއްކަމުގައި ސާބިތު ވުން:

(ހހ) ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން އެ ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ކުރެވޭފަދަ ނޫން ކަމެއް ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(ނނ) ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން އުނިކަމެއްކަމަށް ބެލެވޭ ކަމެއް ކުރިމަތިވެފައިވާ، ނިޔާއެއް އިއްވިކަމުގައި ވިޔަސް، ޤާނޫނުގެ މައްޗަށް ބެހޭ އެ ނިޔާ ބަދަލުކުރެވޭން ފުރުޞަތު އޮތުން؛ ނުވަތަ

(ނނނ) ކޯޓުގައި ނުވަތަ ކޯޓުން ބޭރުގައި ހިނގާ މަޝްވަރާތަކާ ދެކޮޅަށް ޚިލާފުވާކަމުގެ ސަބަބުން، ދައުލަތުން ނުވަތަ ދަޢުވާ ކުރެވުނު ފަރާތަށް އިންސާފުގެ ކުރިމަތީގައިއެއް ހަމަހަމަ ޙައްޤުތައް ލިބިދިނުން އުނިކަމެއް އަންނަނިވި ގޮތަކަށް ގެނެސް، އެ ދަޢުވާ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ކުރެވޭފަދަ ނޫން ކަމެއްކަމުގައިވުން.

JUSTICE initiative

ކުރިން އެހެން ކުށަކަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާ އަލުން ކުރާ ދަޢުވާގެ ހުކުމަކަށްވުން

ކުރިން އެހެން ކުށަކަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާ އަލުން ކުރާ ދަޢުވާގެ ހުކުމަކަށްވުން

65. ކުރިން ވަކި ކުށަކަށް ދަޢުވާއެއް ކުރެވިފައި ވަނިކޮށް، އެ ދަޢުވާ ބަލާފައިވާ އަސާސީ ނުކުތާތަކުގެ ތެރެއިން ތަފާތު ނުކުތާތަކެއްގެ މައްޗަށް، މި ޤާނޫނުގެ އެހެން މާއްދާއެއްގެ ދަށުން ދަޢުވާއެއް އުފުލުމަކީ، ކުރިން ކުރެވިފައިވާ ދަޢުވާގައި އަންނަނިވި ގޮތްތަކުން ކުރެ ގޮތެއް ދިމާވެފައިވާނަމަ، އެ ދަޢުވާ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް އޮތް ހުރަހެކެވެ:

(ހ) ކުރީގެ ދަޢުވާގައި، ދަޢުވާ ކުރެވުނު ފަރާތް ކުށުން ބަރީއަށްކޮށްފައިވާނަމަ ނުވަތަ އޭނާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، އަދި ފަހުން ކުރަން އުޅޭ ދަޢުވާއަކީ، ކުރީގެ ދަޢުވާ ކުރި ވަގުތުގައި ހަމަ އެއް ޙަރަކާތެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ނުވަތަ އެ ކުށުގެ ހާދިސާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެ ދަޢުވާއާ އެކުގައި ސާބިތުކުރެވިދާނެ ކުށެއް ކަމުގައިވުން. ނަމަވެސް އެއީ، ކުރިން އެ ކުށަށް ވަކި ދަޢުވާއެއް ކުރުމަށް ކަނޑައެޅިގެން އަމުރުކޮށްފައިނުވާނަމައެވެ؛ ނުވަތަ

(ށ) ފަހުން ދަޢުވާކުރަން އުޅޭ އަމަލުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ކުރީގެ ދަޢުވާއިން އެކަށް ބަލައިގަނެވިފައިވާނަމަ ނުވަތަ އެ ދަޢުވާ އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގެ ދިމާވެގެންނޫނީ، ކުރިން ކުރި ދަޢުވާ އޭގެ ފަހުން ކުރާ ދަޢުވާގެ ހުކުމަކަށް ވާނެއެވެ:

(1) ދަޢުވާ ކައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުރިން ސާބިތުވެފައިވާ ދަޢުވާއަކީ ނުވަތަ ސާބިތުނުވެގެން ދޫކޮށްލެވިފައިވާ ދަޢުވާއަކީ ފަހުން އެއާގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ ދަޢުވާއާ އެގޮތަކަށް ހުރިގެ ގޮތުގައި ތަފާތު ދީ ކަމުގެ ސާބިތުކުރަންޖެހޭ ދީ ދަޢުވާއަކީ ވީމައި، ކުރިން ދަޢުވާކުރުވުން ކުރެއް ފަހުން ދަޢުވާކުރާ ކުރަނީ ތަފާތު ދީ ގެއްލުމެއް ކުރިމަތިވުމުން ސަލާމަތުކުރުމަށް ކަމަކީ އޮތް ދީ މައްސަލައެއް ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(2) ފުރަތަމަ ދަޢުވާ ފުރުސަތުގެ ދެވަނަ ކުރު ފުރިހަމަވެފައި ނުވުން؛ ނުވަތަ

(ށ) (1) އެ ދަޢުވާ ނިމުނުގޮތަކީ، ދަޢުވާ ކައްދުވާ ފަރާތަށް ފަހިވާ ގޮތަށް އައި ނިޔާއީ އަމުރެއް ނުވަތަ ނިޔާއެއްގެ ދަރަޖަކުރުގައި ވެފައި، އެ އަމުރު ނުވަތަ ނިޔާ އެކަށައަޅައިދީފައިވާ ނުވަތަ ބަދަލުކުރެވިފައި ނުވަތަ ދޫކޮށްލެވިފައި ނުވުން؛ އަދި

(2) އެއާގެ މައްޗަށް އެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރަން ހުށަހަޅާފައި، ހިނގައިދިޔަ ކަންކަމުން ސާބިތުވިޔަ ނުކުތާއަކާ ނުވަތަ ކަނޑައެޅިގެން ބައާންވެގެންވާ ޤާނޫނީ ނުކުތާއަކާ ތަޢާރުޟުވުން އުފެދިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(ރ) އެ ދަޢުވާ ހުއްޓާލެވިފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ރަނގަޅުނުން ގޮތުގައި ކަމުގައި ވީމައި، ފަހުން ކުރަން ބޭނުންވާ ދަޢުވާއަކީ ފުރަތަމަ ދަޢުވާ އެގޮތަށް ހުއްޓާލެވުނު ދަޢުވާ ކައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ސާބިތުކުރެވިދާނެ ކުރަން ޖެހިގެން ކުރެވޭ ދަޢުވާ އެއްކަމަށްވުން.

JUSTICE initiative

ކުރިން ކުރެވުނު ދަޢުވާ ކުރެވިފައިވަނީ، އެހެން ބާރުނޮތް ކޯޓެއްގައި ކަމަށްވުން، ނުވަތަ މަކަރުވެރި ގޮތުގައި ދަޢުވާ ކައްދުވާ ފަރާތް ބަރީއަވެގެން ކަމުގައިވުން، ނުވަތަ އެ ދަޢުވާގައި ކުރު ސާބިތުކުރި ކުރުން ބާޠިލުކަމުގައި ފަހުން ކަނޑައެޅިފައިވާނަމަ، ފަހުން ކުރާ ދަޢުވާއަށް ހުރަހަކަށް ނުވުން.

ފަހުން ކުރެވޭ ދަޢުވާ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ހުރަހަކަށް ނުވުން

66. އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، ފަހުން ކުރެވޭ ދަޢުވާއަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 65 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ ދަޢުވާއެއްގެ ސަބަބުން، ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެ ދަޢުވާއެއްކަމަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ.

(ހ) ކުރިން ކުރެވުނު ދަޢުވާ ކުރެވިފައިވަނީ އެ ކުށުގެ މައްޗަށް ނުވަތަ ދަޢުވާ ކައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އެ ކޯޓުގެ އިޚްތިޞާޞް ބާރުގައި ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(ހ) ކުރިން ކުރެވުނު ދަޢުވާއަކީ ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ކުރިމަތިކުރުވި ކަމެއްކަމުގައިވުމާއި، ދަޢުވާކުރުމުގެ ބަޔާނު ބާނީ އެއް ފަރާތަކަށް އެކަން އުނދަގޫވައި ނުވުމާއި، އެކަން އޭނާ ކުރި އޭނާގެ މައްސަލަ އަލުން ދަޢުވާކުރުން ނިޔާއަކުން ސަލާމަތްވުމުގެ މަޤުސަދުގައި ކަމަށްވުން؛ ނުވަތަ

(ށ) ކުރީގެ ދަޢުވާގައި، އޭނާގެ މައްސަލަ ކުރި ސާބިތުކުރެވުނު އިއްވާފައިވާ ނިޔާއަކީ، ފުރުގެ ޝަރުޢީ މަޖިލިހަކުން ބާޠިލު ނިޔާއެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވުން.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން 67. (ހ) "ކުރުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ދަޢުވާކުރުމަށް ހުރަހަކަށް ވެދާނެ ދިފާޢު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ

70 ވަނަ ބާބު

ކުންފުނިތަކުގެ ޒިންމާއާއި އިންސާނުން ނޫން އެހެން ވަސީލަތްތަކުގެ ޒިންމާ

70 ވަނަ މާއްދާ	ކުންފުނިތަކާއި ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ޑިރެކްޓަރުންނާ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ޒިންމާ
71 ވަނަ މާއްދާ	ކުންފުންޏާ ނުވަތަ ޖަމާޢަތަކާ ގުޅުން އޮފިސަރެއް ފަރުދީ ޒިންމާ އުފުލުމަށް އެއް ހުރަހަކަށް ނުވުން
72 ވަނަ މާއްދާ	މާނަކުރުން

ކުންފުނިތަކާއި ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ޑިރެކްޓަރުންނާ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ޒިންމާ

ކުންފުނިތަކާއި ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ޑިރެކްޓަރުންނާ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ޒިންމާ 70. (ހ) ކުށުގެ ޢަމަލާ ގުޅޭ ޒިންމާ، ކުންފުންޏަކުން ނުވަތަ ކުންފުންޏެއްގެ ގޮތުގައި ޑިރެކްޓަރުންނާ ޖަވާބުދާރީވުމުން އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އުފުލަން ވާނެއެވެ:

(1) ކުށުގެ ޢަމަލު ހިންގަމުންދާއިރުވެސް ނުވަތަ އެ ކުށް ކުރެވުނު ދުވަހުވެސް ނުވަތަ އެ ކުށް ކުރެވުނު އަހަރުވެސް ނުވަތަ އެ ކުށް ކުރެވުނުއިރުވެސް ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޭނުންކުރުމުގައިވެސް ނުވަތަ އޭނާގެ ވަޒީފާގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހަރަކާތްތެރިވުމުގައި ކުންފުނީގެ ނުވަތަ އެ ޖަމާޢަތުގެ ފައިދާއަށް އިސްތިފާދާކުރި ހިންގުންތެރިއަކު ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(2) (i) ކުށުގެ އަމަލު ކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި އެ ކުންފުނީގެ ނުވަތަ އެ ޖަމާޢަތުގެ އޭޖެންޓެއް ކަމުގައިވުން:

(ހ) ކުންފުނީގެ ފަރާތުން ނުވަތަ އެ ޖަމާޢަތުގެ ފަރާތުން؛ އަދި

(ށ) އޭނާގެ ވަޒީފާގެ ނުވަތަ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ކުރާ އަމަލަކަށް ކަމުގައިވުން؛ އަދި

(ii) އެ އޭޖެންޓަކީ އެ އަމަލަކީ ކުންފުނިން ނުވަތަ ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިނުވާ ޖަމާޢަތެއް ނަމަ އުފެދިގެންވާ އަމަލުކުރުމުގައި، ނުވަތަ އެފަދަ އޭޖެންޓަކު އަމަލުތަކަކީ ކުންފުނި ނުވަތަ ޖަމާޢަތް ޒިންމާވާނެގޮތަށް ބާރުދީފައިވާ، އެހެން ގޮތަކީ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވުން؛

(iii) އެ ކުށަކީ ކުރި، ޤާނޫނުގައި ދަރަޖަކޮށްފައިވާ ޖިނާއީ ކުށުގެ ތެރޭގައި ކަމުގައިވުން، ނުވަތަ އެ ކުންފުނީގެ ނުވަތަ ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިނުވާ ޖަމާޢަތުގެ މުވައްޒަފުން ކުރަން އެ ކުންފުނި ނުވަތަ ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިނުވާ އެ ޖަމާޢަތް ޒިންމާވާނެކަމުގެ ނިޔަތް އޮތްކަން އެ ކުށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނުގައި ސާފުކޮށް ފެންނަން އޮތުން؛ ނުވަތަ

(3) ކުންފުނިތަކުން ނުވަތަ ޖަމާޢަތްތަކުން ވަކި ގޮތަކަށް ކުރަންޖެހޭކަމަށް ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ބާރުދީފައިވާ އަމަލެއް ނުކުރުން ދޫކޮށްލުމުގެ މައްސަލަ ބެލުމުގައި ކުރަނީކަމުން.

އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުއެޅުމުގެ ދިފާޢު

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ކުރާ ދަޢުވާއެއްގައި ދިފާޢު ހުށަހެޅޭނީ މައްސަލަ ބަލާއިރު، ކުށުގެ އަމަލުގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ އަމަލުގެ މައްސަލަ ބެލުމުގެ ޒިންމާ އޮތް އިސް ހިންގުންތެރިޔާ، އެ ކުށް ހިނގައިދިޔުން ހުއްޓުވުމަށް އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅު އަޅާފައިވާކަން ސާބިތުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެއީ އެ ކުށުގެ ޒިންމާ އުފުލުމުން ދިފާޢު ދެވިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެއީ އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގެ ޖަރީމާގައި އެ އަމަލު ނުހިނގާކަމުގައި ވާނަމައެވެ:

(1) އެފަދަ ދިފާޢެއްގެ ފައިދާ ލިބޭ ދިނުމަކީ ކުށް ކަނޑައެޅި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދާ ތަޢާރުޟުވާ ކަމެއް ކަމުގައިވުން؛

(2) ކުށް ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުގައި އެ ކަމާ ގުޅިގެން، ކުށުގެ ނިޔަތް އޮތުން ލާޒިމު ނުކުރުން.

މާނަކުރުން

(ނ) (1) "ކުންފުނި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ހިއްސާ ހޯލްޑަރުން ވިއްކާ ކުންފުނިތަކާއި ހިއްސާ ހޯލްޑަރުން ނުވިއްކާ ކުންފުނިތަކުގެ ތެރެއިން ކުންފުނި އުފެއްދުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަން ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ ކުންފުނިތަކަށެވެ.

(2) "ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިނުވާ ޖަމާޢަތެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ޕާޓްނަރޝިޕް، ޓްރަސްޓް ފަންޑު، ސޮސައިޓީ، ސޮސައިޓީގެ އިތުރުން އިޖްތިމާޢީ، އިޤްތިޞާދީ މަސްލަހަތަށްޓަކައި، އެއް ބައެއްގެ ގޮތުގައި، އެކަކު އަނެކަކާ

ބައިވެރިވެގެން އުޅޭ ގޮތުގައި، ހަރަކާތްތެރިވާ ދެ މީހުން ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ގިނަ ބަޔަކަށެވެ.

(3) "އިސް ހިންގުންތެރިޔާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކުންފުނީގެ ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމުގައި ނުވަތަ ކުންފުނީގެ އާދައިގެ މުވައްޒަފުން ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭ ފަދަ މަޤާމެއްގައި ކުންފުންޏެއްގައި ނުވަތަ ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ޖަމާއަތެއްގައި ހުންނަ އޮފިސަރަކަށެވެ. ނުވަތަ އޭޖެންޓަކަށެވެ.

(4) "އޭޖެންޓު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކޮންމެ ޑިރެކްޓަރަކާއި އޮފިސަރަކާއި މުވައްޒަފަކާއި އެ ކުންފުންޏެއްގެ ނުވަތަ ކުންފުންޏެއްގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ޖަމާއަތެއްގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ހައިސިއްޔަތަކުން ބަދަލުގައި ކުރުން ހުއްދަކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކަށެވެ.

ކުންފުންޏާ ނުވަތަ ޖަމާއަތާ ގުޅުމެއް އޮތުމަކީ ފަރުދީ ޖިނާއީ އުފުލުމަށް އޮތް ހުރަހަކަށް ނުވުން

ކުންފުންޏާ ނުވަތަ ޖަމާއަތާ ގުޅުމެއް އޮތުމަކީ ފަރުދީ ޖިނާއީ އުފުލުމަށް އޮތް ހުރަހަކަށް ނުވުން

71. (ހ) ކުންފުންޏެއްގެ ނަމުގައި ނުވަތަ ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ޖަމާއަތެއްގެ ނަމުގައި މީހަކު ކުރާ ނުވަތަ ކުރުވާ ކަމުގެ ބަދަލުގައި، އޭނާގެ އަމިއްލަ ފަރުދީ ހައިސިއްޔަތުންނެވެސް ޖިނާއީ އުފުލަންޖެހޭން އަމަލުކުރާނެއެވެ.

(ށ) ކުންފުންޏަކުން ނުވަތަ ކުންފުނީގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ޖަމާއަތަކުން ކޮށްފައިވާ ކުށެއްގެ ޖިނާއީ އުފުލަން ޖެހިފައިވާ މީހަކަށް، ވަކިފަރުދަކު އެފަދަ ކުށެއްކޮށްފިނަމަ ދެވޭނެކަމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅާ އަދަބު ދެވޭނެއެވެ. އަދި އޭނާ އެ ކުންފުންޏަކަށް ނުވަތަ އެ ޖަމާއަތަކަށް އޮންނަ އަދަބާއި ކަނޑައެޅުމުން ވީނަމަވެސްއެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން

72. (ހ) "އޭޖެންޓު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ކުންފުނި" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "އިސް ހިންގުންތެރިޔާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ކުށްފިލުވާ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިނުވާ ޖަމާޢަތް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

80 ވަނަ ބާބު

ފުރިހަމަނުވާ ކުށް

80 ވަނަ މާއްދާ — ކުށެއް ކުރަން އުޅުން

81 ވަނަ މާއްދާ — ކުށެއް ކުރުމަށް އެދުން

82 ވަނަ މާއްދާ — ކުށްކުރުމަށް ރޭވުން

83 ވަނަ މާއްދާ — ރޭވުމުގައި ބައިވެރިވި މީހެއްގެ މައްސަލަ ދަޢުވާކުރެވޭން ނެތުން ދިފާއަކަށް ނުވުން

84 ވަނަ މާއްދާ — ކުށް ހުއްޓާލާ މައްސަލަ ހިނގުމުން މީހާއަށް ލިބޭ ދިފާޢު

85 ވަނަ މާއްދާ — ކުށެއް ކުރުމަށް އެއްބަސްވުމަށްފަހު އެކަން ދޫކޮށްލުމުގައި، ކުށުގެ އަމަލު ހިނގުމަށް ނުދިނުމުން ލިބޭ ދިފާޢު

86 ވަނަ މާއްދާ — ކުށެއް ކުރުމަށް އުޅުމާއި، ކުށެއް ކުރަން އެދުމާއި، ކުށެއް ކުރުމަށް ރޭވުން ދަރަޖަކުރުން

87 ވަނަ މާއްދާ — ކުށްކުރުމުގެ އާލާތް އަތުގައި ހުރުން

88 ވަނަ މާއްދާ — މާނަކުރުން

ކުށެއް ކުރަން އުޅުން

ކުށެއް ކުރަން އުޅުން 80. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި މީހަކު ކުރާ އަމަލަކީ ކުށެއް ކުރަން އުޅުމުގެ އަމަލެއްކަމަށް:

(1) ކުށެއް ކުރުމަށްޓަކައި ކުށުގެ ނިޔަތް އޮތުން؛

(2) ކުށުގެ އަމަލު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް އަޅައިފިކަން ރަނގަޅަށް އަމަލެއް ފާސްކުރެވިގައި ކުރުން؛ އަދި އެ އަމަލު ކުރީ ކުށްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ޙާލަތު ދިމާއްވާކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭގޮތަށް ކަމުގައިވުން.

އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް އަޅައިފިކަން ދަލީލުކުރެވޭ އަމަލު

(ހ) (1) ކުށުގެ އަމަލެއް ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ފަދައިން މިހާރު އަމަލުކުރެވޭގޮތަށް ބެލެވޭނީ އެ ކުށުގެ އަމަލު ފުރިހަމަކުރުމުގައި އޭގެ މަޤްޞަދު އެއަމަލުން ސާފުކޮށް ދަލީލުކޮށްދޭނަމައެވެ.

ކުށެއްގެ އަމަލެއް ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި، އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް އެޅިކަމުގައި ބެލެވިދާނެ އަމަލު

(2) ކުށުގެ އަމަލު ފުރިހަމަކުރުމުގައި އޭގެ މަޤްޞަދު ސާފުކޮށް ދަލީލުކޮށްދޭނެ، އިންސާނީ އަމަލުތަކަކީ، ކުށެއްގެ އަމަލެއް ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި، އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް އެޅިކަމުގައި، ގާނޫނީ ގޮތުން ބެލިދާނެ އަމަލުތަކެވެ:

(i) އެ މީހެއްގެ މައްސަލަ ކުށުގެ އަމަލު ހިންގާ މީހާއަށް އިންތިޒާރުކުރުމާއި، އޭނާ ހޯދުމާއި އޭނާގެ ފަހަތުން ދިއުން؛

(ii) އެ މީހެއްގެ މައްސަލަ ކުށުގެ އަމަލު ހިންގާ މީހާ، އެ ކުށް ކުރުމަށް ބޭނުންވާ ތަނަށް ގެންދިއުމަށް ދެންބުން ނުވަތަ ދެންބުމަށް މަސައްކަތްކުރުން؛

(iii) ކުށްކުރަން ބޭނުންވާ ތަން އެ ކަމަށް އެކަށީގެންވާތޯ ބަލައި އެ ތަނުގެ މައުލޫމާތު ހޯދުން؛

(iv) ކުށުގެ އަމަލު ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ތަނަކަށް އިމާރާތެއް ނުވަތަ އުޅަނދެއް ނުވަތަ އެންމެންނަށް ބަންދުކޮށްފައިވާ ތަނަކަށްވެފައި އެ ތަނަކަށް ހުއްދަނެތި ވަނުން؛

(v) ކުށުގެ އަމަލު ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ސާމާނު އަތުގައި ބަހައްޓާފައި، އެ ސާމާނަކީ އެ ކުށުގެ މަޤްޞަދު ޙާޞިލުކުރުމަށްޓަކައި ހާއްސަކޮށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ އެއްޗެއްސަށްވުމާއި އެއިން އެ ޙާލަތުގައި ހުއްދަ ބޭނުމެއް ނުކުރެވޭނެ އެއްޗެއްސަށްވުން؛ ނުވަތަ

(vi) ކުށުގެ އަމަލު ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ސާމާނު އަތުގައި ބަހައްޓާފައި، ހޯދުމާއި، އެއާ އެއްގޮތް އެއްޗެހި ހޯދުމާއި އަދި އެއްޗެހި ކުށުގެ އަމަލު ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ތަނުގައި ނުވަތަ އެ ތަނާ ކައިރި ހިސާބެއްގައި ބަހައްޓާފައި، އޭގޮތަށް އެ ސާމާނު ބަހައްޓަމުން އެ ޙާލަތުގައި އޭނާއަށް ހުއްދަ ބޭނުމެއް ހިފޭނެ ކަމެއްކަމަށް ނުވުން.

ކުށެއް ކުރުމަށް އެދުން

ކުށް ކުރަން އެދުން

81. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ އެހެން މީހަކު ޖަރީމާ ކުށެއް ކުރުމަށް އެދިއްޖެކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ:

(1) މިހާރު އެ އަމަލު ކުރަނީ:

(i) ކުށެއްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކުށުގެ ނިޔަތް ޤާއިމްވެގެން ކަމުގައިވުން؛

(ii) އެ ކުށް ކުރުމަށް ހިތްވަރު ދިނުމުގެގޮތުން ނުވަތަ ފަސޭހަކުރުވުމުގެ ގޮތުންކަމުގައިވުން.

(2) އަންނަނިވި ބާވަތުގެ އަމަލެއް ކުރިކަމުގައި ބެލެވޭނީ ކަމެއް ކުރުމަށް، އެހެން މީހަކަށް އަމުރުކުރުން، ހިތްވަރު ދިނުން، ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ ގޮތުން އެ ކަމަށް އެދުން:

(i) ކުށުގެ އަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭނީ އަމަލެއްކަމަށްވުން ނުވަތަ ކުށްކުރަން އުޅުމުގެ އަމަލެއްގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭނީ އަމަލެއްކަމަށްވުން: ނުވަތަ

(ii) ކުށްކުރުމުގައި ނުވަތަ ކުށްކުރަން އުޅުމުގައި އެހީތެރިވެދިނުކަމަށް ނުވަތަ އެ ކަމުގައި ބައިވެރިވެއްޖެކަމަށް ބެލެވޭނީ ފަދަ އަމަލެއް ކަމުގައިވުން.

ކަނޑައެޅިގެން ނުބުނެކުށެއް ކުރުމަށް އެދުން

(ސ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުށެއް ކުރުމަށް ސާފު ބަހުން މީހެއް ގޮތުން އެދުމަކީ މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޮންމެހެން ލާޒިމު ކަމެއް ނޫނެވެ. މީހެއްގެ އަމަލުން އެކަން އަންގާއަން އެކަށީގެންވާ ނަމަވެސް އެ ފުދޭނެއެވެ.

ކުށް ކުރުމަށް ރޭވުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

82. (ހ) މީހަކާ އެކު ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ގިނަ ބަޔަކާ އެކު އަންނަނިވި އަމަލުތައް ކުރި މީހާ، ކުށެއްކުރުމަށް ރޭވި ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ:

(1) އެ އަމަލު އުޅުނީ:

(i) ކުށެއް ކުރުމުގެ ނިޔަތް ޤާއިމްވެގެން ކަމުގައިވުން؛ އަދި

(ii) އެ މަޤްސަދު ޙާސިލު ކުރުމަށްޓަކައި ނުވަތަ އެކަން ފަސޭހަކުރުމަށްޓަކައި ކަމުގައިވުން.

(2) ކުށުގެ އަމަލުގެ ގޮތުގައި ބެލޭ އަމަލު ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުމަށް އެހެން މީހަކާ އެކު ނުވަތަ ބަޔަކާ އެކު އެއްބަސްވުން.

(3) އެ މީހުންގެ ތެރެއިން ކޮންމެވެސް އެކަކު އެޤީ ރޭވުމުގެ މަޤްސަދު ޙާސިލުކުރުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ އަމަލެއް ކުރުން.

ކުށެއް ކުރަން ރޭވުމުގެ މަޤްސަދު

(ށ) ކުށެއްކުރުމަށް ރޭވުމުގެ މަޤްސަދު ކަމުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނެއެވެ:

(1) ކުށްކުރަން ރޭވުމުގެ ސަބަބުން ހިތްވަރު ދިން ނުވަތަ މަގުފަހިކޮށްދިން ކުށް ކުރުން؛

(2) ކުށްކުރި ތަނުން ފިލުން؛

(3) ކުންކޮށްގެން ލިބޭނެ ފައިދާ ބޭނުން؛ އަދި

(4) ހަށްދުރުން ފިޔަވައި، އެހެން ކޮންމެވެސް ޢިމާރާތެއް ކޮށްގެން، އެ ކުނި ކުރިކަން ޚަރަދުން ނުވަތަ އެ ކަމާ ގުޅިގެން ޢަދުލު އިންސާފު ހާސިލުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން.

ކުށެއް ކުރުމަށް ރުހުމުގައި ބައިވެރިވާ މީހުން

(ނ) މީހަކު ކުށެއް ކުރުމަށް ރުހުމުގައި، އެހެން މީހަކު އެ ކަމަށް އެއްބަސްވެއްޖެކަމަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، ނުވަތަ އެ ރުހުމުގެ މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި އެހެން މީހާއަކު އެއްބަސްވާނެކަމަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ މީހަކީ ކާކުކަން އަދި ޝަރީޢަތަށް އެނގިފައި ނުވިނަމަވެސް، ބައިވެރިވީ އޭނާ އެ މީހާ އެ ކަމަށް އެއްބަސްވީ ކަމުގައެވެ.

ކުށެއްކުރުމަށް ރުހި ރުހުމުގެ މުއްދަތު

(ރ) ކުށެއް ކުރުމަށް ރުހި ރުހުމުގެ މަޤްޞަދު ހާސިލުވުމާ ހަމައަށް ނުވަތަ އެ ރުހުމާ އެއްބަސްވީ އަމަލުތަކުން ނިމުމާ ހަމައަށް ނުވަތަ އެ ރުހުން ދޫކޮށްލާ ހަމައަށް އެ ރުހުން ދެމިއޮންނަކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކުށެއް ކުރާ މީހާ ބެލެވޭނީ، އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެ ކުށް ރުހި މީހުންގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މީހެއްކަމުގައެވެ. އަދި އެއީ އޭނާ އެ ކަމުން އަމިއްލައަށް ތަނާޒުލު ނުވާހާ ހިނދަކުއެވެ.

ތަނާޒުލުވުން

(ބ) ކުށެއް ކުރުމަށް ރުހުމުން ތަނާޒުލުވާ މީހާ އެ ކަމުން ތަނާޒުލުވެއްޖެ ކަމުގައި ބެލެވޭނީ އަންނަނިވި ކަންކަން އެ މީހާ ކޮށްފިކަމުގައިވާނަމައެވެ:

(1) އެ ރުހުމުގައި އެހާއަކާ ބައިވެރިވި މީހުންނަށް އެ ރުހުން އޭނާ ދޫކޮށްލައިފިކަން އެންގުން؛ ނުވަތަ

(2) އެފަދަ ރުހުމެއް އޮތްކަން ފުލުހުން ތަނާޒުލުކުރުމުގެ އިރާދާއަކާއި އެންގުމާއި އެކަމުގައި އޭނާ ބައިވެރިވުމަކުން ފަސްޖެހުން.

ދޫކޮށްލުން

(ޅ) މި ޤާނޫނުގެ 61 ވަނަ މާއްދާ "ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ދަޢުވާ ނުހުށަހަޅައިފިނަމަ ފަހުން ދަޢުވާ ނުކުރެވުން" ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތާ އެއްވަރުގެ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ކުށެއް ކުރުމަށް ރުހުމަކީ އެ ރުހުން ދޫކޮށްލިކަމުގައި ބެލެވޭނީ، އެ ކުށް ކުރުމުގައި ބައިވެރިވި މީހުންގެ ތެރެއިން އެއްވެސް މީހަކު އެ ރުހި ރުހުމުގެ މަޤްޞަދު ޙާސިލުކުރުމަށްޓަކައި ފާޅުވެގެންވާ އެއްވެސް އަމަލެއްކޮށްފިކަމުގައި ނުބެލެވޭ ނަމައެވެ.

ތަނާޒުލުވުމަކީ ނުވަތަ ރުހުމެއް ދޫކޮށްލުމަކީ ދިފާޢަކަށް ނުވުން

(ކ) މި ޤާނޫނުގެ 85 ވަނަ މާއްދާ "ކުށެއް ކުރުމަށް އެއްބަސްވުމަކުން އެކަން ދޫކޮށްލުން، ކުށުގެ އަމަލު ހިނގައިނުދިނުމުން ލިބޭ ދިފާޢު" ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ތަބާވުމުގައި މެނުވީ، ކުށެއް ކުރުމަށް ރުހުމަކުން އެ ރުހުމުން ތަނާޒުލުވުމަކީ ނުވަތަ އެކަން ދޫކޮށްލުމަކީ ދިފާޢެއް ނޫނެވެ.

JUSTICE initiative

ތުހުމަތުގައި ބައިވެރިވި މީހެއްގެ މައްސަލަ ދަޢުވާކުރުވުން ނުލުން ދިފާޢަކަށް ނުވުން

ތުހުމަތުގައި ބައިވެރިވި މީހެއްގެ މައްސަލަ ދަޢުވާކުރުވުން ނުލުން ދިފާޢަކަށް ނުވުން

83. ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ކުށެއްކުރިކަން ޘާބިތު މިހާރު ނުވާނަމަ ކުރާކަން ކުށެއްކުރަން އެދުން މިހާރު، އަންނަނިވި ބާރުތަކަށް [illegible] ބާރުތަކެއްގައިވާ މިހާރުކުރުމަށް ވަކިން، މި ޤާނޫނުގެ 81 ވަނަ މާއްދާ "ކުށެއްކުރަން އެދުން" ގެ ދަށުން ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާ "ކުށެއްކުރަން ޤަބޫލު" ގެ ދަށުން ކުރެވޭ ދައުލަތުގައި ދިފާޢުވާން ދަރަޖައެއް ނޫނެވެ.

(ހ) ދައުލަތް އުފުލުމުން އިޤްތިޞާދީ ދިފާޢަށް މިހާރުވާން ނުވަތަ އެ ކުރުގެ ދައުލަތް އުފުލިވާއިރު ނުވަތަ އެ ކުރުގެ ދައުލަތް ސާބިތުވެވާއިރު މިހާރު ނުވާން؛

(ށ) އެ ކުރުގެ ދައުލަތް، އުފުލި ދައުލަތުން ބައިތިކުރިވާއިރު މިހާރުވާން؛

(ނ) އެހެން ކުރުމެއް ސާބިތުވެވާއިރު މިހާރުކުރުގައިވާން، ނުވަތަ އެ ކުރުގެ އެހެން ދަރަޖައެއް އެ މީހާގެ މައްސަލަ ސާބިތުވެވާއިރު މިހާރުވާން؛ ނުވަތަ

(ރ) އޭނާއަށް ޝަރީޢަތުގެ ބަދަލު ހިނގާ ހިސާބުން ބަދަލުގައިވާ މިހާރު ކުރުގައިވާން.

ކުރު އޭނާގެ މައްސަލަ ހިންގުން މިހާރު ދިފާޢު ދިނުމެ

ކުރު އޭނާގެ މައްސަލަ ހިންގުން މިހާރު ދިފާޢު ދިނުމެ

84. މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހައިހާ، މި ޤާނޫނުގެ 81 ވަނަ މާއްދާ "ކުށެއްކުރަން އެދުން" ގެ ދަށުން ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާ "ކުރުން ކުރަން ޤަބޫލު" ގެ ދަށުން ކުރެވޭ ދައުލަތުގައި، އަންނަނިވި ބާރުތައް އެގޮތަށް ދިނުމުގައި، ދިފާޢު ކުރުގައި ބެލެވޭނެއެވެ:

(ހ) ދައުލަތް ރައްދުވާ މިހާރު، އެ މީހަކާ ގުޅޭ ކުރު ކުރިމަތިވާ ކުރުގައިވާން؛ ނުވަތަ

(ށ) ކުރު މާނަކޮށްފައިވާ ގޮތުން، ދައުލަތް ރައްދުވާ ފަރާތުން ކުރި އަމަލަކީ، އޭނާގެ އިޤްތިޞާދީ ދަރަޖައިގައި ކުރި އަމަލެއް ކުރުގައި ވިޔަވެފައި، ކުރުގެ އަމަލު ފުރިހަމަވާ، އޭނާގެ އަމަލު ހިމެނިގެން ކުރުގައިވާން.

ކުރުން ކުރަން އެއްބަސްވުމަށް އެކަން ދޫކޮށްލައި، ކުރުގެ އަމަލު ހިނގައިދިޔުން ދިފާޢު ދިނުމެ

ކުރުން ކުރަން އެއްބަސްވުމަށް އެކަން ދޫކޮށްލައި، ކުރުގެ އަމަލު ހިނގައިދިޔުން ދިފާޢު ދިނުމެ

85. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 80 ވަނަ މާއްދާ "ކުށެއްކުރަން އުޅުން" އާއި މި ޤާނޫނުގެ 81 ވަނަ މާއްދާ "ކުރުން ކުރަން އެދުން" އާއި މި ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާ "ކުށެއްކުރަން ޤަބޫލު" ގެ ދަށުން ކުރެވޭ ދައުލަތުގައި ދައުލަތް ރައްދުވާ މީހާގެ ކަންބޮޑުވުމަކީ އަމީ ކުރުގެ މަޤްޞަދު ފުރިން ދޫކޮށްލައިފިކަމާއި އެކަން ދޫކޮށްލުމަކީ އޭނާގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ކުރި ޒާތީ ދޫކޮށްލުމެއް ބާރުތަކެއްގައި، ދައުލަތް ރައްދުވާ މީހާ ކުރުގެ އަމަލު ހިނގައިދިޔުމަށް ހުރަސްއަޅައިދިނުމުގައި ބެލެވިދާނެ ހިނދެއްގައި، އޭނާއަށް ދިފާޢު ދިނުމަކަށް ދޫކޮށްލެވޭނެއެވެ.

އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ފުރިހަމައަށް ދޫކޮށްލާ ދޫކޮށްލުމަކަށްވުން	(ނ)	ކުށެއްގެ މަޤްޞަދު އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި ދޫކޮށްލާ ދޫކޮށްލުމަކީ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ފުރިހަމައަށް ދޫކޮށްލުމެއްގެ ކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ:

(1) އެކަން ދޫކޮށްލީ އަންނަނިވިފަދަ ބާވަތުގެ ޙާލަތަކަށް ޤަވީވެގެން ނޫންކަމަށްވުން؛

(i) އެ ކުށް ކުރާ ކަން އެނގިދާނެކަމުގެ ނުވަތަ އެ ކުށް ކުރަނިކޮށް ހައްޔަރުކުރެވިދާނެކަމުގެ ނުވަތަ އެ ކުށުގައި ބައިވެރިވާ އެހެން މީހަކު ހައްޔަރުކުރެވިދާނެކަން ޤަވީވެގެން ފަދަ ބާވަތުގެ އުފެދިގެންކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ކުށް ކުރުން އިތުރަށް އުނދަގޫވާ ފަދަ ބާވަތެއް ކުރިމަތިވެގެން ކަމުގައިވުން.

(2) އެކަން ދޫކޮށްލީ އަންނަނިވި ފަދަ ނިޔަތަކަށް ނޫން ކަމުގައިވުން:

(i) އެ ކުށް ކުރުން އެހެން ވަގުތަކަށް ފަސްކުރުމުގެ ނިޔަތުގައިކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެހެން މީހަކާ ދޭތެރެ އެ ކުށް ކުރުމަށް ނިންމުމުން ފަސްކޮށްލާކަމުގައިވުން ނުވަތަ އެ ކުރާ މަޤްޞަދު އެއްގޮތް އެހެންނަމަވެސް ބާވަތް މަޤްޞަދާ ހާޞިލުކުރުމަށް ނިންމުމަށް ފަސްކޮށްލާކަމުގައިވުން.

ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވާ ހެކީގެ މިންގަނޑު	(ރ)	މި މާއްދާއިން ދިފާޢު ދެވޭ ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތަށް ދިފާޢު ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވާނެއެވެ. އެއީ، ޝައްކުގެ ހެކި އެކަށީގެންވާ ފުދޭގޮތަށެވެ.

ކުށެއް ކުރުމަށް އުޅުމާއި، ކުށެއް ކުރަން އެދުމާއި، ކުށެއް ކުރުމަށް ރޭވުން ދަރަޖަކުރުން

ދަރަޖަކުރުން	86. (ހ)	މި ޤާނޫނުގެ 80 ވަނަ މާއްދާ "ކުށެއްކުރަން އުޅުން" އާއި މި ޤާނޫނުގެ 81 ވަނަ މާއްދާ "ކުށެއްކުރުމަށް އެދުން" އާއި މި ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާ "ކުށެއްކުރުމަށް ރޭވުން" ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށްތަކަކީ ކުރަން އުޅުން ނުވަތަ ކުރަން އެދުން ނުވަތަ ކުރުމަށް ރޭވި ކުށުގެ ދަރަޖައަށް ވުރެ އެއް ދަރަޖަ ދަށުގައިވާ ކުށް ކުށެވެ.

JUSTICE initiative

އަދަބުދިނުމުގައި ބަލާ ނުކުތާތައް

(ހ) (1) ކުރަން އުޅުނު ކުށް ކުރުމާ ނުވަތަ ކުރަން އުޅުނު ކުށް ކުރުމާ ނުވަތަ ރޭވި ކުށް ކުރުމާ ވަރަށް ގާތަށް ކުށްކުރި މީހާ އަދިސްތިފާދަވާކަމަށް ސާބިތުވާނަމަ، އޭނާއަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލު މިންގަނޑުން އެއް ދަރަޖަ އުފުލިގެންވާނެއެވެ.

(2) ކުށްކުރި މިސާލު:

(i) ކުށް ފުރިހަމަކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހުރިހާ ޢަމަލެއް ފުރިހަމަކޮށްފައިވާނަމަ؛ ނުވަތަ

(ii) އެހެން ބަޔަކާ ގުޅިގެން އެ ކުށް ކުރުމަކީ، އާނާ ކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ ޢަމަލެއް އާނާ ކޮށްފައިވާނަމަ، އެހެންނަމަވެސް ކަނޑައަޅާ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލު މިންގަނޑުން ދެ ދަރަޖަ އުފުލިގެންވާނެއެވެ.

ކުށްކުރުމުގެ އާލާތް އަތުގައި ހުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 87. (ހ) ކުށެއްކުރުމަށް ބޭނުންކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި، އެ ކުށް ކުރުމުގައި ބޭނުންކުރާނެ އާލާތް އަތުގައި ބަހައްޓައިފި މީހަކު އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން (ށ) "ކުށްކުރުމުގެ އާލާތް" ކަމުގައި ބުނެފައި އެވަނީ:

(1) ކުށެއްކުރުމަށް ބޭނުންކުރުމަށް ޚާއްސަކޮށް ތަރުތީބުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ އެ މަޤްޞަދަށް ޚާއްސަކޮށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ކޮންމެ އެއްޗެކެވެ؛ ނުވަތަ

(2) އާންމު ގޮތެއްގައި ކުށެއް ކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ގެނގުޅޭ އެއްޗެހިސަރާއި، ކުރުގެ ނިޔަތް ފުރިހަމަކުރުމަށް ހާލަތާ ފެތޭ ބާވަތެއްގައި ގެނގުޅޭ ކޮންމެ އެއްޗެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ހ) މި ކުށުގެ ދަރަޖައަކީ ޖިނާޔަތުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން 88. "ކުށްކުރުމުގެ އާލާތް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 87 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

JUSTICE initiative

90 ވަނަ ބާބު

ކުށް ދަރަޖަކުރުމާއި އޭގެ ނަތީޖާ

90 ވަނަ މާއްދާ ކުށް ދަރަޖަކުރެވިގެންވުން

91 ވަނަ މާއްދާ ދަރަޖަކޮށްފައިނުވާ ކުށްކުށް

92 ވަނަ މާއްދާ ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމަށް ހުއްދަކުރެވިގެންވާ މުއްދަތު

93 ވަނަ މާއްދާ ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދުތައް

94 ވަނަ މާއްދާ އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ ކުށަށް ދައުވާކުރުން

ކުށް ދަރަޖަކުރެވިގެންވުން

ކުށް ދަރަޖަކުރުން

90. މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮންމެ ޖިނާއީ ކުށަކީ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތީން، ދަރަޖަކުރެވިގެންވާ ކުށެކެވެ.

(ހ) 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާއީ ކުށް؛ ނުވަތަ

(ށ) 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާއީ ކުށް؛ ނުވަތަ

(ނ) 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާއީ ކުށް؛ ނުވަތަ

(ރ) 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާއީ ކުށް؛ ނުވަތަ

(ބ) 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާއީ ކުށް؛ ނުވަތަ

(ޅ) 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހް؛ ނުވަތަ

(ކ) 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހް؛ ނުވަތަ

(އ) 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހް؛ ނުވަތަ

ދަރަޖަކޮށްފައިނުވާ ކުށްކުށް

ދަރަޖަކޮށްފައިނުވާ ކުށްކުށް

91. (ހ) ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމުގެ އަންނަނިވި މުއްދަތުތައް ހިމެނިގެންވާ ކުށްކުށަކީ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވާ ދަރަޖައިގެ ކުށެވެ.

(1) 1 އަހަރުދުވަހަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ބަންދުކުރުން ހުއްދަ ކުރާނަމަ، އެއީ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތެކެވެ؛

(2) 6 މަސް ދުވަހަށްވުރެ ދިގު، އެހެންނަމަވެސް 1 އަހަރު ދުވަހަށްވުރެ ކުރު މުއްދަތަކަށް ބަންދުކުރުން ހުއްދަކުރާނަމަ، އެއީ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަޙަކެވެ؛

(3) 6 މަސްދުވަސް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ކުރު މުއްދަތަކަށް، އެހެންނަމަވެސް 3 މަސް ދުވަހަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ބަންދުކުރާނަމަ، އެއީ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަޙަކެވެ؛

(4) 3 މަސް ދުވަހަށް ވުރެ ކުރު މުއްދަތަކަށް ބަންދުކުރުން ހުއްދަ ކުރާނަމަ، އެއީ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަޙަކެވެ.

(ށ) ވަކި ކުރަހާ ޖިނާޔަތެއްކަމުގައި، ހަމައެކަނި ބަޔާންކުރާނަމަ، އެއީ:

(1) 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތެކެވެ؛

(2) ވަކި ކުރަހާ، ޖުނަޙައެއްކަމުގައި ހަމައެކަނި ބަޔާންކުރާނަމަ، އެއީ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަޙަކެވެ.

އިންޞާފުގެ ޙަޤު ސާބިތުވެއްޖެކަމަށް ވާނަމަ މުޚާލަފާތަކަށް ވުރެ ދަށް ދަރަޖައެއް ކަނޑައެޅުން

(ނ) ކުށުގެ ޙުކުމްކަމުގެ ދަރަޖަކަނޑައެޅުމުގައި އިންޞާފުވެރިވާކަން ދޭހަވާ ކުރަހާފަރާތުން ސާބިތުކުރެވޭ ޝަރީޢަތުގައި، ނިޔާމް ސާބިތުކުރަން ނުޖެހި، ހަމައެކަނި އަދަދު ސާބިތުކުރަންޖެހޭ ކުރަހާވެސް މުޚާލަފާތަކަށްވުރެ މަތީ ދަރަޖައެއް ކަނޑައެޅިދާނެ ކަމަށްވާނަމަ. އެފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި، ކުރަހާ ދަރަޖައަކަށްވުރެ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދަރަޖައެވެ.

JUSTICE initiative

ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމަށް ހުއްދަކުރެވިދާނެ މުއްދަތު

ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމަށް ހުއްދަކުރެވިދާނެ މުއްދަތު

92. އެހެން ގާނޫނަކުން މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ، އަންނަނިވި ކުށްކުރާ ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމަށް ކަނޑައެޅޭ އެންމެ ދިގު މުއްދަތަކީ ބޮޑުވެގެން އަންނަނިވި މުއްދަތުތަކެވެ:

(ހ) 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތަށް ”މަރު ނުވަތަ“ 25 އަހަރަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

(ށ) 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތަށް 15 އަހަރު ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

(ނ) 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތަށް 8 އަހަރު ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

(ރ) 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތަށް 4 އަހަރު ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

(ބ) 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތަށް 2 އަހަރު ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު ނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

(ޅ) 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަޙަށް 1 އަހަރު ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

(ރ) 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަށް 6 މަސްދުވަހަށް ވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

(ބ) 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަށް 3 މަސްދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުން؛

(ޅ) މުޚާލަފާތަކަށް، އެއްވެސް މުއްދަތަކަށް ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމުގެ އަދަބެއް ނެތެވެ.

އެންމެ މަތީ މުއްދަތުގެ އަދަބު ހަމައެކަނި ކުށުގެ އެންމެ ނުރައްކާތެރި ވައްތަރަށް ކަނޑައެޅުން

(ކ) ކުށަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބުގެ ދަރަޖައިގެ އެންމެ މަތީ ނިސްބަތުގެ އަދަބަކީ، އެ ކުށުގެ އެންމެ ބޮޑު އެންމެ ނުރައްކާތެރި ބާވަތަށް ކަނޑައެޅުން އެކަށީގެންވާ އަދަބެކެވެ.

މަރުގެ އުޤޫބާތް މީހަކު މަރުމުގެ އެންމެ ނުރައްކާތެރި ބާވަތުގެ ކުށަށް ހާއްސަވެގެންވުން

(ޏ) މަރުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅިގެންވާނީ މީހަކު މަރުމުގެ ކުށުގެ ތެރެއިން، ގަސްދުގައި އެންމެ އަނިޔާވެރިކޮށް، އެންމެ އަނިޔާތެރިކަމާ ގޮތެއްގައި މީހަކު މަރުމުގެ ކުށަށެވެ.

ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދުތައް

ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދުތައް

93. މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، އަންނަނިވި ދަރަޖަތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްކުރުން ކަނޑައަޅާނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދުތަކެވެ.

(ހ) ކުރި ގެއްލުމުގެ ނުވަތަ ލިބޭ ފައިދާގެ ދެ ގުނަ؛ ނުވަތަ

(ށ) (1) 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތަކަށް -/2,000,000 ރުފިޔާ؛

(2) 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތަކަށް -/1,000,000 ރުފިޔާ؛

(3) 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތަކަށް -/400,000 ރުފިޔާ؛

(4) 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތަކަށް -/200,000 ރުފިޔާ؛

(5) 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާޔަތަކަށް -/100,000 ރުފިޔާ؛

(6) 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަކަށް -/50,000 ރުފިޔާ؛

(7) 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަކަށް -/24,000 ރުފިޔާ؛

(8) 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖުނަހަކަށް -/12,000 ރުފިޔާ؛

އެކިއެކި ކުންފުނިތަކުން ދައްކަން ޖެހޭ ޑިރެކްޓަރާ

(ނ) ކުންފުންޏަކުން ކުރާ ކުށަކާ ގުޅިގެން އެ ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުކޮށްތިބި އެންމެ ބޮޑު އިދާރީ، މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) ގެ ދަށުން ޖަވާބު ދައްކަންޖެހޭ ޑިރެކްޓަރާގެ ދާ ފުށަށެވެ.

އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ ކުށަށް ދައުވާކުރުން

އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ ކުށް ސާބިތުވުން

94. (ހ) ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ކުރާ ކުށުގެ އެއް އަމަލުގެ ސަބަބުން، އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ ކުށުގެ ރުކުން ފުރިހަމަވާކަމުގައި ވާނަމަ، އެއިން ކޮންމެ ކުށަކަށް އޭގެ މައްޗަށް ދައުވާ އުފުލައި އެއިން ކޮންމެ ކުށެއް އޭގެ މައްޗަށް ސާބިތުކުރެވިދާނެއެވެ.

އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ ކުށުގެ މައްޗަށް ދައުވާ ސާބިތުވުމާއި، އަދަބު ކަނޑައެޅުން

(ނ) ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތް ދެ ކުށަކުން ނުވަތަ ކުށެއްގެ ދެ ދަރަޖައަކުން ކުށްވެރިވާކަމަށް ކޯޓަށް ސާބިތުވާނަމަވެސް، އަދި އެކަންކަމަށް ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ޖިނާއީ ޒިންމާ ކަނޑައެޅުނު ސާބިތުވާކަމުގައި ވިޔަސްވެސް، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އެ ދެ ކުށުގެ ތެރެއިން އެއް ކުށަށް ދެނީ، ކޯޓުން އަދަބު ކަނޑައަޅައިގެން ނުވާނެއެވެ.

(1) އެ ދެ ކުށް ބިނާވެގެންވަނީ އެއް އަމަލެއްގެ މައްޗަށް ކުރެވިގެން ވާނަމަ؛ އަދި

(i) އެ ދެ ކުށުގެ ތެރެއިން އެއް ކުށުން ލިބޭ ގެއްލުމަކީ:

(ހހ) އަނެއް ކުށުގެ ތެރޭގައި ފުރިހަމައަށް ހިމެނިގެންވާ ގެއްލުމަކަށްވުން؛ ނުވަތަ

(ނނ) ދެ ކުށަކީވެސް އެއްގޮތް ދެ ކުށް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް އެއް ކުށަށް ވުރެ އަނެއް ކުށުގެ ދަރަޖަ ތިރިވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ދެ ކުށް ތަފާތުވެގެންދަނީ ހަމައެކަނި އަންނަނިވި ގޮތުގައި ކަމުގައިވުން؛

(ހހ) އެއް ކުށުން ހަމައެކަނި މަސްލަހަތަކަށް ވަކި ބާވަތެއްގެ އަމަލެއް ވަރަށް އާންމުކޮށް ކުރެވިގެން ވުމާއި، އަނެއް ކުށުން މަސްލަހަތަކަށް އެ ބާވަތުގެ އަމަލުގެ ވަކި ޚާއްޞަ ބައިތަކެއް ކުރެވިގައިވުން؛ ނުވަތަ

(ނނ) އަނެއްކުށުން ލިބޭ ގެއްލުމަށްވުރެ ކުޑަ މިންވަރަކަށް ވިޔަސްވެސް، ދެކުށުންވެސް ލިބެނީ އެއްބާވަތެއްގެ ގެއްލުމަކަށްވުން.

(iii) އޭނާ ކުރި ކުށަކީ މަނާކުރެވިފައިވާ ހިނގަމުންދާ އަމަލުތަކެއްގެ މައްސަލަ ބާރުކޮށްކުރެވިފައި ވާނަމަ، ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ އަމަލުތަކަށް އެއްވެސް ގޮތަކަށް ހުއްޓުމެއް އައިސްފައި ނުވުން. (ނަމަވެސް އެއީ، އޭނާގެ އަމަލުގެ އެކި ބައިބައި ވަކި ކުށުގެ ގޮތުގައި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައި ނުވާނަމައެވެ.)

JUSTICE initiative

(2) ދެ ކުށުގެ ތެރެއިން އެއް ކުށުގައި ހިމެނިގެންވާ އަމަލަކީ އޭގެ ޗާޓުގައި ފުރިހަމަވުންވާ ކުށަކަށް ވުމާއި؛

(i) އެހެން ކުށެއް ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި ކުރެވޭ އަމަލެއްކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ދެ ކުށަކީ، ވަކި ދެ ކުށްކަމުގައި ވިޔަސްވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތީން އެއް ކުށާއި އަނެއް ކުށާ ދިމާދާ ގުޅުމެއް ހުރުން.

(3) އެއިން ކޮންމެ ކުށަކީވެސް އޭގެ ޗާޓުގައި ފުރިހަމަވުންވާ ކުށުގެ އަމަލުކަށް ވުމާއި އެއިން ކޮންމެ ކުށަކީވެސް އެހެން ވަކި ކުށެއް ކުރުމަށްޓަކައި ކުރެވޭ އަމަލެއްކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(4) ދެ ކުށުގެ ހަމައެކަނި ތަފާތަކީ، އެ ދެ ކުށުގެ ތެރެއިން އެއް ކުށަކީ ދަރަޖާ ބައްދުވާ ޒަރާރުތެން ސީދާ ކުރި އަމަލެއްގެ މައްޗަށް ބިނާވެފައިވާ ކުށަކަށް ވުމާއި، އަނެއް ކުށް ބިނާވެގެންވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ހަމަ އެ ކުށަކަށް އެހެން މީހެއްގެ އަމަލަކަށް ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭ ހައިސިއްޔަތުން ކަމުގައިވުން.

(5) އުކުންތައް ކުރިކަން ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ބަޔާނާތެއް، އެއް ބަޔާނާތް އަނެއް ބަޔާނާތާ ތަފާތުވުން.

JUSTICE initiative

އަދަބު ކަނޑައެޅުން

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އެއް އަދަބުކުރުވުމުގެ ގިނަ އަދަބު ކަނޑައެޅުން މަނާކުރާ ބާވަތުގެ ހާލަތްތަކުގައި ކަމުން އަދަބު ކަނޑައަޅާނީ އެ ދެ ކުށުގެ ތެރެއިން ނުވަތަ އެއް ކުށުގެ ދަރަޖައިގެ ތެރެއިން އެންމެ ބަރުދަން ބޮޑު ކުށަކަށް. ނުވަތަ އެންމެ މަތީ ދަރަޖައިގެ ކުށަކަށް.

ދެވަނަ ބައި: ޚާއްޞަ ބައި

ނަފްސާ ދެކޮޅަށް ކުރެވޭ ކުށް

110 ވަނަ ބާބު

މެރުމުގެ ކުށް

110 ވަނަ މާއްދާ މެރުން

111 ވަނަ މާއްދާ ޤަސްދަކާ ނުލައި މީހަކު މެރުން

112 ވަނަ މާއްދާ އިހުމާލުގެ އަމަލަކުން މީހަކު މަރުވުން

113 ވަނަ މާއްދާ — އަމިއްލައަށް މަރުވާން މަޖުބޫރު ކުރުވުމާއި، މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވާން އެހީތެރިވެދިނުމާއި، މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވުމަށް އުދުއްސުމާއި، މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވާން އުޅުން

114 ވަނަ މާއްދާ — މަރުއާ ޒުރުވުން

115 ވަނަ މާއްދާ — މާނަކުރުން

މެރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

110. (ހ) އެނގިހުރެ މީހަކު މަރައިފި މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

އިންސާނާގެ ފުރާނައަށް އެއްވެސް ފަރުވާލެއްނުބެލި ކުރާ އަމަލަކުން މީހަކު މެރުން

(ށ) އިންސާނާގެ ފުރާނައިގެ އަގަށް އެއްވެސް ފަރުވާލެއް ނުބެލި ކަމަށް ދައްކުވައިދޭ ގޮތަކަށް ޢަމަލުކޮށްގެން، މީހަކު ކުރާ ފަރުވާކުޑަ އަމަލެއްގެ ސަބަބުން، މީހަކު މަރުވެއްޖެނަމަ، އެ އަމަލު ހިންގި މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

ޖިނާއީ ކުށް އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުކުރެވޭ ހިނދަކު މަރުގެ ކުށުގެ ކަމަށް ބެލުން

(ނ) އަނިޔާވާ ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމާއި، މީހަކު ކުރާ އަމަލަކީ، މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، އިންސާނާގެ ފުރާނައަށް އެއްވެސް ފަރުވާލެއްނުބެލި، ހިނގި ފަރުވާކުޑަ އަމަލެއްކަމުގައި، އެއަށް ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހިނދަކު، ފަހު ދުވަސްތަކުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(1) އަނިޔާވެރިގޮތުގައި ކުށެއް ކުރުމުގައި ބައިވެރިވުމާއި، އެފަދަ ކުށެއް ކުރާ މީހަކަށް އެހީތެރިވުމާއި، އެފަދަ ކުށެއް ކުރަން އުޅުމާއި، އަދި އެފަދަ ކުށެއް ކުރުމަށްފަހު ފިލުން؛

(2) އެއްވެސް އަނިޔާވެރި ކުށެއް.

ދަރަޖަކުރުން

(ރ) މި ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ބ) "އަނިޔާވެރި ކުށް" ކަމަށް ބެލެވޭނީ އެ ކަމުގައި އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑަށް އެއްވެސް ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ ކުށަކަށެވެ.

ފާރަވެރިކަމާ ނުލައި މީހަކު މެރުން

ފަރުވާކުޑަ އަމަލަކުން މީހަކު މަރުވާން ދިމާވުން

111. (ހ) މީހަކު ކުރާ ފަރުވާކުޑަ އަމަލެއްގެ ސަބަބުން، އެހެން މީހަކު މަރުވެއްޖެނަމަ، އެ އަމަލު ކުރި މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

ސިކުނޑިއަށް ނުވަތަ ޖަޛުބާތުން އިންތިހާއަށް އަސަރުކޮށްފައިވާ ޙާލަތެއްގައި މަރުމުގެ ކުށަކަށް ނުވުން

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 110 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މީހަކު މަރުމުގެ ކުށް ކުރުމުގައި ބޭނުންވާ އަމަލެއް މީހަކު ކުރި ނަމަވެސް، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އެއީ މި ޤާނޫނުގެ 111 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ކުށް ކުރުމުގައި ބަލަންވާނެއެވެ:

(i) އޭނާ، އެ އަމަލު ހިންގާފައިވަނީ، އޭނާގެ ސިކުނޑިއަށް ނުވަތަ ޖަޛުބާތުން އިންތިހާއަށް އަސަރުކޮށްފައިވާ ދަނޑިވަޅެއްގައި، އެކަމުގެ ނުފޫޒުގައިހުރެ ކަމުގައިވާނަމަ؛

(ii) އެ ކުރި އަމަލަކީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ހުރުމާއި، އެ ސަބަބުގެ އެކަށީގެންވާކަން އެ އަމަލު ހިންގާ މީހާ ހުރި ހާލަތު ތަޞައްވުރުކުރާ ބާވަތުގައި ހުރިހާ އެހެން މީހާގެ ނަޒަރުން ކަށަވަރުވެގެން ދިޔުން.

ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާ

(iii) ދިފާޢު ކުރާފަރާތުން ހިމާޔަތް ހޯދާ ހިނދު ކުށުގެ އަމަލަކީ، މީހަކު ފުރުމުގެ ޤާނޫނީ ދިފާޢަކާ ގުޅޭ ހިނދު އަމަލުކޮށްފައިވާކަން ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާ، އެކަމުގެ ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތުގައި ހުރި ވަކިން ހެކިބަހުން، ދިފާޢު ކުރާފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މިއީ، ޖިނާއީ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އިހުމާލުގެ ސަބަބުން މީހަކު މަރުވުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

112. (ހ) މީހަކު ކުރާ އިހުމާލުގެ ސަބަބުން، އެހެން މީހަކު މަރުވެއްޖެނަމަ، އެ ޢަމަލު ކުރި މީހާ ކުށްވެރިވާނެއެވެ.

(ށ) މިއީ، ޖިނާއީ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އަމިއްލައަށް މަރުވުން މަޖުބޫރު ކުރުމާއި، މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވުން އިރުޝާދުދިނުމާއި، މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވުމަށް އެހީވުމާއި، މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވާން އެހީވުން

އަމިއްލައަށް މަރުވުން މަޖުބޫރުކުރުވުން

113. (ހ) ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން، ނުވަތަ ބާރުގެ ބޭނުންކުރާނެކަމުގެ ބިރުދައްކައިގެން ނުވަތަ މަކަރާއި ހީލަތުން ކުރާ ކަމަކުން، އޭނާ މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވުމަށް، ބިރުދެއްކި މީހާ، ނުވަތަ ބާރުގެ ބޭނުންކުރި މީހާ، ނުވަތަ މަކަރާއި ހީލަތުގެ އަމަލު ކުރި މީހާ ކުށްވެރިވާނެއެވެ.

(ށ) އަމިއްލައަށް މަރުވުން އިރުޝާދުދިނުމާއި، އެކަމަށް އެހީވުމާއި، އަމިއްލައަށް މަރުވާން އެހީވުން.

ކުށް ކަނޑައެޅުން

(1) އެނގިހުރެ، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލެއް ކުރާ މީހާ ކުށްވެރިވާނެއެވެ:

(i) އޭނާ މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވުމަށް އެދުމާއި؛ ނުވަތަ؛ އިރުޝާދުދިނުން؛ ނުވަތަ؛

(ii) އަމިއްލައަށް މަރުވާން އުޅުން.

އިސްތިސްނާ

(2) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، ހުއްދަދެވިފައިވާ ސިއްޙީ ޚިދުމަތްތެރިއަކު އުޅުނަސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) ގެ ދަށުން، ކުށެއް ނުވާނެއެވެ:

(i) ބަލިމީހެއްގެ ސިއްޙީ މަޢުލޫމާތަކަށް އެނގޭން ޑޮކްޓަރ ބާރުލަތުތަކުގައި ނުވަތަ އުމުރަކީ އަސްލަކަށް ނޫނީ ފުރި ކޯމާއެއްގައި އޮތް މީހެއްކަން އެނގެން އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތައް ހުރި މީހެއްނަމަ، އެ ބަލިމީހާގެ ޢާއިލާގައި ހިމެނޭ އެއް ގާބިލް މީހެއްގެ އެދުމުގެ މަތިން، ބޭހާއި ފަރުވާދިނުން ހުއްޓާލުން، ނުވަތަ

(i) އެބަލިމީހާ ދިރިހުރުމަށްޓަކައި ބޭއްވުމަށްބޭނުންވާ ސިސްޓަމް ވަސީލަތްތައް ބަލިމީހާގެ ޢާއިލާގައި ހިމެނޭ އެއް ގާބިލް މީހެއްގެ އެދުމުގެ މަތިން، މަސައްކަތްކުރުވުން ހުއްޓާލުން.

އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުވާހާހިނދަކު ޤަބޫލުކުރާނެ ގޮތް

(3) އަންނަނިވި ކަންކަން ސާބިތުވުމުގައި ކުރާ ކަމެއް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، އަމިއްލައަށް މަރުވާން އުޅުމުގެ ކުށްކުރުން އުޅުނުކަމުގައި، އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުވާހާހިނދަކު، ފަނޑިޔާރު ޤަބޫލުކުރެވޭނެއެވެ.

(i) މަރުކުރުވުމަށް ފައިވާ މަސްތުވާތަކެއް އެއްޗެއް ނުވަތަ ބާރުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރާ މަސްތުވާއެއްޗެއް ދުއްވާރެހާގާ ތިނިވަކުރު ބާރުނުފޯރުވުން؛

(ii) އެކަމުގެ އަމިއްލަ ހަރަކާތުގެ ޒިންމާދާރު ބޯޅަ އަނިޔާކުރުން.

މާނަކުރުން

(ނ) "އަމިއްލައަށް މަރުވުން"ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ފަރާ އަމިއްލައަށް މަރުވާތީ ފަދަ ޢަމަލެއް އެނިގެނެ ކުރުމަކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ރ) މި ކުށް ދަރަޖަކޮށްފައިވަނީ، އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

އަމިއްލައަށް މަރުވާން މަޖުބޫރުކުރުން

(1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 110 ވަނަ މާއްދާއިން 112 ވަނަ މާއްދާގެ ނިހާޔަތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ޢަމަލު ދަށުވާ ރައްދުވާ މިހާ، އެކަމުގެ އަމިއްލަ ޗޮއިސްގައި ކޮންމެ ހިނދެއްގައި އެކަމަކު ދެވޭ އަދަބުން ވުރެ، އެއް ދަރަޖަ މަތީގައިވާ ކުށެކެވެ.

އަމިއްލައަށް މަރުވާން އެހީތެރިވެދިނުމާއި، އެ ކަމަށް އެދުން

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) ގައިވާ ކުށަކީ ދަރަޖަތަކުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ. އެއީ އެއްޗަކުގެ ސަބަބުން އެހެން މީހަކު އަމިއްލައަށް މަރުވެއްޖެނަމަ ނުވަތަ މަރުވާނެކަމުގެ ނިޔަތައެވެ.

އަމިއްލައަށް މަރުވާން އުޅުން

(3) އަމިއްލައަށް މަރުވާން އުޅުމަކީ ޖުނަހާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މަޔިތް ފޮރުވުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

114. (ހ) މީހަކު މަރުވެފައި އޮތީ އެހެން މީހަކު އޭނާ މަރައިލައިގެންކަން މީހަކަށް އެނގިހުރެ، އެކަން ފުލުހުނާ ހިއްސާ ނުކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މިއީ ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން

115. (ހ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ އަނިޔާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (7) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "މަކަރާއި ހީލަތް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ފޯރުކުރާ ނުފޫޒު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 55 ވަނަ މާއްދާގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ ބޮޑު އަނިޔާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (91) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "އަމިއްލައަށް މަރުވުން" އަށް ދީފައިވަނީ 113 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) "އަނިޔާވެރި ކުށް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 110 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

120 ވަނަ ބާބު

ޖެހުމާއި، ޖަހާނޭކަމުގެ ބިރުދެއްކުމާއި އަދި އުނިކޮށް ބިރުދެއްކުމުގެ ކުށް

120 ވަނަ މާއްދާ	ޖެހުން
121 ވަނަ މާއްދާ	ފަރުވާލެއްނެތި ކުރާ ޢަމަލުތަކުން އަނިޔާއެއް ލިބިދާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން
122 ވަނަ މާއްދާ	ބިރުދެއްކުމާއި ދޮގު ޚަބަރު ދިނުން
123 ވަނަ މާއްދާ	މާނަކުރުން
124 ވަނަ މާއްދާ	ތަރުބިއްޔަތުގެ ޢަމަލާއި، މީހެއްގެ ނަސޭހަތާއި، އުފަންވި ފަރާތާއި، ކުޅިވަރާއި، ސިއްޙީ ޚިދުމަތާ ގުޅިގެން ހިނގާ ޢަމަލު

ޖެހުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

120. (ހ) މީހެއްގެ ޝަރީރަށް ނުބައި އަންނަނިވި އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލެއް ހިންގާ މީހާ ކުށެއް ކުރެއެވެ:

(1) އޭނާގެ ގައިގާ އަތްލުން ނުވަތަ އޭނާއަށް އަނިޔާއެއް ދިނުން؛ ނުވަތަ

(2) އޭނާއަށް އެ ވަގުތު އަނިޔާއެއް ދިމާކުރުމުގެ ބިރު ދެއްކުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) (1) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި މި ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(i) ބޮޑު އަނިޔާއެއް މީހެއްގެ ހަށިގަނޑަށް ދިނުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެކަން ކުރުމުގައި، ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކުރުން؛ ނުވަތަ

(iii) އެ އަމަލުގެ ސަބަބުން އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތަކީ ފުލުހެއް ނުވަތަ ސިފައިންގެ މީހެއްކަމުގައިވުން.

އަނިޔާއެއް ދިނުން

(2) މީހެއްގެ ހަށިގަނޑަށް އަނިޔާއެއް އޭނާ ދިންކަމަށްވާނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙަގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޖެހުން

(3) އެހެން ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖުނަޙަގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ވިސްނަން ޖެހޭ ނުކުތާ

(ނ) އަނިޔާކުރި މީހާ އޭނާ ދިރިއުޅޭ ގޭގައި ހުއްޓާ ކުރުމުގައިވާނަމަ ނުވަތަ ގެއްލުމުގައި މުހާޖިރުންގެ
ގޮތުގައި ހުއްޓާ ކަމަށްވާނަމަ، މި މާއްދާގެ ދަރަޖަ ކުރެވިދާނެ ބާރު ކޯޓަށް އަދަބުކަން ދޭ

އަދަބު، މި ޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައިވާ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާނެ މިންގަނޑުތަކުގެ އެންމެ އަސާސީ މިންގަނޑުގެ މައްޗަށް އެއް ދަރަޖަ އުފުލިގެން ވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން (ނ) (1) "ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ:

(i) އެއިން ހިފާދާން ހުއްޓަ އެހެން ބޭނުމެއް އޮތްކަން ސާބިތުކޮށްދެވޭން ނެތް ބާވަތްތަކުގައި ބޭނުންކުރާ، މީހާ މަރާލެވިދާ ފަދަ ޒަޚަމްކުރަން ހުރި ހަތިޔާރަކަށެވެ. ނުވަތަ؛

(ii) އެއިން އާދައިގެ އާންމު ހުއްޓަ ބޭނުމެއް ކުރެވޭން ނުހުންނަ އެއްޗެހިގެ ތެރެއިން މީހާއަށް ބޮޑެތި އަނިޔާ ލިބިދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް ބޭނުންކުރެވޭ އެއްޗެއްސަށެވެ. ނުވަތަ؛

(iii) އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ވަޅިއެއް، ނުވަތަ ކަނޑިއެއް، ނުވަތަ ހަންޖަރެއް، ނުވަތަ ޗޫޖަރު ތިލަފައެއް، ނުވަތަ ކަޓަރު ތިލަފައެއް، ނުވަތަ ކަތިވަޅިއެއް، ނުވަތަ ފޮރޭއެއް، ނުވަތަ ކަޅިޔާރެއް، ނުވަތަ މުގުރެއް، ނުވަތަ ތޫނުކޮށްފައި ނުވަތަ ކަށި ފޮއްސާފައި ހުރިނަ ދަގަނޑު ނުވަތަ ވަޅުދެ، ނުވަތަ އަނޑަސް އަޅާފައިވާ ތަކެތި ހިފޭނެ ގޮތުން، ތޫނު އެއްޗެހި ނުވަތަ ޗޫޖަރު ގަނޑާއި ސެޗަން ގަނޑާއި އެއްވެސް މިހާރުގެ ހަނިގަނޑެއް ޝޮކްއެއް ފޮނުވައިގެން އަނޑާއަށް ނުކުޑަ ބާރުތަކެއް ވަޅި ގޮތުން ނަމަވެސް ދުދުވިހިކުރާ ކަނޑު އެއްޗެއް، ނުވަތަ ގޮވާއެއްޗެއް، ނުވަތަ ވިހައާއި ވިހަ ގޭސް ނުވަތަ މީހުން މަރުވެދާ ފަދަ ކެމިކަލް ނުވަތަ ބަޔޮލޮޖިކަލް މާއްދާއެއް ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި އެސިޑް ނުވަތަ ޗޭޖިއާ އަލިފާން މާއްދާ ހިމެނޭ އެއްޗެއްސަށެވެ.

(2) "ގެ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ މީހުން ދިރިއުޅުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރާ އިމާރާތެއް ނުވަތަ އޭގެ ބައެއްކަމެވެ.

ފުރުމާލުއްސުމި ކުރާ އަމަލުތަކުން އަނިޔާއެއް ލިބިދާންކަމުގެ ބިރުދެއްކުން

ކުރި ކަނޑައެޅުން 121. (ހ) މިފަދަ ފުރުމާލުއްސުމި ކުރާ އަމަލެއްގެ ސަބަބުން، މީހަކަށް، ޢާއިލާ މަރުވެދާންކަމުގެ ނުވަތަ ޢާއިލާގެ ހަށިގަނޑަށް ބޮޑު އަނިޔާއެއް ލިބިދާންކަމުގެ ބިރެއް ކުރިމަތިލުވައިފިކަމަށް ވާނަމަ، އެ އަމަލު ކުރާ މީހާ އެ ކުރަނީ ކުށެކެވެ.

އެކުށް ގޮތަކަށް ސާބިތުވާފަރިހަދު، ފަސޭހަކުރުން ގޮތް (ށ) ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާއި ޚިލާފަށްކުރާ އަނިޔާވެރި އަމަލުތަކަކީ، އެކުށް މިފަދަ ކަނޑައެޅުން ބޮޑު އަނިޔާއެއް ލިބިދާން ގޮތަކަށް ނުވަތަ އާއި ގަދަފަދަކުން ގޮތަކަށް، ފުރުމާލުއްސުމި ކުރާ އަމަލެއްކަމުގައި، އެކުށް ގޮތަކަށް ސާބިތުވާފަރިހަދު، ފަސޭހަކުރު ދަރަޖަކުރެވޭނެއެވެ.

(1) ގާވާ ތަކެއްޗާއި ފަނާކުރުމުގެ މާއްދާތަކާ؛ ނުވަތަ

(2) މެޝިނަރީއާއި އިންޖީނާއި އަދިވެސް އިންޖީނުން މަސައްކަތްކުރާ އެހެނިހެން އެއްޗެއްސާބާވަތްތައް؛ ނުވަތަ

(3) އިމާރާތް ތެޅުމާއި ވެއްޓުމާބާވަތްތައް؛ ނުވަތަ

(4) ޖަނަވާރު ގެންގުޅުމާއި، ބެލެހެއްޓުމާބާވަތްތައް؛ ނުވަތަ

(5) ގަސްގަހާގެހި ކަނޑުމާއި ވައްޓާލުމާބާވަތްތައް؛ ނުވަތަ

(6) ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު އެޅުމާ ބާވަތްތައް.

މާނަކުރުން (ނ) (1) "ފަނާކުރަނިވި މާއްދާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ގޮވާ ތަކެއްޗާއި، އަލިފާންރޯވެދާފަދަ ތަކެއްޗެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި ވަކި ވަގުތެއް ޖެހުމުން ގޮވާ ގޮތަށް ހަދާފައި ހުންނަ ތަކެއްޗާއި، ގޮވާ ވަކި ގޮތަކުން ބޮމުގައި ހުންނަ ތަކެއްޗާއި، ވިހަޔާއި، ވިހަ ގޭހާއި، މީހުން މަރުވެދާފަދަ ބަޔޮލޮޖިކަލް ނުވަތަ ކެމިކަލް މާއްދާތަކާއި، ރޭޑިއޯއެކްޓިވް މާއްދާތައް ހިމެނޭ ގޮތަށެވެ.

(2) "ގޮވާ ތަކެތި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޢާންމު ބޭނުންތަކަށް ބޭނުންކުރުމަށް މަސައްކަތުގައިވާ ނުވަތަ އެ ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ސަރުކާރުގެ ހުއްދަ ހޯދަންޖެހޭ އެއްޗެހީގެ ތެރެއިން އޭގެ ޖަމާގައި ގޮވާ ކޮންމެ ވަސީލަތަކަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ރ) (1) އެ ކުށުގެ ޢަމަލު ހިންގި އިންސާނާގެ ފުރާނައަށް އެއްވެސް ގެއްލުމެއް ނުވާ ގޮތުގައިކަމުގައި ތަރުޖަމާކުރި ބާރަވެއްޖެކަމުގައި ވީނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާއީގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) އެހެން ޙާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޖިނާއީ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ބިރުދެއްކުމާއި ދޮގު ހަބަރު ދިނުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 122. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލެއް ކުރާ މީހާ ކުށްވެރިވާނެއެވެ:

(1) މީހަކަށް އަނިޔާއެއް ލިބިދާނެފަދަ ކުށެއް ކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން؛ ނުވަތަ

(2) މަޢުލޫމާތެއް ކަނޑައެޅިގެން ދޮގު ކަމަށް އެނގިހުރެ، ފުރާނައަށް ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ ބިރުވެރިކަމުގެ ހަބަރު ނުވަތަ އަނިޔާވެރި ކުށެއް ހިނގައިދާނެފަދަ ކުށުގެ ހަބަރު އެހެން މީހަކަށް ދިނުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މިއީ، ޖިނާއީ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން

123. (ހ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ އަނިޔާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (7) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ފަނާކުރަނިވި މާއްދާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 121 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ގޮވާ ބޮކެތި" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 121 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "ގެ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ ބޮޑެތި އަނިޔާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (91) ވަނަ ނަންބަރު ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ކ) "އަނިޔާވެރި ކުށް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 110 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

ކުށް ކަނޑައެޅުން

124. (ހ) (1) އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން އެއްގޮތަކަށް ތިރީގައި ބަޔާންކުރެވޭ ކުށެކެވެ.

·i ދީނީ އިލްމުވެރިންގެ ދެކުމުގައި ރައުޔު ތަފާތުވެފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި، އޭގެ ބޮޑެއިން އަހުލުއްސުންނަތި ވަލް ޖަމާޢަތުގެ މުޢުތަބަރު ރައުޔާ ޚިލާފުވާގޮތަށް މިހާރު ފާޅުކުރި ޝުޢޫރުތަކުން، ނުވަތަ ކުރި އަމަލުތަކުން، އެފަދަ ޢިސްލާމްދީނާ ޚިލާފަށް އުޅޭ ނުވަތަ ޢިސްލާމްދީނާ އިދިކޮޅު މީހުންކަމަށް، އާންމު ތަންތަނުގައި ތުހުމަތުކުރުން ނުވަތަ ސިފަކުރުން؛ ނުވަތަ

·ii މުސްލިމަކު ކަނޑައެޅިގެން ކުފުރުގެ އަމަލެއް ނުކުރާ ހިނދަކު ނުވަތަ ކުފުރުގެ ބަހެއް ފާޅުކުރުމާ ހިނދަކު، ނުވަތަ ފާޅުގައި ދީނުން ބޭރުވެ މުރުތައްދުވާ ހިނދަކު، އާންމު ތަންތަނުގައި، އެމީހަކީ ކާފަރެއްގެ ގޮތުގައި

ނުވަތަ ފުރަތަމައްދުވެރިޔާ މީހާގެ ގޮތުގައި ތި ހުރަސްކުރުން ނުވަތަ ސިފަކުރުން.

(2) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކާ ދިމާ އުކުޅަކީ ކުށެކެވެ.

i. މި އަކުރުގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ އަމަލެއް ހިންގާފައިވާ މީހަކަށް އަނިޔާއެއް ދިނުން؛ ނުވަތަ

ii. މި އަކުރުގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ އަމަލެއް ހިންގާފައިވާ މީހަކާ ދޭތެރޭ އަނިޔާވެރިވުމަށް ގޯވާލުން.

(3) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، މީހެއްގެ ނަސްލަށް، ނުވަތަ އުފަންވި ޤައުމަށް، ނުވަތަ ކުލަޔަށް، ނުވަތަ ސިޔާސީ ވިސްނުމަށް، ނުވަތަ ދީނަށް ބަލައި އެމީހަކާމެދު އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން ޢަމަލެއް ކުރާ މީހާ އުކުޅަކީ ކުށެކެވެ.

i. އެމީހަކަށް އަނިޔާއެއް ދިނުން؛ ނުވަތަ

ii. އެމީހަކަށް އަނިޔާއެއް ދިނުމަށް ގޯވާލުން.

އިސްލާމްދީނުގެ ޙުކުމްތަކަށް ބޭއިންސާފުން ހުރަސްކޮށް ނުވުން

(ހ) އެކި ކަންކަމުގައި ކިޔުމި ފުރުޞަތާއި ސުންނަތުން ސާބިތުވާ އިސްލާމްދީނުގެ ޙުކުމްތަކަށް ބައްޔަކުރުމަށް މި ޖާތީ ހުރަހެއްނާލައެވެ.

(ށ) (1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ، ޖިނާއީގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ، ޖިނާއީގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(3) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ، ޖިނާއީގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(4) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ، ޖިނާއީގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

JUSTICE initiative

(5) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން (ށ) (1) "އާންމު ތަނެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އާންމުން ހިނގާބިނގާވާ ތަންތަނާއި، އެތަނަކަށް އާންމުން އައިސް އަދި އެނބުރި ގޮސްއުޅޭ ތަންތަނާއި، އާންމުން މަޖުބޫރުވައިގެން ޓިކެޓުގަނެގެން ނުވަތަ އެކި ބޭނުންތަކުގައި އެއްވެ އުޅޭފަދަ ތަނެއް ހުންނަ ތަންތަނާއި، ކަނޑައެޅިފައިވާ އަގެއް ދައްކައިގެން ނުވަތަ ދައުވަތެއްދީގެން ނުވަތަ އެންޓްރީފީސް ޖަމާކޮށް އާންމުންނަށް ވަދެވޭފަދަ ނުވަތަ ބައިވެރިވެވޭފަދަ ހުންނަ ތަންތަނާއި، ރޯޑު، ބީޗުފަދަ ތަންތަން ނުވަތަ އިންޓަރނެޓާއި ބްރޯޑްކާސްޓިން މީޑިއާފަދަ އާންމުކޮށް ބަޔަކަށް ފެންނަ ނުވަތަ އާންމުންނަށް ބައިވެރިވެވޭ ޕްލެޓްފޯމްތަކާއި، ޚަބަރާއި މަޢުލޫމާތު އާންމުކުރާ އެހެނިހެން ވަސީލަތްތަކެވެ.

(2) "ކުށުގެ އަމަލު" ނުވަތަ "ކުށުގެ ބަސް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަސްލުއަސްލުންނަމަ ވަޅި ޖަމާޢަތުގެ ދީނީ އިޖްތިމާޢީ ގޮތުގައި ވެސް އަމަލަކީ ކުށުގެ އަމަލެއްކަމަށް ނުވަތަ ވެސް ބަހަކީ ކުށުގެ ބަހެއްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ނުބައި އަމަލަކާއި ބަހަކަށެވެ.

(3) "މުރުތައްދުވުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަސްލުއަސްލުންނަމަ ވަޅި ޖަމާޢަތުގެ ދީނީ އިޖްތިމާޢީ ގޮތުގައި ދ އަމަލަކީ މުރުތައްދުވުމުގެ އަމަލެއްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ނުބައި އަމަލެއް މުސްލިމަކު ކުރުމުގައި ކަނޑައެޅިގެން، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އޮންނަ އުސޫލުން ކަމަށްވާ ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމެއް ސާބިތުކޮށް އެގޮތަށް ކަނޑައަޅާ ޙާލަތުގައެވެ.

130 ވަނަ ބާބު

ޖިންސީ އަމަލުގެ ކުށް

130 ވަނަ މާއްދާ ތަޢުރީފުކުރުން

131 ވަނަ މާއްދާ ޖިންސީ އަމަލު

132 ވަނަ މާއްދާ ބާރުދޭ ގޮތުގައި ޖިންސީ ގުނަވަން ހާމަކުރުން

133 ވަނަ މާއްދާ ޖިންސީ ބޭނުންހިފުން

134 ވަނަ މާއްދާ ޖިންސީ އަމަލުގެ ކުށްކުރާ ގޮތް އާންމު އިސްތިސްނާތައް

ރޭޕްކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

130. (ހ) ރޭޕްކުރުމީ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހިނދަކު ޤަބޫލުކުރާނެ ގޮތް

(ށ) މީހަކު އޭނާގެ އަނބިމީހާއާ ޖިމާޢުވާ ޙާލަތުގައި، އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހިނދަކު، ރުހުން އޮތްކަމުގައި ފަރިއާއަށް ޤަބޫލުކުރަންވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

(ނ) "ރޭޕްކުރުން" ކަމަށް ބުނެވިފައި އެވަނީ، އެމީހެއްގެ ރުހުމަކާނުލައި، އަންހެނެއްގެ ކުރިމަތިފަރާތަށް ނުވަތަ ފުރަގަސްފަރާތަށް ފިރިހެނެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަން ނުވަތަ އެހެން ގުނަވަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ވައްދާ ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަނުން ވަދެވޭ ނުވަތަ އަންހެނެއްގެ ކުރިމަތިފަރާތަށް ނުވަތަ ފުރަގަސްފަރާތަށް ފިރިހެނެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަން ނުވަތަ އެހެން ގުނަވަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ކުޑަކޮށް ނަމަވެސް ވައްދާލުމެވެ. އެއީ ޒިނޭގެ ހައްދު ނުވާ ގޮތުގައެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ރ) (1) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއްގައި މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ކުރާނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާއީ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(i) ކުށުގެ އަނިޔާ ލިބޭ ފަރާތަކީ 14 (ސާދަ) އަހަރު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ހަގު ކުއްޖެއް ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ބާރުގެ ބޭނުން ކޮށްގެން ނުވަތަ ބާރުގެ ބޭނުންކުރާނެކަމުގެ ބިރު ދައްކައިގެން ޖިމާޢުވެގެން ކަމުގައިވުން.

(2) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއްގައި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ކުރާނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާއީ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(i) އަނިޔާ ލިބޭ ކުއްޖަކީ 18 (އަށާރަ) އަހަރުން ދަށުގެ ކުއްޖެއް ކަމުގައިވުމާއި، އަނިޔާ ލިބޭ ކުއްޖާގެ އުމުރާ އަޅާބަލާއިރު، ދައުރުވެރިޔާ މީހާގެ އުމުރު 4 (ހަތަރެއް) އަހަރު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ބޮޑުވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ހިނގި އަމަލުގެ ބާވަތް ދެނެގަންނަން އަނިޔާ ލިބޭ މީހަކަށް ނޭނގޭނެކަން ދައުރުވެރިޔާ މީހަކަށް އެނގިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(iii) ދައުރުވެރިޔާ މީހަކީ އަނިޔާ ލިބޭ މީހާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ އުފުލަންޖެހިފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރި މީހަކަށްވުން.

(3) އާންމު ހާލަތްތަކުގައި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖުނަހަގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޖިންސީ އަމަލު

ކުށް ކަނޑައެޅުން

131. (ހ) ޖިންސީ އެދުންވެރިކަމެއް އުފެއްދުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ނުވަތަ ޖިންސީ އެދުންވެރިކަމެއް ފުރިހަމަކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި އެހެން މީހެއްގެ ރުހުމަކާ ނުލައި، އޭނާއާމެދު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގާ މީހާ އުފުލަނީ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ށ) "ޖިންސީ އަމަލު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ:

(1) އޭނާ މީހެއްގެ ކުރިމަތިފަރާތުގައި ނުވަތަ ފުރަގަސްފަރާތުގައި ނުވަތަ ޖިންސީ އަޢުޟާއެއް ގުނަވަނެއްގައި ނުވަތަ ޖިންސީ އަނގައިގެ ހިސާބެއް ކަމަށް ބޭލޫ ތަނެއްގައި އަތުލުން ނުވަތަ އެއްޗެއް ގުނަވަނަށް ޖެހުވުން؛ ނުވަތަ

(2) އޭނާ މީހެއްގެ ކުރިމަތިފަރާތުގައި ނުވަތަ ފުރަގަސްފަރާތުގައި ނުވަތަ ޖިންސީ އަޢުޟާއެއް ގުނަވަނެއްގައި ނުވަތަ ޖިންސީ އަނގައިގެ ހިސާބެއް ކަމަށް ބޭލޫ ތަނެއްގައި އަތުލެއްވުމަށް ނުވަތަ އެއްޗެއް ގުނަވަނަށް ޖެހުއްވުން؛ ނުވަތަ

(3) ކުށުގެ އަނިޔާ ލިބުނު މީހާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބަޔަކާ މަނި ޖެހުވުމުން.

ދަރަޖަ ކުރުން: ފާޙިޝް ޖިންސީ އަމަލު

(ނ) (1) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ހާލަތެއްގައި މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ކުރާނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(i) ކުށުގެ އަނިޔާ ލިބުނު އުމުރުން 14 (ސާދަ) އަހަރު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ދަށުގެ ކުއްޖެއް ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ބާރުގެ ބޭނުން ކޮށްގެން ނުވަތަ ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރު ދައްކައިގެން އެ ކުށްކުރުމަށް މަޖުބޫރު ކުރުވުން.

(2) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ހާލަތެއްގައި މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ކުރާނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(i) އަނިޔާ ލިބުނު ކުއްޖަކީ އުމުރުން 18 (އަށާރަ) އަހަރުން ދަށުގެ ކުއްޖެއް ކަމުގައިވެފައި، އަނިޔާ ލިބުނު ކުއްޖާގެ އުމުރާ އަޅާ ބަލާއިރު، ދައުވާލިބޭ މީހާގެ އުމުރު 4 (ހަތަރެއް) އަހަރު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ބޮޑުވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ހިންގި އަމަލުގެ ބާވަތް ދެނެގަންނަން އަނިޔާ ލިބުނު މީހާއަށް ނޭނގޭނެކަން ދައުވާލިބޭ މީހާއަށް އެނގިގެންވުން؛ ނުވަތަ

(iii) ދައުވާލިބޭ މީހަކީ އަނިޔާ ލިބުނު މީހާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ އުފުލަންޖެހިފައިވާ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހަކަށްވުން.

އާންމު ހާލަތްތަކުގެ ޖިންސީ އަމަލު

(3) އާންމު ހާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޖުނަހަގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ބޭއަދަބީ ގޮތުގައި ޖިންސީ ގުނަވަން ހާމަކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

132. (ހ) އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) އޭނާގެ ޖިންސީގުނަވަން އެހެން މީހުންނަށް ފެންނަ ގޮތަށް ހާމަކުރުން؛

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބުނެފައިވާ ޢަމަލު ހިންގީ، އޭނާ މީހުންނަށް ޖަޒުބުކުރަން ދަތި ނުވަތަ ލަދުވެތި ކަމަކަށް ވާފަދަ ބާވަތެއްގައި ކަމުގައިވެސް؛ ނުވަތަ

(3) ޖިންސީ އުދުންފިލިކަން އުފެއްދުމުގެ ނިޔަތުގައި ނުވަތަ އުދުންފިލިކަން ހާސިލުކުރުމުގެ ނިޔަތުގައިކަމަށްވުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މިކުށަކީ ޖުނަހުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ނ) "ޖިންސީ ގުނަވަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކުރިމަތިފަރާތް ނުވަތަ ފުރަގަސްފަރާތް ނުވަތަ އަންހެނާގެ އުރަމަތީގައެވެ.

ޖިންސީ ބޭނުންހިފުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

133. (ހ) އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) އޭނާ މީހަކު ފައްދައި އެ މީހާގެ އަޢުރަ ހާމަކުރުވުން ނުވަތަ ބަރަހަނާ ދެއްކުވުން؛ އަދި

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ޢަމަލު ހިންގީ ޖިންސީ އުދުންފިލިކަން އުފެއްދުމުގެ ނިޔަތުގައި ނުވަތަ އުދުންފިލިކަން ހާސިލުކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ކަމަށްވުން؛

ދަރަޖަކުރުން: ފާޙިޝްގޮތުގައި ޖިންސީ ބޭނުންހިފުން

(ށ) (1) އެ ޢަމަލު ހިންގީ 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަކުއްޖެއްގެ މައްސަލަކަމުގައި ވާނަމަ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ތަބަޢުވުމުގެ ހަވާލުގައިވާ މީހެއްގެ މައްސަލަކަމުގައިވާނަމަ، އެއީ ޖުނަހުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖުނަހުގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޖިންސީ އަމަލުގެ ކުށްތަކާ ގުޅޭ އާންމު އުސޫލުތައް

ކައިވެންޏެއް ކުރުމަށް ނޫން ގޮތެއްގައި ކުޑަކުއްޖާ ދީ ގުޅުން ބޭނުން އެއްކަމަކަށްވެސް

134. (ހ) ޖިންސީގުޅުމަކީ ނުވަތަ ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމަކީ ކުޑަކުއްޖަކާ ދީ ގުޅުމަކީ ނުވަތަ އެ ކަމަކީ އެއްބަސްވުން ނެތި ހުއްދަ ދިނުމާ ދޭގެ ގޮތުގައި ބެލިދާނެ ކަމެއް ނޫނެވެ. ނަމަވެސް، އުމުރުން 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުއްޖަކު، ދައުލަތުގެ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކައިވެނިކޮށް ހުރި މީހަކާ އެކު ކައިވެންޏެއް ކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިގެން ހުންނަ ޙާލަތު މި އުސޫލުން އިސްތިސްނާވެގެން ވެއެވެ.

އުމުރާ ގުޅޭ ގޮތުން ނިޔަތު އޮތުން

(ށ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާ ހިނދަކު، މި ޤާނޫނުގައި ކުށެއް މާނަކުރުމުގައި އެ ކުށުގެ ޝަރުޠަކަށް ލިބިފައިވާ 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުއްޖަކުކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޖަރީމާތަކުގައި ދައުވާ ރައްދުވާ މީހާގެ މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމުގައި، އެކުއްޖާގެ އުމުރު ދެނެގަތުމުގައި، އޭނާ އިހުމާލުވެފައިވާކަން ސާބިތުކުރުން ލާޒިމުނުވެއެވެ.

ސިއްރު ފަރުވާއަޅާކަމުގައި އިސްތިސްނާކުރެވޭ ބާރުތަކެއް

(ނ) އަންނަނިވި ކަންކަމަށްޓަކައި ނުވަތަ އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގައި، ސިއްރު ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްކަމަށް ބެލޭނެގޮތުގައި ކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ ސިއްރު ގޮތުން ބެލެހެއްޓޭ ބެލުމަށްޓަކައި، ގެކޮޅަށް ނުވަތަ ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ސިއްރު މަސައްކަތްތަކުގެ ނުވަތަ ބެލެހެއްޓުމުގެ ނުވަތަ ދަރުމަވަންތަކަން ނުވަތަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ބެލެހެއްޓުމަށް، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަކީ، މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކުރިކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ:

(1) ސިއްރު ފަރުވާއެއް ދިނުމަށްޓަކައި ހިންގާ އަމަލުތަކުންވެސް؛

(2) އެ އަމަލު ހިންގަނީ ފަރުވާކުރާ ސިއްރު މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތަށް ކަމުގައިވެސް؛ އަދި

(3) އެކަން ކުރުމަށްޓަކައި ސިއްރު ގޮތުން ބޭނުންވާ ތަޢުލީމާއި ތަޖުރިބާ އެކަން ކުރާމީހާގެ ލިބިފައި ހުރުން.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަން ޖެހޭ ނުކުތާ

(ރ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކުރުމުގައި، އެ ކުށްކުރާ މީހާ ޢާންމު އަމަލުތަކުގެ ޖާގަދޭ ގޮތުން ނުވަތަ ޢާންމު ސަލާމަތީގެ ގޮތުން ޢާއިލާއާ ގުޅޭ މައްސަލައެއް ގުޅުންހުރި ކަމެއްކަމުގައި ބަލައި، އެ ކުށްކުރުމުގެ މަޤްޞަދަކީ އެ ކަމަށްވާނަމަ، ދެވޭ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި އަދަބުގެ އިތުރު އަސާސީ މިންގަނޑެއްގެ ގޮތުގައި ބަލަން ޖެހޭނެއެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން

135. (ހ) "ގުޅުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 27 ވަނަ މާއްދާގައި މާނަކޮށްފައިވާ ގޮތަށެވެ.

(ށ) "ޤާނޫނީ ބަލަދުވެރިޔާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

JUSTICE initiative

(ސ) "ޖިންސީ ޢަމަލު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމުގެވެ.

(ޑ) "ޖިނާކުރުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ގ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމުގެވެ.

140 ވަނަ ބާބު

މިނިވަންކަން ނިގުޅައިގަނެވޭ ގޮތުން މީހުން ހިފެހެއްޓުމާއި

ކަންކަން މަޖުބޫރުކުރުމުގެ ކުށް

140 ވަނަ މާއްދާ	ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި މީހުން ހިފެހެއްޓުން
141 ވަނަ މާއްދާ	ޖިނާއީ މަޖުބޫރުކުރުވުން
142 ވަނަ މާއްދާ	މާނަކުރުން

ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި މީހުން ހިފެހެއްޓުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 140. (ހ) ޤާނޫނުން އެކަށީގެންވާ ޢުޛުރަކާނުލައި މީހަކު ހިފަހައްޓާ މީހާ އެނގިހުރެ ކުށްވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން (ށ) (1) "ހިފަހައްޓުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ހިނގާބިނގާލުމާ އުޅުމުގެ މިނިވަންކަމަށް ހުރަސްއެޅުމަށްޓަކައި، ވަކި ތަނެއްގައި އެ ތަނުން ބޭރަށް ނުދެވޭ ގޮތަށް މީހަކު ހިފަހައްޓުމަށެވެ.

(2) "ހިނގާބިނގާލުމާ އުޅުމުގެ މިނިވަންކަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ދަތުރުކުރުން، ހިނގާބިނގާލުމާ އުޅުމަށް، އާންމު އުސޫލުން، މީހުން ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) (1) މީހަކު ޚަތަރުގައި އެ މީހާގެ އިޚްތިޔާރުން ބޭރުގައި، ގަދަކަމުން މަސައްކަތެއް ކުރުވުމުގެ މަޤްޞަދުގައި، މީހަކު ހިފަހައްޓައިފިކަމުގައި ވާނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) ކަނޑައެޅިގެން އެނގިހުރެ، އެއް ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް މީހަކު ހިފަހައްޓައިފި ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(3) އެހެން ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖުނަހުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ބެލެނިވެރިންނާއި ބަލަދުވެރިންނަށް ލުއި އުސޫލުން އަމަލުން

(4) އަންނަނިވި ފަދައިން އުކަނޑިގެންވާ ގޮތުގައި ދަރިއާ ބަލަދުވާ ފަރާތަށް ޙުކުމްކުރެވިގެން، އެ ޙާލަތުގައި، އެ ކުދިންގެ ޚަރަދު ކުރާނަމަ، އެ ކުރަނީ، ޤާނޫނުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(i) އާނާއަކީ ހިފެހެއްޓި މީހާގެ ބެލެނިވެރިއެއްކަން ނުވަތަ ބަލަދުވެރިއެއްކަން އާނާއަށް ޔަޤީންކުރެވިގެންވުން؛ އަދި

(ii) ހިފެހެއްޓުން މީހާއަށް ސަލާމަތް ގޮތެއްގައި އެ ކަމަށް ތަރުހީބު ދޭއިރު ވަރުގެ މިޢާދުތަކުގައި ނުވުން.

ޖިނާއީ މަޖުބޫރުކުރުވުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 141. (ހ) ކަންކަން ކުރުމަށް މީހަކަށް ލިބިދޭ މިނިވަންކަން، އާނާއަށް ގެއްލުން ހުރި ގޮތްތަކުގައި ފާހަގަ ޝަރުޢީ ހުއްދަތަކުގެ މަތީސަރަޙައްދުގައި، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ތެރެއިން ކަމެއް ކޮށްފާނަކަމުގެ ބިރު ދައްކާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ޖިނާއީ ކުށެއް ކޮށްފާނަކަމުގެ ބިރު؛ ނުވަތަ

(2) ޖިނާއީ ކުށެއް ކޮށްފިކަމުގެ އިލްޒާމު އަޅުވާފާނަކަމުގެ ބިރު؛ ނުވަތަ

(3) މީހެއްގެ ނަފްރަތު އަމާޒުކުރުވުމަށް، ނުވަތަ މީހެއްގެ ކުރިމަތީގައި އާންމުގެ ފުރަތަމަ އަބުރަށް އުނިކަން ގެނައުމަށް، ނުވަތަ އާންމު ފުރަތަމަ ޢިބާރާތްތަކުގެ ސަބަބުން، ނުވަތަ އާންމުގެ، ނުވަތަ އާންމުގެ މިއްލަތް މީހެއްގެ ރުއްތަކުގައި ކުރިމަތިކުރުމަށް، ސިއްރެއްކަމުގައި ބެލެވޭ ކަމެއް ހާމަކޮށްފާނަކަމުގެ ބިރު؛

(4) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ ގޮތުން ވަކިކަމެއް ކުރުން ނުވަތަ ނުކުރުން؛ ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު ލައްވައި ވަކި ކަމެއް ކުރުވުން ނުވަތަ ނުކުރުވާފާނަކަމުގެ ބިރު.

އިސްތިސްނާ (ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި މީހަކު ކުރާ އިލްޒާމު މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރު، ނުވަތަ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރު، ނުވަތަ (ހ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ކުށަކަށް ނުވާނެއެވެ:

(1) އެއާ ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި:

(i) މީހާ ގޮތް ކުރާ ތުހުމަތަކީ ނުވަތަ މީހާ ބޭނުމެއް އެނގޭ ސިއްރެއް ހާމަކުރުމުން؛ ނުވަތަ

(ii) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު އެ ކުރާ ކަމަކީ އެކަމުގެ ޒާތުގައި، ކުރިމަތިން ކަމެއް ކުރުމުން؛ އަދި

(2) އެބުރުމަތިވާ ނުވަތަ ހާމަކުރެވޭ ސިއްރަކާ ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު އެކުރަން ހުރަހަކާ ފިޔަވަޅާ ގުޅިގެން އާންމު އަޅާ ފިޔަވަޅުގެ މަޢުލޫމާތު އެހެރާއާ ގުޅިގެން އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް އެމީހަކު އެކަމަށް މަޖުބޫރުކުރުވުމުގެ ގޮތުން އެކަން ކުރާ ކަމަކަށްވުން.

ދަރަޖަކުރުން: (ށ) (1) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖިނާއަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޖިނާއީ މަޖުބޫރުކުރުވުމެއްގެ ދަރަޖަ

(i) ކުރަން މަޖުބޫރުކުރުވާ ކަމަކީ، އެކަން ކޮށްފިނަމަ، ޖިނާއަތުގެ ކުށެއް ކުރީ ކަމުގައި ބެލެވޭ ހާލަތެއް ކުރުންކަމުގައިވުން.

(ii) ގެއްލުމެއް ލިބުންކަމުގެ ބިރުދައްކާ، އެގޮތުން އެ ގެއްލުން ދީފިނަމަ، ޖިނާއަތުގެ ކުށެއް ކުރީކަމުގައި ބެލެވޭ ހާލަތެއް ކުރުން ކަމުގައިވުން.

ޖިނާއީ މަޖުބޫރުކުރުވުން (2) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖުނަހާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން 142. (ހ) "ހިނގާބިނގާވެ އުޅުމުގެ މިނިވަންކަން" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ޤާނޫނީ ބަލަދުވެރިޔާ" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 44 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 533 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "ހިފެހެއްޓުން" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

JUSTICE initiative

މުދަލުގެ ކުށާއި ޖާޑުގެ ކުށް

210 ވަނަ ބާބު

ވައްކަމުގެ ކުށް

210 ވަނަ މާއްދާ	ވައްކަން، ޖެހުން، މަކަރާއި ހީލަތް، ޚިޔާނާތް އަދި ފޭރުން
211 ވަނަ މާއްދާ	ވައްކަންކުރުން
212 ވަނަ މާއްދާ	މަކަރާއި ހީލަތުން ނުވަތަ ޖެހުމުން އެހެން މީހެއްގެ މުދަލެއް ނިގުޅައިގަތުން
213 ވަނަ މާއްދާ	ފޭރުން
214 ވަނަ މާއްދާ	ހުއްދައާނުލާ ގޮތުގައި ހިފުމުން ބޭނުންކުރުން ނުވަތަ މަންފާ ހޯދުން
215 ވަނަ މާއްދާ	ޚިޔާނާތުގެ ކުށް
216 ވަނަ މާއްދާ	ގެއްލިފައިވާ މުދަލެއް ނުވަތަ ބަދަލުކޮށްދިނުމަށް ފޮނުވި ތަނަކަށް ބަދަލުވެފައިވާ މުދަލެއް ނުވަތަ އޮޅިގެން ދައްކާފައިވާ މުދަލެއް ވައްކަންކުރުން
217 ވަނަ މާއްދާ	މުދަލުގެ ހުއްދަ ނޫން ބޭނުންކުރުން
218 ވަނަ މާއްދާ	ވައްކަންކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދާ ބަލައިގަތުން
219 ވަނަ މާއްދާ	ގޯނާކުރުން

ވައްކަން، ޖެހުން، މަކަރާއި ހީލަތް، ޚިޔާނާތް އަދި ފޭރުން

211 ވަނަ މާއްދާއިން 216 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމަލުތަކަކީ ވައްކަމުގެ އެއް ކުށް ކަމަށްވުން

210. (ހ) މި ބާބުގެ ދަށުން ކުށް ދެއްވާފައިވާގޮތުގައި، މި ޤާނޫނުގެ 211 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 216 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތައް ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން ހެކި ހުށަހެޅޭނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 211 ވަނަ މާއްދާއިން 216 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ އަދަދު ދަރަޖަކުރެވޭނީ، އަންނަނިވި ގޮތުގެމަތިންނެވެ:

(1) މުދަލުގެ އަގު -/500,000 ރުފިޔާއަށް ވުރެ މައްޗަށްވާނަމަ، އެކުށަކީ، ޖިނާއީގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) މުދަލުގެ އަގު -/50,000 ރުފިޔާއަށްވުރެ މަތިވާނަމަ، ނުވަތަ ވަގަށްނެގި މުދަލަކީ، ހަތިޔާރެއް ނުވަތަ އިންޖީނުލި ދުއްވާއުޅަނދެއް ނުވަތަ އިންޖީނުލި ދޯންޏެއް ނުވަތަ އެމްބިއުލާންސް އިންޖީނު އޮޅި އުޅަނދުފަހަރުކަމުގައިވާނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(3) -/5,000 ރުފިޔާއަށް ވުރެ މުދަލުގެ އަގު މަތިވާނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(4) -/500 ރުފިޔާއަށް ވުރެ މުދަލުގެ އަގު މަތިވާނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖުނަހުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(5) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖުނަހުގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ރައްދުކުރުން (ނ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ގޮތަށް، ދައުލާ ރައްދުވާ މިހާ، ގަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އޭނާ، މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ ކުށެއް ކުރިކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ:

(1) އޭނާގެ އަތުގައި އެ މުދާ ބެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ އޭނާ އެ މުދަލުގެ ބޭނުންކުރުމަށް، އަނގާ ރުހުންދޭކަމުން އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ގަބޫލުކުރެވިދާނެފަދަ ހާލަތްތަކެއް ހުރުން؛ ނުވަތަ

(2) އޭނާ އެ މުދާ ބޭނުންކުރުމަށް ނުވަތަ އެ މުދާ އޭނާގެ އަތުގައި ބެހެއްޓުމަށް އޭނާއަށް ޙައްޤުވާ ޙައްޤެއް އޮތްކަމުގައި، އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި، ގަބޫލުކުރެވިދާނެފަދަ ހާލަތްތަކެއް ހުރުން.

މާނަކުރުން (ރ) "އަގު" ކަމަށް ބެލެވުމުގައި އުސޫލު، ދައުލާ ރައްދުވާ ފަރާތަކަށް އެނގޭ ގޮތުގައި ނުވަތަ ކުރަންޖެހިއްޖެ ހާލަތެއް އެނގެން ޖެހޭ ގޮތުގައި އެ މުދަލަށް އަދުގެ ބާޒާރު ވިޔަފާރި އަގު މަތި އަގެވެ.

ވައްކަންކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 211. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލެއްކުރާ މީހާ، އޮޅުވާލި ކުށެކެވެ:

(1) އެހެން މީހެއްގެ މުދަލެއް އޮޅުވާލައިގެން ހޯދުމުގެ ނިޔަތުގައި ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ މުދަލުގެ މައްޗަށް ކޮންޓްރޯލް ގެއްލުވައި ދިނުމަށް ބޭނުންވެގެން؛

(2) އެކަން އޮޅުވާލި އަންގާއަށް ކޮށް އަތުގެ ޒަރީއާއިން، އެ މުދާ ދޭމީހާ ނިޔަތެއްގެ މަތިން ކަމުގައިވުން.

މާނަކުރުން (ށ) "އަންނެކުގެ މުދާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކުށުގެ އަމަލު ހިންގި މީހާއަށް ވުރެ، އެ މުދާ އެ ވަގުތު އެ މީހެއްގެ އަތުގައި ހުރި މީހާއަށް، އެ މުދަލާ ގުޅޭ ގޮތުން، ވަގުތީ، ނުވަތަ ދާއިމީ، ނުވަތަ ޤާއިދުޤާނޫނީ ނަމަވެސް މަތީ ނުވަތަ ބޮޑު ބައެއްގެ އެ ވަގުތު ލިބިފައިވާ މުދަލަކަށް. ސަރުކާރު، ނުވަތަ ކަންފުނި ފަދަ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞިއްޔަތެއް މުދަލަކާ ގުޅިގެން އެފަދަ ބައެއްގެ ޙައްޤުތަކެވެ.

މަކަރާއި ހީލަތުން ނުވަތަ ބޮކުރުން އެހެން މީހެއްގެ މުދަލެއް ނިގުޅައިގަތުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 212. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) އެނގިހުރެ އަންނެކުގެ މުދާ އޮޅުވާ ލިބައިން ނިގުޅައިގަތުން؛ އަދި

(2) މަކަރާއި ހީލަތުން އެކަން ކުރުން؛ ނުވަތަ

(3) ބޮކުރުމަކުން އެކަން ކުރުން.

މާނަކުރުން (ށ) (1) "ބޮކުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަންނެއަކަށް އެކަމުގެ މަންފާއެއް އޮތުމަށް ދައްކައިގެން ފައިދާއެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތެއް ކޮށްދޭން ބުނެ ނުވަތަ އެފަދަ ކަމެއް ފެނިދާނެކަން، ކަމަކުން ނުވަތަ ސިފައަކުން ދައްކައިގެން، ފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތި އަތުލައި، އެކަމުގެ އެބިނި ގޮތަށް ކަންތައްކޮށް އެފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތި ބޭނުންކުރުމެވެ.

(2) "މަކަރާއި ހީލަތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ބޮކުރަން ނިޔަތުގައި ގޮތުން ތިމާއަށް ފައިދާއެއް ހޯދުމަށްޓަކައި އަނެކަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބޭ ގޮތަށް ކުރާ އަންނަނިވި ކަންކަމެވެ:

(i) ޤާނޫނާ ގުޅޭ ގޮތުން ނުވަތަ މުދަލުގެ އަގާ ގުޅޭގޮތުން ނުވަތަ ސިފަތުގެ ބާރާއާ ގުޅޭ ގޮތުން ތިމާ ދޭން ތަޞައްވުރެއް އުފެއްދުން ނުވަތަ އެފަދަ ތަޞައްވުރެއް، ތިމާ ތަޞައްވުރެއްކަމުގައި ބަލާނުކުރުން؛ ނުވަތަ

(ii) މުދަލަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ހިންގޭ މުޢާމަލާތެއްގައި ވަކި މަޢުލޫމާތެއް ލިބުމަށް ހުރަސް، އެ މުޢާމަލާތެއްގެ ނަތީޖާ އޭނާ ބަދަލުކޮށްފައިވާ ހިތުގެ މަޢުލޫމާތެއް އޭނާއަށް ލިބެނުދީ ހިފެހެއްޓުން؛ ނުވަތަ

(iii) އޭނާ ކުރިން އުފެއްދިފައިވާ، ނުވަތަ ބަދަލުކަމަށް ބަލާނުކުރާހިނދާއި ވާ ތަޞައްވުރެއް ފަހުން ރަނގަޅުނުކުރުން؛ ނުވަތަ

(iv) އެ މުދަލުގެ މައްޗަށް ދަރަނިއެއް އޮތްކަން، ނުވަތަ އެ މުދާ އޭނާގެ އަތުން ބޭރުވެދިޔައިރުން ދައުވާއެއް އޮތްކަން، ނުވަތަ މިނިވަންކަމާއެކު، އޭނާގެ އަތުގައި އޮތުން ބެހެއްޓުމަށް އޮތް ހުރަހެއް (ޤާނޫނީ ހުރަހެއް، އެއާ ދެކޮ ސަލާމު އުފެދޭ ހުރަހެއްކަމުގައިވީނަމަވެސް ނުވަތަ ހުރަހެއް) އޮތްކަން ހާމަނުކުރުން؛ ނުވަތަ

(v) ޗެކެއްގައި ލިޔެފައިވާ ޢަދަދަށް ނުވަތަ ފައިސާގެ ގޮތުގައި ބަދަލުދޭކަމަށް އެނޫންވެސް މާލީ ލިޔުމެއްގައި ލިޔެފައިވާ ޢަދަދަށް، އެ ލިޔުން ދޫކުރާ ފަރާތުން، އެއަށް ފައިސާ ދެއްކުމަށް އެއްބަސްވާންކަން އިގުރާރުވެ، އެފަދަ ޗެކެއް ނުވަތަ ލިޔުމެއް ދޫކުރުން.

(3) "މާލީ ލިޔުމެއް" ކަމުގައި ބުނެފައި އޮތީ ފޯރީ ގޮތުން ތަންފީޛުކުރެވޭން އަންނަނިވި ބައްޔަތުތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއްޗެއް ހަވާލުކުރެވޭ ކަންތައް ލިޔުމަކަށް:

(i) މުދަލަކާ، ނުވަތަ ޚިދުމަތަކާ، ނުވަތަ އެއްޗަކާ، ނުވަތަ ކުންފުނިޔަކާ އެކި މިލްކުވެރިކަމުގެ ބައްޔެއް؛ ނުވަތަ

(ii) ފައިސާ ވަކި ދުވަހަކަށް ދައްކާނަކަމުގެ ތަޢުހުދުނާމާ ލިޔުން؛ ނުވަތަ

(iii) މުދަލެއް ވަކި ދުވަހަކަށް ހަވާލުކުރާނަކަމުގެ ތަޢުހުދުނާމާ ލިޔުން؛ ނުވަތަ

(iv) އެއްބަސްވުމަކާއި އުފެއްދިދޭ ބައެއް.

އިސްތިސްނާ

(ހ) މިހެން މަކަރާއި ހީލަތް ހެދީ އަންނަނިވި ކަންކަމާގުޅޭ ގޮތުންކަމަށްވާނަމަ، އެއީ އޮޅުވައިލި ކަމެއް ނޫނެވެ:

(i) މާލީ ގޮތުން އޭގެ އެއްވެސް އަސަރެއްނުކުރާނެކަމުގެ ގޮތުން ކަމުގައިވިޔަސް؛ ނުވަތަ

(ii) ބޭނީ އެއްޗެއްގެ ސަބަބުން އާންމު ވިސްނުމުގެ އަހުލުވެރިންނަށް ހެޔޮވެއް ނާރާނެފަދަ އެއްޗެއް ބުނުން.

މަކަރާއި ހީލަތްހެދުމަށް ފޫބެއްސެވޭ ނުކުތާތަކާ ބެހޭ

(ށ) ކުރިން ވަޢުދުވެފައިވާ ކަމެއް، އެ ވަޢުދާ އެއްގޮތަށް ދަޢުވާ ކުރެވުނު ފަރާތުން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ އެއީ އޭގެ ޖެހުމަށް، މަކަރާއި ހީލަތުގެ ކުށުގައި ފަސްޖެހޭ ފުރުޞަތު ނުވާނެއެވެ.

އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުކޮށްދެވެންދެން ފުރުޞަތުތައް ގޮތް

(ނ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މަކަރާއި ހީލަތުގެ ކުށުގައި، އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުކޮށްދެވެންދެން، ފަސޭހަ ފުރުޞަތުކަމަށް ބަލާނެއެވެ:

(1) މިހެން ޗެކަކުން ފައިސާ ދިނުމުގައި:

(i) އެޗެކެއްގައިވާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ފައިސާ ހޯދުމަށް އެދި ޗެކު ދޫކުރިފަރާތާ ބޭންކަށް ހުށަހެޅުމުން، އެ ޗެކުގައިވާ މިންވަރަށް އެކައުންޓުގައި ފައިސާ ނެތްކަމަށް ބުނެ އެ ފައިސާ ދެވެން ނެތްކަމަށް އެ ބޭންކުން އެންގުމުން، އޭގެ ފަހުން އަންގައިދިނުމުން ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތަށް އަންގާތާ 7 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ ފައިސާ ފުރިހަމަކޮށް އަދާކޮށް ނުނިންމުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ކޯޓު ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ދޫކުރިއިރު، އެ ކޯޓު ދޫކުރެވިފައިވާ ބަންދުގައި ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާގެ އެކަމުންބެއް ނެތުން؛ ނުވަތަ

(2) ކުރިއަށް ހާޒިރުން ނުވަތަ ޖާމިން ހާޒިރުކުރަން ފައިސާދެއްކުމުގައި:

(i) އެ ހާޒިރު ވުމަށްކަމަށްވާފައިވާ އެއްޗެއްކަން ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާއަށް އެނގިފައި ނޯންނާ؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ހާޒިރު ވުން، އެ ހާޒިރު ދޫކުރި ފަރާތުން ބާތިލުކޮށްފައި ނުވަތަ ކެންސަލްކޮށްފައިކަން، ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާއަށް އެނގިފައިނޯނާ؛ ނުވަތަ

(iii) އެދުނުވެސް ސަބަބަކާހުރެ ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ އެ ހާޒިރު ބޭނުންކުރުން އޮތީ، އެ ހާޒިރު ފަރާތުން ނުވަތަ އެ ހާޒިރުގެ ފުރިހަމަކަން މަޤާމުގައިކަން، ދަޢުވާ މީހާއަށް އެނގިފައި ނޯނާ؛ ނުވަތަ

(3) މީހެއްގެ މުދާ ކުރިއަށް ދޫކުރުމުގައި ނުވަތަ ކުރިއަށް ހިފުމުގައި:

(i) ކުރީގެ އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވާތާ 10 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ މުދަލުގެ ފުރިހަމަކަމަށް ނުވަތަ މުދަލުގެ ފުރިހަމަކަން އެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މީހަކަށް، އެ މުދާ ރައްދުނުކުރުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ މުދަލުގެ ފުރިހަމަކަމުގެ ކުރީގެ އެއްބަސްވުމުގައި ޝަރުތުކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި، އޭނާގެ ސަލާމަތާ ގުޅޭގޮތުން ދޭ މައުލޫމާތު ދިނުން، ނުވަތަ އޭނާގެ ނަމުގައި ނުވަތަ އެހެނަކާ ނުވަތަ އޭނާ ވަކިފަރާތަކާ ތަނާއި ނުވަތަ އެއްބަސްވުމުގައި އޭނާ ޝަރުތުކުރާ ގުޅޭގޮތުން ދިން މައުލޫމާތަކީ، ތެދު މައުލޫމާތެއްކަމުގައި ނުވުން.

މުދާ އަނބުރާ ހަވާލުކުރުމަށް އެންގުމުގެ ވާޖިބު	(iii) މި މާއްދާގެ މި ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ކަމެއްގެ ސަބަބުން މީހެއްގެ މިލްކުވެރިކަމުގައިވާ މުދާ އަނބުރާ އޭނާއާ ހަވާލުކުރުމަށް އެންގުން، އޭނާއަށް ޖޫރި ކައްޕާކަން އޭނާ ބެލިއަކައް ނުވެއްޖެ. އެފަދަ އެންގުމެއް ލިބުމުން އަންނާ ޙިސާބުގައި، ކުރީގެ އެއްބަސްވުމުގައި ޝަރުތުކުރި ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ، ދިފާޢުވާ އެގޮތަށް އެފަދަ ލިބުމެއް ޕާސްޕޯޓް ފަދަ ރޭބަ ބުރާއި ގޮތުގައި ބޭނުމެއް ކުރަން އެންގުމެއްކުރުމުގައި ބޭއްވޭނެއެވެ.
ދަރަޖަކުރުން	(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި އެހެން ޢަމަލުކުރުމުގައި ވިސްނަވެސް، މި މާއްދާގައި ކުށެއްކުރުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބެއް މިހާރު ކުރަނީ، ކޯޓެއްގެ ނުވަތަ ކުރިއަށް ހާޒިރުގެ ނުވަތަ ޖާމިން ހާޒިރުގެ ނުވަތަ ވަކި ޝަރުޠެއްގެ ނުވަތަ އެއްބަސްވުމެއްގެ މާލި ލިބުމުގެ ބޭނުން މަނާކުރުމުގެ ފަސްގަނޑުގައި ހިފެހެއްޓުމާމެދު ޖޫރިމަނާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށަކަށް ވާނެ އެ ކުށް ކުރެވޭނެ ނުވާނެވެ.

ފޭރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

213. (ހ) އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކާއި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) އަނެކާގެ މުދާ ފޭސްތުރުގައި އަތްލުން.

(2) ބާރު ގެއްލުވުމުގެ އެ ބިރުއަރާ ދިރާސަކުރުގެ ބިރުދައްކައިގެން، އެކަން ކުރުން.

ދިފާޢީ ޝަރުޠު

(ށ) މީހަކު މުދަލެއް ހޯދީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބަކަށްކަމުގައި، އަނބުރާ ހޯދުމަށް ގަޑިއިރާ މުދަލަކުގައި ނުވަތަ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގައި ހޯދި މުދާ ކަމަށް، އިލްތިޒާމްތަކާއި ދަށުގެންކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާ ކުރި ޢަމަލަކީ، ކުށެއް ނޫނެވެ:

(1) އެ މުދާ ހޯދާ ޝަރީޢަތުގެ ޝަރުޠު ގެއްލުން ހުރި ގޮތުގައި، އޭނާއަށް ލިބިފައިވާ ގެއްލުމަކަށްބަދަލުގައި ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(2) ޤާނޫނީ ގޮތުން ހުއްދަ މުއާމަލާތެއްގެ ދަރަނި އޭނާއަށް ލިބެން ޖެހޭ މުދަލެއް ނުވަތަ ދަރަނީގެ ފައިސާއެއްގެ ބަދަލުގައިކަމުގައިވުން.

ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި ހިފެހެއްޓުން ބޭނުންކުރުން ނުވަތަ ވަޑާ ހެދުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

214. (ހ) އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކާއި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ދަޢުވާ ކަރުދާސް މީހަކަށް، އެއީ:

(i) އަޑުއް ދަރުކައިގެން ނޫނީ ހެދުން ނަތީ ހިދުމަތްކަން އެނގިހުރެމާއެކު؛

(ii) ޚިޔާލީގެން ނުވަތަ ބިރުދައްކައިގެން ނުވަތަ ޝަރުޢީން މާލީ ލިބުމެއް ހުރަހެޅިގެން ނުވަތަ އިންސާފުގެ ގޮތަށް ކަމެއް ކުރެވޭނެ، އެ ހިދުމަތަށް އަޑުދުއްކުން މަނާވެގެންވާކަމުގައި، ނުވަތަ

(2) ބަރަކާ ދޭ ހިދުމަތުގެ މައްސަލަ، ދަޢުވާ ކަރުދާ މީހާގެ ފަރާތުން ޢަމަލުން ނުވެސް ކަނޑައެޅިގެން ޢަމަލު:

(i) އެނގިހުރެގެން އެ ހިދުމަތް ހޯދުން ނުވަތަ އެ ހިދުމަތުގެ ބޭނުންކުރުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ހިދުމަތް ހޯދި ނުވަތަ އެ ހިދުމަތުގެ ބޭނުންކުރި، އޭނާގެ ފައިދާއަށް ކަމުގައިވުން، ނުވަތަ އެ ފައިދާ ލިބެންޖެހޭ މީހެއްގެ ފައިދާއަށްކަމުގައިވުން، ނުވަތަ އެ ހިދުމަތުގެ ފައިދާ ލިބެންޖެހޭ ބަދަލަށް އެ ހިދުމަތް ނުލިބޭގޮތަށް ކަމުގައިވުން.

ޚިދުމަތް ކަނޑައެޅުން (ނ) "ޚިދުމަތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މީހުން ޚަރަދާ ކުރާ މަސައްކަތްތަކާއި، ފަންނީ ޚިދުމަތްތަކާއި، މުވާސަލާތުގެ ވަސީލަތްތަކާއި، އާންމު ބޭނުންތަކުގެ ޚިދުމަތްތަކާއި، ގޭގޭގައި ނުވަތަ ރެސްޓޯރަންޓްގައި މީހުން ބޭއްވުމުގެ ޚިދުމަތްތަކާއި، މަޢުރަޟުތަކަށް މީހުން ވެއްދުމާއި، ދުއްވާ ނުވަތަ އުޅަނދު މުދާ ބޭނުންކުރުމުގެ ޙައްޤާއި، އިލެކްޓްރިކް ޕާވަރ ޚިދުމަތްތަކުގެ ބޭނުންހިފުން ހިމެނޭ ގޮތެއްގެ ޚިދުމަތްތަކެވެ. އެކަމަކު އެކަންކަމަށް އެކަނިވެ މަހުދޫދު ނުވާނެ ގޮތެއްގެ މަތިންނެވެ.

ކުށުގެ ދަރަޖަ ސާބިތުވާހިނދަކު ޢުޤޫބާތުގެ ދަރަޖަ (ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ މުއްދަތު، ދަރަޖަ ރަބަރުގެ ޚިދުމަތް ކުރުމުގެ ކުށެއް ސާބިތުވާހިނދަކު، ފަސްދަރަޖަ ބޮޑުކުރަން ވާނެއެވެ:

(1) ޚިދުމަތަކަށް އަދާކުރަންޖެހޭ އިސްތިޙްޤާޤުން، ނުވަތަ ޚިދުމަތަކަށް އަދާކުރަންޖެހޭ ނުވަތަ އަދާކުރަންޖެހޭނެކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެ ބަޔާން ދިޔުން؛ އަދި

(2) ޓެލެފޯނު، ކޮމްޕިއުޓަރުގެ ނިޒާމު ފަދަ ޚިދުމަތްތަކުގެ ސިސްޓަމްތަކުގައި ބަދަލުގެނައުން ނުވަތަ ޚިދުމަތަކަށް އަދާކުރަންޖެހޭ އަދަދުގައި އެ ޚިދުމަތް ލިބިގަނެ ވަކިގޮތަކަށް ކަނޑައަޅައިގެން.

ޚިޔާނާތުގެ ކުށް

ކުށް ކަނޑައެޅުން 215. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ އުފުލަނީ ކުށެކެވެ:

(1) އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ޤާނޫނީ އިލްތިޒާމެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ޢިނާޔަތްތެރިކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް އޮންނަ ޙާލަތުގައި، އަނެކާގެ މުދަލެއް މިހާރު ލިބިގަނެގެން، އެއްވެސް އަމާނާތުގައި ނުވަތަ އެ މުދަލުން ވަކި ޚަރަދެއްކުރުމެއް ކުރުމަށްކަމުގައި ވެފައި؛

(2) އޭނާގެ އަމިއްލަ މުދަލުގެ ގޮތުގައި އެ މުދަލުން މުޢާމަލާތްކޮށް؛

(3) އެ މުދަލަކުން އަދާކުރަން ޖެހޭ އަދި އަދާނުކުރުން ނުވަތަ އުޅުން ކުރަންޖެހޭ ތަސައްރުފު ނުކުރުން.

އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުވާހިނދަކު ޢުޤޫބާތު ދެވޭ ގޮތް (ށ) (1) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު ނުވަތަ މާލީ އިދާރާއެއްގެ މުވައްޒަފަކު ނުވަތަ ވަކީލަކު ނުވަތަ އެކައުންޓެންޓަކު ނުވަތަ އޮޑިޓަރަކު މާލީ ޚިދުމަތްތެރިއަކު، އުފެދިފައިވާ ކޮމްޕެނީ ފަދަ ތަނެއްގެ ވެރިޔަކަށް، މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުރިމަތިވާ ސަބަބަކާ ހުރެ، އެކުށް ދަރަޖަ ސާބިތުވާހިނދަކު، ޢުޤޫބާތް ދަރަޖަ ބޮޑުކުރަން ވާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ދައުލަތާ ހަވާލުވާ އަމާނާތްތެރިކަމުގެ ޙާލަތުގައި، ޢިނާޔަތްތެރިކަމުގެ ނުވަތަ ބައިވެރިވުމުގެ ދަށުން ހޯދާ މުދަލެއް ނުވަތަ ފައިސާއެއް ސާބިތުކުރުމުން، ސާބިތުކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ އެއް ދަރަޖަ މައްޗަށް ޢުޤޫބާތް ލިބިގެންވެއެވެ.

(2) އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާހިނދަކު އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާގެ އަމިއްލަ މުދަލުގެ ގޮތުގައި އެހެނާގެ މުދާ ބޭނުންކޮށްފައިވާކަމަށް، ފަނޑިޔާރު ޤަބޫލުކުރަންވާނެއެވެ.

(i) ޤާނޫނުގައި ހުއްދަ ގޮތަކަށް އެކަމަށް އެދުމުން، ފައިސާ ނުދެއްކުން ނުވަތަ، އެ ފައިސާއަށް ވީގޮތް ބަޔާންކޮށް ނުދެވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެކަން ބަލައި ހޯދުމުން ފައިސާ ހުރި މަދުންކަމަށް ސާބިތުވުން ނުވަތަ ކަމާ ގުޅޭ ލިޔުންތައް ހުރި އޮޑިޓްކުރެވިފައިކަން ހާމަވުން.

މާނަކުރުން (ހ) (1) "މާލީ އިދާރާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ބޭންކުތަކާއި، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކާއި، ކްރެޑިޓް ޔޫނިއަންތަކާއި، އިމާރާތްކުރުމާއި ލޯނުދިނުމުގެ ޖަމާޢަތްތަކާއި، އިންވެސްޓްމަންޓް ޓްރަސްޓްކުންފުނިތަކާއި، ފަދަ ތަރަކާތަކަށް ވިޔަސް ބޭންކިންގ ފައިސާ ޚިދުމަތްތައް ދޭ ތަންތަން ހިންގާ ފަރާތްތަކާއި، ނުވަތަ ދިރާސާކުރުމުގެ ފައިސާ އިންވެސްޓްމަންޓް ޚިދުމަތް ދޭ ތަންތަން ހިންގާ ފަރާތްތަކާއި، މިފަދަ ފައިސާ ޚިދުމަތްތައް ދޭ ތަންތަނެވެ.

(2) "މާލީ ޒިންމާދާރީއެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކުރުގެ ފަރާތުގެ ތަޢުލީމު ލިބިގެން ތިބި، ފައިސާއާއި ފައިސާގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ ލިޔެކިޔުން ބެލެހެއްޓުމާއި، ޙިސާބުކުރުމާއި، އެފަދަ މުޢާމަލާތްކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލާ ހާލަތުކުރިމަތިވާ މީހުންނެވެ.

(3) "ޖިނާއީ އުފުލުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މީހެއްގެ ފާޑުކިޔުން، ނުވަތަ ޢަމަލުތަކުގެ ފާޑުކިޔުން، ނުވަތަ އިދާރާތަކުގެ ފާޑުކިޔުން، އެފަދަ މަސްއޫލިއްޔަތުން ވަކި އަމަލުތަކެއް ކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ވާޖިބެއް އޮތުމެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނަމަވެސް، މިހެން މި މާއްދާގައިވާ ކުށެއް ކޮށްފިނަމަ، އެ ކުށަކީ ދަރަޖައިގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށަކަށްވުރެ ކުޑަ ކުށަކަށް ވެގެންނުވާނެއެވެ.

ގެއްލިފައިވާ މުދަލުން ނުވަތަ ބަހައްޓަން ނޫން ތަނެއްގައި ބެހެއްޓިފައިވާ މުދަލުން ނުވަތަ އޮޅިގެން ރައްދުކުރެވޭ މުދަލުން ވައްކަންކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 216. (ހ) އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) މީހަކަށް ލިބޭ މުދަލަކީ، ގެއްލިފައިވާ އެއް މުދަލެއްކަން އެނގިހުރެ، ނުވަތަ ބަހައްޓަން ނޫން ތަނެއްގައި ބެހެއްޓިފައިވާ މުދަލެއްކަން އެނގިހުރެ ނުވަތަ މުދަލުގެ ބާވަތާ ގުޅޭ ގޮތުން، ނުވަތަ އަދަދާ ގުޅޭގޮތުން، ނުވަތަ ރައްދުކުރެވުނު މީހާ ގުޅޭގޮތުން

ޢުޤޫބާތް އަރައިގެން ރައްދުކުރުވުނު މުދަލެއްކަން އެނގިހުރެ،
އެ މުދާ ބަލައިގަތުމާއި؛

(2) އެކަން އެނގުނީ އޭގެން މީހެއްގެ ކިބައިން އެ މުދާ ނިގުޅައިގަތުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި
ކުރުގައިވުމާއި؛

(3) އެ މުދަލުގެ ވެރިފަރާތަށް އެ މުދާ ރައްދުކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތައް
ނާޅުން.

މާނަކުރުން (ށ) "ވެރިފަރާތް" ކަމުގައި ބުނެފައި އެވަނީ އެ މުދަލުގެ މައްޗަށް ޚާއްޞަ ޙައްޤު އޮތް ކޮންމެ
މީހަކަށެވެ.

މުދަލުން ހުއްދަނޫން ބޭނުންކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 217. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ކަނޑައެޅިގެން އެނގިހުރެ މީހެއްގެ މުދަލުން، އަންނަނިވި ގޮތަކުން ކުރި ގޮތަކަށް،
ވަގުތީ ބޭނުމެއް ކުރުން:

(i) އަނެކާގެ ހުއްދައެއްނެތި؛ ނުވަތަ

(ii) އަނެކާގެ ހުއްދަ އޮތްނަމަވެސް، އެ ހުއްދައިގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ
ޝަރުޠުތަކުގެ ދާއިރާއިން ބޭރުގައި؛ އަދި

(2) އެ މުދަލަކީ އެކަށީގެންވާ އަގެއްގެ މުދަލަކަށްވާތީ، އެފަދަ ބޭނުމެއް އެ މުދަލުން ކުރާ
އިރުގައި، އޭގެ އަގުއަށް ކަނޑައެޅުނުކަން، އޭނާގެ މިލްކުން ޤަބޫލުކުރާ ބަވަތުގެ
މުދަލަކަށްވުން.

މާނަކުރުން (ށ) "ވަގުތީ ބޭނުން" ކަމުގައި ބުނެފައި އެވަނީ މީހެއްގެ މިލްކުގައިވާ މުދާ އޭނާގެ ކިބައިން ދާއިމަކަށް
ނިގުޅައިގަތުމަކަށް ނޫނީވާ ގޮތަކަށް އެ މުދަލުން ހިފާ ބޭނުމަކަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) މިކަން ދަރަޖަކުރާނީ މި ޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދަރަޖަކޮށްފައިވާ ގޮތަށެވެ.
އަދި މުދަލުގެ ބޭނުންކުރިމާ ގުޅިގެން އޭގެ އަގަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން
ބެލުމުގައި، އެ އަގުކަމަށް ބަލާނީ އެ މާއްދާގެ (ޅ) ގައި އަގު މާނަކުރާ ގޮތަށެވެ.

ވައްކަންކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދާ ބަލައިގަތުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 218. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) އަމާނާތުގެ މުދާ ބަލައިގަތުމާއި ބެހެއްޓުމާއި އޭގެ ތަފާސްހިސާބު ކުރުން.

(2) އެ މުދަލަކީ ވައްކަންކޮށްފައިވާ މުދާކަން ކަށަވަރުކުރުމުގައި ފުރިހަމަ ބަލައިގަތުމުން.

(3) އެ މުދާ އޭނާ ބަލައިގަތީ ނުވަތަ ބެހެއްޓީ އެ މުދަލުގެ ވެރިފަރާތަށް ރައްދުކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ނުވުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި މުދަލުން ވައްކަންކުރުމަށް ދީފައިވާ ދަރަޖަކުރުމަށްފަހު، މި ކުށުގެ ދަރަޖަ، އެއް ދަރަޖަ ބޮޑުވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން 219. (ހ) "މަކަރާއި ހީލަތް" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ޖިންސާ އުފުލުމުގެ މަސްވަރަދު" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 215 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "މާލީ އިދާރާ" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 215 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "މާލީ ޚިދުމަތް" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "މާލީ ޚިދުމަތްދޭފަރާތް" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 215 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) "ވެރިފަރާތް" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 216 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ކ) "އަމާނާތުގެ މުދާ" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 211 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(އ) "ޚިޔާނަތް" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 214 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ވ) "ވަގުތީ ބޭނުން" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 217 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(މ) "އަގު" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

220 ވަނަ ބާބު

މުދަލަށް ގެއްލުންދިނުމާއި މުދާ ހަލާކުކުރުމުގެ ކުށް

220 ވަނަ މާއްދާ — މުދަލަށް ގެއްލުންދިނުން

221 ވަނަ މާއްދާ — މުދަލަށް ނުރައްކާ ކުރުން

222 ވަނަ މާއްދާ — ފަނާކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން

223 ވަނަ މާއްދާ — ވާނަކުރުން

މުދަލަށް ގެއްލުންދިނުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

220. (ހ) މުދަލުގެ ވެރިފަރާތުގެ ހުއްދައެއްނެތި އަދި އެ މުދަލަށް ޙައްޤުވާ ބަޔަކުގެ ހުއްދަ ނެތި، އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުތަކާ މިޔާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) މުދަލަށް ގެއްލުން ދިނުން؛ ނުވަތަ

(2) މުދަލާ ބެހުމުގެ ސަލަމަތުން، މުދަލަށް ގެއްލުމެއް ލިބުން.

އިސްތިސްނާ

(ށ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުތަކާ މިޔާ، އެކުރަނީ މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއްކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ:

(1) ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ ބުނުމީ އޭނާގެ އަމިއްލަ މުދާލަކަމުގައިވެސް؛

(2) އެކަން އޭނާ ކުރީ އޭނާއަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ލިބިދޭ ޙައްޤުތަކުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ކަމުގައިވެސް؛ އަދި

(3) އެކަމާގެ މުދަލަށް ގެއްލުމެއް ލިބުނީ ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާގެ މިލްކުވެރިކަމުގައިވާ ނުވަތަ ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ ކޮންޓްރޯލްކުރާ މުދަލެއްގެ ނުވަތަ ޚިދުމަތެއްގެ މައްޗަށް އެ މީހަކު ބަރޯސާވުމުގެ ސަބަބުންކަމަށްވާނަމަ، އެމީހަކު އެގޮތަށް ބަރޯސާވީ، އެ މުދަލާ ގުޅޭގޮތުން ނުވަތަ ޚިދުމަތާ ގުޅޭގޮތުން ވެވިފައިވާ ޢަހުދާ ޚިލާފަށް ކަމުގައިވާނަމައެވެ.

އެހެން ޑިގްރީއަކުން ސާބިތު ނުވާނަމަ ދަޢުވާ ކުރެވޭނެ ޑިގްރީ

(ނ) ގެއްލުން ލިބުނު މުދަލަށް އެ ގެއްލުން ލިބުނީ، ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ އަމިއްލަން ބޭނުންކޮށްގެން ކުރުމުގައިވާނަމަ ނުވަތަ މަސައްކަތްތެރިއެއް މާއްދާއެއް ބޭނުންކޮށްގެން ކުރުމުގައިވާނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ އަމަލުކުރި ފަދަފަދައް ނުބަލައި ބޭނުންކުރުމަށް، އެކަން ޑިގްރީ ތިނަކުން ސާބިތުވާ ނުވަތަ ޝާމިލްވާނަމަ، ފަސްޓް ޑިގްރީ ކުށެއްކަމުގައި ބަލާނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ރ) މި ކުށަކީ؛

(1) ލިބުން ގެއްލުމުގެ އަގު -/500,000 ރުފިޔާއަށް ވުރެ މަތިވާ ކަމުގައިވާނަމަ، ޖިނާއަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) ލިބުން ގެއްލުމުގެ އަގު -/50,000 ރުފިޔާއަށް ވުރެ މަތިވާ ކަމުގައި ވާނަމަ، ޖިނާއަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(3) ލިބުން ގެއްލުމުގެ އަގު -/5,000 ރުފިޔާއަށްވުރެ މަތިވާނަމަ، ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(4) ލިބުން ގެއްލުމުގެ އަގު -/500 ރުފިޔާއަށް ވުރެ މަތިވާނަމަ، ޖުނަޙާގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(5) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ތިމާވެއްޓަށް ގެއްލުން ދޭ ހާލަތްތަކުގައި އިތުރު ޖޫރިމަނާކުރުން

(6) "ހުއްދަ ކުރުވިފައިވާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދުތައް" މި ސުރުޚީގެ ދަށުގައި 93 ވަނަ މާއްދާ އެހެން ޤާނޫނުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައި، މިހެން މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުށްއްކުރުމުގައި ބަލާންކޮށްފައިވާ އަދަދު ކުރުމުގައި، ތިމާވެއްޓަށް ގެއްލުން ބޮޑުވުމަށް ދިރިހުރުމަކަށް ބޮޑުވާ ބަލަހައްޓާ ނުވަތަ މުދަލަކަށް ގެއްލުމެއް ދިނުމަކަށް ވާނަމަ، އެދިން ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ އިތުރުން، އެމީހަކު ދިނަވީގެން -/100,000,000 ރުފިޔާއިން ޖޫރިމަނާކުރެވިދާނެއެވެ.

ތިމާވެއްޓާ ގުޅުން ދިރިހުރުން

(7) އެންމެނިވި ހާލަތްތަކުގައި ވެސް ބަލައި ނުވަތަ ވެސް އެއްޗެއް ނުވަތަ ވެސް މުދަލެއް ތިމާވެއްޓާ ގުޅުން ބޮޑުވުމަށް ދިރިހުރުމަކަށް ދެވޭ ބަލައި ނުވަތަ އެއްޗެއް ނުވަތަ މުދަލެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(i) އެއީ، ތިމާވެއްޓާ ގުޅުން ހުއްޓަ ދިރިހުރުމަކަށް ދެވޭ ބަލައި، ނުވަތަ އެއްޗެއް، ނުވަތަ މުދަލެއްކަން، ޒާތުގެ ސިފަކަށްވެސް އެހެން ވެދާ ބަލައި ނުވަތަ އެއްޗެއް ނުވަތަ މުދަލަކަށްވެސް ނުވަތަ ހަޑިގޮތުގައިވެސް އެކަން އޮންނަން އެނގިގެންވެސް؛ ނުވަތަ

(ii) ސަރުކާރުން ނުވަތަ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާއަކުން އެ ބަލައި، ނުވަތަ އެއްޗެއް، ނުވަތަ މުދަލެއް، އެފަދަ ހުއްޓަ ދިރިހުރުމަކަށް ދެވޭ ބަލައެއްކަން ނުވަތަ އެއްޗެއްކަން ނުވަތަ މުދަލެއްކަން ޤަބޫލުކުރައިވެސް.

މާނަކުރުން

(ހ) "ބަލިން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މިކަމުގެ މުދަލަކަށް ނުރައްކާ ގެނައުމާ ކުރުމާއި އަދި އެ މުދަލަކަށް އާންމުކޮށް ހިފާ ބޭނުމަށް ނުވަތަ ނަތީޖާއަށް އުނިކަމެއް އަތުވެދާނެ ގޮތުން ކުރާ އަމަލަށެވެ.

މުދަލަށް ނުރައްކާ ކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 221. (ހ) މީހުން ދިރިއުޅޭ އިމާރާތަކަށް ނުވަތަ މުހިންމު އާންމު ތަނަކަށް ނުވަތަ އެއިން ތަނެއްގެ ބައަކަށް، އެތަނެއް ނުވަތަ ބައެއްސުރި ހިނގައިދާން ކަމުގެ ބިރެއް އުފެދޭ ބާވަތުގެ ޢަމަލެއް، އެކަމުގެ ހުއްދަނެތި ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން (ށ) "މީހުން ދިރިއުޅޭ އިމާރާތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަސާސީގޮތުގައި ބޭނުންތަކުގެ ތެރެއިން ބޭނުމަކަށްޓަކައި ބޭނުންކުރާތީވެ، އަދި ކުރުގެ އަހަރު ހިނގައިދާ އެ ތަނުގައި މީހުން ދިރިއުޅުންކަމުގައި ވިޔަސް އަދި ނުވިޔަސް އިމާރާތަކަށް ނުވަތަ އެއްގަމު ދުވަސްދުވަސް ނުވަތަ ކަނޑުގެ ދުވަސްދުވަސް ނުވަތަ އެފަދަ އިމާރާތްތަކަށް ނުވަތަ ދުވަސްދުވަހުގެ ވަކި ބައަކަށެވެ.

(1) އެ ތަނެއްގައި މީހަކު ދިރިއުޅޭ ނުވަތަ އޮފީހުގެ ވިޔަފާރި، ނުވަތަ އޮފީހުގެ އެއްކޮށްގޮސްކަމުގެ ހިންގާ ތަނަކަށްވުން؛ ނުވަތަ

(2) ވިޔަފާރީގެ ބޭނުމަށް، ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ބޭނުމަށް ނުވަތަ ޤައުމުގެ ބޭނުމަށް ނުވަތަ ތަޢުލީމުގެ ބޭނުމަށް ނުވަތަ މުނިފޫހިފިލުވުމުގެ ބޭނުމަށް ނުވަތަ އާންމު އުޅުމުގެ ނުވަތަ ވިޔަފާރީގެ އުޅުމުގެ ދަތުރުފަތުރުކުރުމުގެ ބޭނުމަށް، މީހުން އެއްވާ އުޅޭ ތަނަކަށްވުން؛ ނުވަތަ

(3) ޤައުމީ ހިދުމަތް މީހުން ބޭނުންކުރާ ތަނަކަށްވުން.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 220 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިން މުދަލަށް ގެއްލުންދިނުމުގެ ކުށަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ދަރަޖައަށްވުރެ އެއް ދަރަޖަ ދަށް ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން (ރ) "މުހިންމު އާންމު ތަންތަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އާންމު ފަރުދުންނަށް މުހިންމު ހިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭ މުދަލާއި ވަސީލަތްތަކެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި، މުހިންމު ހިދުމަތްތައް ދޭންޖެހޭ ފަރާތްތަކާއި އާންމުކޮށް ބޭނުންކުރާ އެއާރޕޯޓް މަގުތަކާއި، ކަރަންޓު ވަޔަރުތަކާއި، ބަނދަރުތަކާއި މުވާސަލާތުގެ ނިޒާމުތަކާއި، އާންމުން ބޭނުންކުރާ ތަންތަނާއި، ޓެލިފޯނު ވަޔަރުތަކާއި ދައުލަތުގެ އިމާރާތްތައް ހިމެނެއެވެ.

ފަނާކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 222. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ކަނޑައެޅިގެން އެނގިހުރެ، ފަނާކުރަނިވި ޢަމަލެއް ހިންގާފާނެކަމުގެ ބިރު މީހަކަށް ނުވަތަ ބައަކަށް ދެއްކުން: ނުވަތަ

(2) މިހާރު އުސޫލުން ފަސާދުކުރުވާ މާއްދާއެއް އަތުގައި ބަހައްޓާފައި ހުރި ޖިނާއަތުގެ ކުށެއް ކުރުމަށް ބޭނުންކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައިކަމުގައި ވެސް؛ ނުވަތަ އެހެން މިހާރު އަމަލު ޖިނާއަތުގެ ކުށެއް ކުރުމުގައި ބޭނުންކުރާނެކަން އުސޫލުން ކަމުގައިވެސް.

މާނަކުރުން

(ށ) "ފަސާދުކުރުން" ކަމަށް ބެލެވޭނީ އެވެސް

(1) ފަސް މީހުންގެ ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ބައެއްގެ ހަށިގަނޑަށް ބޮޑެތި އަނިޔާ ލިބިދިނުން؛ ނުވަތަ

(2) މީހުން ދިރިއުޅޭ ފަސް އިމާރާތަށް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ އިމާރާތަށް ބޮޑެތި ގެއްލުން ދިނުން؛ ނުވަތަ

(3) ފުރިހަމަ އާންމު ބަޔަކަށް ހިދުމަތްތަކަށް، އިކޮނޮމީއާ ހުރަހެއް ނުވަތަ އުނިކަމެއް ގެނައުން؛ ނުވަތަ

(4) -/500,000 ރުފިޔާއަށް ވުރެ ބޮޑު އަދަދެއްގެ ގެއްލުން މުދަލަކަށް ޖެއްސުން.

ދަރަޖަކުރުން:
ފަސާދުކުރުމަށް އިރާދަކުރުން

(ނ) (1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއީ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ފަސާދުކުރުމުގެ އަމަލުތަކުގެ ބިރުދެއްކުން

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއީ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން

223. (ހ) "ފަސާދުކުރުން" އަކީ މި ޤާނޫނުގެ 222 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ފަސާދުކުރުވާ މާއްދާ" އަކީ މި ޤާނޫނުގެ 121 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "މީހުން ދިރިއުޅޭ އިމާރާތް" އަކީ މި ޤާނޫނުގެ 221 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "އަނެކާގެ މުދާ" އަކީ މި ޤާނޫނުގެ 211 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "ހިދުމަތްދޭ ދިމާ ބޭނުން އާންމު" އަކީ މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (91) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) "ބަނުން" އަކީ މި ޤާނޫނުގެ 220 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "މުހިންމު އާންމު ތަންތަން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 221 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދީފައިވާ މާނައެވެ.

230 ވަނަ ބާބު

ހުއްދަ ނެތި ތަންތަނަށް ވަނުމުގެ ކުށް

230 ވަނަ މާއްދާ ހުއްދަނުލާ ތަނަކަށް ވަނުން

231 ވަނަ މާއްދާ މީހުން ދައްކާ ވާހަކަ ސިއްރުން އަޑުއެހުމާއި ފާރަވެރިވުން

232 ވަނަ މާއްދާ ހުއްދަނުލާ ގޮތުގައި މައުލޫމާތު ހޯދުން

233 ވަނަ މާއްދާ ހުއްދަނުލާ ގޮތުގައި މައުލޫމާތު ހާމަކުރުން

234 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުން

ހުއްދަނުލާ ތަނަކަށް ވަނުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 230. (ހ) ވަނުމުގެ ހުއްދަނެތް ތަނަކަށް އެނގިހުރެ އެތަނަކަށް ވަނުން ނުވަތަ އެތަނަކަށް ވަދެ ހުރުމަކީ ކުށެކެވެ.

އިސްތިސްނާ (ށ) (1) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެއް ނޫނެވެ:

(i) މީހަކު އެ ތަނަކަށް ވަތްއިރު، އެތަނަކީ އާންމުންނަށް ވަދެވޭގޮތަށް ހުޅުވާލެވިފައިވާ ތަނަކަށްވުން؛ އަދި

(ii) އެ ތަނަށް ވަނުމުގައި ތަބާވާންޖެހޭ ހުރިހާ ޝަރުތުތަކަކަށް އޭނާ ތަބާވެފައިވުން.

(2) މީހަކު ތަނަކަށް ވަތްއިރު، ނުވަތަ ތަނަކަށް ވަދެ ހުންނައިރު، އެކަން ކުރުމަށް، އެ ތަނެއްގެ ވެރިފަރާތުން ނުވަތަ އެ ތަނަށް ވަނުމަށް ހުއްދަ ދޭން ހުރި ފަރާތުން، އޭނާ އެ ތަނަށް ވަނުމަށް ހުއްދަދޭނެކަމުގައި، ނުވަތަ އެތާނގައި ހުރުމަށް ހުއްދަދޭނެކަމުގައި، އޭނާއަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ އޭނާ އެކުރަނީ ކުށެއް ނޫނެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) (1) ހުއްދަނުލާ ގޮތެއްގައި ވަން ތަނަކީ، މަތީ ދަރަޖައެއްގެ ސަލާމަތީ ފިޔަވަޅު އެޅިފައިވާ ތަނެއްކަމުން ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ތަނެއްކަމުން އެނގޭ ކަމަށް ނިޝާނެއް ހަރުކޮށްފައި

ނުވަތަ ޚިދުމަތް ޚިދުމަތުގައި ހުރި ތަނެއްކަމުގައިވާނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) ހުއްދަދޫން ގޮތެއްގައި ވަކި ތަނަކަށް، ވަކިން ރައްކާތެރިކުރެވިފައިވާ ތަނަކަށްވާނަމަ، ނުވަތަ މީހުން ދިރިއުޅޭ ތަނަކަށްވާނަމަ ނުވަތަ އެއްކޮޅު ރައްކާތެރިކުރާ ތަނެއްކަމަށްވާނަމަ، ނުވަތަ ކޮންމެ މީހަކަށް ނުވަދެވޭ ގޮތަށް ދާއިރާ ވަކިކޮށްފައިވާ ތަނަކަށްވާނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(3) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން (ނ) (1) "ދިރިއުޅޭ ތަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކުށުގެ އަމަލު ހިނގި ވަގުތު މީހަކު އުޅުން ތިއްބައިވިޔަސް އަދި ނުވިޔަސް، އުޅުމަށް ނުވަތަ ނިދުމަށް ތައްޔާރުކޮށްފައި ހުރި ތަނެއްކަމުގައި ވިޔަސް، އަދި ނުވިޔަސް، މީހުން ދިރިއުޅުމަށް ބޭނުންކުރާ އިމާރާތެއް ނުވަތަ އިމާރާތެއްގެ ބައެއްކަމެވެ.

(2) "ވަކި ދަރަޖައަކަށް ސަލާމަތީ ފިޔަވަޅު އެޅިފައިވާ ތަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެ ތަނަކަށް ވަނުމަށް ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ކަމަށް އަންގައިދޭ ކާޑެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ނިޝާނެއް ދައްކައިގެން ނުވަތަ ވަކި ފަރާތަކުން ދޭ ހުއްދައަކުން، އަދި މީހުން ނުވަދެވޭނެހެން، އެ ތަނުގެ ސަލާމަތަށް ބަލަހައްޓާ ތަނަކަށް ވުމެވެ.

(3) "އެއްކޮޅު ރައްކާތެރިކުރާ ތަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އިމާރާތެއް ކަމުގައިވިޔަސް، ނުވަތަ ކަނޑައެޅިފައިވާ ދާއިރާއެއް ކަމުގައިވިޔަސް، ނުވަތަ އެއްގަމުގައިވާ ތަނެއް ކަމުގައިވިޔަސް، ނުވަތަ ބަނދަރެއް ކަމުގައިވިޔަސް، މިންވަރެއް ދަތުރުކުރާ، އެއްކޮޅު ރައްކާތެރިކުރާ ބޭނުންތައް ކުރާ ތަނެއް އެއްކަލަކަށެވެ.

މީހުން ދައްކާ ވާހަކަ ސިއްރުން އަޑުއެހުމާއި ފާރަވެރިވުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 231. (ހ) ކުށުގެ އަމަލުން ގެއްލުންވާ މީހާގެ ހުއްދައެއް ނެތި، އޭނާ ދައްކާ ވާހަކަ ސިއްރުން އަޑުއެހުމުގެ ބޭނުމުގައި ނުވަތަ އޭނާއަށް ފާރަވެރިވުމުގެ ބޭނުމުގައި އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ، އެކުރާ ކުށެކެވެ.

(1) މީހެއްގެ އަމިއްލަ މިނިވަންކަން އެ މީހަކު އޮތް ތަނެއްގައި އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި އާންމުން ބެލެވިފައި ނުވާ ތަނެއްގައި ނުވަތަ މީހުން އޭނާގެ އަމިއްލަ ތަނެއްގައިހުރި އޭނާ ދައްކާ ވާހަކަ އަޑުއެހުން ނުވަތަ އޭނާއަށް ފާރަވެރިވުން.

(2) މީހެއްގެ ގޭގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ މީހެއްގެ މުދަލެއްގެ ގޮތުގައި ބެހޭ ތަނެއްގައި، އިވޭއެއް ނުވަތަ ފެންނަ ފެނުން، ނުވަތަ ހިނގާ ހަރަކާތްތަކެއް، ނުވަތަ ދެކޭފަދަ އަޑުއެހުމާއި، ރެކޯޑުކުރުމާއި، ލިބޭ ނުވަތަ އިވޭ ނުވަތަ ފެންނަ ވަރަށްވުރެ ސާފުކޮށް ލިބިދާނެ ނުވަތަ އިވޭނެ ނުވަތަ ފެންނާނެގޮތް ހެދުމާއި، އާލާތެއް ބޭނުންކުރުން.

އެނގިހުރެ ޚިޔާނާތްތެރިކަމާއެކު ދުރުވުމަށް އިތުރުކަމެއް ކުރުން (ހ) ތިމާ ދައްކާ ވާހަކައަކީ އެހެން މީހަކު އަޑުއަހަމުންދާނެ ނުވަތަ ޓެކްނޮލޮޖީއެއް މަޢުލޫމާތުކުރުމުގައި އެނގިހުރެ އެ ވާހަކައެއް ދައްކަން ކުރިއަށް ގެނެސް ކަމަށްވާނަމަ އޭގެ ފަހުން އަޑުއަހާ ކޮންމެ ބޭނުމަކަށް ކުރާ ކުށެއް ކުށްތެރިވުމާ އަދި އެ މައުލޫމާތު ހާމަކުރާ ހާމަކޮށްދިނުމާއި، އެ އެނގުނު އެއްޗެއް ދިނުމަށް ބޭނުންކުރުމަކީ، ހުއްދަ ނުލިބި ކުރާ ކަމެއްކަމަށް ބެލެވޭނެއެވެ.

އިސްތިސްނާ (ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެއް ނޫނެވެ:

(1) މުދަލާއި މީހުން އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް އުފުލުމުގެ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތެއް އެފަދަ ޚިދުމަތުގެ ރަސްމީ ގޮތުގެ ތެރެއިން ކުރާ ކަމެއްގައި، ފޯނު ކޮމްޕެނީއަކުން ނުވަތަ އިންޓަނެޓް ޚިދުމަތް ދޭ ފަރާތަކުން އެ ޚިދުމަތާ ގުޅުންހުރި ކަމަކުގައި، މީހުން ދައްކާ ވާހަކަ ހާމަކުރުމަށް ކުރާ ކަންކަމުގައި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކުރާ ކަމެއް.

(2) ދައްކާ ވާހަކައިގެ ބައިވެރިއަކަށް ހުރުން:

(i) އެދައްކާ ވާހަކައިން ކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިގެންވާ އެކަކުވެސް ނުވާ ފަދަ ގޮތަކަށް، އެހެން ހުއްދައިގެ ހާލަތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ވާހަކަ ހާމަކުރުމަށް ހުއްދަ ނުލިބި؛ އަދި

(ii) ނުބައި ޙަރަކާތެއް ހިންގުމަށް ހަމަ ކުށެއްގެ ބޭނުމަށް ނޫން ކަމުގައި އެކަމުން.

(3) ސަރުކާރުގެ ކޯޓެއްގެ އަމުރަކާން ހުއްދަ ލިބިގެން، އެ ހުއްދައިގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ފޯނު ތަންތާނގައި މޮނިޓަރކުރުމާއި އެހެން ވާހަކައެއް ހާމަކުރުމަށް ހުއްދަ ލިބިގެން.

މާނަކުރުން (ރ) "ދައްކާ ވާހަކަ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެއްވެސް ވަސީލަތެއްގެ ދަށުން ދަރާއިން އޮތް މީހަކާ ފޯނުން ކުރާ ވާހަކައާއި، މެސެޖުކުރާ ވާހަކައާއި، ވިޑިއޯ ކޯލާއި، އީމެއިލާއި، މައުލޫމާތުކުރުމަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ބ) މިކުށަކީ ދަރަޖައިގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި މަސްތުވާތަކެތި ހިފުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 232. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުތައް ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ހުއްދައެއް ނެތިކަން އެނގިހުރެ؛ އަދި

(2) މަނާ ދަރަޖައަކަށް ބަރާބަރުކުރެވިފައިވާ މަސްތުވާތަކެތި ނުވަތަ މީހެއްގެ އަތުގައި މަސްތުވާތަކެތި ހިފުން؛

އިސްތިސްނާ (ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުތައް ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެއް ނޫނެވެ:

(1) މީހެއްގެ އަތުގައި މަސްތުވާތަކެތި ހިފަނީ؛

(2) ނުރަނގަޅު ޢަމަލެއް ހިންގާކަން ހާމަކުރުމުގެ ތެދުނިޔަތުގައިކަމަށްވުން.

މާނަކުރުން (ނ) (1) "މަތީ ދަރަޖައަކަށް ސިއްރުކުރެވިފައިވާ މަޢުލޫމާތު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ހާމަވެއްޖެނަމަ ދިވެހިރާއްޖެއަށް މިނިވަންކަމަށް ގެއްލުން ދެވިދާނެ ބޮޑު ސިއްރުކުރެވިފައިވާ މަޢުލޫމާތަށެވެ.

(2) "މީހެއްގެ އަމިއްލަ މަޢުލޫމާތު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އާންމުކޮށް ހާމަކުރެވިފައިނުވާ މަޢުލޫމާތަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ރ) (1) މަތީ ދަރަޖައަކަށް ސިއްރުކުރެވިފައިވާ މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުމަކީ ޖިނާއީ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) މީހެއްގެ އަމިއްލަ މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުމަކީ ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 233. (ހ) ވަކި މަޢުލޫމާތެއް، އަންނަނިވި ގޮތަށް މަޢުލޫމާތުކަމަށް އެނގިހުރެ، އެހެން މީހަކަށް އެ މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުމަކީ މިއާ ޚިލާފު ކުށެކެވެ:

(1) މި ޤާނޫނުގެ 231 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނުވަތަ 232 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުގައިވާ ހިފަހައްޓާ މަޢުލޫމާތުކަން؛ ނުވަތަ

(2) އެ މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުމަށް އެހެން މީހަކަށް ހުއްދަދިނުމަށްޓަކައި ދޫކޮށްލުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން 234. (ހ) "ބޭރުގެ ބާރަކަ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 231 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދީފައިވާ މާނައެވެ.

(ށ) "ދިރިއުޅޭ ތަން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 230 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނައެވެ.

(ނ) "މަތީ ދަރަޖައަކަށް ސިއްރުކުރެވިފައިވާ މަޢުލޫމާތު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 232 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނައެވެ.

(ރ) "މަތީ ދަރަޖައަކަށް ސަލާމަތީ ފިޔަވަޅު އެޅިފައިވާ ތަން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 230 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނައެވެ.

(ގ) "މީހުން ދިރިއުޅޭ އިމާރާތް" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 221 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޏ) "ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ މުވައްޒަފު" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 521 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ސ) "މީހެއްގެ އަމިއްލަ ވަޢުދުވާތު" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 232 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޑ) "އެއްޗެހި ބަހައްޓާކުރާ ތަން" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 230 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

240 ވަނަ ބާބު

ކޮމްޕިއުޓަރ އަދި ކޮމްޕިއުޓަރާ ގުޅުންހުރި ކުށް

240 ވަނަ މާއްދާ ހުއްދަނެތި ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކަށް އެކްސެސްވުން

241 ވަނަ މާއްދާ އިތުރު ކުށެއް ކުރުމަށް މަގުފަހިކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ހުއްދަނެތި ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކަށް އެކްސެސްވުން

242 ވަނަ މާއްދާ ހުއްދަނެތި ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ އިންޓަރސެޕްޓްކުރުން

243 ވަނަ މާއްދާ ހުއްދަނެތި ޑޭޓާއަށް އިންޓަރފިއަރކުރުން

244 ވަނަ މާއްދާ ހުއްދަނެތް ސިސްޓަމަކަށް އިންޓަރފިއަރކުރުން

245 ވަނަ މާއްދާ ނަހަމަގޮތުގައި ޑިވައިސްތައް ބޭނުންކުރުން

246 ވަނަ މާއްދާ ސައިބަރވަޔަލަންސްގެ ޢަމަލުތައް

247 ވަނަ މާއްދާ ކޮމްޕިއުޓަރާ ގުޅުންހުރި ފޯޖަރީގެ ޢަމަލުތައް

248 ވަނަ މާއްދާ ކޮމްޕިއުޓަރާ ގުޅުންހުރިއޮޅުވާލުމުގެ ޢަމަލުތައް

249 ވަނަ މާއްދާ ކޮޕީރައިޓާއި އެއާގުޅޭ އެހެނިހެން ޙައްޤުތަކަށް އަރައިގަތުމުގެ ޢަމަލުތައް

250 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުން

ހުއްދަނެތި ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކަށް އެކްސެސްވުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

240. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ކޮމްޕިއުޓަރަކަށް ނުވަތަ ޕްރޮގްރާމަކަށް ނުވަތަ ޑޭޓާއަކަށް ނުވަތަ އެއިން އެއްޗެއްގެ ވަކި ބައަކަށް އެކްސެސް ހޯދުމަށްޓަކައި ނުވަތަ އެކްސެސްވުމަށް މަގުފަހިކުރުމަށްޓަކައި، ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކުން އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ފަންކްޝަނެއް ހިންގުމަށް، ވަގުތީ ގޮތުން ނުވަތަ ދާއިމީ ގޮތަކުން ވިޔަސް، ގުޅުވައިދިނުން؛ އަދި

(2) އެ ޢަމަލު ހިންގާފައިވަނީ، އެ ކޮމްޕިއުޓަރަށް ނުވަތަ ޕްރޮގްރާމަށް ނުވަތަ ޑޭޓާއަށް އެކްސެސްވުމުގެ ހުއްދަ އޭނާއަށް ލިބިފައި ނެތް ޙާލަތުގައި އެކަން އެނގިހުރެ، އެ އެކްސެސް ހޯދުމުގެ ނިޔަތުގައި ކަމަށްވުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ހުއްދަ ހޯދުކަން ނުވަތަ ޚާއްސަކާމެދު ފަރުވާތެރިވެ ނެތި، އެފަދަ ޢަމަލެއް ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

އިސްތިސްނާ

(ނ) ކޮޕީ ރައިޓްއާގެ ދަށުން، ނުވަތަ ޤާނޫނަކުން ބާރު ލިބިގެން ދޫކޮށްފައިވާ ހުއްދައެއްގެ ދަށުން، އެ ކޮޕީ ރައިޓްގައި ނުވަތަ ހުއްދައިގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން ކޮމްޕިއުޓަރަކަށް ނުވަތަ ޕްރޮގްރާމަކަށް ނުވަތަ ޑޭޓާއަކަށް ނުވަތަ އެއިން އެއްޗެއްގެ ވަކި ބައަކަށް އެކްސެސްވުމަކީ ކުށެއް ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ.

މާނަކުރުން

(ރ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، ކޮމްޕިއުޓަރަކަށް ނުވަތަ ޕްރޮގްރާމަކަށް ނުވަތަ ޑޭޓާއަކަށް ނުވަތަ އެއިން އެއްޗެއްގެ ވަކި ބައަކަށް އެކްސެސްވުމަކީ ހުއްދަ ކަމެއް ނޫންކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(1) އެކްސެސްވާ ފަރާތަކީ އޭނާ އެ އެކްސެސްވާ ކޮމްޕިއުޓަރ، ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމް، ނުވަތަ ޕްރޮގްރާމް، ނުވަތަ ޑޭޓާގެ އެކްސެސް ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ހުއްދަ ނުވަތަ ޒިންމާ އޮތް ފަރާތެއް ކަމުގައި ނުވުން؛ ނުވަތަ

(2) އެ އެކްސެސް ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ހުއްދަ އޮތް ފަރާތެއްގެ ރުހުން އެކްސެސްވާ ފަރާތަކަށް ލިބިފައި ނުވުން.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގެ ދަށުން އުފެދޭ ކުށަކީ ފަރުވާތެރިވެ ނެތި ހިންގާ ޢަމަލު އަންނަނިވި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކަމަކަށް ބަލައިގެން ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކާ ގުޅިގެން ހުރުން ޚާއްޞަވެގެން ނޫނެވެ.

(1) ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަކި ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއް؛

(2) ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަކި ބާވަތެއްގެ ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއް؛ ނުވަތަ

JUSTICE initiative

(3) ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަކި ކޮންޓްރޯލްޑް ސަބްސްޓެންސެއްގައި ހުރި ޕްރޮޕަޓީއެއް ނުވަތަ ޚާއްޞިއްޔަތެއް.

ދަރަޖަކުރުން (ޅ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށް ކުރުމުގައި މީހަކު ހުއްދަނެތި އެކްސްޕޯޒްވީ މުރިނދު އުމުރާއި ވަސީލަތްތަކާ ގުޅިފައިވާ ކޮންޓްރޯލްޑް ސަބްސްޓެންސްގެ ނުވަތަ ޕްރޮޕަޓީއާއި ނުވަތަ ޚާއްޞިއްޔަތަކަށް ނުވަތަ އެއިން އެއްޗެއްގެ ބަދަލުކަން ކަމުގައިވާނަމަ، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ކ) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(އ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށް ކުރުމުގައި މީހަކު ހުއްދަނެތި އެކްސްޕޯޒްވީ މުރިނދު އުމުރާއި ވަސީލަތްތަކާ ގުޅިފައިވާ ކޮންޓްރޯލްޑް ސަބްސްޓެންސްގެ ނުވަތަ ޕްރޮޕަޓީއާއި ނުވަތަ ޚާއްޞިއްޔަތަކަށް ނުވަތަ އެއިން އެއްޗެއްގެ ބަދަލުކަން ކަމުގައިވާނަމަ، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ވ) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖުނަހާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އިތުރު ކުށެއް ކުރުމަށް މަގުފަހިކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ހުއްދަނެތި ކޮންޓްރޯލްޑް ސަބްސްޓަންސަކަށް އެކްސްޕޯޒްވުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 241. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 240 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް މީހަކު ކުރަނީ، އެހެން ކުށެއް ކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ކަމަށްވާނަމަ، ނުވަތަ އެ ކުށް ކުރީ އޭނާ ނުވަތަ އެހެން މީހަކު، އެހެން ކުށެއް ކުރުމަށް މަގުފަހިކުރުމަށް ކަމަށްވާނަމަ، އެފަދަ މީހަކު އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އިތުރު ކުށެއް ކުރަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 240 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ހުއްދަނެތި އެކްސްޕޯޒްވުމުގެ ކުށް ކުރާ ވަގުތުގައި ނުވަތަ އޭގެ ފަހުގެ ވަގުތެއްގައި ކަމަށްވުމަކީ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް މީހަކު ކުރިކަން ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރެވިގެންވާނެ ނުވަތަ އެކަމަށް އަސާސްކޮށްގެންވާނެ ކަމެއް ނޫނެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހުއްދަނެތި ކޮންޓްރޯލްޑް ޑްރަގް އިންޖެކްޓްކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 242. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލެއްކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ޤާނޫނީގޮތުން ހަމައެކަނި ޑޮކްޓަރީގެ، ސިއްޙީ ގޮތުން ނުވަތަ ނަރުސިންގ ގޮތުން ވިޔަސް، އަދި ވަގުތީ ގޮތުން ނުވަތަ އެހެން ގޮތަކުން ކަމުގައި ވިޔަސް، އަންނަނިވި ޓްރާންސްފިއުޝަނެއް އިންޖެކްޝަންކުރުން ނުވަތަ އިންޖެކްޝަންކުރުމަށް މަގުފަހިކުރުވުން؛

(i) އާންމުކޮށް ހުޅުވާލެވިފައި، ކޮންޓްރޯލްޑް ސަބްސްޓަންސެއް އެއިން ކޮންޓްރޯލްޑް ސަބްސްޓަންސެއް ޚާއްޞަ ނުވަތަ އެފަދަ ކޮންޓްރޯލްޑް ސަބްސްޓަންސެއް ދިމާ ކޮންޓްރޯލްޑް ޑްރަގްގެ ޓްރާންސްފިއުޝަނެއް، ނުވަތަ އެފަދަ ކޮންޓްރޯލްޑް

ސިސްޓަމެއްގެ ތެރޭގައި ޓްރާންސްމިޓްކުރެވޭ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާއެއްގެ ޓްރާންސްމިޝަންތައް؛ ނުވަތަ

(ii) ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލެވިފައިނުވާ، ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ އެކުލެވޭ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގެ އިލެކްޓްރޯ-މެގްނެޓިކް އެމިޝަންތައް.

(2) އަދި އެ ޢަމަލު ހިންގާފައިވަނީ، އެ ޓްރާންސްމިޝަން އިންޓަރސެޕްޓްކުރުމުގެ ހުއްދަ އޮންނަނިން ލިބިފައި ނުވާ ފަރާތްތަކުގައި، އެކަން އެނގިހުރެ، އެ ޓްރާންސްމިޝަން އިންޓަރސެޕްޓްކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ކަމަށްވުން.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ހުއްދައެއް އޮތަސް ނުވަތަ ނޫންކަމާމެދު ފަރުވާލެއް ނެތި، އެފަދަ އަމަލެއް ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

އިސްތިސްނާ

(ރ) ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން، ނުވަތަ ޤާނޫނަކުން ބާރު ލިބިގެން ދޭ ހުއްދައެއްގެ ދަށުން، އެ ކޯޓު އަމުރުގައި ނުވަތަ ހުއްދައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އިންޓަރސެޕްޝަން ހިންގުމަކީ ކުށެއް ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ.

މާނަކުރުން

(ބ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއް ނުވަތަ ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއާ ގުޅިގެން އިންޓަރސެޕްޓްކުރުމަކީ ހުއްދަ ކަމެއް ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ.

(1) އިންޓަރސެޕްޓްކުރާ ފަރާތަކީ ނުވަތަ އިންޓަރސެޕްޓްކުރުމަށް މެދުވެރިކުރާ ފަރާތަކީ ކޮމްޕިއުޓަރ ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކުން ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތް ކަމުގައި ނުވުން؛

(2) އިންޓަރސެޕްޓްކުރާ ފަރާތަކީ ނުވަތަ އިންޓަރސެޕްޓްކުރުމަށް މެދުވެރިކުރާ ފަރާތަކީ އެފަދަ އިންޓަރސެޕްޝަނެއް ހިންގުމަށްޓަކައި ކަނޑައެޅުމުގެ ހައިސިއްޔަތެއް އޮތް ފަރާތެއް ކަމުގައި ނުވުން؛ ނުވަތަ

(3) އެފަދަ އިންޓަރސެޕްޝަނެއް ހިންގުމަށްޓަކައި ކަނޑައެޅުމުގެ ހައިސިއްޔަތެއް އޮތް ފަރާތުގެ ރުހުން އިންޓަރސެޕްޓްކުރާ ފަރާތަށް ނުވަތަ އިންޓަރސެޕްޓްކުރުމަށް މެދުވެރިކުރާ ފަރާތަށް ލިބިފައި ނެތުން.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) ގެ ދަށުން އުނިހުރި ނުވަތަ ފަރުވާލެއް ނެތި ހިންގާ ޢަމަލު، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމަކަށް ރައްދުވުން، ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކާ ގުޅުމެއް އޮތުން ޝާމިލެއް ނޫނެވެ.

(1) ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަކި ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއް ނުވަތަ ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއް؛

(2) ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަކި ބާވަތެއްގެ ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއް؛ ނުވަތަ

(3) ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަކި ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގައި ހުރި ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއް.

(ށ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ހުއްދަނެތި ހިނގާ އިންޓަރސެޕްޝަނެއް ނުވަތަ އިންޓަރސެޕްޝަނެއްގެ އަސަރު ދެމިހުރި ވަގުތީ ގޮތެއްގައި ނުވަތަ ދާއިމީ ގޮތެއްގައި ކަމަށްވިޔަސް، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ކަނޑައެޅުމަށް އަސަރުކޮށްގެންވާ ކަމެއް ނޫނެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ ޖިނާއީ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ ޖުނަހުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހުއްދަނެތި ޑޭޓާއަށް އިންޓަރފިއަރކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

243. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ޕްރޮގްރާމަކަށް ނުވަތަ ޑޭޓާއަކަށް، ވަގުތީ ގޮތުން ނުވަތަ ދާއިމީ ގޮތަކަށް ކަމުގައި ވިޔަސް، އިންޓަރފިއަރކުރުން ނުވަތަ އިންޓަރފިއަރކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން؛

(2) އަދި އެ އަމަލު ހިންގާފައިވަނީ، އެ ޕްރޮގްރާމަކަށް ނުވަތަ ޑޭޓާއަށް އިންޓަރފިއަރކުރުމުގެ ހުއްދަ އޮތް މީހަކު ނުލިބި ބާރުލިބިގެން އެކަން އެނގިހުރެ، އިންޓަރފިއަރެންސްއެއް ހިންގުމުގެ ނިޔަތުގައި ކަމަށްވުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ހުއްދަ ނެތް ކަމާމެދު ފަރުވާކުޑަކޮށް ނަމަ، އެފަދަ އަމަލެއް ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

އިސްތިސްނާ

(ނ) ކޮޕީ ރައިޓްއެއްގެ ދަށުން، ނުވަތަ ޓްރޭޑްމާކެއް ބާރު ލިބިގެން ހުއްދައެއްގެ ދަށުން، އެ ކޮޕީ ރައިޓްގައި ނުވަތަ ހުއްދައިގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން އިންޓަރފިއަރެންސްއެއް ހިންގުމަކީ ކުށެއް ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ.

މާނަކުރުން

(ރ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ޕްރޮގްރާމަކަށް ނުވަތަ ޑޭޓާއަކަށް އިންޓަރފިއަރކުރުން ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.

(1) އެ ޕްރޮގްރާމް ނުވަތަ ޑޭޓާ ފޮހެލުން ނުވަތަ ޑިލީޓްކުރުން ނުވަތަ ޑެޓީރިއޯރޭޓްކުރުން ނުވަތަ އޯލްޓަރކުރުން ނުވަތަ ޚަރާބުކުރުން ނުވަތަ ސަޕްރެސްކުރުން؛

(2) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގައި ހިމެނޭ ކޮންޓެންޓް އެއްވެސް ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއް އިތުރުކުރުން؛

(3) ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމަކަށް ނުވަތަ ޑޭޓާއަކަށް އެކްސެސްވުމަށް ހުރަސްއެޅުން ނުވަތަ ދަތިކުރުން؛

(4) އެއްވެސް ޕްރޮގްރާމެއްގެ ހިންގުމުގެ ޤާބިލުކަމަށް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއްގެ ރިލަޔަބިލިޓީއަށް އިމްޕެއަރކުރުން؛

(5) އެއްވެސް ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއްގެ ކޮންޓެންޓް ނުވަތަ އޭގެ އިންޓެގްރިޓީ އޯލްޓަރކުރުން؛

(6) އެއްވެސް ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއަކަށް އެކްސެސްވެވޭ ގޮތަށް ނުވަތަ ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއްގެ ރައްކާތެރިކަން އޯލްޓަރކުރުން؛

(7) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (6) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ އެއްވެސް ޢަމަލެއް ކުރުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުން، ނުވަތަ އެހީތެރިވެދިނުން، ނުވަތަ ހިތްވަރު ދިނުން.

(ބ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، އަންނަނިވި ހާލަތުތަކުގައި، ޕްރޮގްރާމަކަށް ނުވަތަ ޑޭޓާއަކަށް އިންޓަރފިއަރކުރުމަކީ ހުއްދަ ނެތް ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ.

(1) އިންޓަރފިއަރކުރާ ފަރާތަކީ ނުވަތަ އިންޓަރފިއަރކުރުމަށް ދުރުވެރިކުރާ ފަރާތަކީ ކޮމްޕިއުޓަރ ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަށް ޒިންމާވާންޖެހޭ ފަރާތް ކަމުގައި ނުވުމާއި، އެފަދަ އިންޓަރފިއަރެންސް ހިންގަންވީ ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމުގެ ހައިސިއްޔަތު ލިބިފައިވާ ފަރާތެއް ކަމުގައި ނުވުން؛ ނުވަތަ

(2) އެފަދަ އިންޓަރފިއަރެންސް ހިންގަންވީ ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމުގެ ހައިސިއްޔަތު އޮތް ފަރާތެއްގެ ހުއްދަ އިންޓަރފިއަރކުރާ ފަރާތަށް ނުވަތަ އިންޓަރފިއަރކުރުމަށް ދުރުވެރިކުރާ ފަރާތަށް ލިބިފައި ނެތުން.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގެ ދަށުން އުފެދޭ ކުށެއް ނުވަތަ ފަރުވާކުޑަކޮށް ހިންގާ ބަދަލު އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމަކަށް ބައްދަލުވުން ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކާ ގުޅޭ އޮޅުން ލާޒިމެއް ނޫނެވެ.

(1) ކަސްދުގައިވާ ވަކި ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއް ނުވަތަ ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއް؛

(2) ކަސްދުގައިވާ ވަކި ބާވަތެއްގެ ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއް؛ ނުވަތަ

(3) ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަކި ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގައި ހުރި ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއް.

(ނ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ހުއްދަނެތި އިންޓަރފިއަރެންސްއެއް ނުވަތަ އިންޓަރފިއަރެންސްއެއްގެ އަސަރު ދެމިހުރި ވަގުތީ ގޮތެއްގައި ނުވަތަ ދާއިމީ ގޮތެއްގައި ކަމަށްވުމަކީ، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ކަނޑައެޅުމަށް އަސަރުކޮށްގެންވާނެ ކަމެއް ނޫނެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށް ކުރުމުގައި މީހަކު އިންޓަރފިއަރކުރީ، ދުނިޔެ އުމުރަށް ވަސީލަތަކާ ގުޅިފައިވާ ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއަކަށް ނުވަތަ އެހެން އެއްޗެއްގެ ބައަކަށް ކުރުމުގައިވާނަމަ، އެއީ ޖިނާއީގޮތުން 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ބ) އެހެން ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖިނާއީގޮތުން 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށް ކުރުމުގައި މީހަކު އިންޓަރފިއަރކުރީ، ދުނިޔެ އުމުރަށް ވަސީލަތަކާ ގުޅިފައިވާ ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއަކަށް ނުވަތަ އެހެން އެއްޗެއްގެ ބައަކަށް ކުރުމުގައިވާނަމަ، އެއީ ޖިނާއީގޮތުން 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ކ) އެހެން ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖުނަޙައެއްގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހުއްދަނެތި ސިސްޓަމަކަށް އިންޓަރފިއަރކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

244. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކަށް، ވަގުތީ ގޮތުން ނުވަތަ އެހެން ގޮތަކަށް ކަމުގައި ވިޔަސް، އިންޓަރފިއަރކުރުން ނުވަތަ އިންޓަރފިއަރކުރުމަށް މަދަދުދިނުން؛ އަދި

(2) އެ ޢަމަލު ހިންގާފައިވަނީ، އެ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކަށް އިންޓަރފިއަރކުރުމުގެ ހުއްދަ އޮންނައަށް ލިބިފައި ނޫން ޝަޚްސެއްގައި އެކަން އެނގިހުރެ، އިންޓަރފިއަރެންސްއެއް ހިންގުމުގެ ނިޔަތުގައި ކަމަށްވުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ހުއްދަ ޙައްޤު ކަމާއިގުޅިގެން ފުރުޞަތެއް ނެތި، އެފަދަ ޢަމަލެއް ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

އިސްތިސްނާ

(ނ) ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން، ނުވަތަ ޤާނޫނަކުން ބާރު ލިބިގެން ހުއްދަކުރާ ދަށުން، އެ ކޯޓު އަމުރުގައި ނުވަތަ ހުއްދައިގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން އިންޓަރފިއަރެންސްއެއް ހިންގުމަކީ ކުށެއް ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ.

މާނަކުރުން

(ހ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކާ އިންޓަރފިއަރކުރުން ކަމުގައި ބުނެފައި އެވަނީ، ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއް އިންޕުޓްކޮށްގެން ނުވަތަ ޓްރާންސްމިޓްކޮށްގެން ނުވަތަ ޑެމޭޖްކޮށްގެން ނުވަތަ ޑިލީޓްކޮށްގެން ނުވަތަ ޑިޓީރިއޯރޭޓްކޮށްގެން ނުވަތަ އޯލްޓަރކޮށްގެން ނުވަތަ ސަޕްރެސްކޮށްގެން އަންނަނިވި ނުރައްކާތެރި ކަންތަކުގެ ތެރެއިން ކަމެއް މެދުވެރިކުރުވުމަށެވެ.

(1) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގެ ފަންކްޝަންކުރުމަށް ހުރަހެއް ކުރިމަތިކުރުވުން؛

(2) ކޮމްޕިއުޓަރެއް ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގެ ހިނގުން އިމްޕެއަރކުރުން؛

(3) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގެ ފަންކްޝަންކުރުމަށް ގޮތާއި މެދުވެރިކުރުވުން ނުވަތަ އޭގެ ފަންކްޝަނިންގ ޕްރިވެންޓްކުރުމަށް ނުވަތަ ސަޕްރެސްކުރުމަށް ނުވަތަ ޑިޓީރިއޯރޭޓްކުރުމަށް ނުވަތަ އިންޓަރފިއަރކުރުމަށް ނުވަތަ އޮބްސްޓްރަކްޓްކުރުމަށް މެދުވެރިކުރުވުން؛

(4) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގެ ތެރޭގައި ހިނގާ ކޮމިއުނިކޭޝަނެއް ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކާއެކު ހިނގާ ކޮމިއުނިކޭޝަނެއް ހިންޖެކްކުރުން ނުވަތަ ޑެމޭޖްކުރުން ނުވަތަ ޕްރިވެންޓްކުރުން ނުވަތަ ސަޕްރެސްކުރުން ނުވަތަ ޑިޓީރިއޯރޭޓްކުރުން ނުވަތަ އިންޓަރފިއަރކުރުން ނުވަތަ އޮބްސްޓްރަކްޓްކުރުން؛

(5) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކަށް އެކްސެސްވުމަށް ހުރަސްއެޅުން ނުވަތަ އެ އެކްސެސް ހުއްޓުވުން؛

(6) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގެ ހިންގުމުގެ ޤާބިލުކަން ނުވަތަ އެއަށް ކުރެވޭ އިތުބާރު ނުވަތަ އޭގެ ރައްކާތެރިކަން އިމްޕެއަރކުރުން؛

(7) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (6) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ އެއްވެސް ޢަމަލެއް ކުރުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުން، ނުވަތަ އެހީތެރިވެދިނުން، ނުވަތަ ހިތްވަރު ދިނުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކާ އިންޓަރފިއަރކުރީ ހުއްދަނެތި ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ.

(1) އިންޓަރފިއަރކުރާ ފަރާތަކީ ނުވަތަ އިންޓަރފިއަރކުރުމަށް މެދުވެރިކުރާ ފަރާތަކީ ކޮމްޕިއުޓަރަކަށް ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކަށް ޒިންމާވާންޖެހޭ ފަރާތް ކަމުގައި ނުވެފައި، އެފަދަ އިންޓަރފިއަރެންސެއް ހިންގާފައިވަނީ ނުވަތަ ރުހުންކަން ކަނޑައެޅުމުގެ ހައިސިއްޔަތެއް ލިބިފައިވާ ފަރާތެއް ކަމުގައި ނުވުން؛ ނުވަތަ

(2) އެފަދަ އިންޓަރފިއަރެންސެއް ހިންގާފައިވަނީ ނުވަތަ ރުހުންކަން ކަނޑައެޅުމުގެ ހައިސިއްޔަތު އޮތް ފަރާތެއްގެ ހުއްދަ އިންޓަރފިއަރކުރާ ފަރާތަށް ނުވަތަ އިންޓަރފިއަރކުރުމަށް މެދުވެރިކުރާ ފަރާތަށް ލިބިފައި ނުވުން.

(ޏ) މި މާއްދާގެ (ސ) އަދި (ހ) ގެ ދަށުން ކުށްވެރިވުމަށް ނުވަތަ ފަރުވާލެއް ނެތި ހިންގާ ޢަމަލު އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމަކާ ރައްދުވުން ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކާ ގުޅުމެއް އޮތުން ވާޖިބުވެއް ނޫނެވެ.

(1) ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަކި ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއް ނުވަތަ ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއް؛

(2) ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަކި ބާވަތެއްގެ ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއް؛ ނުވަތަ

(3) ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަކި ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގައި ރައްކާކޮށްފައިވާ ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއް.

(ސ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ހުއްދަނެތި އިންޓަރފިއަރަންސް ނުވަތަ އިންޓަރފިއަރަންސްއެއްގެ އަސަރު ފޯރުވާ ވަގުތީ ގޮތެއްގައި ނުވަތަ ދާއިމީ ގޮތެއްގައި ކަމުގައިވިޔަސް، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ކަނޑައެޅުމުގައި އަސަރުކޮށްދޭނެ ކަމެއް ނޫނެވެ.

(ޑ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ސިސްޓަމަށް ހުއްދަ ކަމެއް ގުޅުވާލުން ކަމަށް ބުނެވޭނީ، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ކުރުމުގެ ސަބަބުން އެ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގެ ނުވަތަ ޕްރޮގްރާމެއްގެ ފަންކްޝަނަށް އަސަރު ކުރަނީ އަންނަނިވި ގޮތްގޮތުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް ނަމައެވެ.

(1) މާލީ ބޮޑު ގެއްލުމެއް ލިބުން؛

(2) ޤައުމީ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވުން؛

(3) މީހަކަށް ޖިސްމާނީ ގެއްލުމެއް ލިބުން ނުވަތަ މީހަކު މަރުވުން؛ ނުވަތަ

(4) ޢާންމު ސިއްޙަތަށް ނުވަތަ ޢާންމު ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ޒ) މި މާއްދާގެ (ސ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށް ކުރުމުގައި މީހަކު އިންޓަރނެޓަކީ، މުޅިން އުނދަގޫ ވަސީލަތެއް ގެ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއް ނުވަތަ އެހެން އެއްޗެއްގެ ބަދަލަށް ކަމުގައިވާނަމަ، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ޓ) އެނޫން ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ޔ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށް ކުރުމުގައި މީހަކު އިންޓަރނެޓަކީ، މުޅިން އުނދަގޫ ވަސީލަތެއް ގެ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއް ނުވަތަ އެހެން އެއްޗެއްގެ ބަދަލަށް ކަމުގައިވާނަމަ، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ޕ) އެނޫން ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ނަހަމަގޮތުގައި ޑިވައިސްތައް ބޭނުންކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 245. (ހ) އެނގިހުރެ، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) މި ޤާނޫނުގެ 240 ވަނަ މާއްދާއާއި، 242 ވަނަ މާއްދާއާއި، 243 ވަނަ މާއްދާއާއި، 244 ވަނަ މާއްދާއާއި، 247 ވަނަ މާއްދާ އަދި 248 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއް ކުރުމަށް ބޭނުންކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ނުވަތަ އެފަދަ ކުށެއް ކުރުމަށް އެހީތެރިވެދިނުމަށް ބޭނުންކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި، ނުވަތަ އެފަދަ ކުށެއް ކުރުމުގައި އެ ޑިވައިސްއެއް ބޭނުންކުރުމަށް ނުވަތަ އެފަދަ ކުށެއް ކުރުމަށް އެހީތެރިވެދިނުމަށް އެ ޑިވައިސްއެއް ބޭނުންކުރުމަށް އޭގެ އަސާސީ ބޭނުންތަކުގައި ޤަބޫލުކޮށްގެން، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރުން؛

(i) އެއްވެސް ޑިވައިސްއެއް މެނުފެކްޗަރކުރުން ނުވަތަ ޕްރޮޑިއުސްކުރުން ނުވަތަ އުފެއްދުން ނުވަތަ ޑެވެލޮޕްކުރުން ނުވަތަ އެޑެޕްޓްކުރުން ނުވަތަ ޓްރާންސްފަރކުރުން ނުވަތަ އިމްޕޯޓްކުރުން ނުވަތަ އެކްސްޕޯޓްކުރުން ނުވަތަ ޑިސްޓްރިބިއުޓްކުރުން ނުވަތަ ޝެއަރކުރުން ނުވަތަ ސަޕްލައިކުރުން ނުވަތަ ސަޕްލައިކުރުމަށް ހުށަހެޅުން ނުވަތަ ވިއްކުން ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް އެ ބޭނުންކުރުމަށް ލިބޭނެ ގޮތް ހަމަޖައްސައިދިނުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެއްވެސް ޑިވައިސްއެއް އެކްވަޔަރކުރުން ނުވަތަ ޕްރޮކިއުއަރކުރުން ނުވަތަ ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި އެނޫންވެސް ގޮތަކުން ހޯދުން.

އިސްތިސްނާ (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އެ ޢަމަލުކުރުމަކީ ކުށެއް ކަމުގައި ނުބެލޭނެއެވެ.

(1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އަމަލު ހިންގުމުގެ މައިގަނޑު ނިޔަތަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 240 ވަނަ މާއްދާއާއި، 242 ވަނަ މާއްދާއާއި، 243 ވަނަ މާއްދާއާއި، 244 ވަނަ މާއްދާއާއި، 247 ވަނަ މާއްދާ އަދި 248 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާފަދަ ކުށެއް ކުރުމަށް ކަމުގައި ނުވުން؛

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އަމަލު ހިންގާފައިވަނީ ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ތަޙްޤީޤެއް ނުވަތަ ޓެސްޓެއް ހިންގުމަށް ނުވަތަ އެނަލިސިސްއެއް ހެދުމަށް ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްގެ ރައްކާތެރިކަމަށް ނުވަތަ އެފަދަ ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ބޭނުމަކަށް ކަމަށްވުން؛

(3) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އަމަލު ހިންގާފައިވަނީ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން، ނުވަތަ ޤާނޫނަކުން ބާރު ލިބިގެން ދޭ ހުއްދައެއްގެ ދަށުން، ނުވަތަ ޤާނޫނަކުން ލިބިދީފައިވާ ބާރެއް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން، އެ ކޯޓު އަމުރުގައި ނުވަތަ ހުއްދައިގައި ނުވަތަ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން ކަމަށްވާން.

ދަރަޖަކުރުން — (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ސައިބަރވޯފެއަރގެ އަމަލުތައް

ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމް ބޭނުންކޮށްގެން ހިންގާ ކުޑަކުދިންގެ ޕޯނޮގްރަފީ ކާމާގުޅޭ އަމަލުތައް

246. (ހ) އެނގިހުރެ، އަންނަނިވި އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލެއް ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއް މެދުވެރިކޮށް ކުޑަކުދިންގެ ޕޯނޮގްރަފީ ކާމާ ޝާއިއުކުރުން؛

(2) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއް މެދުވެރިކޮށް ޝާއިއުކުރުމަށްޓަކައި ކުޑަކުދިންގެ ޕޯނޮގްރަފީ ކާމާ އުފެއްދުން؛

(3) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއް ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ސްޓޯރޭޖް މީޑިއަމެއްގައި ކުޑަކުދިންގެ ޕޯނޮގްރަފީ ކާމާ ބަހައްޓުން.

ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ދިފާޢު — (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރު ނުވަތަ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ދަޢުވާ އެ މީހަކާ ދެކޮޅަށް އުފުލިފައިވާ ފަރާތުން، ކުޑަކުދިންގެ ޕޯނޮގްރަފީ ކާމާ އެކްސެސްކޮށްފައިވަނީ އަދި/ނުވަތަ ކުޑަކުދިންގެ ޕޯނޮގްރަފީ ކާމާ ގެންގުޅެފައިވަނީ، ސައިންޓިފިކް ބޭނުމަކަށް ނުވަތަ ދިރާސާކުރުމުގެ ބޭނުމަކަށް ނުވަތަ މެޑިކަލް ބޭނުމަކަށް ނުވަތަ ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރުމުގެ ބޭނުމަކަށް، ހެޔޮ ނިޔަތުގައި ކަމުގައި ސާބިތުކޮށްދެވިއްޖެނަމަ އެއީ އެފަދަ ދަޢުވާއެއްގެ ދިފާޢުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ދިފާޢެއް ކަމުގައި ބަލާނެއެވެ.

މާނަކުރުން — (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ކުޑަކުދިންގެ ޕޯނޮގްރަފީ ކާމާ" ގެ މާނައަކީ ތިރީގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ދައްކުވައިދޭ އެންމެހައި ފޮޓޯއާއި، ވީޑިއޯއާއި، އެނިމޭޝަނާއި، އަސްލާ އެއްގޮތް ތަސްވީރާއި އެއް ހިމެނެއެވެ.

(i) ކުޑަކުއްޖަކު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުން؛

(ii) ކުޑަކުއްޖެއްކަމަށް ބެލެވޭ މީހަކު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުން.

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ކުޑަކުދިން" ނުވަތަ "ކުޑަކުއްޖެއް" "ކަމަށް ބެލެވޭނީ އުމުރުން 18 (އަށާރަ) އަހަރު ނުފުރޭ ކުދިންނެވެ.

(3) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ސޯޝިއަލް ކުލަބު" އަކީ ޤަވާޢިދުގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި އެންމެހައި ކަންކަން ހިމެނެއެވެ.

(i) ޕްރޮފެޝަނަލްކުލަބުން ނުވަތަ ބިޒްނަސްކުލަބުން ނުވަތަ ސްޕިރިޗުއަލްކުލަބުން ނުވަތަ ސަރވިސްކުލަބުން ނުވަތަ ޗެރިޓީކުލަބުން ނުވަތަ އެގްރިބިޒްނަސްކުލަބުން ނުވަތަ ޔޫތުޑިވެލޮޕްމަންޓް ޑްރާމާކުލަބުން ނުވަތަ ބާބަރކުލަބުން ނުވަތަ ފިޝިންގ ނުވަތަ ފިއްލަވަން ހުނަރުވެރިން ނުވަތަ ކުޅިވަރު ދިރުން ނުވަތަ ކުޅިވަރު ދިރުމަށް ހުނަރުވެރިން ނުވަތަ އެއްޗެހި ގަތުމަށް ގެނައުމުގެ ކަންތައްތަކުގެ ހުނަރުވެރިން ނުވަތަ އެއްޗެހި ގަތުމަށް ފިޔަވަޅު ހަރަކާތްތައް؛ ނުވަތަ

(ii) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޢަމަލެއް ކުރުމުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، އެ އެއްބަސް ވެގެން އުފެދުނު ނުވަތަ ބައްދަލު ދަތުރުގައި ނުވަތަ ކަސްޓަމަރުން ދަތުރުގައި ބައިވެރިން؛ ނުވަތަ

(iii) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޢަމަލެއް ކުރުމުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، އެ އެއްބަސް ވެރިންބަކުރުން ނުވަތަ ފޮޓޯގްރަފީ ނަކަލުކުރުން ނުވަތަ ތަސްވީރުކުރުން ނުވަތަ އެންމެހައި ގޮތްގޮތުން، އެފަދަ އެހެން ގޮތަކަށް އުފައްދާ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ބ) އެހެނިހެން، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) މީހަކު، ޙަލާލު ބޭނުމަށްޓަކައި ނުވަތަ އެހެން މީހަކަށް ބޭނުން ގެއްލުވައި ދިނުމަށްޓަކައި، އެހެން ތިޔަބާ މީހަކަށް އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން؛

(i) އިޤްތިޞާދީ ނުވަތަ އެހެން އެހެން ބަލަހައްޓާ މުވާސަލާތީ ވަސީލަތްތައް މެދުވެރިކޮށް މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއް، ނުވަތަ އެ މީހަކު ޖިންސީ ޢަމަލެއް ހިންގާކަން ދައްކުވައިދޭ ފޮޓޯ ނުވަތަ ވީޑިއޯ ސޯޝިއަލްކުރުން؛ ނުވަތަ

(ii) މީހެއްގެ ދިރިއުޅުމައި، އަބުރައި، ކަރާމާތަށް އުނިކަމެއް ގެނައުމަށް މެދުވެރިކުރުވުން؛ ނުވަތަ

(iii) މީހެއްގެ ޢާއިލާއަށް ނުވަތަ ގާތްތިމާގެ މީހަކަށް ނުވަތަ އެހެންމީހުން ގާތް ގުޅުމެއް އޮތް މީހަކަށް ނުރައްކާ ޢަމަލެއް ނުވަތަ އަނިޔާވެރި ޢަމަލެއް ހިންގުން؛ ނުވަތަ

(iv) މީހެއްގެ މުދަލަށް ގެއްލުން ދިނުން.

(2) އަދި އެ އަމަލު ހިންގާފައިވަނީ، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ހާސިލުކުރުމަށް ކަމަށްވާނަމަ؛

(i) ބެލެނިވެރި މީހާއަކު ނުވަތަ އެހެން މީހަކާއަކު، ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމަށް ނުވަތަ އެކަމުގައި ބައިވެރިކުރުމަށް؛

(ii) ޖިންސީ އެދުންފުރިކަމެއް ފުއްދުމަށްޓަކައި ނުވަތަ ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި އެ މީހާގެ ޖިންސީ ގުނަވަންތައް ހާމަކުރުމަށް؛

(iii) އެ މީހާގެ ޖިންސީ ގުނަވަންތައްގެ ފޮޓޯނެގުން ނުވަތަ ވީޑިއޯކުރުން؛

(iv) އެ މީހާގެ ޖިންސީ ގުނަވަންތައްގެ ފޮޓޯ ނުވަތަ ވީޑިއޯ ބެލެނިވެރި މީހާއަށް ނުވަތަ އެހެން މީހަކަށް ފޮނުވުން ނުވަތަ ދެއްކުން ނުވަތަ ޝާއިޢުކުރުން.

(3) އަދި އެފަދައިން އޭނާ ބެލެނިވެރިކަމުގައި، މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބާރުއަޅާފައިވާ އަމަލެއް އެ ޒިންމާގައި މީހާ ކުރިޔަސް ނުވަތަ އެހެން ކަމެއް ބެލެނިވެރި މީހާއަށް ހާސިލުވުމަށްޓަކައި، އޭނާ ބެލެނިވެރި އަމަލު، އޭނާ ނުކުރާނަން ކަމަށް ބުނެ ކަމަށްވާނަމަ.

މާނަކުރުން

(ޏ) (1) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަން ހާސިލުކުރުމަށް، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް މީހަކު ކުރިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް އަސާސީ ރުކުނެއްގެ ގޮތުން ކަމެއް ނުޖެހޭ.

(2) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ބެލެނިވެރިޔަކު" މި ލަފުޒުގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި، އީމެއިލް، ނުވަތަ އިންޓަރނެޓް ވެބްސައިޓް، ނުވަތަ ސޯޝަލް މީޑިއާ އެކައުންޓް، ނުވަތަ ޓެކްސްޓްމެސެޖް، ނުވަތަ އިލެކްޓްރޯނިކް ނުވަތަ އެނޫންވެސް ބާވަތެއްގެ މުވާސަލާތީ ވަސީލަތެއް މެދުވެރިކޮށް އެ މީހަކަށް ބެލެނިވެރިކަން ހިފެހެއްޓުމެވެ.

(3) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ޝާއިޢުކުރުން" އަށް ދީފައިވާނީ މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނައެވެ.

(4) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ޖިންސީ އަމަލު" އަށް ދީފައިވާނީ މި ޤާނޫނުގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނައެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ސ) (1) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކުރާ އަމަލު ހިންގުމަކީ ކުށެއްކަމުގައިވާނަމަ، އެއީ ޖިނާއީ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ، ޖިނާއީ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ގެއްލުމެއް ދިނުމުގެ
ނިޔަތުގައި އޮރިޔާން ކާޗު
ޢާންމުކުރުން

(ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) އަންނަނިވި އެއްޗެއް ހިމެނޭ ގޮތުން، އެއްވެސް ވަސީލަތެއް މެދުވެރިކޮށް އެހެން އެއްޗެއް ޢާންމުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި، ސްޓިކަރުތަކުން ނުވަތަ ޕޯސްޓަރުތަކުން ނުވަތަ ސަރކިއުލަރުތަކުން ނުވަތަ ލީފްލެޓްތަކުން ނުވަތަ އެޑްވަޓައިޒްމަންޓްތަކުން ނުވަތަ ފޮޓޯގްރާފް ޕޯސްޓްކާޑުތަކުން ނުވަތަ ބެނަރުތަކުން ނުވަތަ ވެބްސައިޓް ނުވަތަ ވީޑިއޯކެމެރާ ކުރަހައިގެން ނުވަތަ ކެސެޓުން ނުވަތަ ކޮމްޕެކްޓް ޑިސްކް ކުރަހައިގެން ނުވަތަ އެހެނިހެން ޑިޖިޓަލް ވަސީލަތެއް ކުރަހައިގެން ނުވަތަ އެހެނިހެން ޑިޖިޓަލް ރެކޯޑިންގ ސިސްޓަމެއް، ނުވަތަ އެހެން ތަކެތި ބޭނުންކޮށްގެން އެ މީހެއްގެ އޮރިޔާނުގައި ނުވަތަ ބައިވެރިވާ ދައުރުގައި ނުވަތަ ކޮންމެވެސް ދައުރުގައި އެ އޮރިޔާން ބެލެހެއްޓުން؛

(i) މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަން ނުވަތަ ގުނަވަންތަކުގެ މަންޒަރު ދައްކުވައިދޭ ފޮޓޯއާއި ވީޑިއޯ؛

(ii) މީހަކު ހިންގި ނުވަތަ ބައިވެރިވި ޖިންސީ އަމަލެއް ސިފަކޮށްދޭ އަޑާއި، ވާހަކައާއި، އެ މީހާ ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގާ މަންޒަރު ދައްކުވައިދޭ ފޮޓޯއާއި، ވީޑިއޯއާއި މިފަދަ މަންޒަރާއި، އަޑާއި، ވާހަކަ ރެކޯޑުކޮށްފައިވާ ހުންނަ ސީޑީއާއި ޑިސްކެޓް، ޓޭޕް، ޑްރައިވް ފަދަ ތަކެތި.

(2) އަދި އެ އަމަލު ހިންގާފައިވަނީ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ފޮޓޯ ނުވަތަ ވީޑިއޯ ނުވަތަ އޮޑިއޯ އެއްޗެއް ޢާންމުކުރުމުގެ ހުއްދަ ރުހުމެއް ލިބިފައި ނެތް ޙާލަތެއްގައި، ނުވަތަ އެ ފޮޓޯ ނުވަތަ ވީޑިއޯ ނުވަތަ އޮޑިއޯ އެއްޗެއް އޭނާގެ ރުހުމުގައި ނުވަތަ ޢާންމުކުރުމުގެ ބަހަނާގައިވާނަމަ، އެ ފޮޓޯ ނުވަތަ ވީޑިއޯ ނުވަތަ އޮޑިއޯ އެއްޗެއް ހިފަހައްޓާފައި ނުވަތަ އެހެން ދައްކުވައިދޭ މީހާގެ ހުރިހާ ނަގާ ބަޔަކުގައި، އެކަން އަންގައިދީ، އެ އެއްޗެއް ޢާންމުކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ކަމަށްވުން؛ ނުވަތަ

(3) އަދި އެ އަމަލު ހިންގާފައިވަނީ، ބަދަލެއް ހިފުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ނުވަތަ އެ މީހެއްގެ ޢިއްޒަތާއި، އަބުރާއި، ކަރާމާތަށް އުނިކަމެއް ގެނައުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ކަމަށްވުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ އޮޅުވާލުމާ ނުވަތަ ޖަރީމާއަކާ ގުޅޭ ކުށެއް، އެ ބަދަލުގައި ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ދިފާޢު

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ އެ މީހަކާ ދެކޮޅަށް އުފުލާފައިވާ ފަރާތުން، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ޒިނޭ ނުވަތަ ލިވާޠު ނުވަތަ އުނުސުލާސް އެއްކޮށް އިންޒާލުކޮށްފައިވާ، އަންނަނިވި ކަންކަން، އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެ ފަރާތަށް ޤަބޫލުކުރެވޭތީކަން ސާބިތުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެއީ އެފަދަ ދަޢުވާއާއެކު ދިފާޢުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ދިފާޢެއް ކަމުގައި ބަލަންވާނެއެވެ.

(1) ނޫސްވެރިއްޔާގެ ހައިސިއްޔަތުން ލިޔުމެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ޝާއިޢުކުރުމުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، އަދި އެ ޚަބަރުގައި އެއްޗެއް ޝާއިޢުކުރުމަކީ ޢާންމު މަސްލަހަތު ހިމާޔަތްކުރާ ނުވަތަ މުޖުތަމަޢުގެ ބޮޑު ބައެއްގެ މަސްލަހަތާ ގުޅުންހުރި ކަމެއްކަން؛ ނުވަތަ

(2) އެ ޚަބަރު ނުވަތަ ލިޔުން ހަމަކުރުމުގައި ނުވަތަ ޝާއިޢުކުރުމުގައި ޒިންމާދާރު ކުށެއް ދުށެގެންނަމަވެސް، ނުވަތަ އެހެން ކުށެއް ކުރުން ހުއްޓުވުމަށް، ނުވަތަ ޒިންމާ ތަޙުޤީޤެއް ހިންގުމުގެ ބޭނުމަށް ކަންތައްތަކެއް ފުރިހަމަ ކަމެއްކަން.

އިސްތިސްނާ

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ޒިނޭ ނުވަތަ ލިވާޠު ނުވަތަ އުނުސުލާސް އެއްކޮށްގައި ހިމެނޭ ނުވަތަ އެއިން ދަތުރުކުރައްވާ މީހަކު ނުވަތަ ފަރާތަކުން އެ ޒިނޭ ނުވަތަ ލިވާޠު ހަމަކުރުމުގައި މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުށެއް ކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ސަރުކާރު ސިއްރުފާޅުކުރުން

(ޅ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކަކީ މިހާ އުކުޅެއް ކުށެކެވެ.

(1) ކޮމިޝަން ސިސްޓަމެއްގެ ދުރުވެރިކަން ނުވަތަ މުވާސަލާތީ ވަސީލަތެއް ދުރުވެރިކަން، ދިފާ މުއައްސަސާގެ ތަނެއްގައި، ދިމިގެންނާ ސިފައިންގައި، މިހާރުގެ އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކުގެ ތަރުހީން ޢަމަލެއް ނުވަތަ އޭގެ ތަރުހީން އެއް ޢަމަލަކުން ވިސް ޢަމަލު، ތަކުރާރުކޮށް ހިންގައިގެން އެ މީހެއްގެ ޙާޞިލު ދިރިއުޅުމަށް ބޮޑު ނުރައްކާ އަސަރެއް ދުރުވެރިކުރުން؛

(i) ބޯކޮށްލީގެ ވަސީލަތްތަކަށް ބޭނުންކޮށްގެން އޮޅުވާލާ ފަރަވެން ނުވަތަ އޮޅު ގޮސްއަނިސާ ތަންތަން ގޮނިޖެހުމުން؛

(ii) އެއްވެސް މުވާސަލާތީ ވަސީލަތެއް ދުރުވެރިކަން އޮޅުވާލާ ގެޔައިގެން ނުވަތަ މުސާޖޭކޮށްގެން ނުވަތަ ލިޔުން ނުވަތަ އިމޭޖް ނުވަތަ އުނދުނޑުގެ އެއްކޮށް ފޮނުވައިގެން ނުވަތަ އެފަދަ ވަސީލަތެއް ދުރުވެރިކަން އުނދުނޑުގެ ގޮތަކަށް އޮޅުވާލާ ބިރުދެއްކުން ނުވަތަ ފުރައްސާރަކުރުން؛

(iii) ސޯޝަލް މީޑިއާގައި ނުވަތަ މައުލޫމާތު ބަދަލުކުރެވޭ ނުވަތަ ޝާއިޢުކުރެވޭ އެޕްލިކޭޝަން އޮންލައިން ހުށަހަޅާފައިވާ ޕްލެޓްފޯމްތަކުގައި، އެނގޭ މައުލޫމާތު ނުވަތަ ފޯނު ނުވަތަ ވީޑިއޯ ޝާއިޢުކުރެވޭން ނުވަތަ އޭނާ ކަމަށް ދަށުކުރައިދިނުމަށް ބޭއިންސާފުކުރާއިރު މައުލޫމާތު ނުވަތަ އިމޭޖް ނުވަތަ ވީޑިއޯ ޝާއިޢުކުރެވޭން އޭނާއަށް ބިރުދައްކާން ނުވަތަ ފުރައްސާރަކުރުން ނުވަތަ އެފަދަ ޕްލެޓްފޯމްގައި އެކްސެސްކޮށް ގެބަލަށް އޭނާއަށް ނިސްބަތްކޮށް ހެޔޮލުއްޓު ބަލުވެ ހަމަނުޖެހޭ ދިނުން ނުވަތަ ހެޔޮލުއްޓު ބަދަލުކޮށް އޭނާއަށް ނިސްބަތްކުރުން.

(2) އަދި، އެ ޢަމަލު ހިންގާފައިވަނީ، އެ ޢަމަލު ކުރެވުނު މީހާއަށް ނުވަތަ އޭނާގެ ގާތް މީހަކަށް ބިރުވެރިކަން އިޙްސާސްކުރުވަން ނުވަތަ އެއިން މީހެއްގެ ހިތުގައި ބިރުވެރިކަން އުފެއްދުމަށް، އެނގިހުރެ، އެކަން ކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ކަމަށްވުން.

(ގ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ޢަމަލެއް މީހަކު ހިންގި، އެ ޢަމަލުގެ ސަބަބުން އެ ޢަމަލު ކުރެވުނު މީހާއަށް ނުވަތަ އޭނާގެ ގާތް މީހަކަށް ބިރުވެރިކަން އިޙްސާސްވެދާނެ ކަމާމެދު ފިކުރުވާފަދަ ނިޔަ ކަމަށްވާނަމަ، އެފަދަ ޢަމަލެއް ކުރާ މީހާ އުޅުނަސް ކުށެކެވެ.

JUSTICE
initiative

(ޏ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "އާންމު ދިރިއުޅުމަށް ބޮޑު ނުރައްކާ އަސަރެއް ކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކުރުމުގެ ޢަމަލުގެ ސަބަބުން އެ ޢަމަލު ޢަމަލުކުރި މީހާގެ ޢާއިލާއަށް ނުވަތަ ޖިސްމާނީ ނުވަތަ ނަފްސާނީ ސިއްޙަތަށް ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ސަބަބުން އެ މީހެއްގެ އާންމު ދިރިއުޅުމަށް ބޮޑު އުނިކަމެއް ލިބިދިޔުމަށެވެ.

(ސ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ގާތް މީހެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކުރުމުގެ ޢަމަލު ކުރެވުނު މީހާގެ އާއިލާގެ މެންބަރަކު އޭނާއާ ކާވެނީގެ ގުޅުން ހުރިފަދަ މީހާ ނުވަތަ މެންބަރަކު އޭނާގެ ގާތް ރަހުމަތްތެރިން ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

(ޑ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ފުރައްސާރަކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކުރުމުގެ ޢަމަލު ކުރެވުނު ފަރާތަކަށް ޖިންސީގޮތުން ކުރާ ގޮތުން ނުވަތަ އެހެން ނިސްބަތްވާ ކަންތައްތަކުގެ ގޮތުން ...

(ޒ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ ޖުނަޙާއިގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ. ދަރަޖަކުރުން

(ޓ) މި މާއްދާގެ (ގ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ ފެލޮނީގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ކޮމްޕިއުޓަރާ ގުޅުންހުރި ފޯޖަރީގެ ޢަމަލުތައް

ކުށް ކަނޑައެޅުން 247. (ހ) އެނގިހުރެ، އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކަކީ ޖިނާއީ ކުށެކެވެ.

(1) ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާއެއް އިމްޕުޓްކޮށްގެން ނުވަތަ އޯލްޓަރކޮށްގެން ނުވަތަ ޑިލީޓްކޮށްގެން ނުވަތަ ސަޕްރެސްކޮށްގެން، އެ ޑޭޓާ ސައްޙަ ޑޭޓާއެއްގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ ދެނެގަންނަން ނޫނުގުނަސް، އެ ޑޭޓާ ބަލައިގަތުން އެއްކަލަކަށް ފެނިދިއުމަށް ދޮގުވެރިކުރުމުން؛

(2) އަދި އެ ޢަމަލު ހިންގާފައިވަނީ، ސަރުކާރުން ޑޭޓާއަކީ ޤާނޫނީ އެންމެހައި ބޭނުންތަކަށް ސަރުކާރު ޑޭޓާއެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވޭ އެއްކަލަކަށް ނުވަތަ އެ މައްކަލަށް ޢަމަލުކުރުމާ އެއްކަލަކަށް ހެދުމުގެ ނިޔަތުގައި ކަމަށްވުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ކޮމްޕިއުޓަރާ ގުޅުންހުރި އޮޅުވާލުމުގެ ޢަމަލުތައް

ކުށް ކަނޑައެޅުން 248. (ހ) އެނގިހުރެ، އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކަކީ ޖިނާއީ ކުށެކެވެ.

(1) ހުއްދަނެތި ކޮމްޕިއުޓަރު ޑޭޓާއެއް އިމްޕުޓްކުރުން ނުވަތަ އޯލްޓަރކުރުން ނުވަތަ ޑިލީޓްކުރުން ނުވަތަ ސަޕްރެސްކުރުން ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރު ސިސްޓަމެއްގެ ފަންކްޝަންކުރުމަށް އުނދަގޫ ބޯޓައިގެ އިންޓަރފިއަރންސް ހިންގާފައި، އޭގެ ސަބަބުން މީހަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބުމަށް ގެނުވެވުނުކަމަށްވުން؛

(2) އަދި އެ ޢަމަލު ހިންގާފައިވަނީ، ހުއްދަނެތި އިގްތިސާދީ ފައިދާއެއް ނުވަތަ އަމިއްލަ ނަފްސަށް މަންފާއެއް އެހެނީ ނުވަތަ އެހެން މީހަކަށް ހޯދުމުގެ މަޤްސަދުގައި ނިޔަތުގައި ނުވަތަ ނުރަނގަޅު ނިޔަތުގައި ކަމަށްވުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ކޮޕީރައިޓާއި އެއާގުޅޭ އެހެނިހެން ޙައްޤުތަކަށް އަރައިގަތުމުގެ ޢަމަލުތައް

ކުށް ކަނޑައެޅުން 249. (ހ) އެނގިހުރެ، ކޮމްޕިއުޓަރު ސިސްޓަމެއް ބޭނުންކޮށްގެން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 23/2010 (ކޮޕީރައިޓާއި އެއާގުޅޭ އެހެނިހެން ޙައްޤުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ހިމާޔަތް ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތަކަށް އަރައިގަތުމަކީ ޖިނާއީ ކުށެކެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން 250. (ހ) "އެކްސެސް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކަށް ނުވަތަ އެ ސިސްޓަމްގެ އެއްވެސް ބައަކަށް ވަންނަން މަގުފަހިކޮށްދޭން ނުވަތަ އެ ސިސްޓަމް ނުވަތަ އެ ސިސްޓަމްގެ އެއްވެސް ބައެއް ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށް މަގުފަހިކޮށްދޭން ނުވަތަ އެ ސިސްޓަމްގެ ނުވަތަ އެ ސިސްޓަމްގެ ބައެއްގެ ބޭނުންކުރުމުގެ ހައްޤު ހޯދައިދޭން ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކުން ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކަށް ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްތެއްގެ ވަކި ބައަކަށް އެކްސެސްވާ ވުމަށެވެ.

(ށ) "ޕްރޮގްރާމަށް ނުވަތަ ޑޭޓާއަށް އެކްސެސްވުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

(1) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކުން ވަކި ފަންކްޝަނެއް ހިންގައިގެން އަންނަނިވި ގޮތަކަށްކުރާ ގޮތަކަށް އެ ސިސްޓަމްގައި ހުރި އެއްވެސް ޕްރޮގްރާމަކަށް ނުވަތަ ޑޭޓާއަކަށް އެކްސެސްވާ ވުމަށެވެ.

(i) ޕްރޮގްރާމް ނުވަތަ ޑޭޓާ ބަދަލުކުރުން؛

(ii) ޕްރޮގްރާމް ނުވަތަ ޑޭޓާ ނުވަތަ އޭގެ ގުޅުންހުރި އެއްވެސް އެއްޗެއް އިރޭޒްކުރުން ނުވަތަ މުދަފަޔިކުރުން ނުވަތަ ޑިލީޓްކުރުން ނުވަތަ ފޮހެލުން؛

(iii) ޕްރޮގްރާމް ނުވަތަ ޑޭޓާ ކޮޕީކުރުން ނުވަތަ ޗޮޕްކުރުން ނުވަތަ އަންނަނިވި ފަދައިން ޓްރާންސްފަރކުރުން:

(ހހ) އެ ޕްރޮގްރާމް ނުވަތަ ޑޭޓާ ހުރި ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމް ނުވަތަ ޑިވައިސް ނުވަތަ ސްޓޯރޭޖް މީޑިއަމް ނޫން އެހެން އެއްޗަކަށް ޓްރާންސްފަރކުރުން؛

(ށށ) އެ ޕްރޮގްރާމް ނުވަތަ ޑޭޓާ ހުރި ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމް ނުވަތަ ޑިވައިސް ނުވަތަ ސްޓޯރޭޖް މީޑިއަމްގައިވާ ތަނާސަން ނޫން އެހެން ތަނާސަރަކަށް ޓްރާންސްފަރކުރުން.

(iv) ޑިސްޕްލޭކުރުން ނުވަތަ އެހެންގޮތަކަށް އެ ޕްރޮގްރާމް ނުވަތަ ޑޭޓާ އައުޓްޕުޓް ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމުން އެ ޑޭޓާ ނުވަތަ ޕްރޮގްރާމް ހަދުމަށްކުރުން.

(2) މި ޤާނޫނުގައި "ޕްރޮގްރާމަށް ނުވަތަ ޑޭޓާއަށް އެކްސެސްވުން" ކަމަށް ނުވަތަ "ޕްރޮގްރާމަކަށް ނުވަތަ ޑޭޓާއަކަށް އެކްސެސް ހޯދުމުގެ ނިޔަތް" ކަމަށް ބުނެފައިވާ އިބާރާތްތަކަށް ކިޔަންވާނީ އެ އިބާރާތްތަކަށް ބޭނުންކޮށްފައި އެވާ ގޮތަކަށް ދެވޭނެއެވެ.

(3) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، އެއްވެސް މީހަކު ޕްރޮގްރާމެއް ބޭނުންކުރީ ކަމުގައި ބެލެވޭނީ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކުން ވަކި ފަންކްޝަނެއް ހިންގައިދެން އެ ޕްރޮގްރާމް ހިންގައިދިނުމަ ނުވަތަ އޭގާ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމުން ހިންގި ފަންކްޝަނަކީ އެ ޕްރޮގްރާމުގެ ފަންކްޝަނަކަށް ވާނަމައެވެ.

(4) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ (iv) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ޕްރޮގްރާމެއް އޮބްޖެކްޓް ކޯޑުން ކަމުގައި ބެލެވޭނީ އެ ޕްރޮގްރާމުގެ މައްޗަށް އެކުލެވޭ އިންސްޓްރަކްޝަންތައް އޮބްޖެކްޓް ކޯޑުގައި ވާނަމައެވެ.

(5) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، އިންސްޓްރަކްޝަންތައް ނުވަތަ އެންކްރިޕްޓް ޑޭޓާއެއް އޮބްޖެކްޓް ކޯޑުގައިވާ ގޮތް (ވަކިން ހުރި ބަދަލުކޮށްފައިވާ އޮބްޖެކްޓް ކޯޑުގައިވާ އިންސްޓްރަކްޝަންތަކާއި އެއީ ތަފާތު ކޯޑަކުން ނުވަތަ ބަދަލުކޮށްފައިވާ އޮބްޖެކްޓް ކޯޑުގައިވާ އިންސްޓްރަކްޝަންތަކާއި ނުވަތަ ޑޭޓާއާއި ނުވަތަ އޭގެ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްގެ ބޭނުންކުރެވޭ ޕްރޮސެސްކުރެވޭ ގޮތަކަށް ބަދަލުކޮށްފައިވާ އޮބްޖެކްޓް ކޯޑުގައިވާ ޑޭޓާއާއި ނުވަތަ ތަފާތު) މުހިންމުނޫނެވެ.

(ނ) "ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޕްރޮގްރާމެއް ބޭނުންކުރުމުގެ ތެރެއިން އޮޓޮމެޓިކް ޑޭޓާ ޕްރޮސެސިން ހިންގާ ނުވަތަ އިލެކްޓްރޯނިކް ޑިވައިސްއެއް ނުވަތަ އެކުވެގެން ޑޭޓާ ޕްރޮސެސިންގެ މަސައްކަތް ހިންގާ، ގުޅިފައިވާ ނުވަތަ ގުޅުންހުރި ބައިވަރު ޑިވައިސްތަކެވެ.

(ރ) "ކޮމްޕިއުޓަރ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މައުލޫމާތު ބޭނުންކުރާ އިލެކްޓްރޯނިކް، މެގްނެޓިކް، އޮޕްޓިކަލް ނުވަތަ އިލެކްޓްރޯކެމިކަލް ޑޭޓާނާއި، މިފަދަ ގުޅިގެންވާ ޑިވައިސްއެއް، އަދި ހިސާބު ކުރުމާއި، ލޮޖިކަލް ފަންކްޝަން ކުރާ ކަމަކަށްވާނަމައި، މައުލޫމާތު ރައްކާކުރަނިވި އަދި މުއާމަލާތު ވަރަކަށް ޑޭޓާއުޅުނު ނުވަތަ އެ ބަވަތުގެ ފަންކްޝަން ގެނައިގެން އުފެދޭ ކަމެއްކުރާ ފަންކްޝަނެވެ. ނަމަވެސް އެ މާނައިގައި ޓައިޕްރައިޓަރ ބޭނުންކުރާ އެހެނިހެން ނުހިމެނޭ ގޮތްނެވެ.

(1) އޮޓޮމޭޓެޑް ޓައިޕްރައިޓަރ، ޓައިޕްސެޓަރ؛

(2) ހިފައިގަންނަ ކަލްކިއުލޭޓަރ؛

(3) ޕްރޮގްރާމްކުރެވޭ ނުވަތަ މައުލޫމާތު ރައްކާކުރެވޭ ކޯޑެއް ނޫނީ؛

(4) އެހެންވެސް އެ ބާވަތެއް ނޫނީ ކަމުގައި ދައުލަތުގެ ކަމާގުޅޭ އިދާރާއަކުން ކަނޑައަޅައި ދޫކުރަނީކަމުގެ ގޮތުގައި ޝާއިޢުކުރާ ނޫނީ.

(ބ) "ޑޭޓާ" ނުވަތަ "ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއް ބޭނުންކޮށްގެން ޕްރޮސެސްކުރެވިދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް ހުންނަ، ވާޤިޢާތަކާއި ނުވަތަ މަޢުލޫމާތުތަކާއި ނުވަތަ މަފްހޫމުތަކެއް [illegible] ކޮންމެ އެއްޗެކަށެވެ.

(ޅ) "ކޮންޓެންޓް ޑޭޓާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މުޢާމަލާތްތަކުގައި، އެ ކުރެވުނު މުޢާމަލާތުގެ ކޮންޓެންޓަށެވެ. މިސާލަކަށް މުޢާމަލާތެއްގައިވާ ޓެކްސްޓް، ފޮޓޯ، ސައުންޑް ނުވަތަ މުޢާމަލާތުގެ ކޮންޓެންޓު މުޢާމަލާތްތަކުން ދެއްކޭ މާނަ ނުވަތަ އެކަހެރި ނުވަތަ ކަންކަން ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

(ކ) "ޑިވައިސް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަންނަނިވި ތަކެތި ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

(1) މައުސް ނުވަތަ ޑިޖިޓަލް އާލާތްތަކާއި، އިލެކްޓްރޯނިކް ސްޓޯރޭޖް މީޑިއާތަކާއި، އާލާތްތަކެއް؛

(2) އިލެކްޓްރޯނިކްކޮށް ހުންނަ އެއްވެސް ޕްރޮސެސަރއެއް ނުވަތަ ޑޭޓާއެއް؛

(3) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކަށް ނުވަތަ ސިސްޓަމެއްގެ ބަޔަކަށް ވަނުމަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެ ޕްރޮސީޖަރއި، އެކްސެސް ކޯޑް ނުވަތަ އިލެކްޓްރޯނިކް ނުވަތަ އޮންލައިން ސިގްނޭޗަރގައި ހުންނަ އެހެން އެނޫން ޑޭޓާ؛ ނުވަތަ

(4) އޮޓޮމޭޓެޑް ނުވަތަ އަމިއްލަ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރާ އެޕްލަޔަންސް ނުވަތަ އޮޓޮމޭޓިކް އާލާތްތަކާއި، ޕްރޮސެސަރތައް ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްތައް.

(އ) "ޑޮމެއިން ނޭމް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގެ ނެޓްވޯކެއްގައި ހުރި ޓާމިނަލް، ޕްރޮޓޮކޯލް، އައިޕީ އެޑްރެސް، ސަބްނެޓް، ސޮފްޓްވެއާ އަދި ހާޑްވެއާގެ އިތުރުން ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްގެ އެހެން ސިސްޓަމްތަކާއި ކޮމްޕިއުޓަރ ނެޓްވޯކުތަކުގެ ޑޮމެއިން ނޭމްތަކެވެ.

(ވ) "އިންޓަރނެޓް ޕްރޮވައިޑަރ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްތަކުގެ ނެޓްވޯކާ ގުޅުންހުރި، އެ ނެޓްވޯކާ އަމިއްލަ ޚިދުމަތްތަކާއި، ޕޯޓަލް ނުވަތަ ސިސްޓަމް ހޯދާ ދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭ ފަރާތްތަކެވެ.

(މ) "ޕްރޮގްރާމް ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ވަކި އިންސްޓްރަކްޝަންތަކެއް ނުވަތަ ބަޔާންތަކެއް ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކުން އޮޕަރޭޓްކުރުމަށް ލިޔެފައިވާ ސިސްޓަމެއް ނުވަތަ ވަކި ފަންކްޝަނެއް ކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ކޯޑެވެ.

(ފ) "މީޑިއާ" ނުވަތަ "މީޑިއާ" އާލާތް ދައްކާ ނުވަތަ އާލާތް ބޭނުންކޮށްގެން ބަޔާންކުރާ ކަމެއް ނުވަތަ ތަކެއްޗަކީ ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޑޭޓާ ލިބެން ހުންނަ ނުވަތަ ލިބެންހުރި ގޮތަކަށް ރައްކާކުރެވޭ އެއްޗެއް ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

JUSTICE Initiative

(1) އޮޕަރޭޓިންގ ސިސްޓަމްތަކާއި، އޭގެ ޑޭޓާގައި އަޑްރެސްތަކަށް ހިނގާ، އަދި އޭޕްލިކޭޝަން ނުވަތަ އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސެސަރތަކާއި، ޕްރޮގްރާމްތައް ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގެ ބޭނުންކުރެވޭން ނުވަތަ އެއިން އެއްޗެއް ދުރުވެރިވެގެން ކުރާ ކަންކަން؛

(2) އާންމު ހިދުމަތްތައް އަދާކުރުމުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރުން ކޮންޓްރޯލްކުރާ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކުން ނުވަތަ އާންމު ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކުން ކުރާ އެންމެހައި ކަންކަން؛

(3) އެއްވެސް ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމަކުން ކުރާ ކަމެއް.

(ހ) ޢަމަލެއް "ކުރުން" ނުވަތަ "ހިންގުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެ ޢަމަލެއް ކުރުމަށް ނުވަތަ ހިންގުމަށް ދުރުވެރިކުރުވާ ކުރުން ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

(ށ) "ކަމެއް" ނުވަތަ "ޢަމަލެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެއް ކަމަކަށްވުރެ ގިނަ ކަންކަން ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

(ނ) "މުހިންމު އިމާރާތްތަކާއި ވަސީލަތްތަކާ ގުޅިފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްތައް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ފެނާއި، ކަރަންޓާއި، ދަތުރުފަތުރާއި، މުވާސަލާތީ ހިދުމަތްތަކާއި ފަދަ އާސާސީ ހިދުމަތްތަކާއި އާންމު ބޭނުންތަކަށް ދޭ ހިދުމަތްތަކާއި، ދިފާޢީ އިންޓެލިޖެންސްގެ ސިސްޓަމްތަކާއި، މާލީ މުއައްސަސާތަކުގެ ސިސްޓަމްތަކާއި، ސަރުކާރުގެ އެކި ހިދުމަތްތަކާ ގުޅޭ ސިސްޓަމްތައް ނުވަތަ ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅޭ ސިސްޓަމްތައް، ނުވަތަ އެނޫންވެސް ހިދުމަތްތަކާ ގުޅިފައިވާ ސިސްޓަމްތަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބިއްޖެނަމަ ޤައުމީ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާ ލިބިދާނެ ސިސްޓަމްތައް ނުވަތަ ނިޒާމެއް ވަކިކުރެވޭނެ.

(ރ) "މުހިންމު އިމާރާތްތަކާއި ވަސީލަތްތަކާ ގުޅިފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ޕްރޮގްރާމްތައް ނުވަތަ ޑޭޓާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެކިއެކި ކަންކަން ހިމެނޭ ގޮތުން، މުހިންމު އިމާރާތްތަކާއި ވަސީލަތްތަކާ ގުޅިފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްތަކާ ގުޅިފައިވާ ނުވަތަ އެ ސިސްޓަމްތަކުގައި ހިމެނޭ ޕްރޮގްރާމްތައް ނުވަތަ ޑޭޓާއަކަށެވެ.

(1) މުހިންމު އިމާރާތްތަކާއި ވަސީލަތްތައް ހިންގުމަށް ނުވަތަ އޭގެ ރައްކާތެރިކަމަށް ބޭނުންވާ ޑޭޓާ؛

(2) މުހިންމު އިމާރާތްތަކާއި ވަސީލަތްތަކާ ގުޅިފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްތައް ހިންގުމަށް ނުވަތަ މެއިންޓެއިންކުރުމަށް، ނުވަތަ އޭގެ ކޮންޓްރޯލް ނުވަތަ ރައްކާތެރިކަމަށް، ސީދާ ގޮތުގައި ނުވަތަ ނުސީދާ ގޮތުގައި، އެޕްލިކޭޝަން ސޮފްޓްވެއަރ ނުވަތަ އޮޕަރޭޓިންގ ސިސްޓަމް ނުވަތަ ޕްރޮގްރާމް.

310 ވަނަ ބާބު

ޖަމްޢިއްޔާ ލިބުމަން ބަދަލުގެނައުމާއި ނުފޫޒުފޯރުވުމާއި، މަސައްކަތްތަކަށް ޢަމަލު ހިންގުން

310 ވަނަ މާއްދާ ... ޖަމްޢިއްޔާ ލިބުމަން ބަދަލުގެނައުމާއި، އެ ނަމުގައި ލިބުން ނުފޫޒުފޯރުވުމާއި، ޢަމަލުތައް އެއްކޮށް ނުފޫޒުފޯރުވުން އަސްލުގެ ގޮތުގައި ދެއްކުން

311 ވަނަ މާއްދާ ލިބުމާއި ހަދިޔާއި އެހެނިހެން ވަސީލަތްތަކާ ބެހުން

312 ވަނަ މާއްދާ ސަރުކާރު އޮފީސްތަކުން

313 ވަނަ މާއްދާ އޮފީސްތަކުގެ ޢަމަލުތައް

314 ވަނަ މާއްދާ ރިޝްވަތު ދިނުމާއި، ވަކި މަސްލަހަތަކަށް ބުރަވާ ޢަމަލުތަކަށް ނުފޫޒުގެ ވާޖިބާ ހިފެހެއްޓުން

315 ވަނަ މާއްދާ އާންމުންނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބައިލާ މުބާރާތްތަކުގައި އާންމު ޕަބްލިކުގައި އޮފީސްތަކުން

316 ވަނަ މާއްދާ ރަށުން ބޭރުގެ ތަނަވަސް ދަރަނި ދުވަސްވަރާ ފަރާތްތަކަށް އޮފީސްތަކުން

317 ވަނަ މާއްދާ އިޖުތިމާޢީ ވަރަށް ހަރުދަނާގައި އޮފީސްތަކުން

318 ވަނަ މާއްދާ މާލީ ހަރަދު ދަރަނިވެރިންނާ މާލީ އިދާރާތަކުން ފައިސާއެއް ޖަމާކުރުން ފޯމުތަކުން

319 ވަނަ މާއްދާ ޕްރޮމިސް ސްޓޭޓް ސްޕޮންސަރޝިޕް ބައިވެރިވުމުގެ ހައްޤު ލިޔެކިޔުން

320 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުން

ޖަމްޢިއްޔާ ލިބުމަން ބަދަލުގެނައުމާއި، އެ ނަމުގައި ލިބުން ނުފޫޒުފޯރުވުމާއި، ޢަމަލުތައް އެއްކޮށް

ނުފޫޒުފޯރުވުން އަސްލުގެ ގޮތުގައި ދެއްކުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 310. (ހ) މީހަކު ކަމެއް އޮފީސްތަކުގެ ނިޔަތުގައި، ނުވަތަ ނުހަނު ގަބޫލު ބަދަލު ފޯރުކޮށްދޭ ނިޔަތުގައި، އެނގިހުރެ އަންނަނިވި ބަދަލު ކަމާ މިފަދަ އެކަށީގެ ކަށަވަރު:

(1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ނުވަތަ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޖަމްޢިއްޔާތަކުން ލިބުމަކަށް ނުވަތަ އެއްޗެއްގެ ހަމަޖެހިފައިން، ނުވަތަ އެހެން ލިބުމެއް ނުވަތަ އެއްޗެއްގެ ވަގުތަކަށް ފައިދާގެ ގޮތުން ކަމެއް މަސްލަހަތުގެ ނުވަތަ އެހެން ލިބުމެއް ނުވަތަ އެއްޗެއްގައިވާ ކަމެއް ބަޔާންކުރުން.

(2) އެ އެއްޗެއް ވަކި ފިޔަވަޅު އެއްޗެއްކަމުގައި، ނުވަތަ ވަކި އަސްލެއް އޮތް އެއްޗެއްކަމުގައި، ނުވަތަ ވަކި އަގެއް އޮތް އެއްޗެއްކަމުގައި، ނުވަތަ ވަކި ދުވަހެއް

އެއްޗެއްކަމުގައި، ސިއްރުން ގޮތުގައި، ދެއްކުމަށްޓަކައި، އެއްޗެއް ނުވަތަ ލިޔުމެއް ފެއްދުން ނުވަތަ އެއްޗަކަށް ނުވަތަ ލިޔުމަކަށް ބަދަލުގެނައުން.

(3) އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް، ލިޔުމެއް އުފެއްދުން، ނުވަތަ ޕްރިންޓްކުރުން، ނުވަތަ ޑޫކުރުން، ނުވަތަ ކަރަފްޓްކޮށްދިނުން، ނުވަތަ ދިނުން، ނުވަތަ ނަކަލުކޮށްދިނުން:

(i) އެހެން މީހެއްގެ އަމަލެއްކަމުގައި ސިއްރުން ގޮތުގައި ދެއްކުމަށް؛ ނުވަތަ

(ii) މަލި ތަނެއްގައި، ނުވަތަ މަލި މަޤާމެއްގައި، ނުވަތަ ނަންބަރުފްލޭޓް މަލި ތަރުތީބުކުން، ނުވަތަ މަލި އުސޫލުކުން ދޭންތެރިޔާ ލިޔުމެއްކަމުގައި، ސިއްރުން ގޮތުގައި ދެއްކުމަށް؛ ނުވަތަ

(iii) އަސްލެއްގެ ކޮޕީކަމުގައި ސިއްރުން ގޮތުގައި، ދެއްކުމަށް؛

މާނަކުރުން (ށ) "ލިޔުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކޮންމެ ވަސީލަތަކުންކަމުގައި ވިޔަސް، އަޑު ހުރި އެއްޗެއްގެ ނުވަތަ ރައްކާކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ އިލެކްޓްރޯނިކް ނުވަތަ މީހެއްގެ ނުވަތަ އެއްޗެއްގެ ސިފަ ކަނޑައެޅޭނެ ހުރިހާ ރެކޯޑެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން: ލިޔުން ނަކަލުކުރުން (ނ) (1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ލިޔުން ބޭނުންކުރަނީ އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމަކާއި ގުޅިގެންނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާއީގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(i) ޤާނޫނީ ޙައްޤެއް، މަސްއޫލިއްޔަތެއް، ވާޖިބެއް ނުވަތަ ހައިސިއްޔަތެއް އުފެއްދުމަށް، ނުވަތަ އުފެދިފައިވާކަން ދެއްކުމަށް، ނުވަތަ ބަދަލުވެފައިވާކަން ދެއްކުމަށް، ނުވަތަ ނިމުމަކަށް ގެނައުމަށް ނުވަތަ ނިމުމަކަށް އައިސްފައިވާކަން ދެއްކުމަށް، ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކުން އަސަރުކުރުމަށް ނުވަތަ އަސަރުކޮށްފައިވާކަން ދެއްކުމަށްކަމުގައިވާނަމަ؛ ނުވަތަ

(ii) އެ ލިޔުމަކީ ސަރުކާރުން ލިބިފައިވާ، ނުވަތަ ސަރުކާރުން ދޫކޮށްފައިވާ ލިޔުމެއްކަމުގައި ދެއްކުމަށްކަމުގައިވާނަމަ.

ދަރަޖަކުރުން (2) އެހެން ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖިނާއީގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ލިޔުމާއި ރެކޯޑާއި އެހެނިހެން ވަސީލަތްތަކާ ބެހޭ

ކުށް ކަނޑައެޅުން 311. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) އެއްވެސް މީހަކަށް ކަމެއް ޚިޔާނާތުގެ ނިޔަތުގައި ނުވަތަ އެއްވެސް ނުރަނގަޅު އަމަލެއް ފޮރުވުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ކަމެއް ކުރުން؛ އަދި

JUSTICE initiative

(2) އެއްވެސް ލިޔުމެއް ނުވަތަ ރެކޯޑެއް ނުވަތަ އެއްޗަކަށް ބަދަލުގެނައުން، ނުވަތަ އެފަދަ އެއްޗެއް ހަލާކުކޮށްލުން، ނުވަތަ އޮތް ތަނަކުން ނެގުން، ނުވަތަ ފޮރުވުން؛ އަދި

(3) އެކަން ކުރުމުގެ ހުއްދަ އެއް ނެތްކަން އެނގިހުރެ އެކަން ކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހަރުބު އުފާލުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 312. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ ހަރުބަނީ ކުށެކެވެ:

(1) އޭނާގެ އަމަލުން އަންނަނިވި ނަތީޖާތައް ނުކުމެދާނެކަން އެއްވެސް ފަރުވާލެއް ނުބަލައިގެން:

(i) އެހެން މީހަކަށް އެ ކަމުން އެއްވެސް ގެއްލުމެއް ލިބުން؛ ނުވަތަ

(ii) އޭނާއަށް ލިބުން ހައްޤު ނޫން މަންފާއެއް ލިބުން؛ ނުވަތަ

(iii) ދައުލަތާ ލިބޭ މީހާ، އެކުލާ އަމަލު ކުރުމަށް ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ އިޚްތިޔާރެއް ނެތް ހާލު، އޭނާގެ އެ އަމަލަކީ، އެފަދަ ހައިސިއްޔަތެއް ނުވަތަ އިޚްތިޔާރެއް އޮތްގޮތަށް ކުރާ އަމަލެއްކަމުގައި އެހެން މީހަކަށް ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތަށް؛ އަދި

(2) އޭނާ އަކީ:

(i) އެހެން މީހެއްގެ މުދަލަށް އެއްވެސް ޒަރަރެއް ދެއްކުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެހެން މީހެއްގެ ޙައްޤުތަކަށް އަސަރުކުރާ ލިޔުމެއް ތަޢާރުޟުކުރުން، ނުވަތަ ބަދަލުކުރުން، ނުވަތަ ވިއްކުން ނުވަތަ ދިނުން؛ ނުވަތަ

(iii) އެހެން މީހެއްގެ ޙައްޤުތަކަށް އަސަރުކުރާ ލިޔުމެއް ގެއްލުން.

ޙައްޤުތަކަށް އަސަރުކުރާ ލިޔުމުގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ ލިޔުންތައް (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އަދި މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (iii) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ޙައްޤުތަކަށް އަސަރުކުރާ ލިޔުންތަކުގެ ތެރޭގައި، މީހެއްގެ ނަމާއި، އުފަން ތާރީޚާއި، އޭނާއަށް ދޫކުރެވިފައިވާ އައިޑެންޓިޓީ ކާޑާއި، އޭނާގެ މާލީ މުޢާމަލާތްތަކާއި، ވަކި މީހަކު ދަރަނިވެރިވެފައިވާ ބޭންކް އެކައުންޓް ނަންބަރު ޖެހޭ ލިޔުން ހިމެނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) (1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii) އާއި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (iii) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކަކީ ޖިނާއަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށްތަކެވެ.

JUSTICE initiative

(2) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖުނަހާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޖުވާކުޅުމުގެ ޢަމަލުތައް

ޖުވާ ކުޅުން 313. (ހ) މުދަލަކާ ނުވަތަ ޚިދުމަތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކުރިމަތިވާ ނަތީޖާއެއްގެ މައްޗަށް ނުވަތަ ފުރުޞަތަކަށް ބަރޯސާވެގެން، އަންނަނިވި ޢަމަލެއް ކުރާ މީހާ ކުށެއް ކުރިކަމަށް ބެލޭނެއެވެ.

(1) ބަޔަކު ނުލާ ޤާނޫނީ ގޮތުން ދޫކޮށްފައިވާ ހުއްދައެއް ނެތި ޖުވާކުޅުން؛ ނުވަތަ

(2) ފައިސާ ނުވަތަ މުދަލުގެ ބަދަލުގައި ޖުވާކުޅުން؛ ނުވަތަ ޖުވާކުޅުމަށް ޖާގަ ހޯދައިދިނުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ، ޖުނަހާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ދީނީ ތަކެތި، ވަޤުފު މުދާ، ބިސްމިއްލާހާއި ދީނީ މަސައްކަތްތަކުގެ ހުރުމަތާ ހިލާފުވުން

ދީނީ ތަކެތީގެ ހުރުމަތް ކަނޑާލުން 314. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، ކުށެއް ކުރިކަމަށް ބެލޭނެއެވެ.

(1) އިސްލާމް ދީނުގެ ހުރުމަތް ކަނޑާލުން؛ ނުވަތަ

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވާ ޢަމަލެއް ކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި، ދީނީ ތަކެތީގެ ހުރުމަތާ ހިލާފު ކަމެއް ކުރުން؛ ނުވަތަ ދީނީ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ ކަމެއް ހުއްޓުވުން. އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި ހުރުމަތް ކަނޑާލުން:

(i) ދީނީ ތަކެތި ހަލާކުކުރުން، ނުވަތަ އޭގެ ނިޝާނެއް ކަޑަ ކުރުން؛ ނުވަތަ

(ii) ތަކެތި ނަގައިގަތުން، ނުވަތަ ބޭނުންކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ދީނީ މަސައްކަތްތަކުގެ މަގުފަހިވުން ހުއްޓުވުން؛ ނުވަތަ

(iii) ވަޤުފު މުދަލަށް ގެއްލުން ދިނުން، ނުވަތަ ހަލާކުކުރުން، ނުވަތަ ތަކެތި ބޭނުންކުރުމުން ހުއްޓުވުން، ނުވަތަ އެފަދަ ކަމެއް ކުރުމަށް ބާރުއަޅައި ނުވަތަ މަގުފަހިކޮށްދިނުން؛ ނުވަތަ

(iv) ކުރުފުޅުގެ ނުވަތަ ކަލިމާގެ ހުރުމަތާ ހިލާފު ތަކެތި ނެރުމާއި ގެންގުޅުމާއި، ދީނީ ތަކެތި ހަލާކުކުރުން، ނުވަތަ އެ

ކަންފުނި ނުވަތަ ޖަމާޢަތް ހިންގުމުގައި އިދާރީގޮތުންވާފަދަ މަތީރުތުބާއެއްގައި ހުރި މީހެއް ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(v) ވަޒީފާގެ އުޞޫލުން މައްސަލަ ބަލައިދޭ މީހަކަށްވުން ނުވަތަ ޝަރުޢީ އިދާރާކަށްވުން ނުވަތަ ކުރިމަތިވެގެންވާ މައްސަލައާ އެއްވެސް ގުޅުމެއްނެތް ގޮތުގައި ފަނޑިޔާރެއްގެ ދައުރު އަދާކުރާ މީހެއް ކަމުގައިވުން.

ރިޝްވަތުގެ ހުށަހެޅުމާއި މަންފާއެއްގެ ގޮތުގައި ފައިސާ ދިނުން

(ނ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) އެނގިހުރެ މީހަކަށް މަންފާއެއް ހޯދައިދިނުން، ނުވަތަ މަންފާއެއް ދިނުމަށް ހުށަހެޅުން ނުވަތަ މަންފާއެއްގެ ގޮތުގައި ފައިސާ ދިނުން. އަދި

(2) އެ މަންފާއަކީ މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޤަބޫލުކުރުމުގެ ހުއްދަނެތް މަންފާއެއް ކަމުގައިވުން.

ތިމާގެ މަސްލަހަތަށް ނުވާ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރުމުގެ ވާޖިބު ހިފެހެއްޓުން

(ށ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ވަކި ކަމެއްގައި އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ނުބެލި ނިންމުންތައް ނިންމުމާއި، އަމަލުކުރުމާއި، މުދަލާ ހިފުމަތީން ފާޅުކޮށް މީހެއްގެ ގޮތުގައި ހުރި؛ އަދި

(2) އެނިންމުމަކީ ނުވަތަ އަމަލުކުރުމަކީ ނުވަތަ ފާޅުކުރުމަކީ ނުފޫޒު ފޯރުވުމަށްޓަކައި ދެވޭ މަންފާއެއްކަން އެނގިހުރެ، އެފަދަ މަންފާއެއް ހޯދުމާއި ޤަބޫލުކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ރ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެވެ.

އާންމުންނަށް ހުޅުވާލެވިގެން ބޭއްވޭ އެކިއެކި މުބާރާތްތަކުގައި

އާންމު ބިޑިންތަކުގައި ޚިޔާނާތްވުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

315. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) އާންމުކޮށް ހުޅުވާލެވިގެން ބޭއްވޭ މުބާރާތްތަކާއި މައްސަލަތައް ހިންގުމަށްޓަކައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް އެ މުބާރާތްތަކާއި މައްސަލަތައް ހިންގައި ނިޒާމުގެ މަޤްޞަދުގައި، އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ޢަމަލެއް ކުރުން:

(i) އެފަދަ މުބާރާތެއް ނުވަތަ މަސްރަހުގެއްގައި ހިމެނޭ ބައިވެރިއަކަށް، ނުވަތަ އޮފިޝަލަކަށް ނުވަތަ އެފަދަ މުބާރާތަކާ ނުވަތަ މަސްރަހަކާ ގުޅުން ހުރި އެހެންމެ ފަރާތަކަށް އެއްވެސް މަންފާއެއް ދިނުމަށް ހުށަހެޅުމާއި، ދިނުމާއި، މަންފާއެއްގެ ގޮތުގައި ފައިސާ ދިނުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެފަދަ ބައިވެރިއެއްގެ ނުވަތަ އޮފިޝަލެއްގެ ނުވަތަ އެހެންވެސް މީހެއްގެ ހަށިގަނޑަށް ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެފަދަ އަނިޔާއެއް ކުރާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން؛ ނުވަތަ

(iii) އެފަދަ މުބާރާތަކާ ނުވަތަ މަސްރަހަކާ ގުޅުން ހުރި މީހަކާ ނުވަތަ ޖަނަވާރަކާ ނުވަތަ އެހެންވެސް އެއްޗަކާ ބެހުން؛

(2) ވަކި ބާވަތެއްގެ މަންފާއެއް ދިނުމަކީ މި މާއްދާގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ކުށެއްކަމުގައިވާއިރު، އެނގިހުރެ އެފަދަ މަންފާއެއް ހޯދުމާއި ޤަބޫލުކުރުން؛ ނުވަތަ

(3) ޢާންމުކޮށް އިޢުލާންކޮށްގެން ކުރާ އެއްބަސްވުންތަކާއި ހުށަހެޅުންތަކުގެ މައްޗަށް ހިނގާ ޚަރަދުތަކާ ހިލާފު ޢަމަލެއް، ކަނޑައެޅިގެން އެނގިގެން ކުރުން. ނުވަތަ

(4) މިސާލު:

(i) ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލެވިފައިވާ މުބާރާތަކަށް ނުވަތަ މަސްރަހަކަށް ފައިސާގެ އިނާމް ދިނުމާއި، އެފަދަ މުބާރާތްތަކާއި މަސްރަހުތައް ބާއްވުމާއި އެފަދަ މުބާރާތްތަކާއި މަސްރަހުތަކުގައި ވަނަހޯދާފަރާތްތަކުގެ ގޮތުން ބަރަކާތްތެރިވުމާއި ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކަށް އެފަދަ ކަމެއްގައި ބައިވެރިވުން؛ އަދި

(ii) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) ގައިވާ ޢަމަލުކޮށްފައިވީ އެފަދަ މަސްރަހުތަކާއި މުބާރާތްތަކުގެ ހިންގުމަށް އޮތް އުސޫލުތަކާއި ހަމަތަކާ ޚިލާފަށް އެ މަސްރަހެއް ނުވަތަ އެ މުބާރާތެއް ބާއްވަމުންދާކަން ޢާންމުން އެނގިގެންވެސް.

މާނަކުރުން (ނ) "މަންފާ" ކަމަށް ބުނެފައި އޮތީ، ހަދިޔާއަކަށް ނުވަތަ އަގެއް އަދާކުރުމަކަށް، ނުވަތަ ފައިސާގެ އަގެއް އެކުލެވިގެން ވިޔަސް އަދި ނުވިޔަސް، މާއްދީ ނުވަތަ އެހެން މާއްދީ ނޫން ބަދަލެއްކަމަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން: (ރ) (1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި (2) ވަނަ ނަންބަރާއި (3) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ކުށަކީ ޖިނާޢަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ކުށަކީ ޖިނާޢަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ރަހުނު ބެހެއްޓުމަށްފަހު ދަރަނި ދޫކޮށްލުމާ ގުޅޭގޮތުން އޮޅުވާލުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

316. (ހ) ރަހުނުގެ ގޮތުގައި ބެހެއްޓުމާ މުދަލުގެ މައްޗަށް އަދާކުރަން ޖެހޭ ރަހުނުގެ ދަރަނި އަދާކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުމުގެ ނިޔަތުގައި، ރަހުނުގެ ގޮތުގައި ބެހެއްޓުމާ މުދަލެއް ނައްތާލައިފިނަމަ، ނުވަތަ ހުރި ތަނުން ގެންގޮސްފިނަމަ، ނުވަތަ ފޮރުވައިފިނަމަ، ނުވަތަ އޭގެ މައްޗަށް އިތުރު ޙައްޤެއް އުފެއްދައިފިނަމަ، ނުވަތަ އޭގެ މިލްކުވެރިކަން ބަދަލުކޮށްފިނަމަ، ނުވަތަ އެއްވެސް ގޮތަކުން އެހެން މުޢާމަލާތެއް ކޮށްފިނަމަ، އެކަމަކީ ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މި ކުށަކީ ދަރަޖަ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އިފްލާސްކުރުވުމާ ގުޅޭގޮތުން އޮޅުވާލުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

317. (ހ) ޤާނޫނާއެއްގޮތަށް ގޮތުގައިވެސް އެއްވެސް ފަރާތެއް އިފްލާސްކުރުވުމާ ގުޅޭގޮތުގައި ދަރަނި ދޫކޮށްލުމާ ފަރާތްތަކުގެ މަސްލަހަތަށް ގެއްލުމެއް ލިބޭގޮތަށް އެހެން ފަރާތަކާ ހަވާލުކުރުމުގެ މައްސަލަ ފެނުން އިތުބާރު ނުވަތަ ފެނިފައިވާކަން އެނގިހުރެ ނުވަތަ ކަށަވަރު އެހެން ކަށަވަރުކޮށްދޭ އެއްޗެއްކަމުގައި ނުވަތަ ކަށަވަރު ކުރެވިދާނެކަން ދަރަނި ދޫކޮށްލުމާ ފަރާތްތަކުގެ މަސްލަހަތަށް ފަރައިފައިވާކަން ނުވަތަ ފެނުން އޭގެކަން އެނގިހުރެ، އަންނަނިވި ބާވަތުގެ އަމަލެއް ހިންގާ މީހާ އެކަމަކީ ކުށެކެވެ.

(1) ދަރަނި ދޫކޮށްލުމާ ފަރާތަކަށް އޭގެ ރައްޔިތު ނިސްބަތްވާންޖެހޭ ނުވަތަ އެ ރައްޔިތު ހުރަސްއެޅުމުގެ ނިޔަތުގައި، އެ މުދަލުން މުޢާމަލާތްކުރުން، ނުވަތަ ދަރަނި ދޫކޮށްލުމާ ފަރާތްތަކުގެ މަސްލަހަތަށް ގެއްލުމެއް ދޭނެ ޤާނޫނީ ބަދަލުތަކުގެ ހުރަސްއެޅުން؛ ނުވަތަ

(2) އެ މުދަލާ ގުޅޭ އެއްވެސް ލިޔުމެއް އެނގިހުރެ ސަބަބުން ގޮތުގައި ބަދަލުކުރުން؛ ނުވަތަ

(3) ދަރަނި ދޫކޮށްލުމާ ފަރާތްތަކުގެ މަސްލަހަތަށް މުދާ ބެލެހެއްޓުމަށް ހަވާލުވާ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުކުރެވޭ ފަރާތުން އެ މުދާ ބެލެހެއްޓުމަށް ހަވާލު ކުރެވުނު ފަރާތަކަށް، ޤާނޫނީ ގޮތުން ބޭނުންކުރަން ދޭން ބޭއްވި މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް މަނާވެގެން ނުވަތަ ނުދިނުމުގެ މަޢުލޫމާތު ބޭނުންކޮށް ދިނުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މި ކުށަކީ ދަރަޖަ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާލީ ހާލަތު ދަށްވަމުންދާ މާލީ އިދާރާއަކުން ފައިސާއެއް ޖަމާކުރުމަށް ޤަބޫލުކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން — 318. (ހ) މާލީ އިދާރާއެއް ހިންގާ މީހަކަށްވެފައި، ނުވަތަ ހިންގުމުގެ އިޚްތިޔާރުހުރުމުގައި ބައިވެރިވާ މީހަކަށްވެފައި، އަންނަނިވި އަމަލުކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ބޭނުމީ މާލީ ދަތިތަކާހުރުމުން، އެ އިދާރާގެ ހިންގުން ވަގުތީގޮތުން މެދުކަނޑާލަން ޖެހިފައިވާކަން ނުވަތަ އެތަން އޮޕަރޭޓްކުރުމަށްޓަކައި އެތަނުގެ ދަރަނިވެރިންނަށް ޖެހިފައިވާކަން މީހަކު އެއްގަޑިއެއްގައި ޖެހިފައިވާކަން ނުވަތަ އަވަސް އެތަން އިސްތިޢުފާދީ ކުރަން ޖެހިފައިވާކަން އެނގިހުރެ؛ އަދި

(2) އެ އިދާރާއަށް ފައިސާ ޖަމާކުރާ ފަރާތަކަށް އެތަނުގެ މާލީ ދަތިތަކުގެ މައްޗާމެދު އެނގިފައިވާ ނުވަތަ ހޫނުކޮށް ބެލުމަން ފަރާތާއި ނޫނަކަށް؛ އަދި

(3) އެނގިހުރެ އެ މާލީ އިދާރާއަށް އެއްވެސް އިންވެސްޓްމަންޓެއް ބަލައިގަތުން ނުވަތަ ބަލައިގަތުން ހުއްދަކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން — (ށ) މިކުށަކީ ޖުންޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޕިރަމިޑް ސޭލްސް ސްކީމްއެއްގައި ބައިވެރިވުމުގެ ޙައްޤު ވިއްކުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން — 319. (ހ) ޕިރަމިޑް ސޭލްސް ސްކީމްއެއްގައި ބައިވެރިވުމުގެ ޙައްޤު، އަންނަނިވި ގޮތުންބަލާއިރު، އެނގިހުރެ ވިއްކާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން — (ށ) "ޕިރަމިޑް ސޭލްސް ސްކީމް" ކަމަށް ބެލެވޭނީ އެވަނީ އަންނަނިވި ކަންކަމަށްބަލައި އެކުލެވިގެންވާ ކޮންމެ ޕްލޭނެއް، ނުވަތަ ހިންގާ ކޮންމެ މަޝްރޫޢަކަށެވެ:

(1) މީހަކު އަގެއް ދީ އެއްޗެއް ދޫކޮށްފައިވާ މުޤާބިލުގައި، އަގެއް ދީ އެހެން އެއްޗެއް ލިބިގަތުމުގެ ފުރުޞަތު ހޯދުން؛

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ އަމަލު ހިންގަނީ ވިޔަފާރި ދިނަ މީހުން އެކަމުގައި ބައިވެރިވުމަށް ހިތްވަރުދޭ ގޮތަށްކަމުގައިވުން؛ އަދި

(3) އެކަމަކީ އެ ޕްލޭނުގެ ދަށުން ނުވަތަ މަޝްރޫޢުގެ ދަށުން ވިއްކާ، ނުވަތަ އަގުން ވިއްކަމުންދާ ބައިވެރިންގެ ގޮތުގައި ބަހައިލާ މުދަލުގެ އަގަށްވުރެ ބޮޑުވުން ނުވަތަ މަޝްރޫޢުގެ ދަށުން ނުވުން.

ދަރަޖަކުރުން — (ނ) މި ކުށަކީ ޖުންޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

JUSTICE initiative

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން 320. (ހ) "މަސްތާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 315 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ އަނިޔާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (7) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ކުންފުނި" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "އޮޅުވާލުމުގެ ޢަމަލު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 313 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "ޖިންސާ އުފުލުމުގެ މަޞްލަޙަތު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 215 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) "ޕަބްލިކް ސަރވަންޓް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 319 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ކ) "ޚިދުމަތް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 214 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(އ) "އޭޖެންޓް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ވ) "ތިރުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 310 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

410 ވަނަ ބާބު

ޢާއިލާއާ ދެކޮޅަށް ކުރެވޭ ކުށް

410 ވަނަ މާއްދާ ހުއްދަނޫން ކާވެނި

411 ވަނަ މާއްދާ ހުއްދަނޫން ޖިންސީ ގުޅުން

412 ވަނަ މާއްދާ ހުއްދަނޫން ޖިންސީ މުޢާމަލާތް

413 ވަނަ މާއްދާ ބިމާގެމީހާއާއި ޖިންސީގުޅުން ނުވަތަ ޖިންސީ މުޢާމަލާތް ހިންގުން

414 ވަނަ މާއްދާ ދަރިން ބެލެހެއްޓުމަށް އުމުރު ފޯރާބައި، ދަރިންނަށް އަޅާނުލައި ދޫކޮށްލުން

415 ވަނަ މާއްދާ އަޖާނުލުން

416 ވަނަ މާއްދާ ހައްދަރުން ނައްބުވައިލުން

417 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުން

ހުއްދަނޫން ކާވެނި

ހުއްދަނޫން ކާވެންޏެއް ކުރުން

410. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުތަކުން ކުރާ ކަމަކީ ކުށެކެވެ.

(1) ހަތަރު އަނބިކަނބަލުން އިނދެގެން ހުރެ، ނުވަތަ ހަތަރު އަބީންކުރު އަނބިކަނބަލުން އިއްދައިގައިވާ ހާލު، އިތުރު ކާވެންޏެއް ކުރުން؛ ނުވަތަ

(2) ކާވެންޏެއް ޙަރާމްވެގެން ހުރެ، ނުވަތަ ވަރިކުރި އަންހެނާގެ އިއްދަ ހަމަ ނުވަނީސް، އެ އަންހެނާގެ އެއް އިސްވެމުގައި ކާވެނިކުރުން ހަރާމްވެގެންވާ އެހެން އަންހެނަކާ ކާވެނިކުރުން؛ ނުވަތަ

(3) އަންހެނާގެ އިއްދަ ހަމަވުމުގެ ކުރިން، އެ އަންހެނާ އާއި ވަރިކުރި ފިރިހެނާ ނޫން އެހެން މީހަކާ ކާވެނިކުރުން؛ ނުވަތަ

(4) މީހަކާ އިނދެގެން ހުރި އަންހެނާ އިތުރު ކާވެންޏެއް ކުރުން؛ ނުވަތަ

(5) ތިންފަހަރު ވަރިކުރި އަންހެނާގެ ފަސް ނުފިރިވަނީސް، އާއި ތިންފަހަރު ކުރި ފިރިހެން މީހާއާ ކާވެނިކުރުން؛ ނުވަތަ

(6) ލިޢާން ކުރެވިފައިވާ ދެމީހުން އަލުން ކާވެނިކުރުން؛ ނުވަތަ

(7) ނަސަބުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ރަޟާޢަތުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ކާވެނީގެ ގުޅުމުގެ ސަބަބުން، އެ ފިރިހެނަކާ އެ އަންހެނަކާ ދެމީހުން ކާވެނިކުރުން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އަބަދުގެ ގޮތުން ހަރާމްވެގެންވާ ދެމީހުން ކާވެނިކުރުން؛ ނުވަތަ

(8) އެއް ޖިންސުގެ ދެމީހުން ކާވެނި ކުރުން؛ ނުވަތަ

(9) އަންހެނަކު، މުސްލިމް ނޫން ފިރިހެނަކާ ކާވެނިކުރުން؛ ނުވަތަ

(10) ފިރިހެނަކު، އަހުލުލްކިތާބީއަކުކަމުގައި ނުވާ ޣައިރު މުސްލިމަކާ ކާވެނިކުރުން.

މާނަކުރުން

(ށ) (1) "އަންހެނާގެ އިއްދަ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ:

(i) ވަރިކުރުމުން އަންހެނާއަކީ ބަލިޣުވާ އުމުރުގެ މީހަކު ކަމުގައިވެފައި، އެ އަންހެނާ އޭނާގެ ފިރިމީހާއާއެކު ކާވެނީގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެއް ފަހަރުވެސް ޖިމާއުވެފައިވާނަމަ، އަދި ވަރިކުރިއިރު އޭނާ އިނީ ޙަމްލުގައިކަމަށް ނުވާނަމަ، ވަރިކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން 3 ޙައިޟާއި 3 ޠުހުރު ހަމަވަންދެން ހިނގާ މުއްދަތު؛ ނުވަތަ

(ii) ވަރިކުރުމުން އަންހެނާއަކީ ބަލިޣުނުވާ ނުވަތަ ބަލިޣުވުން ހުއްޓިފައިވާ އަންހެނަކު ކަމުގައިވާނަމަ، އަދި އެއަންހެނާ އޭނާގެ ފިރިމީހާއާއެކު ކާވެނީގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެއް ފަހަރުވެސް ޖިމާއުވެފައިވާނަމަ، ވަރިކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން ހަނދުމަހުގެ 3 މަސް ހަމަވަންދެން ހިނގާ މުއްދަތު؛ ނުވަތަ

(iii) ވަރިކުރުމުން އަންހެނާ އިނީ ޙަމްލުގައިކަމަށް ވާނަމަ، އޭނާ ވިހެއުމާ ހަމައަށް ހިނގާ މުއްދަތު، ނުވަތަ ޙަމްލުގައި އިންއިން، ނިމުމަކަށް އައުމާހަމައަށް ހިނގާ މުއްދަތު؛ ނުވަތަ

(iv) އަންހެނަކު ކާވެނި ކޮށްގެން ހުއްޓުމުން، ނުވަތަ ރަޖުޢީ ވަރިއެއްގެ އިއްދަތުގައި އިނދެއި، އޭނާގެ ފިރިމީހާ މަރުވާ ބަލިބޮޑުވެގައި، އެ އަންހެނާ އިނީ ޙަމްލުގައި ކަމަށް ނުވާނަމަ، އޭނާގެ ފިރިމީހާ މަރުވި ދުވަހުން ފެށިގެން ހަނދުމަހުގެ 4 މަހާއި 10 ދުވަސް ހަމަވަންދެން ހިނގާ މުއްދަތެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއީ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެވެ.

JUSTICE initiative

ހުއްދަނޫން ޖިންސީ ގުޅުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

411. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ޒިނޭކުރުން؛

(2) އެހެން ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުން

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ:

މީހަކާ އިނދެގެންހުރެ އެހެން މީހަކާ ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުމާއި، މީހަކާ ނުއިނދެހުރެ އެހެން މީހަކާ ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުން

(1) މީހަކާ އިނދެގެން، ކުރި ކުށަކަށް ވާނަމަ، އެއީ ޖިނާއީ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ؛

(2) މީހާ ނިސްބަތުން ކާވެންޏެއްގެ މަތީގައި ހުރި މީހާއެކު ކުރި ކުށަކަށްވާނަމަ، އެއީ ޖުނަޙުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(3) މީހާ ނިސްބަތުން، ކާވެންޏެއް މަތީގައިނުވާ މީހާއެކު ކުރި ކުށަކަށްވާނަމަ، އެއީ ޖުނަޙުގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހައްދު ޤާއިމްގެ އުސޫލު

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ސާބިތުކުރެވޭނީ، އެ ކުށް ކުރި މީހާގެ އިޢުތިރާފު ނުވަތަ ހައްދު ޤާއިމްކުރުމަށް ޝަރުޢީ ހެކިން ނޫން ގޮތުގައި، ޑީ.އެން.އޭ. އާއި ހެކިތަކުގައި އިސްވެދިޔަ ފަދަ ޤަރީނާ ފަދަ އެކަށީގެންވާފަދަ ގޮތްގޮތުގައި ފިންގަރޕްރިންޓް ފަދަ ފަރީނާ ނުވަތަ ފަރީނާތަކުން ސާބިތުވާނަމަ، އެ ކުށަކީ، އެ ކުށް ދަރަޖަކުރެވިފައިވާ ނިސްބަތަށް ވުރެ އެއް ދަރަޖަ ތިރީގައިވާ ކުށެކެވެ.

އިތުރު އަދަބު

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަށް، މި ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބުގެ އިތުރުން، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ހައްދު ޤާއިމުކުރުމުގެ ގޮތުން، އެމީހެއްގެ ގައިގައި 100 އެތިފަހަރު ޖަލްދު ކުރަންވާނެއެވެ.

އިސްތިސްނާ

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް، ސާބިތު ކުރަން މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ނުވާނަމަ، އެ ކުށަށް ދިނުމަކީ މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަބު ދިނުން ނުވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

(ރ) (1) "ޖިމާޢުވުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ފިރިހެނެއްގެ ޒަކަރު އަންހެނެއްގެ ފަރުޖަށް ފުރަގަހުން، އެހެން އަންހެނުންނާއެކު ފަރުޖަށް އެ ފިރިހެނާގެ ޒަކަރު ނުވަތަ ޒަކަރުގެ ކޮންމެވެސް ބައެއް ވަންނަ ވައްދާލުމެވެ.

(2) "އެއް ޖިންސުން ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ

(i) ފިރިހެނުންގެ ފުރަގަސް ފަރާތުން ޒަކަރު އެހެން ފިރިހެނަކު ޒަކަރުގެ ފުރަގަހަށް ނުވަތަ އެއްކޮށް ޖިންސީ އަރާމު ހޯދުމުގެ ގޮތުން ފުށުއެރުމެވެ. ނުވަތަ ފިރިހެނުންގެ އަނގައިން ފިރިހެނުންގެ ޒަކަރު ފުށުއެރުމެވެ. ނުވަތަ،

(ii) އަންހެނުންގެ ކުރިމަތީ ފަރާތު ދަރަން ނުވަތަ ފުރަގަސް ފަރާތު ދަރަން އެހެން އަންހެނުންގެ ފުރަގަހާ ނުވަތަ އެއްގަމާ، ޖިންސީ އަރާމު ހޯދުމުގެ ގޮތުން ފުށުއެރުމެވެ.

(3) "ޖިމާޢުކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ހިނގަނިވުން ނިކަމެތި ނިޔަތުގައިވާ އަމާޒުގައި ހިނގާ ގޮތަށް ... ވާ ގޮތަށް ފަރުޖަށް ... ވަދެފައިވާ ގޮތްގޮތުގައި ފުރަގަހުން ވަދެ ގުޅުމެއް އެކުލެވޭ އެހެން ... އަށް ނުވަތަ ... ހިމެނެއެވެ.

ލައިގެން ނުވާނެއެވެ. ނުވަތަ ކޯޓާއި އުނގަނޑާއި ފުރަގަހާއި ފައްޓާއި ފުންނާބުގެ ހަރަކާތްތަކުގެ ބާރު ބޭނުން ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

ހުއްދަނޫން ޖިންސީ މުޢާމަލާތް

ކުށް ކަނޑައެޅުން

412. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ކާވެންޖެއްގެ ގަތުމުގައި ހުރި މީހަކު، ތިމާގެ އަނބިމީހާ ނޫން، ނުވަތަ ފިރިމީހާ ނޫން މީހަކާއެކު ހިންގި ޖިންސީ މުޢާމަލާތެއްނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) މީހާ ނިސްބަތް ހުރި މީހާ، ކާވެންޖެއްގެ ގަތުމުގައިހުރި އެހެން މީހާ އެކު ހިންގި ޖިންސީ މުޢާމަލާތެއްނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(3) މީހާ ނިސްބަތުހުރި މީހާ، މީހާ ނިސްބަތުހުރި އެހެން މީހަކާއެކު ހިންގި ޖިންސީ މުޢާމަލާތެއްނަމަ، އެކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ށ) "ޖިންސީ މުޢާމަލާތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެހެން މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއްގައި ނުވަތަ ޖިންސީ އަނގަމެއް ހަށިގަނޑުގެ ހިސާބެއް ކަމަށް ބެލެވޭ ތަނެއްގައި އަތްލުމަށް ނުވަތަ އަތްލައްވުމަށް ނުވަތަ އެއްޗެއް ދޫކުރެއްވުމަށް އަތްލުމަށް ނުވަތަ އަތްލައްވުމަށް ނުވަތަ ބީހުމެވެ.

ތިމާގެމީހާއަށް ޖިނާކުރުން ނުވަތަ ޖިންސީ މުޢާމަލާތް ހިންގުން

މާނަކުރުން

413. (ހ) މީހަކު އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި އޭނާގެ ތިމާގެމީހާ ޖިނާކުރާނަމަ ނުވަތަ އެއްބަސްވެ ޖިންސީ މުޢާމަލާތެއް ހިންގާނަމަ، އޭނާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) (1) ކުށްކުރި މީހާއަކީ އޭނާއާއެކު ޖިނާކުރި ނުވަތަ ޖިންސީ މުޢާމަލާތް ހިންގި މީހާގެ މަންމަ ނުވަތަ ބައްޕަ ނުވަތަ މާމަ ނުވަތަ ކާފަ ނުވަތަ ދުނިކާފުޅާ އުޅެގެންކަމަށްވާނަމަ، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ؛

(2) އެނޫން ހާލަތްތަކުގައި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ؛

އިތުރު އަދަބު ހުއްދަކުރުން

(3) މި ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހުއްދަ ކޮށްފައިވާ އަދަބުގެ އިތުރުން، މި ޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ފަދައިން 19 ފަހަރުން ޖަލްދުކުރުން، މި ކުށަށް ހުއްދަކުރެވިގެންވެއެވެ.

(4) "ޖަލްދުކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ދޭ ދިނުމެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާނެ ނުކުތާ

(ނ) ކުށްކުރި މީހާއަކީ މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހަކު ކަމުގައި ނުވިނަމަވެސް، އޭނާއަކީ ޢާއިލާއެއްގެ ތެރޭގައި ހާއްސަ މަޤާމެއް ދިރިވެގެންވާ މީހަކު ކަމުގައި ވެފައި، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް އޭނާކުރީ، އެ މަޤާމު ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްގެން ކަމަށްވާނަމަ އޭނާއަށް ކަނޑައަޅާނީ އަދަބުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ އެއް ދަރަޖަ މަތީ އަދަބެކެވެ.

(ރ) (1) "ޢާއިލާގެ މީހުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް މީހަކާ ޢާއިލީ ގުޅުންހުރި މީހުންނެވެ:

(i) މަންމަ ނުވަތަ ބައްޕަ، ކާފަ އާއި ނުވަތަ މާމައާއި، މުނިކާފައާއި، ނުވަތަ މުނިމާމައާއި؛ ނުވަތަ

(ii) ދަރި ނުވަތަ ކާފަދަރިން ނުވަތަ މުނިކާފަދަރިން؛ ނުވަތަ

(iii) އެއްބަނޑުއެއްބަފާ މީހާ، ނުވަތަ އެއްބަނޑު މީހާ ނުވަތަ އެއްބަފާ މީހާ؛ ނުވަތަ

(iv) ބޮޑުދައިތަ، މުނިބޮޑުދައިތަ، ބޮޑުބޭބެ، މުނިބޮޑުބޭބެ، ނުވަތަ ތިމާއަށް ބޮޑުބޭބޭ ކިޔާ އަންހެން ކުއްޖާ ނުވަތަ ފިރިހެން ކުއްޖާ؛ ނުވަތަ

(v) އަނބިމީހާގެ ނުވަތަ ފިރިމީހާގެ ބައްޕަ، ނުވަތަ އަނބިމީހާގެ ނުވަތަ ފިރިމީހާގެ މަންމަ، ނުވަތަ އަނބިމީހާގެ ނުވަތަ ފިރިމީހާގެ އަންހެން ދަރިފުޅު، ނުވަތަ އަނބިމީހާގެ ނުވަތަ ފިރިމީހާގެ ފިރިހެން ދަރިފުޅު؛ ނުވަތަ

(vi) އެއްކިރުވުމުގެ ސަބަބުން އަޚަކަށްވާ ފިރިހެނާ ނުވަތަ އުޚުތަކަށްވާ އަންހެނާ؛ ނުވަތަ

(2) މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ (i) އިން ފެށިގެން (ރ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (v) އަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގުޅުމުގެ ތެރެއިން ގުޅުމެއް ކާވެނީގެ ގުޅުމުގެ ސަބަބުން އުފެދިފައިވާ މީހާ.

ދަރިން ބެލެހެއްޓުމަށް ހުރި ވާޖިބާއި، ދަރިންނަށް އަޅާނުލުމާއި ދޫކޮށްލުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

414. (ހ) މަންމައަކަށް ނުވަތަ ބައްޕައަކަށް ނުވަތަ ބެލެނިވެރިއަކަށް ހުރެ، ނުވަތަ ކުއްޖަކު އޭނާގެ ހަވާލުގައިވާ މީހަކަށް ހުރެ، ނުވަތަ ކުއްޖަކު ބެލުން ހަވާލުވެފައިވާ މީހަކަށް ހުރެ، އަންނަނިވި އިހުމާލުތަކުން ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1)

(i) ކުއްޖާގެ ސިއްހަތަށް ނުވަތަ ރައްކާތެރިކަމަށް ނުވަތަ މަސްލަހަތަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ހުރިކަން އަޅާލާން ފަދަ ހާލަތެއްގައި؛ އަދި

(ii) 14 އަހަރަށްވުރެ ދޮށި މީހަކު ނުބަހައްޓައި 24 ގަޑިއިރަށް ނުވަތަ އެއަށް ވުރެ ދިގު އިރަށް 14 އަހަރު ނުފުރޭ ކުއްޖަކު ދޫކޮށްލުން؛

(2) މި ފަޞްލުގެ 110 ވަނަ ބާބާއި 120 ވަނަ ބާބާއި 130 ވަނަ ބާބުގައި ބާރުންނަށްޓަކައިވާފަދަ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއް ކުރުމަކީ، އެކަށީގެންވާ ކަމެއްކަން އެނގިހުރެ އެފަދަ ކުށެއް އެކުއްޖާއާމެދު ހިނގިއަ ނުދިނުމަށް އަމަލު ނުކުރާ އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް އަޅާފައި ނުވުން؛

(3) އެކުއްޖާ ވިހެއިކަން ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކޮށްފައިނުވުން.

ކުއްޖާގެ ސިއްހަތަށް ނުވަތަ ސަލާމަތަށް ނުވަތަ މަސްލަހަތަށް އެކަށީގެންވާ އުނިކަން ލިބިދާނެކަމަށް ބެލެވޭ ޙާލަތު ބަޔާން ކޮށް

(ށ) ވަކި ޙާލަތެއް، ކުއްޖާގެ ސިއްހަތަށް ނުވަތަ ރައްކާތެރިކަމަށް ނުވަތަ މަސްލަހަތަށް އެކަށީގެންވާ އުނިކަން ލިބިދާނެ ޙާލަތެއްކަމަށް، ފަނޑިޔާރަކު ކަނޑައަޅާނީ އަންނަނިވި ނުކުތާތަކަށް ސަމާލުކަން ދީގެން ވާނެއެވެ؛

(1) ކުއްޖާގެ އުމުރާއި ކުއްޖާ ބޮޑުވެފައިވުން އައިސްފައިވާ ގޮތް؛ އަދި

(2) ކުއްޖާ ދުރުކޮށްލެވުނު ދުވަސްވަރުގެ ހިސާބުން ގޮތުން ދިމާވި ދަތިކަމާއި ނުވަތަ ބައްޔަކަށް؛ އަދި

(3) ކުއްޖާގެ ސިއްހަތަށް ނުވަތަ ސަލާމަތަށް ނުވަތަ މަސްލަހަތަށް، ކުއްޖާއަށް ކުރިމަތިވެދާނެ ކުރިމަތިވުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ފުރުސަތު، އެކަން.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މި ކުށަކީ ޖިނާއީ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އަގާނުވުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

415. (ހ) އެހީތެރިވެދޭނެ ފަރާތެއް ނެތި، އަންނަނިވި އަމަލުތަކުން އަމަލެއް ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) އަންނަނިވި މީހުންނަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްނުދިނުން:

(i) 18 އަހަރު ނުވާ އޭނާގެ ދަރިފުޅު؛ ނުވަތަ

(ii) 50 އަހަރަށްވުރެ ދުރި ނުވަތަ ނުކުޅެދިގެންވާ ބެލެހެއްޓުމަށް އޭނާގެ މައިންބަފައިން:

(iii) އޭނާގެ ނުކުޅެދިގެންވާ އަނބިމީހާ ނުވަތަ ފިރިމީހާ؛ އަދި

JUSTICE initiative

(2) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ޢަމަލު ހިންގާފައިވަނީ އަންނަނިވި ކަންކަން ޙާޟިރުވެފައިވާ ޙާލަތެއްގައި ކަމުގައިވުން:

(i) އެ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ފަރާތަކީ ނުވަތަ ފަރާތްތަކަކީ ޚަރަދުގެ ފައިސާއަށް ބަދަލުވެފައިވާ މީހެއްކަން؛ ނުވަތަ

(ށ) ކޯޓުގެ ނުވަތަ އިދާރީ އަމުރުތަކުގެ ދަށުން ޚަރަދުގެ ފައިސާ ބިލެއް ޖެހޭ މިންވަރުކަމުގައިވެ، އެފައިސާ ނުދީ 6 މަސްދުވަހަށްވުރެ ދިގުމުއްދަތެއް ފާއިތުވުން އަދި ބިލުތަކުގެ ފައިސާގެ ޖުމްލަ އަދަދު 1500/- ރުފިޔާއަށްވުރެ އިތުރުވެފައިވުން.

(ނ) އެ ފައިސާ ނުދިނީ:

(1) 6 މަސް ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތެއް ފާއިތުވެފައިވާ ކަން؛ ނުވަތަ

(2) ބިލުތަކުގެ ފައިސާގެ ޖުމްލަ އަދަދު 1,500/- ރުފިޔާއަށްވުރެ އިތުރުވެފައިވާކަން.

ނުކުޅެދިގެންވުން (ރ) މި މާއްދާގެ މަޤްޞަދަށްޓަކައި ނުކުޅެދިގެންވުން މާނަކުރެވޭނީ، ކޮންމެ ގޮތަކުން އަމިއްލައަށް ދިރިއުޅުން ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ގޮތަށް ނުކުޅެދިގެންވާ ޙާލަތެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ބ) މި ކުށަކީ ޖުންޙާގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހަށްތަރުން ނައްޓާލައިލުން

ކުނި ކަނޑައެޅުން 416. (ށ) މީހަކު ހަށްތަރުގައި ދޫކޮށްފައި 120 ދުވަސް ފުރިހަމަވާ ފަހުން، އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން ޢަމަލެއް ކުރުމަކީ، ކުށެކެވެ.

(1) ދަރިއަކު އުފަންކުރުމުން ނުވާ ގޮތެއްގައި މީހަކު ހަށްތަރުގައި އިން އިންސާނު ދޫކޮށްލުން؛

(2) ހަށްތަރުގައި އިން އަންގަނާ، އަމިއްލަ ތަނެއް، ނުވަތަ އުޅޭ މީހެއްގެ އިމާރާތް ވަނީ ބާވަތެއްގެ އާލާތެއް، ނުވަތަ ހުރިހާ ބާވަތެއް، ނުވަތަ ބޭނުންކުރެވޭ ނުވަތަ އަމިއްލަ އަށް ހިފޭގޮތުން، ދަރިއަކު އުފަންކުރުމުން ނުވާގޮތަކަށް، ހަށްތަރުގައި އިން އަމިއްލަ ހުރިހާ ގޮތަކުން:

ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ ކަމުގެ ބިރު އުފެދޭ މައިން އިސްތިސްނާވެގެންވުން

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޢަމަލު އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި ކުށެއްކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ:

(1) ކުށުގެ ޢަމަލު ކުރާ މީހަކީ:

(i) މަސްއޫލަކަށްވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ހުއްދަ ލިބިގެންވާ ސިވިލް މަސައްކަތްތެރިއަކަށްވުން؛ އަދި

(2) އެގޮތް ހައްތަރުގައި އިނގުގެ ސަބަބުން ހައްތަރުގައި އިން އަސްކަރީގެ ފުރާނައަށް ގެއްލުން ލިބިދާނެކަމަށް، ހުއްދަ ލިބިގެންވާ ސިވިލް މަސައްކަތްތެރިއަކު ކަށަވަރުކޮށްފައިވުން.

ހައްތަރުގައިހުރި ނުރައްކާ މަސައްކަތުން އިސްތިސްނާވުން

(ނ) ބަލިވެއިނދަރާން ގޮތަށް ބަނދުކޮށްގެން، ނުވަތަ ބަލިވެއިނދުމުގެ ކުރިން، ނުވަތަ އޭ ވަގުތު ނުވަތަ އޭ ވަގުތުން ފަހުން މަސައްކަތްކުރާ ވަސީލަތެއް ގުޅުވާކޮށްގެން ނަމަވެސް، ހައްތަރުގައިހުރި ނުރައްކާތަކަށް، ބޭހަށް ނުވަތަ އަނިޔާވެސް މާއްދާއެއް ލިބިދިނުމަށް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ދާއިރާ ބޮޑުގައި ހިމެނިގެންވާކަމެއް ނުވާނެއެވެ.

ބިރާގެ މީހަކު ހިންގާ ޖިނާއީ މުޢާމަލާތެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އޭނާގެ ޖިނާއީ މުޢާމަލާތެއްގެ ސަބަބުން ހައްތަރުގައި އިންސާނާ ބިރުގަންނަ ޙާލަތު އިސްތިސްނާވުން

(ރ) އަންނަނިވި، ހައްތަރުގައި އިން، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުން ޖިނާއީ ސަބަބުން ކުރުގައިވާނަމަ އެމީހަކު ހައްތަރުގައި އިން އިންސާން ހުއްޓުވުމަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ނުވާނެއެވެ:

(1) މި ޤާނޫނުގެ 130 ވަނަ މާއްދާގެ ނުވަތަ 131 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބިރުދެއްކުން ހިނގި ޖިނާއީ ޢަމަލެއްގެ ސަބަބުން؛ ނުވަތަ

(2) މި ޤާނޫނުގެ 413 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބިރާގެ މީހަކު ޖިނާއީ މުޢާމަލާތެއް ހިންގުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ބ) މި ކުށަކީ ދަރަޖަ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

JUSTICE initiative

މާނަކުރުން 417. (ހ) "ތިމާގެ މީހުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 413 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ޤާބިލުކަން ނެތް" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 27 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ) ގައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ޖިންސީ އަމަލު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

510 ވަނަ ބާބު

ދައުލަތް ހިންގުމާ ގުޅޭގޮތުން ކުރެވޭ ކުށް

ރިޝްވަތު ދިނުމާއި ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން އަދާކުރާ ވަޒީފާގައި ހިންގާ ހުއްދަނޫން ކަންކަމުގެ ކުށް

510 ވަނަ މާއްދާ ރިޝްވަތު

511 ވަނަ މާއްދާ ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން ކުރަން ޖެހޭ ކަންކަމަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުން

512 ވަނަ މާއްދާ ރަސްމީ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި ހިންގާ އެކަށީގެންނުވާ އަމަލު

513 ވަނަ މާއްދާ ނަހަމަ ގޮތުގައި ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތު ނުވަތަ މައުލޫމާތު ބޭނުންކުރުން

514 ވަނަ މާއްދާ ސިއްރު މައުލޫމާތު ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި ހާމަކުރުން

515 ވަނަ މާއްދާ ނުޙައްޤު މުއްސަނދިކަން ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ކުށް

516 ވަނަ މާއްދާ ދައުލަތުގެ މުދަލާއި ފައިސާއަށް ޚިޔާނާތްތެރިވުމުގެ ކުށް

517 ވަނަ މާއްދާ ދައުލަތަށް ފައިދާއެއް ލިބެންއޮތް ކަމެއްގައި އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ކުށް

518 ވަނަ މާއްދާ ނުފޫޒު ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ކުށް

519 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުން

ރިސްވަތު

ކުށް ކަނޑައެޅުން

510. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކަށްވުރެ، އޭނާއަށް ނުވަތަ އެހެން މީހަކަށް ނުވަތަ ފަރާތަކަށް ސީދާގޮތުން ނުވަތަ ނުސީދާގޮތުން ލިބޭ ފައިދާއެއް ހޯދުމާއި ނުވަތަ އަދުކުރުމާއި، ނުވަތަ ބަލައިގަތުމާއި ނުވަތަ ޤަބޫލުކުރުމާއި، ނުވަތަ ބަލައިގަތުމަށް ނުވަތަ ޤަބޫލުކުރުމަށް އެއްބަސްވުމާއެކު؛ އަދި

(2) އެ ޢަމަލެއް ހިންގާފައިވަނީ، އެ މުވައްޒަފަކު ޤާނޫނީގޮތުން އަދާކުރަންޖެހޭ ރަސްމީ ވާޖިބަކާ ހިލާފަށް ވަކި ކަމެއް ކުރުމަށް ނުވަތަ ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމަށް ނުފޫޒު ކަނޑައެޅުމަށް އެކަމުގެ މުޤާބިލުގައި ކަމަށްވާނަމަ.

ރިސްވަތު ހުށަހެޅުން

(ށ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކަށް ނުވަތަ އެހެން މީހަކަށް ނުވަތަ ފަރާތަކަށް ސީދާގޮތުން ނުވަތަ ނުސީދާގޮތުން ލިބޭ ފައިދާއެއް ހިބަކޮށްދިނުމާއި ނުވަތަ ހުށަހެޅުމާއި ނުވަތަ ހިބަކޮށްދިނުމަށް ނުވަތަ ހުށަހެޅުމަށް ވަޢުދުވުމާއެކު؛ އަދި

(2) އެ ޢަމަލު ހިންގާފައިވަނީ، އެ މުވައްޒަފަކު ޤާނޫނީގޮތުން އަދާކުރަންޖެހޭ ރަސްމީ ވާޖިބަކާ ހިލާފަށް ވަކި ކަމެއް ކުރުމަށް ނުވަތަ ވަކި ކަމެއް ނުކޮށް ދޫކޮށްލުމަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ ނިޔަތުގައި ކަމަށްވާނަމަ.

ބޭރު ދައުލަތެއްގެ ނުވަތަ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޖަމްޢިއްޔާއެއްގެ މުވައްޒަފަކަށް ހުށަހެޅުން

(ނ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ބޭރު ދައުލަތެއްގެ މުވައްޒަފަކަށް ނުވަތަ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޖަމްޢިއްޔާއެއްގެ މުވައްޒަފަކަށް ސީދާގޮތުން ނުވަތަ ނުސީދާގޮތުން ލިބޭ ފައިދާއެއް ހިބަކޮށްދިނުމާއި، ނުވަތަ ހުށަހެޅުމާއި ނުވަތަ ވަޢުދުވުމާއެކު؛ އަދި

(2) އެ ޢަމަލު ހިންގާފައިވަނީ، ބޭރު ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު ނުވަތަ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޖަމްޢިއްޔާގެ މުވައްޒަފު، ޤާނޫނީގޮތުން އަދާކުރަންޖެހޭ ރަސްމީ ވާޖިބަކާ ހިލާފަށް

JUSTICE initiative

ފަދަ ކަމެއް ކޮށްގެން ނުވަތަ ނުކޮށް ދޫކޮށްލައިގެން އަންނަނިވި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ހާސިލުކުރުމަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ ނިޔަތުގައި ކަމަށްވުން.

i. ބައިނަލްއަޤުވާމީ ވިޔަފާރިއަކާ ގުޅޭގޮތުން، އެ ވިޔަފާރިއެއް ލިބިގަތުމަށްޓަކައި ނުވަތަ ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި؛ ނުވަތަ

ii. އެފަދަ ވިޔަފާރިއެއް ހިންގުމަށް މަންފާއެއް ލިބިގަތުމަށްޓަކައި.

މާނަކުރުން

(ރ) "ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތު" ކަމަށް ބުނެވެނީ އެފަދަ ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު، ރަސްމީ ގޮތުން އަދާކުރަންޖެހޭ ދައުލަތުގެ ވާޖިބެއްގެ ދަށުން ކުރާ ކަންކަމާއި ނުކޮށް ދޫކޮށްލާ ކަންކަމެވެ. ނުވަތަ ވަކި މީހަކަށް ނުވަތަ ވަކި ބަޔަކަށް މަންފާއެއް ދިނުމަށް ނުވަތަ ނުދިނުމަށް ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކަށް، ލިބިދޭ ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމާއި ބޭނުންނުކުރުމަކަށެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ)، (ށ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ، ޖިނާއަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

JUSTICE initiative

ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން ކުރަން ޖެހޭ ކަންކަމަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

511. (ހ) ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު ކުރާކަމަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ މަޤްޞަދުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން ޢަމަލެއް ކުރުމަކީ ކުށެކެވެ:

(1) ކުށެއް ކުރުން ނުވަތަ ކުށެއް ކޮށްފާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން؛ ނުވަތަ

(2) ޤާނޫނުގައި މަނާކޮށްފައިވާ ގޮތެއްގެމަތިން، ސިއްރު ނުވަތަ ނުސިއްރު ގޮތެއްގައި ހަދިޔާ، ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކާ މުޢާމަލާތެއް ހިންގުން.

ދަރަޖަކުރުން: ބިރުދެއްކައިގެން، ރަސްމީ ވާޖިބަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުން

(ށ) (1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ، ޖިނާއަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި އެއީ ޖިނާއަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ރަސްމީ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި ހިންގާ އެކަށީގެންނުވާ ޢަމަލު

ކުށް ކަނޑައެޅުން

512. (ހ) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކަށްވާނަމަ، ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން އޮންނަ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި އެކިފުށް އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކުން ޢަމަލެއް ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަދާކުރަން ޖެހޭ ވާޖިބެއް އަދާނުކުރުން ދޫކޮށްލުން؛ ނުވަތަ

(2) ޤާނޫނުގައި ހުއްދަނުކުރާ ފަދައިންވާ ކަމެއް ކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަހާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާ ނުކުތާ

(ނ) މި ޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައިވާ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ މިންގަނޑުތަކުގެ ތަފާތުގައި ބެލެންކޮށްފައިވާ ހުރުމު ކަނޑައެޅުމުގެ މިންގަނޑުގެ އެންމެ އަސާސީ މިންގަނޑުގައި ހިމެނޭ އަދަބު، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންތައް ކުރަކަށް އެއް ދަރަޖަ މައްޗަށް އުފުލިގެންދެއެވެ. އެއީ، ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު، އެ ކުށްކޮށްފައިވަނީ ތިމާއަށް ނުވަތަ ތިމާގެމީހަކަށް ނުވަތަ ރަޙްމަތްތެރިއަކަށް މަންފާއެއް ހޯދައިދިނުމުގެ މަޤްޞަދުގައިކަމަށް ވާ ނަމައެވެ.

ނަހަމަ ގޮތުގައި ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތު ނުވަތަ މަޢުލޫމާތު ބޭނުންކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

513. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން އޮންނަ ބާރެއް ނުވަތަ ސިއްރު މަޢުލޫމާތުގެ ނަހަމަ ބޭނުންކުރުން؛ އަދި

(2) ތިމާއަށް ނުވަތަ އެހެން ފަރާތަކަށް ފައިދާ ހޯދުމަށް، މަންފާއެއް ހޯދައިދިނުމުގެ މަޤްޞަދުގައި، އެކަން ކުރުން.

ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތު ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުން

(ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން އޮންނަ ބާރުފަދައިވާ ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުގެ ނުވަތަ އެ ހައިސިއްޔަތުގެ ނުފޫޒު ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކުރުން؛ އަދި

(2) ތިމާއަށް ނުވަތަ އެހެން ފަރާތަކަށް ފައިދާ ހޯދުމަށް މަންފާއެއް ހޯދައިދިނުމުގެ މަޤްޞަދުގައި، އެކަން ކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މި ކުށް ކުށަކީ، ޖިނާއަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ސިއްރު މައުލޫމާތު ހުއްދަނޫން ގޮތުގައި ހާމަކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 514. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އޭނާގެ މައްޗަށް ލާޒިމުވެގެންވާ ވާޖިބާ ޚިލާފުވެވޭކަން އެނގިހުރެ؛ އަދި

(2) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އޭނާއަށް ލިބިފައިވާ ސިއްރު މައުލޫމާތު ހާމަކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މިކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ނުޙައްޤު މުއްސަނދިކަން ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ކުށް

ކުށް ކަނޑައެޅުން 515. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ މަޤާމުގައި ހުރި މީހަކު، އޭނާ އަދާކުރި ވަޒީފާގައި ލިބުމުންދިޔަ ނުވަތަ އަދާކުރާ ވަޒީފާއިން ލިބުމުންދާ އާމްދަނީއާ ނިސްބަތުން މިންވަރަކަށް ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު ޤާއިމުކޮށްފައިވުން ނުވަތަ އެފަދައިން ޤާއިމުކުރާ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު ދަމަހައްޓާފައިވުން؛ ނުވަތަ

(2) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފެއްގެ މަޤާމުގައި ހުރި މީހަކު، އޭނާ އަދާކުރި ވަޒީފާގައި ލިބުމުންދިޔަ ނުވަތަ އަދާކުރާ ވަޒީފާއިން ލިބުމުންދާ އާމްދަނީއާ ނިސްބަތުން މިންވަރަކަށް އޭނާގެ ނަމުގައި ނުވަތަ އޭނާގެ އާއިލީ ނުވަތަ ގާތް ނުވަތަ ވިޔަފާރީގެ ގުޅުމެއް އޮތް މީހެއްގެ ނަމުގައި މުދާ ނުވަތަ ފައިސާ ހޯދުން ނުވަތަ މިލްކުކުރުން ނުވަތަ އެއިން ފަރާތެއްގެ ކޮންޓްރޯލްގެ ދަށުގައި ބެހެއްޓުން؛ އަދި

(3) އެއްވެސް މީހެއްގެ ނަމުގައި، ނުވަތަ އޭނާގެ އާއިލީ ނުވަތަ ގާތް ނުވަތަ ވިޔަފާރީގެ ގުޅުމެއް އޮތް މީހެއްގެ ނަމުގައިވާ މުދަލަކީ ނުވަތަ ފައިސާއަކީ ނުވަތަ ޤާއިމުކޮށްފައިވާ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރަކީ، ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއްގެ އަމަލުން ހޯދި ފައިސާއެއްކަމަށް ނުވަތަ މުދަލެއްކަމަށް ނުވަތަ ޤާއިމުކޮށްފައިވާ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރެއްކަމަށް ޝައްކުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ހެކި ހުރުން؛ އަދި

JUSTICE initiative

(4) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި، (2) ވަނަ ނަންބަރު، އަދި (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުދާ ނުވަތަ ފައިސާ ނުވަތަ ޚިދުމަތްކޮށްފައިވާ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރަކީ، ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ގޮތުގެމަތިން ހޯދި މުދަލެއްކަން ނުވަތަ ފައިސާއެއްކަން ނުވަތަ ޚިދުމަތްކޮށްފައިވާ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރެއްކަން އެމީހަކަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ސާބިތުކޮށްދެވުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ހ) (1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކުރީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަމުގެ ނުވަތަ ވަޒީރުކަމުގެ ނުވަތަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުކަމުގެ ނުވަތަ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމެއްގައި ހުރި ފަރާތަކުން ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖިނާއީގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޖިނާއީގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ދައުލަތުގެ މުދަލާއި ފައިސާއަށް ހިއްސާތެރިވުމުގެ ކުށް

ކުށް ކަނޑައެޅުން

516. އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(ހ) ދައުލަތުގެ މުދާ ނުވަތަ ފައިސާ ބެލެހެއްޓުން ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ އެމީހެއްގެ ހަވާލުގައި ދައުލަތުގެ މުދާ ނުވަތަ ފައިސާ ހުރި ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު، ސިފައިންގެ ނުވަތަ ނުސިފައިންގެ، ޢާންމު އަމިއްލަ ބޭނުމަކު ނުވަތަ އެހެން ފަރާތެއްގެ ބޭނުމަކު އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރުން؛

(1) އެ މުދަލެއް ނުވަތަ ފައިސާއެއް ޤާނޫނުގައި ހުއްދަކުރެވިފައިނުވާ ގޮތެއްގައި ނުވަތަ ބޭނުންކުރަން ހުއްދަކޮށްފައިވާ މަޤްޞަދަށް ނޫން މަޤްޞަދެއްގައި ބޭނުންކުރުން؛

(2) އެ ފައިސާ ޖަމާކުރަންޖެހޭ ތަނަކަށް، އެ ފައިސާ ޖަމާކުރަންޖެހޭ ވަގުތަށް، މަޤްބޫލު އުޞޫލުތަކާއި ޚިލާފަށް އެ ފައިސާ ޖަމާނުކުރުން؛

(3) އެ މުދާ ނުވަތަ ފައިސާ ބޭނުންކުރި ގޮތް އެނގެއިނުދީފައި ޤާނޫނުގައި ހުއްދަ ގޮތް ފަރާތަކުން ކުރި އަމުރަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އެ ފައިސާ ހަރަދުކުރި ގޮތް ނުވަތަ ބޭނުންކުރި ގޮތް އެނގޭގޮތަށް ލިޔުން ނުވަތަ އެނގޭގޮތަށް ނުލިޔުން؛

(4) އެ ފައިސާ، ޢާންމު އަމިއްލަ ފައިދާއަށް ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ ފައިދާއަށް، ފައިސާއިން އަދަދުކުރެވޭ އެހެން އެއްޗަކަށް ބަދަލުކޮށް، އޭގެ ހިސާބު ބަދަލުކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ހ) މި ކުށަކީ، ޖިނާއީގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ދައުލަތަށް ފައިދާއެއް ލިބެންއޮތް ކަމެއްގައި އުނިކަމެއް ލިބޭގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ކުށް

ކުށް ކަނޑައެޅުން 517. (ހ) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު، އޭނާގެ ވަޒީފާ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި، އެކަށީގެން ވާ އިހުތިޔާތު ސަމާލުކަމެއް ނުދީ، އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކުގައި އުޅުއްޖެނަމަ ކުށެކެވެ.

(1) ދައުލަތަށް ފައިދާއެއް ލިބެންއޮތް ކަމެއް ފައިދާ ދައުލަތަށް ނުލިބޭގޮތަށް ޢަމަލުކުރުން؛ ނުވަތަ

(2) ދައުލަތަށް ލިބެންއޮތް ފައިދާއަކަށް އުނިކަމެއް ލިބޭގޮތަށް ޢަމަލުކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ، ޖިނާއީ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ނުފޫޒުން ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ކުށް

ކުށް ކަނޑައެޅުން 518. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ

(1) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކަށް، ނުވަތަ އެހެން މީހަކަށް ވިޔަސް، ސީދާގޮތުން ނުވަތަ ނުސީދާގޮތުން މަންފާއެއް ދިނުން ނުވަތަ ދިނުމަށް ހުށަހެޅުން ނުވަތަ ދިނުމަށް ވަޢުދުވުން؛ އަދި

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޢަމަލުކޮށްފައިވަނީ، ދައުލަތުގެ އެ މުވައްޒަފުގެ، ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ މަޤާމުގެ ނުވަތަ ހައިސިއްޔަތުގެ ސީދާ ނުވަތަ ނުސީދާ ނުފޫޒުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ނުވަތަ އަމަލުކުރަން ބޯލުވާ ނުފޫޒެއްގެ ބޭނުންކޮށްގެން، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކުރާ މީހާއަށް، ނުވަތަ އެހެން ފަރާތަކަށް ދައުލަތުގެ އިދާރާއަކުން ނުވަތަ އެހެން އިދާރާއަކުން ވިޔަސް މަންފާއެއް ހޯދުމަށް ނުފޫޒު ކަންވާގޮތަށް އެކަމުގެ މުޤާބިލުގައި ކަމަށްވުން.

ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު ނުވަތަ އެހެން މީހަކު ނުފޫޒުން ވިޔަފާރިކުރުމަށް ހުށަހެޅުން (ށ) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު، ނުވަތަ އެހެން މީހަކު، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދައުލަތުގެ އެ މުވައްޒަފަށް، ނުވަތަ އެހެން މީހަކު، ނުވަތަ އެހެންފަރާތަކަށް ފައިދާވާގޮތަށް، މަންފާއެއް ލިބިގަތުމަށް ސީދާގޮތުން ނުވަތަ ނުސީދާގޮތުން ވިޔަސް ހުށަހެޅުން ނުވަތަ ޤަބޫލުކުރުން ނުވަތަ އެއްބަސްވުން؛ އަދި

(2) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޢަމަލުކޮށްފައިވަނީ، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދައުލަތުގެ ށް މުވައްޒަފުގެ، ނުވަތަ އެމީހާގެ މަޤާމުގެ ނުވަތަ ހައިސިއްޔަތުގެ ސީދާ ނުވަތަ ނުސީދާ ނުފޫޒުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ނުވަތަ އިޚްތިޔާރު ބޭލުވާ ނުފޫޒުގެ ބޭނުންކޮށްގެން، އެއްވެސް މީހަކަށް ނުވަތަ ފަރާތަކަށް ދައުލަތުގެ އިދާރާއަކުން ނުވަތަ އެހެން އިދާރާއަކުން ނަފާވެސް މަންފާއެއް ހޯދައިދިނުމުގެ މުޤާބިލުގައިކަމަށްވެސް.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) މި ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން 519. (ހ) "ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތު" އަށް ދީފައިވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 510 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު" އަށް ދީފައިވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 533 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "މަންފާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކޮމާޝަލް ގޮތުން އަގުހުރި ގުޅުމެއް ނުވަތަ ކޮމާޝަލް ކުރާ ގުޅުމެއް، ހޯދައިދިނުމާ، ނުވަތަ ބަދަލުގައިދިނުމާ، ނުވަތަ ދިނުމަށް ހުށަހެޅުމާ ނުވަތަ ދޭ ނުވަތަ ދިނުމަށް ބުނާ ނުވަތަ އަމުދުކުރާ، ނުވަތަ ބަދަލުގައިދޭން ނުވަތަ ބަދަލުގައިދެވުމަށް އެދޭ ނުވަތަ ބަދަލުގައިދެވުމަށް ހުށަހަޅާ ނުވަތަ ބަދަލުގައިދެވުމަށް އެއްބަސްވާ، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމަކަށް، ނުވަތަ އެއްޗެއްގެ ތެރެއިން އެއްޗަކަށެވެ.

(1) ހަދިޔާ؛

(2) ލޯނު؛

(3) ފީ؛

(4) އުޖޫރަ؛

(5) ޑިސްކައުންޓް؛

(6) ކޮމިޝަން؛

(7) ފައިސާ ނުވަތަ ފައިސާއިން އަގުކުރެވޭ މުދާ؛

(8) ފައިސާއަކާ ގުޅޭގޮތުން ނުވަތަ މުދަލަކާ ގުޅޭގޮތުން އުފުލެވިދާނެ ޒިންމާ ނުވަތަ ސެކިއުރިޓީ؛

(9) ހުއްދަ އާމްދަނީ ފިހާވަޅި އެހެން އެއްވެސް އެއްޗެއް؛

(10) މަޤާމެއް ނުވަތަ ވަޒީފާއެއް ނުވަތަ ކޮންޓްރެކްޓެއް؛

(11) ތަނަކަށް އުފުލަންޖެހޭ މުދަލެއް އުފުލައިދިނުން؛

(12) ތަނަކަށް ދައްކަންޖެހޭ މާލީ ޖިންމާއަކުން ބަރީއަކޮށްދިނުން؛

(13) ދަރަނީގެ ޖިންމާއެއް ނިމުމަކަށް ގެނެސްދިނުން؛

(14) ލޯނެއް އަދާކޮށްދިނުން؛

(15) ތިމާ އަދާކުރަންޖެހޭ ވާޖިބެއް އަދާކޮށްދިނުން؛

(16) ތިމާ އަދާކުރަންޖެހޭ ދަރަންޏެއް އަދާކޮށްދިނުން ނުވަތަ އެއިން ބައެއް އަދާކޮށްދިނުން؛

(17) ތިމާ ހޯދާ މުދަލަކަށް ނުވަތަ ހިދުމަތަކަށް ދައްކަންޖެހޭ އަގު ނޫން ކުޑަ އަގެއް ދައްކަންޖެހުން؛

(18) ބޭނުންކުރެވޭން އޮތް ހައްގެއް ބޭނުންނުކޮށް ދޫކޮށްލުން؛

(19) ބޭނުންކުރެވޭން އޮތް ބާރެއް ބޭނުންނުކޮށް ދޫކޮށްލުން؛

(20) އެހެންވެސް މަންފާ، ނުވަތަ ހިދުމަތް ނުވަތަ އެހީ.

(ރ) "ދައުލަތުގެ މުދާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދިވެހި ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ނުވަތަ ދިވެހިސަރުކާރުގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ މުދަލާއި، ރައްޔިތުންގެ މިލްކުގެ ގޮތުގައި ރައްޔިތުންގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ މުދަލާއި، ކައުންސިލްތަކުގެ މުދަލާއި، ދައުލަތުގެ ކުންފުނިތަކުގެ މުދަލާއި، މިލްކުވެރިއަކު ނެތް މުދަލުގެ ތެރެއިން ކަމާގުޅޭ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުގެ މަތިން ދައުލަތުގެ މުދަލުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭ މުދަލާއި، ކަމާގުޅޭ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުގެ މަތިން ދައުލަތަށް ނެގޭ މުދާ ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

(ބ) "ދައުލަތުގެ ފައިސާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ފައިސާއާއި، ފައިސާގެ ގޮތުގައި ބަދަލުކުރެވޭ ލިޔުމާއި ސެކިއުރިޓީޒާއި، އެހެން އެއްޗެހި ހިމެނޭގޮތުން، ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ލިބޭ ޓެކްސާއި، ޑިއުޓީއާއި، ޖޫރިމަނާއާއި، ރޯޔަލްޓީއާއި، ކުލިއާއި، ފީއާއި، ޗާޖާއި، އަގާއި، އެހެން ޕަރމިޓްތަކާއި ނުވަތަ އެހެން ފަރާތްތަކުގެ ދައުލަތުގެ ބެހެއްޓުމުގައި ފައިސާއާއި، ލޯނުގެ ފައިސާއާއި، ހަދިޔާގެ ގޮތުގައި އަދި އެހެންވެސް ކަމަކާ ގުޅިގެން ދައުލަތަށް ލިބޭ ނުވަތަ ލިބެމުންދާ ނުވަތަ ލިބެންޖެހޭ ފައިސާވެސް ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.

(ށ) "ބޮޑު ދަރަޖައިގެ މުވައްޒަފު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އިންތިޚާބުކުރެވޭ މަގާމެއް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ނުވަތަ އައްޔަންކުރެވޭ މަގާމެއް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ނުވަތަ ދާއިމީ ވަޒީފާއެއް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ނުވަތަ ވަގުތީ ވަޒީފާއެއް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ނުވަތަ ކޮންޓްރެކްޓު އުސޫލުން ނުވަތަ އެނޫން އުސޫލަކުން ހަވާލުކުރެވޭ ވަޒީފާއެއް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ބޮޑު ޤައުމުގެ ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ބާރާއި، ޤާނޫނު ހެދުމުގެ ބާރާއި، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ މަގާމުތަކުގައި ތިބޭ ފަރާތްތަކާއި އެތަންތަނުގެ މުވައްޒަފުންނާއި، ދައުލަތުގެ ކުންފުނިތަކުގެ މަގާމުތަކުގައި ތިބޭ ފަރާތްތަކާއި އެތަންތަނުގެ މުވައްޒަފުންނާއި، އެނޫންވެސް ބޮޑު ޤައުމުގެ ދައުލަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް އަދާކުރާ ކޮންމެ މީހަކު ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

(ނ) "ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާއެއްގެ މުވައްޒަފު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާއެއްގެ ވަޒީފާގައިވާ ފަރާތްތަކާއި އެފަދަ ޖަމްޢިއްޔާއެއްގެ ފަރާތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ބާރު ދީފައިވާ އެންމެހައި ފަރާތްތައް ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.

JUSTICE initiative

520 ވަނަ ބާބު

ދޭ ހަދިޔާ ދިނުމާއި ރަސްމީ އިދާރާތަކަށް ދޭ މައުލޫމާތު ދިނުމުގެ ކުށް

520 ވަނަ މާއްދާ ރަސްމީ އިދާރާތަކަށް ދޭ ހަދިޔާ ދިނުން

521 ވަނަ މާއްދާ ރަސްމީ އިދާރާތަކަށް ދޭ މައުލޫމާތު ދިނުން

522 ވަނަ މާއްދާ ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް ދޭ ރިޝްވަތުދިނުން

523 ވަނަ މާއްދާ އާންމު ރައްކާތެރިކަން ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކަށް ދޭ ހަދިޔާ ދިނުން

524 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުން

ރަސްމީ އިދާރާތަކަށް ދޮގު ހެދި ދިނުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

520. (ހ) އަންނަނިވި ޝަރުތުތަކާއެކު، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ދޮގު ބަޔާނެއް ދިނުން؛ އަދި

(2) އެ ބަޔާން އޭނާ ދޭނީ އޭގެ ތެދުކަން ޔަޤީންނުކުރާ ހާލު؛

(i) ހުވައެއްގެ ދަށުގައި ހުށަހަޅުމަށްވުރެ ނުވަތަ އެ ހުވާ އެއްފަދަ އެހެންވެސް ގޮތަކުން އެކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމާ އެކުގައި ކަމުގައިވިޔަސް؛ ނުވަތަ

(ii) ކުރިން ދީފައިވާ ބަޔާނެއްގެ ތެދުކަމުގެ މައްޗަށް ހުވާކުރާ ހާލު ނުވަތަ އެކަން ކަށަވަރުކޮށްދޭ ހާލުގައި ކަމަށްވެސް. އަދި

(3) ރަސްމީ އިދާރާއަކަށް ދޭ ބަޔާނަކަށް އެ ބަޔާންވުން.

އަނބުރާ ގެންދިއުމުގެ އިސްތިސްނާ

(ށ) އަންނަނިވި ޝަރުތުތަކާއެކު، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެއް ނޫނެވެ.

(1) ދޮގު ބަޔާނެއް ދިނުމަށްފަހު، އެ ބަޔާން ދިން މަޖިލީހުގައި، އެ ބަޔާން އަނބުރާ ގެންދިއުން؛

(2) ދޮގު ބަޔާނެއް ދީފައިވާކަން ސާބިތުވުމުގެ ކުރިން ނުވަތަ ދޮގުހަދާފައިވާކަން ސާބިތުވާނެކަން ކަށަވަރުވުމުގެ ކުރިން އެ ބަޔާން އަނބުރާ ގެންދިއުން؛ އަދި

(3) އެ ދޮގު ބަޔާނުގެ ސަބަބުން، އެ ބަޔާން ދިން މަޖިލީހުގައި ހިނގަމުން ދިޔަ ކަންކަމުގެ އަސްލަށް އަސަރުކުރުމުގެ ކުރިން އެ ބަޔާން އަނބުރާ ގެންދިއުން.

ހުވާކުރަންވީ ގޮތަށް ނުކުރުމަކީ ދިފާޢެއްނޫން

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުރާ ތުހުމަތު ދަޢުވާއެއްގައި، ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ ހުވާކުރީ ނުވަތަ ކަށަވަރު ކޮށްދިނީ އެކަން ކުރުމަށް ގޮތްކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަކަށް ނޫންކަމަށް ނުވަތަ އެ މައްސަލައާ ދިމާވާ މީހަކީ އެ މައްސަލައާ ދިމާވާ ގޮތަކުން ހުށަހެޅުމަކީ، ދިފާޢެއް ނޫނެވެ. ވަކި ޝަރުތެއް ދޭނީ، ހުވައެއްގެ ދަށުގައި ނުވަތަ ތަޙްޤީޤަކަށް ދިނުމަށް ފަހުގައިކަމަށް އެ ޝަރުތު ދޭ މީހާ ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށް، އެ ޝަރުތަކީ ދޭ މީހާ ހުވައެއްގެ ދަށުގައި ނުވަތަ ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ކަމަށް ދެކެވޭނެ ޝަރުތެއް ކަމުގައި ބެލޭނެއެވެ.

ދޮގު ބަޔާނަކަށް ހެދި ދެއްކުން

(ރ) ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ ދޮގު ބަޔާނުގެ ދޮގުކަމާ ގުޅޭ ވިސްނުން ހުރި ހަމައެކަނި ހެއްކަކީ، އެހެން ބަޔާނެއް ދޮގު ހެދި ބަޔާން އަރައިރުކުރަނިވިއެވެ، މި މާއްދާގެ ދަށުން އެ ބަޔާން ދޮގު މީހާ ކުށްވެރިކުރެވޭނެ ނުވާނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ބ) މި ކުށަކީ، ޖިނާޢީ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

JUSTICE initiative

މާނަކުރުން (ގ) "ޝަރުޢީ އިދާރާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ޤާނޫނީ ގޮތުން، ނުވަތަ ސަރުކާރީ ގޮތުން ނުވަތަ އިދާރީ ގޮތުން ނުވަތަ ޝަރުޢީ އިދާރާއެއްގައި ނުވަތަ ހުވައެއްގެ މަތީގައި ދޮގު ހެކިބަސް ދެވޭނީ ހުއްދަ ދިނުމާއި މުވައްޒަފުންގެ ކުރިމަތީގައި، ހިނގާ މަޖިލިސްތަކަށެވެ. އަދި އޭގެ ތެރޭގައި ތަހުޤީޤުތަކާއި އިޖްރާއަތުތަކާއި ކޯޓު ޝަރީޢަތްތަކާއި އަދި މަޖިލިސްތަކާ ދުވަސްވެފައި، މިހާރު ދޭ ހެކިބަސް ދެވޭ ހުށަހަޅާ ބައިވެރިވާ އެހެން ކޮންމެ މިހާރުވެސް ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

ޝަރުޢީ އިދާރާތަކަށް ދޮގު މަޢުލޫމާތު ދިނުން

ފުލުހުންނަށް ނުވަތަ އެހެނިހެން އިދާރާތަކަށް ދިނުމުން ދޮގު ބަޔާން 521. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، ކުށެއް ކުރީއެވެ.

(1) ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު ނުވަތަ ފުލުހުން ތަޙުޤީޤުކުރާ މުވައްޒަފަކު ކުރާ ޝަރުޢީ ހިނގުމެއްގައި އަދާކުރަން ޖެހޭ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި، ހުށަހަޅާ ކަމެއް އެއްގޮތްވާގޮތަށް މަޢުލޫމާތުގައި؛ ނުވަތަ

(2) ޝަރުޢީ އިދާރާއެއްގައި؛ ނުވަތަ

(3) އެ ބަޔާނެއް ވީ:

(i) އޭގެ ތެދުކަން ޔަޤީންކުރާ ދޮގު ބަޔާނެއް ކަމުގައި ދިނުމާއި؛ ނުވަތަ

(ii) ދިފާޢާ ކަމުގެ ސަބަބުން އޮޅުން ބޭނުމަކާއި ޙަޤީޤަތާއި އަމަލީ ކަމެއް ހިތްވަރު ދިނުމަށް އެ މަޢުލޫމާތު ނޫނިއްޔާ ހުރިކަން އެނގިހުރެ އެ މަޢުލޫމާތު ނުދިނުން.

ދޮގު ބަޔާން (ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ، ކުށެއް ކުރީއެވެ.

(1) ދޮގު ބަޔާނެއް ދިނުން؛ އަދި

(2) އެއީ ތެދު އެއްޗެއްކަން، އެ ބަޔާނެއް ވީ ޔަޤީންކުރުމުން؛ އަދި

(3) އެ ބަޔާނަކީ ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފަކު ނުވަތަ ފުލުހުން ތަޙުޤީޤުކުރާ މުވައްޒަފަކު އެކަމާ ޝަރުޢީ ހިނގުމެއްގައި އަދާކުރަން ޖެހޭ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި، އެފަދަ މުވައްޒަފަކަށް ކަމެއް އެއްގޮތްވާގޮތަށް ނިންމުމުގައި ދޮގު ބަޔާނަކަށްވުން.

އިސްތިސްނާ (ނ) މިމާއްދާ ދިނުން ދޮގު ބަޔާނަކާ ނުވަތަ ދޮގު ދިފާޢަކާ އެ ބަޔާން ދޮގު ޝަރުޢީ އިދާރާގައި ހުށަހަޅާ ކަންކަމުގެ އަސްލު ސަބަބުން ބަޔާން ކަމުގައި އޮޅުވާލާފައި ވީ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް، އެ ބަޔާނެއް ދިނުން ވީ، ކުރިކަމުގައި ނުބެލޭނެއެވެ.

މާނަކުރުން (ރ) "ފުލުހުން ތަޙުޤީޤުކުރާ މުވައްޒަފު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އޭގެ މަސްދުގެ ހައިސިއްޔަތުން ނުވަތަ ޢަމަލީ ޝަރުޢީ ބޭފުޅާގެ ހައިސިއްޔަތުން އަމަން އަމާންކަން ދެމެހެއްޓުން، ނުވަތަ

ކުށްކުރާ މީހުން ހައްޔަރު ކުރުން ނުވަތަ ޖިނާއީ ކުށުގެ މައްސަލައެއް ތަޙުޤީޤު ކުރުމުގެ ވާޖިބު، ފުލުހުންގެ ދަށުން އަދާކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ވުމެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ބ) މި ކުށަކީ ޖުނަޙްގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޤާނޫނީ ބަންދުކުރާ އިދާރާތަކުން ދޫވެ ނިކުމެފިލުން

އެހެން މީހަކު ފިލުމަށް ކަންފަހިކޮށްދިނުމާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ދިނުން

522. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ދޫގެ މަސްއޫލިއްޔަތުކަން އުޅޭ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ޤާނޫނީ ބަންދުކުރާ މީހަކު ފިލުމަށް ހުއްދަ ދިނުން؛ އަދި

(2) އެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލާ، ޖިނާއީ އަމަލެއް މީހަކަށް ނިޔަތުގައި ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ކަމަށްވުން.

ހިނގާފައިވާ ކަމެއްގެ ރިޕޯޓު ދިނުން

(ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ހިނގާފައިވާ ކުށެއް ނުވަތަ ކަމެއް ހިނގައިފިކަމުގެ މަޢުލޫމާތު، ޤާނޫނީ ބަންދީކުރާ އިދާރާއަކަށް ދިނުން؛ ނުވަތަ

(2) ހިނގާފައިވާ ކުށެއް ނުވަތަ ހިނގާފައިވާ ކަމަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާނަމަ، އެފަދަ މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅަން ލިބިގެންވާ ޤާނޫނީ ބަންދީކުރާ އިދާރާއަކަށް ދީފައިނުވާކަމައި، އެގޮތަށް އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ދިނުން.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) (1) މި ގޮތުން ދޫކޮށްލި މަޢުލޫމާތަކީ އެ މަޢުލޫމާތުގެ ސަބަބުން މީހެއްގެ މަރުކަން ޖިނާޔަތުގެ ކުށް ސާބިތުކުރުމުގައި ފަދަ މަޢުލޫމާތެއް ކަމުގައި ވާނަމަ:

(i) އަދި އެގޮތުން، ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މަތީ ދަރަޖައެއްގެ ކުށެއް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތު ދޭ މީހާ އެކުރަނީ ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ii) އެނޫން ޙާލަތްތަކުގައި، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖުނަޙްގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އާންމު ރައްކާތެރިކަން ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތަކަށް ދޮގު ހަބަރު ދިނުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

523. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ބިނާއެއްގައި އަލިފާން ރޯވެއްޖެކަމުގެ ނުވަތަ އެހެންވެސް ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތެއް ދިމާވެއްޖެކަމުގެ ދޮގު ހަބަރު އެނގިހުރެ ދިނުން؛ އަދި

(2) މީހެއްގެ ފުރާނައަށް ނުވަތަ މުދަލަށް ލިބޭ ކުއްލި ނުރައްކަލުން އެ މީހުން ސަލާމަތްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ހަވާލުކުރެވިފައިވާ އިދާރާއަކަށް، އެނގިހުރެ އެ ދޮގު ހަބަރު ދިނުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން

524. (ހ) "ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ މުވައްޒަފު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 521 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ރަސްމީ އިދާރާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 520 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

530 ވަނަ ބާބު

ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ދާއިރާއަށް ހުރަސްއެޅުމާއި ބަންދުން ފިލައިގެންދިއުން

530 ވަނަ މާއްދާ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން

531 ވަނަ މާއްދާ އެކްސިޑެންޓްވުމުން އެކަމުގެ ރިޕޯޓުނުކުރުން

532 ވަނަ މާއްދާ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ މުވައްޒަފަކަށް ނުވަތަ ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން ބެލެހެއްޓުމާ ހަވާލުވެހުރި މުވައްޒަފަކަށް ހުރަސްއެޅުން ނުވަތަ ދަތިކުރުން

533 ވަނަ މާއްދާ ޤާނޫނު ހިންގުމަށް ހުރަސްއެޅުމާއި ދައުލަތުގެ އެހެނިހެން މަސައްކަތްތަކަށް ހުރަސްއެޅުން

534 ވަނަ މާއްދާ ޤާނޫނީ ގޮތުން ރައްދުކުރަންޖެހޭ ސުވާލަށް ޖަވާބު ރައްދުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން

535 ވަނަ މާއްދާ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއެއްގެ މުވައްޒަފަކަށް އަނިޔާވުން

536 ވަނަ މާއްދާ ފިލައިގެން އުޅޭ މީހަކަށް އެހީތެރިވެދިނުން ނުވަތަ އޭނާ ފޮރުވައިދިނުން

537 ވަނަ މާއްދާ ފިލުން އަދި މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒަކަށް ރިޕޯޓުނުކުރުން

538 ވަނަ މާއްދާ ފިލުން ހުއްދަކުރުން

539 ވަނަ މާއްދާ މަނާކުރެވިފައިވާ އެއްޗެއް މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒަކަށް ގެނައުން ނުވަތަ ގެނައުން ހުއްދަކުރުން؛ މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއްގައި މަނާ އެއްޗެއް ގެންގުޅުން

540 ވަނަ މާއްދާ ހެކި ދިނުމަށް ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ ވޯޓު ދޭން ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރުމަށް ހުރި މީހަކަށް ބިރުދެއްކުމާއި، ނުރަނގަޅު ގޮތުގައި ނުފޫޒު ފޯރުވުމާއި ދެކޮޅުހެދުން

541 ވަނަ މާއްދާ ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވުން

542 ވަނަ މާއްދާ ދާސަކުރުން

ޢަދުލު އިންސާފު ޙާޞިލުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

530. (ހ) މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށް، ނުވަތަ މީހެއްގެ މައްޗަށް ދައުވާއެއް އުފުލުމަށް، ނުވަތަ މީހަކު ދިފާޢު ހުށަހެޅުމަށް ހުރަސްއެޅުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ނުވަތަ އެއިން ކަމެއް ހުއްޓުވުމުގެ މަޤްޞަދުގައި، އެނގިހުރެ އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކާ މީހާ ގުޅުއްވުމަކީ ކުށެކެވެ.

(1) މައްސަލައަކާގުޅޭ ހެކި ސާބިތުކުރުމުގެ ލިޔުމެއް ހާޒިރުކުރުމުގެ ނުވަތަ މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމުގެ ތައްޔާރުކުރުމުގެ މަޢުލޫމާތު އެ މީހަކަށް ދިނުން؛ ނުވަތަ

(2) ސަރުކާރުން ހިނގަމުންދާ ހެއްކެއްގެ ތަޙްޤީޤެއް އަދި ނުވަތަ މައްސަލައަކާ ގުޅުން ހުރި މާއްދީ ހެކި ނައްތާލުމާއި، ބަދަލުކުރުމާއި، ފޮރުވުމާއި، ހަލާކުކޮށްލުމާއި، ދޮގު ހެކި އުފެއްދުމާއި، ދޮގު މަޢުލޫމާތު ދިނުން؛ ނުވަތަ

(3) މައްސަލައިގެ އަސާސާ ގުޅުން ހުރި މަޢުލޫމާތު ދެނެހުރި ހެކިބަހެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންވާ މީހަކު ފޮރުވުން ދުރުކޮށް ދިއުމަށް ނުވަތަ ފިލައިގެން އުޅުމަށް ހިތްވަރު ދިނުން؛ ނުވަތަ

(4) ހެކިންގެ ބޭރުއިން މީހަކު ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ބިނިވަންކަމާއި، ބެދިލިބިކަމާއި، ހެކިބަސް ދިނުމަށް ހުރަސްއެޅުން؛ ނުވަތަ

(5) މައްސަލައިގެ އަސާސާގުޅޭ މައުލޫމާތު އަތުގައިހުރި ފަރުދު ދުރުކޮށް ދިއުން ނުވަތަ އަމިއްލައަށް ފިލައިގެން އުޅުން.

(6) ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް މީހަކު އަމަލުކުރުމަށް ނަސޭހަތްތެރިކަމާ ނުވަތަ އިންޒާރުދީ ދިނުމަކަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރު މަނައެއް ނުކުރެއެވެ؛

ދަރަޖަކުރުން (ނ) މި ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އެކްސިޑެންޓުވުމުން އެކަމުގެ ރިޕޯޓުނުކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 531. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ ކުށްވެރިވެއެވެ:

(1) އެއްގަމުގައި ނުވަތަ ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދެއް އެކްސިޑެންޓެއް ވުމުގައި، ހިމެނިގެންވުން؛ އަދި

(2) ކަމާގުޅޭ ދާއިރާތަކަށް އެ އެކްސިޑެންޓްގެ މައުލޫމާތު ނުދިނުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) (1) ހިނގައިދިޔަ އެކްސިޑެންޓުގައި، މީހެއްގެ ހަށިގަނޑަށް ބޮޑެތި އަނިޔާ ލިބިފައިވާނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) އެހެން ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖުނަޙުގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ މުވައްޒަފުންނާ ނުވަތަ ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން ބެލެހެއްޓުމާ ހަވާލުވެހުރި މުވައްޒަފުންނަށް ހުރަސްއެޅުން ނުވަތަ ދަތިކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 532. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ ކުށްވެރިވެއެވެ:

(1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހަކު، ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން ކުރުން ހުއްދަ ކަމެއް ކުރުން ޤަސްދުގައި ހުއްޓުވުން، ނުވަތަ އެކަމަށް ހުރަސްއެޅުން ނުވަތަ އެކަމެއް ކުރިއަށްނުދިނުން؛ އަދި

(2) އެއީ ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ މުވައްޒަފެއްކަން ނުވަތަ މީހުން ބަންދުގައި ބަހައްޓާ ތަނެއް ބެލެހެއްޓުމާ މުވައްޒަފެއްކަން އޭނާއަށް އެނގުން.

މާނަކުރުން (ނ) "ބަންދުގައި މީހުން ބަހައްޓާ ތަނެއް ބެލެހެއްޓޭ މުވައްޒަފު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ:

(1) މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒުއެއްގައި ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ތިބޭ މީހުން ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގައި ބެލެހެއްޓުމަށް ހަވާލުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ އެފަދަ މަރުކަޒެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ މީހުން ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގައި ބެލެހެއްޓުމަށް ހަވާލުކޮށްފައިވާ މީހެއް ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(2) ސިކިއުރިޓީގެ ޚާއްޞަ ބެލެހެއްޓުމުގެ ދަށުގައި، ނަޒަރުބަންދު ނުވަތަ ސިކިއުރިޓީގެ ފަރާތުން މަރުކަޒުއެއްގައި މީހާ ނުވަތަ އެފަދަ މަރުކަޒުތަކަށް ޚިދުމަތްދޭކަމުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހުން ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޒިންމާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މުވައްޒަފެއްކަމުގެ.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) މިކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ފޯނު ހިންގުމަށް ހުރަސްއެޅުމާއި ދައުލަތުގެ އެހެނިހެން މަސައްކަތްތަކަށް ހުރަސްއެޅުން

ކުށް މާނަކުރުން 533. (ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ތިމާއަށް އެނގިހުރެ ޤާނޫނުގެ ބާރުހިންގުމަކަށް ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މަސައްކަތްތަކުރުމަށް، އަންނަނިވި ގޮތްގޮތުން ކުރެ ގޮތަކުން، ހުރަސްއެޅުމާއި، އެކަމަށް ދަތިކުރުމާއި، އެކަމުގެ މަގު ބަދު ބާސިލުވިއަންދިނުން؛ އަދި

(2) (i) މާއްދީ ގޮތުން ހުއްޓުވައިގެން ނުވަތަ ހުރަސްތަކެއް ކުރިމަތިކުރުވައިގެން، ނުވަތަ ރަސްމީ ވަޒީފާ ހިފެހެޓުވިގެން، ނުވަތަ އަނިޔާވެސް ހުއްދަނުލައި ޢަމަލުއްކާރައިގެން؛ ނުވަތަ

(ii) ބޮޑުސް ނުވާނަ ގޮތް ދައުލަތުގެ ފިޔަވަޅުތަކާ ގުޅިގެން ނުވަތަ ޤާނޫނީ ބާރުލިބިފައިވާ ފަރާތަކުން ގެނެސް ދޭ ގޮތް ކުރާ ފިޔަވަޅުތަކާ ގުޅިގެން، ހުރަސްތަކެއް ކުރިމަތިކުރުވައިގެން؛ ނުވަތަ

(iii) ދައްކަން ބޭނުން ބޮޑުސް ނުވަތަ ޒުވާން ނުދައްކައިގެން.

މާނަކުރުން (ހ) "ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އިންތިޚާބުކުރެވޭ މަޤާމެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ ޢައްޔަންކުރެވޭ މަޤާމެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ ދާއިމީ ވަޒީފާއެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ ވަގުތީ ވަޒީފާއެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ ކޮންޓްރެކްޓު އުސޫލުން ނުވަތަ އެނޫން އުސޫލަކުން ހަވާލުކުރާ ވަޒީފާއެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ބާރާއި، ޤާނޫނު ހެދުމުގެ ބާރާއި، ޝަރުޢީ އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ތިބޭ ވެރިންނާއި އެހެނިހެން މުވައްޒަފުންނާއި، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ވެރިންނާއި އެހެނިހެން މުވައްޒަފުންނާއި، ދައުލަތުގެ ކުންފުނިތަކާއި ދައުލަތުގެ މުދާ ހިއްސާ އޮންނަ ކުންފުނިތަކުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ތިބޭ އެހެނިހެން މުވައްޒަފުން ހިމެނޭގޮތުން، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން އުޖޫރަ ނުވަތަ މުސާރަ ނުވަތަ އިނާމް ދޭ، ނުވަތަ އެނޫންވެސް ދައުލަތުގެ މަސައްކަތުގައި އަދާކުރާ ހަމަ ކަންތަ މުވައްޒަފެކެވެ. އަދި މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދަށްޓަކައި، ޤާނޫނުތަކުން އުފައްދާފައިވާ ރަސްމީ ބޯޑުތަކުގެ މެންބަރުންނާއި މުވައްޒަފުން ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުންގެ މާނައިގައި ހިމެނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ނ) މި ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޤާނޫނީ ގޮތުން ހައްޔަރުކުރަންޖެހޭ ޝަރުޢީ ލިޔުމެއް ހައްޔަރުކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 534. (ހ) މަދަނީ ނުވަތަ ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގައި، ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ލިޔުމެއް ނުވަތަ ކޯޓުގެ އަމުރު ހައްޔަރުކުރުމަށް ނުވަތަ ތަންފީޛުކުރުމަށް އުސޫލުން ދަތިކުރުން ނުވަތަ ހުރަސްއެޅުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއެއްގެ މުވައްޒަފަކަށް އަރިހުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 535. (ހ) އަންނަނިވި ޝަރުތުތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގެ މުއައްސަސާއެއްގެ މުވައްޒަފެއްކަން އޭނާއަށް އެނގޭ މީހަކު، އޭނާގެ އަރިއަށް އުދުރުން؛ އަދި

(2) އަންނަނިވި ކަންކަން އެ މުވައްޒަފަކު ކުރުމުގައި، އުސޫލުން އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި އަރިމަތިވެދިނުން:

(i) އެ މުވައްޒަފަކު ހައްޔަރުކުރުން ހުއްދަ މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމުގައި؛ ނުވަތަ

(ii) އޭނާ ކުރުން ހުއްޓުވުމުގައި.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ފިލައިގެން އުޅޭ މީހަކަށް އަރިމަތިވެދިނުން ނުވަތަ އެހީ ފޯރުކޮށްދިނުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 536. (ހ) އަންނަނިވި ޝަރުތުތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) އޭނާ ކޮށްފައިވާ މީހާ ހައްޔަރުކުރުމަށްއަމުރުނެރެފައިވާކަމެއް؛ އަދި

(2) ކުށްކޮށްފައިވާ މީހާ ޝަކުވާގައި ބަލައިގަނެވިއްޖެނަމަ ނުވަތަ އޭނާއަށް އަރިމަތިވެދިނުން ނުވަތަ އެހީ ފޯރުކޮށްދިނުން؛

(3) މިކަމުން ކުށްވެރިވާނީ އޭނާ ކުށްކޮށްފައިވާ މީހާއަކީ، ތިމާގެ ފިރިމީހާ ނުވަތަ އަނބިމީހާ ނުވަތަ މަންމަ ނުވަތަ ބައްޕަ ނުވަތަ މާމަ ނުވަތަ ކާފަ ނުވަތަ ދަރިފުޅު ނުވަތަ ބޭބެ ނުވަތަ ދައްތަ ނުވަތަ ކޮއްކޮއަކުކަމުގައި ނުވާނަމައެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) (1) އޭނާ ކުށްކޮށްފައިވާ މީހާ ކުށްކޮށްފައިވަނީ ޖިނާޔަތުގެ ކުށެއްނަމަ، އެހީ ފޯރުކޮށްދިނުމާއި ފިލުމަށް އަރިމަތިވެދިނުމަކީ ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) އެނޫން ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖިނާއީގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ފިލުން އަދި މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒަކުން ރިޕޯޓުނުކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 537. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) އެ މީހާއަކީ:

(i) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ނުވަތަ ކުށެއް އެ މީހާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެގެން ޖިނާއީ ބަންދެއްގައި ހުރި މީހަކު ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގެ މުއައްސަސާއެއްގެ ދުވައްޖެހިކަން އޮތް ޤާނޫނީގޮތުން ހުއްދަ ބާރެއްގެ ދަށުން ކޮށްފައިވާ ބަންދެއްގައި ހުރި މީހަކު ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(iii) ސިކުނޑީގެ ހާލަތު ސިއްހީ ގޮތުން ބެލުމަށްޓަކައި، ނަފްސާނީ ނުވަތަ ސިކުނޑީގެ ފަރުވާދޭ މަރުކަޒެއްގައި ހުރި މީހަކު ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ އެފަދަ މަރުކަޒަކަށް ފޮނުވުމަށްޓަކައި ކޮށްފައިވާ ބަންދެއްގައި ހުރި މީހަކު ކަމުގައިވުން؛ އަދި

(2) އެނގިހުރެ:

(i) ބަންދުކޮށްފައިވާ ތަނުން ފިލުން ނުވަތަ ޖިނާއީ ބަންދެއްގައި ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މަރުކަޒެއްގެ ދުވައްޖެހިކަމެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ވަނިކޮށް ފިލުން؛ ނުވަތަ

(ii) އޭނާ ބަންދުކޮށްފައިވާ ތަނަށް ހާޒިރުނުވުން؛ ނުވަތަ އޭނާ ޖިނާއީ ބަންދުގައި ހުރި ތަނަކުން ވަކި މުއްދަތަކުން ވަކި މުއްދަތަކަށްގޮސް އަންގަންޖެހޭ މީހާއަށް ނާންނުވުން؛ ނުވަތަ

(iii) ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތަކަށް ދޫކޮށްލުމުން އެނބުރި ނައުން، ނުވަތަ ދުވަހު މަސައްކަތަށް ދޫކޮށްލުމުން ނުވަތަ ދުވަހަކަށް ދޫކޮށްލުމުން އެނބުރި ނައުން؛ ނުވަތަ

(iv) ޕްރޮބޭޝަންގައި ނުވަތަ ޕެރޯލްގައި ހުރުމަށް ދޫކުރިއިރު ކޮށްފައިވާ ޝަރުތަކާ ޚިލާފުވުން.

މާނަކުރުން (ށ) (1) "ޖިނާއީ ބަންދު" ކަމަށް ބުނެފައި އޮތީ ދައުލަތުގެ ބަންދެއްގައި، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ހިމެނޭ ގޮތުން ހުރިހާ ހުރުމަކަށެވެ:

(i) ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރުމުގެ ކުރިން ޖަލުގައި ބަންދުކުރެވޭ ބަންދުކުރުން؛ ނުވަތަ ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު ބަންދުގައި ބެހެއްޓޭ ބެހެއްޓުން؛

(ii) ކަނޑައެޅޭ ޙުކުމެއްގެ ދަށުން ޖަލުގައި ނުވަތަ މިހެން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއްގައި ބަންދުކުރެވޭ ބަންދުކުރުން؛ ނުވަތަ

(iii) ވަކި މީހެއްގެ ބެލެހެއްޓުމުގެ ދަށުން ނުވަތަ ޚިޔާލުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމާ ދޫކުރުން؛ ނުވަތަ

(iv) ގޭގައިބަންދުކޮށްލައި ޙުކުމް ކުރުން؛ ނުވަތަ

(v) ޕްރޮބޭޝަނަށް ދޫކޮށްލައި ޙުކުމް ކުރުން.

(2) "މިހެން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަށްޓަކައި މީހުން ބަންދުކުރާތަނުގައި ބޭއްވުމަށް ހަދާފައިވާ ތަނަކަށެވެ.

(i) ޖޭލާއި ކުށެއްގެ ޙުކުމް ތަންފީޒުކުރުމަށް؛ ނުވަތަ

(ii) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި އޮންނާގެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތް ކުރެވުމަށް ނުވަތަ އޮންނާގެ މައްސަލަ ކުށެއް ސާބިތުވެގެން ޙުކުމްކުރެވުމަށް؛ ނުވަތަ

(iii) އަންނަނިވި ކަންކަމާ ގުޅިގެން ހައްޔަރުކޮށްފައި ބޭއްވުމަށް:

(ހ) ކަރަނާ ގުޅިގެން؛ ނުވަތަ

(ށ) ޕްރޮބޭޝަނާ ޚިލާފުވެގެން؛ ނުވަތަ

(ނ) ޕެރޯލާ ޚިލާފުވެގެން؛ ނުވަތަ

(ރ) ވަކިގޮތަކަށް ބެލެހެއްޓުމަށް ކަނޑައެޅޭ ޝަރުތުތަކާ އޮޑަރާ ޚިލާފުވެގެން؛ ނުވަތަ

(iv) ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ބޭއްވޭ އަޑުއެހުމެއް ނުވަތަ ކޯޓުތަކުގެ މިންވަރު ކަނޑައެޅުމަށް އަޑުއެހުމެއް ބޭއްވުމަށް.

ދަރަޖަކުރުން: ފިލުން

(ށ) (1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އަންގަންޖެހޭ މީހަކަށް ނޭނގުން: ފިޔަވަތަ ދަރަޖަ

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) ން (iv) އަށް ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފިނަމަ އެކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ. އެއީ ބަންދުގައި ހުރި ޖިނާއަތުގެ ކުށަކާ ގުޅިގެންކަމުގައިވާނަމައެވެ.

އަނގަބަސްދޭ މީހާ
ޝާމިލުވުން: ދެވަނަ ދަރަޖަ

(3) އެހެން ޙާލަތްތަކުގައި އެކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ފިލުން ހުއްދަކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

538. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ބަންދުގައި ހުރި މީހާ ފިލުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުން ނުވަތަ އެހީތެރިވެދިނުން؛ ނުވަތަ

(2) މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއްގެ މުވައްޒަފަކަށްވެހުރެ އޭނާގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބަންދުގައި ހުރި މީހަކު ފިލުމަށް އެހީތެރިވެދިނުން.

މާނަކުރުން

(ށ) "މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއްގެ މުވައްޒަފު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ:

(1) މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއްގެ އިސްތިޤްބާލުކުރާ ނުވަތަ ބަލަހައްޓަން ހަވާލުކުރެވިފައިވާ އޮފިސަރުންނާއި، ޖަލު އޮފިސަރުންނާއި އެފަދަ މަރުކަޒުތަކުގެ މުވައްޒަފުންނެވެ. ނުވަތަ އެ މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއް ހިންގުން ހަވާލުކުރެވިފައިވާ އިދާރާއެއްގެ މުވައްޒަފުންނެވެ؛ ނުވަތަ

(2) މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއްގެ ނުވަތަ މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއްގެ ހިންގުން ހަވާލުކުރެވިފައިވާ އިދާރާއެއްގެ ކޮންޓްރެކްޓަރެއްގެ ދަށުން އެ މަރުކަޒު ހިންގުމަށްޓަކައި ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ މީހުންނެވެ. މިގޮތުން އެ ހަރަކާތްތަކުގައި ދީބީ ނުވަތަ އެއްސުރުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ޒިބީ މީހުން ބަލަހައްޓާ ތަނުގައި ކޮންޓްރެކްޓަރުންނާއި، ސަބްކޮންޓްރެކްޓަރުންގެ ބިޔަދުގައިވާ މުވައްޒަފުންވެސް ހިމެނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން:
ޖިނާޔަތެއްގެ ކުށެއް
ކޮށްފައިވާ މީހާ ފިލުމަށް
އެހީވުން

(ނ) (1) ބަންދުކޮށްފައި ހުރި މީހާ ބަންދުކޮށްފައި ހުރީ ޖިނާޔަތެއްގެ ކުށެއް ކޮށްގެން ކަމުގައިވާނަމަ އޭނާ ފިލުމަށް އެހީތެރިވެދިނުމުގެ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) އެހެން ޙާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މަނާކުރެވިފައިވާ އެއްޗެއް މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒަކަށް ގެނައުން ނުވަތަ ގެނައުން ހުއްދަކުރުން؛ މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒުގައި މަނާ އެއްޗެއް ގެންގުޅުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

539. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި އަންނަނިވި އަމަލު މީހާ އެކަން ކުރަނީ ހުއްދައެއްނެތި އަދި އެނގިހުރެގެންކަމުގައިވާނަމަ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) މަނާކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒަކަށް ގެނައުމާއި؛ ނުވަތަ

(2) މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއްގައި ބަންދުކޮށްފައި ތިބޭ މީހުންނަށް ފަސޭހައިން އެ އެއްޗެއް ހޯދިދާނެ ހިސާބެއްގައި އެ އެއްޗެއް ބެހެއްޓުމާއި؛

(3) މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއްގައި އެ އެއްޗެއް ގެންގުޅުން.

މާނަކުރުން

(ށ) "މަނާކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒަކަށް ގެނުވާ އެއްޗިހީގެ ތެރެއިން ނުވަތަ އެ މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއްގައިވާ އެއްޗިހީގެ ތެރެއިން އަންނަނިވި އެއްޗެއްސަށެވެ:

(1) ބަޑި، ސްޓަން ގަން، ޓޭޒަރ ގަން؛

(2) ބަޑީގެ ވަޒަނާއި، ކާޓްރިޖާއި، ޝެލާއި އަދި ވަޒަނުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްޗެހި؛

(3) ފަނާކުރަނިވި މާއްދާއެއް؛

(4) ޤާނޫނުއެއްގެ ދަށުން ކޮންޓްރޯލް ކުރެވިފައިވާ މަސްތުވާތަކެއްޗެއް؛

(5) މަސްތުވާތަކެއްޗެއް ބޭނުންކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ އާލާތެއް؛

(6) ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ އުނދޫސް އެއްޗެއް؛

(7) ތަނުގެ ސަލާމަތީ ޙާލަތު ގެއްލުވާލުމަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެ ފަދަ ހަތިޔާރެއް ނުވަތަ އާލާތެއް؛ އޭގެ ތެރޭގައި އަލިފާނާއި، ސަލާމަތީ ގޮތުން މީހަކު ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރާ އެއްޗެއްގެ ތަޅުދަނޑިއާއި، ތަޅު ހުޅުވުމަށް ބޭނުންކުރާ އެއްޗެއްސާއި، ބޭގު ތަޅުނަގާލުމަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްޗެއްސާއި، މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒުގެ އިދާރީ ގޮތުގެ ދަރަޖަތަކުގެ ޔުނިފޯމާއި ކާޑުތަކާއި މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒުގެ އެހެނިހެން ސަރަހައްދުތަކަށް ވަދެވިދާނެ ބާވަތުގެ އެއްޗެހި ހިމެނެއެވެ؛

(8) ކަރަންޓު ބޭނުންކުރާ ނުވަތަ ބެޓެރީއިން ބޭނުންކުރާ ބާވަތުގެ އާލާތް؛ އޭގެ ތެރޭގައި ރޭޑިއޯއާއި ކެމެރާއި، ދަގަނޑު ކަނޑަނުލާ ބާވަތުގެ އެއްޗެހި ހިމެނެއެވެ؛ ނުވަތަ

(9) އިލެކްޓްރޯނިކް އެއްޗެހީގެ ތެރެއިން މަނާ އެއްޗެހި ކަމުގައި މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒަކުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އެއްޗެހި؛ އޭގެ ތެރޭގައި އިލެކްޓްރޯނިކް ރެކޯޑިންގ ކުރާ އެއްޗެއްސާއި، ވީޑިއޯ ރެކޯޑުކުރާ އެއްޗެއްސާއި، ސްޓީރިއޯ ޓޭޕްރެކޯޑަރާއި، ސްޓީރިއޯ ޓޭޕްރެކޯޑަރުގެ ބެޓެރީއާއި، ވީޑިއޯ ޓޭޕް ރެކޯޑަރާއި، ޕޭޖަރާއި، ކޮންޕިއުޓަރާއި، ކޮންޕިއުޓަރުގެ ސާމާނު ހިމެނެއެވެ؛

(10) ބަނގުރާގެ ބާވަތްތަކާއި؛

(11) އެއްޗެއްވެސް މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒަކަށް ހުއްދަނޫންގޮތަކަށް ގެންނުމާއި ނުވަތަ އެ މަރުކަޒެއްގެ އަމުރެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އެއްޗެހި.

ދަރަޖަކުރުން: މަނާކޮށްފައިވާ އެއްޗެހި

(ށ) (1) (i) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން (3) ވަނަ ނަންބަރަށް، މަނާކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒަކަށް ވެއްދުމަކީ ޖިނާއީގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(ii) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުން (10) ވަނަ ނަންބަރަށް މަނާކުރެވިފައިވާ އެއްޗެއް މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒަކަށް ވެއްދުމަކީ ޖިނާއީގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(iii) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޖުނަހާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) އެ ކުށް ކުރި މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއްގެ މުވައްޒަފެއް ކަމުގައިވާނަމަ އެ ކުށަށް ދޭ އަދަބު އެއް ދަރަޖަ އިތުރުވާނެއެވެ.

ހިޔާ ދިނުމަށް ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ ވަޒީފާ ދޭން ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ ދަރުމަވަންތަ މަސައްކަތަކަށް ކުރުމަށް ހުރި މީހަކަށް ބިރުދެއްކުމާއި، ނުރަނގަޅު ގޮތުގައި ނުފޫޒު ފޯރުވުމާއި ދޮކެއްލުން

JUSTICE initiative

ކުށް ކަނޑައެޅުން

540. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުކުރާ މީހާ ކުށްވެރިޔެކެވެ:

(1) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި:

(i) މީހަކު މިނިވަންކަމާއި، ތަފާތުކުރަނިވާ ގޮތުން މަޖިލީހެއްގައި ހިޔާ ދިނުމަށް ހުރިކަމުގެ މަޤާމުގައި؛ ނުވަތަ

(ii) ހިޔާ ދިނުމަށް ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ ވަޒީފާ ދިނުމަށް ހުރި މީހަކަށް ނުވަތަ ވޮލަންޓިއަރ ތަނެއްގައި، ނުވަތަ މީހަކު، ނުވަތަ ކުރިއަށް އޮތް ތަނެއްގައި ހިޔާ ދިނުން، ނުވަތަ ވަޒީފާ ދިނުން، ނުވަތަ އުމުރުގެ އާންމު ވާޖިބެއް އަދާކުރުމުގައި ކަންތައް ކަމެއް ނުވަތަ ނުކަން ދުރުކުރުމުގައި ކަމާ ގުޅިގެން މީހަކަށް ގެއްލުންކުރުމާއި، ބިރުދެއްކުމާއި، ނުފޫޒު ފޯރުވުމާއި އުޅަނދު ފޯރުކުރުމުގެ މަޤާމުގައި؛

(2) ޢަމަލު:

(i) މީހެއްގެ ހަށިގަނޑަށް ބޮޑެތި އަނިޔާ ލިބިދާ ފަދަ ކުށެއް، ނުވަތަ ފާޅުގައި ގެއްލުމެއް ކަމުގައި ހިފެހެއްޓި ބާވަތުގެ ކުށެއް، ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ މުދަލަށް ބޮޑެތި ގެއްލުން ލިބިދާނެ ފަދަ ކަމެއް ކުރުން ނުވަތަ އެހެން ކަމެއް ކުރާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުން؛ ނުވަތަ

(ii) އުނދަގޫވެސް ކެރެއް ކުރުން ނުވަތަ ކޮންޓްރާކްޓުގެ ބިރުދައްކައިކުން؛ ނުވަތަ

(iii) ޤާނޫނީ ގޮތުން ހުއްދަކޮށްދީފައިނުވާ މަންފާއެއް ދިނުމަށް ހުށަހެޅުން ނުވަތަ ދިނުން؛ ނުވަތަ

(iv) ޤާނޫނުގައި މަނާކޮށްފައިވާ ސިއްރު ނުވަތަ ނުސިއްރު ގޮތުން ނަހަމަވެސް އެއިން މިހާރާ ދެއްމަތްކުރާކަން ކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) (1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) ން (iii) އަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ކޮށްފިނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުށަކީ ޖުނަހުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 541. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމަށް އެންގުމުން ކޯޓަށް ހާޒިރުވާ ގޮތަށް، ނުވަތަ މިހާރުގެ ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ މައްޗަށް، ކަފާލާތުގައި ބަންދުން ދޫކުރެވިފައިވާކަން:

(i) ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމަށް އަންގާފައިވާ ދުވަހު ހާޒިރުނުވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްފައިވާ ޝަރުތުތަކުގެ ތެރެއިން ޝަރުތަކާ ހިލާފުވުން؛ އަދި

(2) ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގައި ދައުވާ ރައްދުވާ މީހެއްގެ ގޮތުގައި ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވާކަން ނުވަތަ ލިޔުމެއް ނުވަތަ އެހެނިހެން ވަކި ހުށަހެޅުމަށް އަންގާފައިވާކަން، އެ އަމުރުކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ޢަމަލުނުކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ އޭނާ ބަންދުކޮށްފައި ހުރި ކުށުގެ ދަރަޖައަށް ވުރެ އެއް ދަރަޖަ ތިރީގައިވާ ކުށެކެވެ. ނަމަވެސް، މި ކުށް، ޖުނަހުގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށަކަށް ވުރެ ދަރަޖަ ދަށްކޮށެއް ނުވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން 542. (ހ) "ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ އަނިޔާ" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (7) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ފަނާކުރަނިވި މާއްދާ" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 121 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒެއްގެ މުވައްޒަފު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 538 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "މީހުން ބަންދުކުރާ މަރުކަޒު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 537 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "ބަންދުގައި މީހުން ބައިތިއްބާ ތަނެއް ބަލަހައްޓާ މުވައްޒަފު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 532 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ޅ) "ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ކ) "ބަޔޭ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 710 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(އ) "ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 533 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ވ) "މަސްލަޙަތުވެރިވާ އެއްބަރި" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 539 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(މ) "ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ މުވައްޒަފު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 521 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ފ) "ޝަރީޢަ ބަންދު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 537 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ދ) "މުދާ" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (82) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

610 ވަނަ ބާބު

އަމަންއާންމާއި، ރައްކާތެރިކަމާއި، އަޚްލާޤީ މިންގަނޑުތަކާ ގުޅޭ ކުށް

އަމަންއާންމާއި ރައްކާތެރިކަމުގެ ކުށް

610 ވަނަ މާއްދާ ރަހުޅުކުރުމާއި ބަދުގެ ބަނބުނާކުރުން ސަރުކާރު ވެއްޖެހުން

611 ވަނަ މާއްދާ ކުލިސަފައިން ހުރުން

612 ވަނަ މާއްދާ ޤަޒުފުގެ ކުށް

613 ވަނަ މާއްދާ ވަކި ގަވާއިދަކުން ހިންގަންޖެހޭ ވިޔަފާރިއެއް ހުއްދަނުލައި ހިންގުމާއި، ލައިސަންސްނެތި އިމްޕޯޓުކުރުމާއި، ހުއްދަނަގަންޖެހޭ ކަމެއް، ހުއްދަނުނަގައި ކުރުން

614 ވަނަ މާއްދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހާއްސަ އިޤްތިސާދީ ސަރަހައްދަށް ވަނުން

615 ވަނަ މާއްދާ އާންމު މަސްވެރިކަމަށް ގެއްލުން ހުރި އަމަލުތަކުރުން

616 ވަނަ މާއްދާ ރަމަޟާންމަހު ރޯދަނުހިފުމާއި ބަނގުރާ ބުއިމާއި ޤުމާރުކަސް ކުޅުން

617 ވަނަ މާއްދާ އިސްލާމްދީނާ އިދިކޮޅު އަމަލުތަކެއް

618 ވަނަ މާއްދާ އެހީތެރިވެރިންނުގެ ވާޖިބު

619 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުން

ބަޣާވާތްކުރުމާއި ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ސަރުކާރު ވައްޓާލުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން — 610. (ހ) ބަޣާވާތްކުރުމާއި ނުވަތަ ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ސަރުކާރު ވައްޓާލުމަށް ހިތްވަރު ދޭ މީހާއި، އެއިން ކަމަކަށް އެހީތެރިވާ މީހާއި، އެއިން ކަމެއް ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

އިސްތިސްނާ — (ށ) ސުލްހަވެރި އިޢުތިރާޟުގައި ބައިވެރިވާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެއް ނޫނެވެ.

ދަރަޖަކުރުން: ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމަށް ހިތްވަރު ދިނުން — (ނ) (1) ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ސަރުކާރު ވައްޓާލުމުގެ ބޭނުމުގައި 5 މީހުންނަށް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ބަޔަކަށް ހިތްވަރު ދޭ ނުވަތަ އަމުރުކުރާ ނުވަތަ އިރުޝާދު ދޭ، ނުވަތަ ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ބާރުއަޅާ މީހާ އެކުރަނީ ޖިނާޔަތުގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ބަޣާވާތްކުރުމަށް ހިތްވަރު ދިނުން — (2) ބަޣާވާތްކުރުމަށް އަންނަނިވި މިންވަރަށް ހިތްވަރުދޭ ނުވަތަ އަމުރުކުރާ ނުވަތަ އިރުޝާދު ދޭ ނުވަތަ ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ބާރުއަޅާ މީހާ އެކުރަނީ ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(i) 5 މީހުންނަށް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ބަޔަކަށް؛ ނުވަތަ

(ii) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިފައިންގެ ބަޔަކަށް.

ބާރުގެ ބޭނުމުގައި ބައިވެރިވުން — (3) ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ސަރުކާރު ވައްޓާލުމުގައި މީހަކު ބައިވެރިވެއްޖެނަމަ އެ މީހަކު އެކުރަނީ ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ބަޣާވާތުގައި ބައިވެރިވުން — (4) އެނޫން ހާލަތެއްގައި އެކުރަނީ ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

JUSTICE initiative

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާ ނުކުތާ

(ށ) (1) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައާއި، (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޢަމަލު މިހެން ކުރާއިރު އެ މީހާއީ ބައިގަނޑެއްގައި ނުވަތަ ޖަރީމާއެއްގައި އިސްކޮށް ހަރަކާތްތެރިވި މީހެއްކަމުގައިވާނަމަ، ކުށުގެ ދަރަޖަ ކަނޑައެޅުމުގެ މިންގަނޑުތަކުން އެކުށް އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ ކުށުގެ އަދަބު އެއް ދަރަޖަ އިތުރު ވާނެއެވެ.

(2) ޖަރީމާއެއް ނުވަތަ ބައިގަނޑެއް ކުރުމުގައި، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް މިހެން ކުރާނަމަ، އަދި އޭނާ އެކުރަނީ އަމިއްލަ ކުރިއެރުމަށް، އެކަން ހިންގާނެކަން ނުވަތަ ހިންގައިދޭނެކަން އޭނާއަށް ޔަޤީންކުރެވޭތީކަމުގައިވާނަމަ، ކުށުގެ ދަރަޖަ ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ، އޭނާގެ ކުށުގެ އަދަބު އެއް ދަރަޖަ އިތުރު ވާނެއެވެ.

ކުލީސިފައިން ހޯދުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

611. (ހ) ކުލީސިފައިން ހޯދަނަމަ ނުވަތަ ބޭނުންކުރާނަމަ ނުވަތަ އެ މީހުންނަށް މާލީ ގޮތުން އެހީތެރިވާނަމަ ނުވަތަ އެ މީހުން ތަމްރީނުކުރުވާނަމަ، އެކަން ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ށ) "ކުލީސިފައިން" ގެ މާނައަކީ ތިރީގައިވާ މީހަކަށެވެ:

(1) ހަމަނުޖެހުންތަކުގައި ނުވަތަ ސަރުކާރު ވައްޓާލުމުގައި ބައިވެރިވުމަށް ބޭނުންކުރުމަށް ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ފޯސްތަކުގެ ހައިސިއްޔަތު ވައްޓާލުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ހޯއްދަވާ ބޭރުގައި ތަމްރީނުކުރެވިފައިވާ މީހަކު؛ އަދި

(2) އެފަދަ ހަމަނުޖެހުންތަކުގައި އެކަމަށް މަސައްކަތްކުރުމުން އެމީހަކަށް ލިބޭނެ އަމިއްލަ ފައިދާއެއް ކުރިމަތިވުމުގެ ޝައުޤުވެރިކަން އޮތް، އަދި މާއްދީ ނުވަތަ ފައިސާގެ ބަދަލުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ، ޢަސްކަރީ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރާ ސިފައިންނަށް ދެވޭ މުސާރައަށްވުރެ ގިނަ ފައިސާއެއް ލިބެންހުރި އުންމީދު ލިބިފައިވާ މީހަކު؛ އަދި

(3) ހަމަނުޖެހުން އުފެދިގެން އޮތް ދައުލަތުގެ ރައްޔިތަކަށް ނުވާ އަދި މަސައްކަތް އުފެދިގެންއުޅޭ މީހުން ނިސްބަތްވާ ދައުލަތުގެ ރައްޔިތަކަށްވެސް ނުވާ މީހަކު؛ އަދި

(4) (i) ހަމަނުޖެހުންތަކުގައި ބައިވެރިވާ ދެ ފަރާތުގެ ފަރާތްތަކުގެ ސިފައިންގެ މީހަކު ނުވާމީ؛

(ii) އެކަމާ ގުޅުންހުރި ހަމަނުޖެހުންތަކުގައި ބައިވެރިވާ ދެ ފަރާތުގެ ފަރާތަކުން ނުވާ ދައުލަތަކުން ފޮނުވައިފައިވާ މީހަކު ނޫން.

ދަރަޖަކުރުން

(ނ) މި ކުށަކީ ފެލަނީއެއްގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޤަޛުފުގެ ކުށް

ކުށް ކަނޑައެޅުން

612. (ހ) އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކާއެކު، އަންނަނިވި ޤަޛުފުކުރާ މީހާ ކުށްވެރިވެއެވެ.

(1) އެ ތުހުމަތަކީ ޒިނޭގެ ތުހުމަތެއްކަން އެނގިދާނެ، މި ޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ ނުވަތަ 413 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި މިފަދަ ޒިނާ ކޮށްފިކަމަށް ނުވަތަ ކުރުމުންދާކަމަށް ބުނެ މިހާރުގެ ތުހުމަތުކޮށް، އެފަދަ ދައުލަތް ނުވަތަ ތަކުލީފުދުރުކުރުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) (1) މި ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އިތުރު އަދަބު ހުއްދަކުރުން

(2) މި ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން ހުއްދަކޮށްފައިވާ އަދަބުގެ އިތުރަށް 80 އެތިފުރަހަށް ޖަލްދުކުރުމުގެ އަދަބު މި ޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން މި ކުށަށް ހުއްދަކުރެވިދާނެއެވެ.

ވަކި ގަވާއިދަކުން ހިންގަންޖެހޭ ވިޔަފާރިއެއް ހުއްދަނެތި ހިންގުމާއި، ލައިސަންސެނެތި އިމްޕޯޓުކުރުމާއި، ހުއްދަނަގަންޖެހޭ ކަމެއް، ހުއްދަނުނަގައި ކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

613. (ހ) އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކާއެކު، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ ކުށްވެރިވެއެވެ.

(1) ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުން ހުއްދަނަގަންޖެހޭ ހުއްދަ ނުވަތަ ލައިސަންސް ހޯދުމަކާ ނުލައި؛ އަދި

(2) ޤާނޫނުގައި ވަކިގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ވިޔަފާރިއެއް ކުރުމާއި، ޚާއްޞަކޮށް އެއްޗެހި އިމްޕޯޓުކުރުން.

(ށ) ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާއަކުން ހުއްދަނަގަންޖެހޭ ހުއްދައިގެން ކުރެވޭ ކަމެއް ހުއްދަނުނަގައި، އެ ފަރާތުގެ ހުއްދަ ހޯދުމަކާ ނުލައި ކުރާ މީހާ ކުށްވެރިވެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން: ނުރައްކާތެރި އެއްޗެހި އިމްޕޯޓުކުރުން

(ނ) (1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ކުރުމުގައި، މިހެން ހަތިޔާރެއް އެތެރެކުރީ ބަޑިއެއް، ނުވަތަ ޒަހަރީލީ މާއްދާއެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ބަނދުކުރާއި ޢުދުވަހުގެ ވިޔަފާރި

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ހިނގާ ވިޔަފާރި ކުރުމުގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ އެއްޗެހި އިމްޕޯޓުކުރުމުގެ ތެރޭގައި ބަނދުވާ ނުވަތަ ޢީދުވަސް އެކުލަވާނަމަ ނުވަތަ އޭގެ ވިޔަފާރިކުރާނަމަ، ނުވަތަ އެ ބަޔާނަމަ، އެކުށަކީ ޖުނަހާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހުއްދަނެތި ކުރާ ޖިނާޔަތް (3) އެނޫން ޙާލަތްތަކުގައި، ހުއްދަނެތި ކުރާ ޖިނާޔަތަކީ ދަރަޖާގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހުއްދަނަގަންޖެހޭ ކަމެއް ހުއްދަ ނުނަގާ ކުރުން (4) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ދަރަޖާގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަހައްދަށް ވަދުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 614. (ހ) ހުއްދަ ހޯދުމަކާނުލައި، ނުވަތަ ލައިސަންސެއް ނެތި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަހައްދަށް ވަދުން މިއީ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) (1) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަހައްދަށް ވަދުން މިއީ އެ ސަރަހައްދަށް ވަންނަނީ ހުއްދައެއް ނުވަތަ ލައިސަންސެއް ނެތި، މަސް ބާނުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ކަމަށްވާނަމަ، އެއީ އެކުރާ ކުށަކީ ދަރަޖާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) އެނޫން ޙާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ދަރަޖާގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން (ނ) "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަހައްދު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަނޑުގެ ސަރަހައްދާ އިންތިހާގެން ފެށިގެން އަދި ކަނޑުގެ ސަރަހައްދު ގުނަން ފެށޭ ހިސާބުން ފެށިގެން 200 ނޮޓިކަލް މޭލާ ހަމައަށް އެ ފުޅާވެގެންވާ ކަނޑުގެ ސަރަހައްދެވެ. އަދި އެ ސަރަހައްދުގެ ތެރޭގައިވާ ކަނޑުއަޑީގެ ބިމާއި، ދަށުންނާއި އެއްޗެއްސާއި ދަށުންނަށް އެއްޗެއްސާއި އިޤްތިޞާދީ ވަސީލަތްތަކާއި ކަނޑާ ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން ސައިންޓިފިކް ރިސާރޗްކުރުމާއި ހިފެހެއްޓުމަށް މިކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރު ދިވެހިރާއްޖެއަށް ލިބިގެންވާ ސަރަހައްދެވެ.

JUSTICE initiative

އާންމު މަސްލަޙަތަށް ގެއްލުން ހުރި އަމަލުކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 615. (ހ) އާންމު ތަނެއްގައި ހުރި އެއްވެސް މީހަކު، އެ މީހެއްގެ އަމަލުތަކުގެ ސަބަބުން އެހެން މީހަކަށް ކަންބޮޑުވުން، ނުވަތަ އުނދަގޫވުން، ނުވަތަ ބިރު ހާސްކަން އުފެދުމަށް އަންނަނިވި އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލެއް ކުރާނަމަ އެއީ ކުށެކެވެ.

(1) މާރާމާރީއާއި، ތަޅާފޮޅުމާއި، ހަޑިހުތުރު ނުވަތަ ބިރު އުފެދޭ ގޮތަކަށް އުޅުން؛ ނުވަތަ

(2) އެކަކުގެން ނުވާ ވަރަށް އަޑުގަދަކުރުން؛ ނުވަތަ

(3) ހަޑިހުތުރު އެއްޗިހި ބުނުމާއި ހަޑިހުތުރު ބަސް ބޭނުން ކުރުމާއި ހަޑިހުތުރު އަމަލުތައްކުރުން؛ ނުވަތަ

(4) އާންމު ތަންތަނުގައި ނުވަތަ ތަންތަނުގައި، ކަސްޓަމަރުންގެ ވަކި މީހެއްގެ ފަހަތުން ދިޔުން؛ ނުވަތަ

(5) ޖިންސީ މުއާމަލާތެއް ހިންގުމަށް އެދުން؛ ނުވަތަ

(6) ޤާއިދާ މަޤްސަދެއް ހާސިލު ނުވާނެ އަމަލުތަކެއް ނުކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ މާއްދީ ފައިދާ ހޯދުމަށް، ނުވަތަ މީހުން ބިރުގަންނަފަދަ ހާލަތެއް އުފެއްދުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަހުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ރަމަޟާންމަހު ރޯދަނުހިފުމާއި ބަނދުވާ ބުއިމާއި ޢާންމުކޮށް ކެއުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 616. (ހ) ދިވެހިރައްޔިތަކު އަންނަނިވި އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލެއް، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި ކޮށްފިނަމަ، އެކަންކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ޝަރުޢީ ޢުޒުރު ފަދަ، ދީނީ ނުވަތަ ސިއްޙީ ސަބަބަކާ ނުލައި ރަމަޟާންމަހު، ރޯދަނުހިފުމާއި، ރޯދައަށްފަހު ދޫކޮށްލުން؛ ނުވަތަ

(2) (i) ޢާންމުކޮށް ނުވަތަ ޢާންމުކޮށް ބޭނުންކުރާ ތަނެއްގައި ފެންނާނޭ ގޮތަށް ކެއުން؛ ނުވަތަ

(ii) ބަނދުވާ ބުއިން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) (1) މިކުށަކީ ޖުނަހުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) މި ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން ހުކުމްކުރާ އަދަބުގެ އިތުރުން 40 އެތިފަހަރުން ޖަލްދުކުރުމުގެ އަދަބު މި ޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ހުކުމްކުރާ ގޮތުގެ މަތިން، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii) ގައިވާ ކުށަށް، ހުކުމްކުރެވިގެންވާނެއެވެ.

އިސްލާމްދީނާ ޚިލާފު އަމަލުތައް

ކުށް ކަނޑައެޅުން 617. (ހ) އެއްވެސް މީހަކު އަންނަނިވި އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލެއް ކުރާނަމަ އެ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) މުއާސަލާތީ ވަސީލަތެއް ބޭނުންކޮށްގެން ނުވަތަ އާންމުންގެ ކުރިމަތީގައި، އިސްލާމްދީނަށް ބަދުނާންކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި އިސްލާމްދީނަށް ފާޑުކިޔުމާއި، ދީނީ ބަދުނާމުކުރުން؛ ނުވަތަ

(2) އިސްލާމްދީނަށް ތަޢާރުޟުކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި އިސްލާމްދީނަށް ފާޑުކިޔައި، އެކިއެކި ލިޔުންތަކާއި ތައްޔާރުކުރުމާއި، ބެހުމާއި، ވިއްކުމާއި، އުފެއްދުން؛ ނުވަތަ

(3) އަޅުކަންކުރަން ގެންގުޅޭ ބުދު ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފެއްދުން ނުވަތަ އަތުގައި ބެހެއްޓުން ނުވަތަ ގެންގުޅުން، ނުވަތަ ދިނުން ނުވަތަ ވިއްކުން ނުވަތަ ފޮނުވުން ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުން؛ ނުވަތަ

(4) ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ދީނީ އެއްބައިވަންތަކަން ނަގާލުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމާއި، މީހުންގެ މެދުގައި ދީނީގޮތުން ބައިބައިވުން އުފެދޭ ބާވަތުގެ ވާހަކަ ދެއްކުމާއި، އެފަދަ ޖަމާޢަތްތަކަށް ހިމާޔަތްކުރުން.

(5) މުއާސަލާތީ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކޮށްގެން ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކުން އާންމު ތަނެއްގައި، އިސްލާމްދީނަށް ތަޢާރުޟުކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ބަހުސް ނުވަތަ ޙަރަކާތް، މާތް الله އަށް ނުވަތަ ކީރިތި ޤުރުއާނަށް ނުވަތަ ކީރިތި ރަސޫލާއަށް ނުވަތަ ކީރިތި ރަސޫލާގެ ސުންނަތަށް ނުވަތަ އިސްލާމްދީނަށް ފުރައްސާރަކުރުން.

(6) މުއާސަލާތީ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކޮށްގެން ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކުން، އިސްލާމްދީނަށް ތަޢާރުޟުކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ބަހުސް ނުވަތަ ޙަރަކާތް، މާތް الله އާމެދު ނުވަތަ ކީރިތި ޤުރުއާނާމެދު ނުވަތަ ކީރިތި ރަސޫލާއާމެދު ނުވަތަ ކީރިތި ރަސޫލާގެ ސުންނަތާމެދު ނުވަތަ އިސްލާމްދީނާމެދު ދޮގު މައުލޫމާތު ފެތުރުން ނުވަތަ އެފަދަ ޙަރަކާތް ކުރުމުގައި ބައިވެރިވުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަހާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އެހީތެރިވުމުގެ ވާޖިބު

ކުށް ކަނޑައެޅުން 618. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރުމަކީ ކުށެކެވެ.

(1) (i) ކުރިމަތިވެދާނެކަން އެނގޭ ނުރައްކަލެއްގެ އިންޒާރު، އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްނެތި ނުރައްކަލެއްގައިވާ މީހަކަށް ނުދިނުން؛ ނުވަތަ

(ii) އެހީއަށް ބޭނުންވެފައިވާ މީހަކަށް، އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްނެތި، އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްނުދިނުން؛ ނުވަތަ

(2) ތިމާއަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދެވިދާނެ ޙާލަތެއްގައި ހުރުމާއި އަދި އިންޒާރު ދެވިދާނެ ޙާލަތެއްގައި ހުރުން؛ އަދި

(i) ތިމާއަށް ނުވަތަ އެހެން މީހަކަށް ޖިސްމާނީ ގެއްލުމެއް ނުވަތަ މާއްދީ ނުރައްކަލެއް ނުވާނެފަދަގޮތަކުން އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދެވިދާނެ ނުވަތަ އިންޒާރުދެވިދާނެފަދަ ޙާލަތެއްގައި ހުރުން؛ އަދި

(ii) ޤާނޫނުން ނުވަތަ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން އޮންނަ ވަޒީފާއެއް ޙާޞިލުކޮށްދިނުމާ އެއަށްވުރެ މަތީ ވާޖިބެއް ދޫކޮށްލަންޖެހިގެން އިސްކަންދިނުމުން އޭގެ ނުވަތަ އެހީތެރިވެދިނުން އޭރުން.

ނުރައްކަލުގައިވާ މީހާ ނުވަތަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހާ

(ނ) (1) މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި "ނުރައްކަލުގައިވާ މީހާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ:

(i) އެމީހާގެ ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ އަނިޔާއެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ޖާނާ ބެހޭ ބެއްލުމެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ މުދަލަށް ހާނިއްސާއެއްގެ ސަބަބުން ނުރައްކަލާ ކުރިމަތިވާން ޖެހިފައިވާ މީހާއާއި؛

(ii) އަނިޔާވެރި ކުށަކާ ކުރިމަތިވާންޖެހިފައިވާ މީހާއަށް؛

(2) "އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހާ" ކަމަށްބުނެފައި އެވަނީ:

(i) ލިބޭ އަނިޔާއަކުން ނުވަތަ ޖާނާ ބެހޭ ބެއްލުމަކުން ނުވަތަ މުދަލަށް ހާނިއްސާއެއްގެ ސަބަބުން ހަށިގަނޑަށް ގެއްލުން ލިބިފައިވާ މީހާއަށް؛ ނުވަތަ

(ii) އަނިޔާވެރި ކުށެއްގެ ޝިކާރައަކަށް ވެފައިވާ މީހާއަށް.

މަދަނީ ބަދަލު ދިނުމުން އިމްތިޔާޒު ލިބިގެންވުން

(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭ މީހާ ނުވަތަ އިންޒާރުދޭ މީހާ ޙަމަލާއެއްގެ ސަބަބުން ލިބޭ ގެއްލުމަކަށް މަދަނީ ބަދަލު ދިނުމުން އިމްތިޔާޒު ލިބިގެންވާނެއެވެ. އެއީ އޭނާ އެކަށީ ޙަމަޖެހިފައިވާ ރައްކާތެރިކަމެއް ނުދީ، އެކަމަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ އަނގަބަސްދޭމީހުން ނުރައްކާތެރިކަމެއްގައި ނުލާ ކަމުގައި ކަމަށްވާނަމައެވެ.

އެހެން ޤާނޫނަކުން ސާބިތުކޮށްދީފައިވާ ވަކި ޤާނޫނަކުން ގޮތްތަކެއް ދޫކޮށްދިނުން

(ރ) އެހެން ޤާނޫނަކުން ސާބިތުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުން މީހެއްގެ ފުށުން ފުރިހަމަނުވާނަމަ، އެހީތެރިކަމުގެ ބޭނުންވާ މީހާ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ފުރިހަމަ ގޮތުގެ މައްޗަށް ގޮސްދިނުންވާނެއެވެ.

(1) މަސްއޫލިއްޔަތު ޖެހޭކަމަށް ނުވަތަ ރަޖިސްޓްރީކޮށް ޤާނޫނުގެ ކަންތައްތަކުގައި އެވެ، ނުވަތަ އެއީ އެއްކަމެއް ޤާނޫނަކުން ލިބޭ ހިސާބުގައިވާކަން އެނގިގެން؛

(2) އެހީތެރިކަން ބޭނުންވާ މީހާއަށް އެހީތެރިވުމަށްޓަކައި ސީދާ މަސްއޫލިއްޔަތުވެރިއެއް ނުވަތަ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ މުވައްޒަފަކު އަންގާފައިވާކަމަށް ގޮތްތަކެއް ސަބަބެއް ނެތި؛

(3) އެ ކުށަކީ ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު ގެނައި ގޮތުން ސީދާ މަސްއޫލިއްޔަތުވެރިއެއް ނުވަތަ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް އެކަން އަންގާފައިނުވުން.

ދަރަޖަކުރުން

(ބ) މި ކުށަކީ ޖިނާޢީ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން

619. (ހ) "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްޞަ އިޤްތިޞާދީ ސަރަޙައްދު" އަކީ ޑިފައިންވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 614 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ޑިފައިންވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ކޮމިޝަނަރ" އަކީ ޑިފައިންވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 611 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ޑިފައިންވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ޖިނާއީ އަމަލު" އަކީ ޑިފައިންވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ޑިފައިންވާ މާނަކުރުމެވެ.

620 ވަނަ ބާބު

އިޖްތިމާއީ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފު އަމަލު ހިންގުމުގެ ކުށް

620 ވަނަ މާއްދާ	ހަށިވިއްކުން
621 ވަނަ މާއްދާ	ހަށިވިއްކުމަށް އެހީތެރިވުމާއި ހިތްވަރު ދިނުން
622 ވަނަ މާއްދާ	ހަޑިހުތުރު ލިޔުމާއި، ތަކެތި އުފެއްދުމާއި، ބެހުން
623 ވަނަ މާއްދާ	މައްޔިތުގެ ބޭނުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ކުރުން
624 ވަނަ މާއްދާ	އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބައިބައި ވިއްކުން
625 ވަނަ މާއްދާ	ޖަނަވާރަށް އަނިޔާވެރި އަމަލުކުރުން
626 ވަނަ މާއްދާ	މާނަކުރުން

ހަށިވިއްކުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

620. (ހ) ފައިސާ ނުވަތަ އަގުހުރި އެއްޗެއްގެ މުޤާބިލުގައި، ތިމާގެ އަނބިމީހާ ނުވަތަ ފިރިމީހާ ނޫން މީހަކާއެކު ޖިންސީ ގުޅުމަށް ނުވަތަ ޖިންސީ މުޢާމަލާތެއް ހިންގައިދިނުމަށް ވާހަކަ، އެ އަމަލުކުރާ މީހާ އެދުނަސް ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަޙްގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހަށިވިއްކުމަށް އެޑްވަޓައިޒްކުރުމާއި ހިތްވަރު ދިނުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 621. (ހ) ފައިސާ ނުވަތަ އަގު ހުރި އެއްޗެއްގެ މުޤާބިލުގައި، އަންނަނިވި ޢަމަލު ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ހަށިވިއްކުމުގެ ޢަމަލެއް ނުވަތަ ޢަމަލުތަކެއް ކުރުމަށް މީހަކަށް މަޖުބޫރުކުރުން؛ ނުވަތަ

(2) ހަށިވިއްކުމުގެ ޢަމަލެއް ނުވަތަ ޢަމަލުތަކެއް ހިންގުމަށް ހިތްވަރު ދިނުމާއި އެކަން ހަމަޖައްސައިދިނުމާއި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން އެކަމަށް މަދަދުފޯރުކޮށްދިނުން؛ ނުވަތަ

(3) އޭނާގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ ތަނެއް، ހަށިވިއްކުމުގެ ޢަމަލެއް ނުވަތަ ޢަމަލުތަކެއް ހިންގުމަށް ބޭނުންކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) (1) ހަށިވިއްކުމުގެ ޢަމަލު ހިންގުމަށް ކުޑަކުއްޖަކު ހިތްވަރުދީފިނަމަ ނުވަތަ އެހީތެރިވާނަމަ އެކުށަކީ ޖިނާއީ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި އެއީ ޖިނާއީ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ހަޖޫރު ފިލްމާއި، ތަކެތި އުފެއްދުމާއި، ބެހުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 622. (ހ) އެއްޗެއްގެ ހަޖޫރުކަން އެނގިހުރެ، ނުވަތަ އޭގައިވާ އެއްޗަކީ ހަޖޫރު އެއްޗެއްކަން އެނގިހުރެ، އަންނަނިވި ޢަމަލުކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ހަޖޫރު އެއްޗެހި ހިމެނޭ ފޮޓޯއާއި، ފިލްމާއި، މަޖައްލާއާއި، ރެކޯޑާއި އަދި އެނޫންވެސް ހަޖޫރު ސިފަ ހާމަކޮށްދޭ ނުވަތަ ދައްކައިދޭ އެއްޗެހި ވިއްކުމާއި ބަދަލުކުރުމާއި ދިނުން؛ ނުވަތަ

(2) ހަޖޫރު މަންޒަރުތައް ހިމެނޭ ތަމްސީލުތައް، ސްޓޭޖްޝޯތައް ނުވަތަ ނަށުތައް ހުށަހަޅައިދިނުމާއި، އެފަދަކަމެއް އިންތިޒާމު ކުރުން؛ ނުވަތަ

(3) އެއްވެސް ހަޖޫރު އެއްޗެއް ހިމެނޭ ވަސީލަތެއް ޝާއިޢުކުރުމާއި ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލައިގެން ދެއްކުމާއި އިންޓަނެޓް ފަދަ މީޑިއާއިން ހަމައަށް އެއްޗެއް ފޯރުކޮށްދިނުން؛ ނުވަތަ

(4) އަގެއްގެ މުޤާބިލުގައި، އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ހަޖޫރު އެއްޗެއް، އަމިއްލައަށް ކުރުން، ނުވަތަ ހަޖޫރު އެއްޗަކަށް ބެލެވޭ ފަދަ ގޮތަކަށް އަމިއްލަ ހަރަކާތް ދެއްކުން؛ ނުވަތަ

(5) ހަޖޫރު އެއްޗެހި ހުށަހަޅައިގެން ދައްކައިގެން އެއްޗެއް އިޝްތިހާރުކުރުމާއި އެ ވިއްކުމަށް ހިތްވަރު ދިނުން؛ ނުވަތަ

(6) މި މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ބެހުމުގެ ނިޔަތުގައި، ހަށިހުޅު އެއްޗެހި ހިފެހެއްޓުމާ ލިބުމާއި އެހެނިހެން އެފަދަ އެއްޗެހި އުފެއްދުމާއި ގެނައުމާއި ހިފުމާއި އަތުގައި ބެހެއްޓުން؛ ނުވަތަ

(7) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަށްރަށުގެ އުފެއްދުން ނުވަތަ އަތުގައި ބެހެއްޓުން ނުވަތަ ގެންގުޅުން ނުވަތަ ދިނުން ނުވަތަ ވިއްކުން ނުވަތަ ފޮނުވުން ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުން.

އިސްތިސްނާ (ށ) ހަށިހުޅު އެއްޗެހި ހިމެނޭ ތިޔޭޓަރ ނުވަތަ އެހެންވެސް އެއްޗެއް މިހާރު ބޭރު ސަރަހައްދުތަކުން ގެނެސް ނުވަތަ އެހެންވެސް ޤާނޫނީ ގޮތެއްގައި އެފަދަ އެއްޗެހި ބެހެއްޓުމަށް ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ފަރާތަކުން ނުވަތަ ބަލަހައްޓަނިވި މީހަކަށްވާނަމަ، އޭނާ އެކަކީ މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން (6) ވަނަ ނަންބަރާ ހަމައަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށެއްގެ ތެރޭގައި ނުހިމެނޭނެއެވެ.

އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހައި ހިނދަކު ޤަބޫލުކުރާނެ ގޮތް (ނ) އެއިން އެއްޗަކީ އެއްޗެއްގެ އުފެއްދުމާއި ގޮތަށް ގުޅިގެން ދައްކާ އެއްޗެއްކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭ ސާބިތު ދަލީލު ނެތި، އެސެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެ ބާވަތުގެ އެއްޗެހި މިހެން އުފައްދަނީ ވިޔަފާރި ކުރުމަށްކަމަށް ވާނަމަ ނުވަތަ ކުރިއަށްވެސް ވާނަމަ ނުވަތަ އެފަދަ އެއްޗެހި ގެނައީ ވިޔަފާރިއަށްކަމަށް ވާނަމަ، އެކަމެއް އެކަށީގެންވާ އެއްޗެއް ބަހަމުންދާކަން، އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހައި ހިނދަކު، ފާޅުކުރެވޭ ޤަބޫލުކުރެވޭނެއެވެ.

މާނަކުރުން (ރ) އެއްޗެއް ނުވަތަ ތަސްވީރެއް ނުވަތަ ހުރަހަށްވުރެ ކުރަހާފައިވާ "ހަށިހުޅު" ކަމަށް ބުނެވޭނީ ދިވެހި މުޖުތަމަޢުގެ އާންމު މިންގަނޑު، ދިވެހި މުޖުތަމަޢުގެ މިނަގަނޑު މިހުން ޤަބޫލުކުރާ އާންމު ހަމަތަކުގެ އަޚްލާޤީ އެ އެއްޗެއް ބެލުމުން ޢަނބުރާ ފާޅުވާ ކަމެއް ނުވަތަ ގޮތަކަށް، އެ އެއްޗަށް ހުރި ނުވަތަ އެ ކަމަށް ހުރި ދައުރު ނަމަވެ:

(1) މުޅި އެއްޗަކީ ނިސްބަތްކުރެވޭއިރު، އެ އެއްޗަކީ ނުވަތަ އެ ހަރަކާތަކީ ނުވަތަ އެ ތަސްވީރަކީ ޖިންސީ މަޤްޞަދު ޖިސްމާނީ ގޮތުން އުފެއްދުމަށް އެއްގޮތްވާ ގޮތުގައި ފާޅުކުރުން؛ ނުވަތަ

(2) ކަނޑައެޅިގެން ހުތުރުވާ ގޮތަށް، ޖިސްމާނީ ޙަރަކާތް ދައްކުވައިދޭ ނުވަތަ ތަސްވީރުކޮށްދޭ އެއްޗަކަށްވުން.

ދަރަޖަކުރުން (ބ) (1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން (6) ވަނަ ނަންބަރާ ހަމައަށް ހިނގާ ކުށްކުރުމީ ޑިގްރީގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެވެ.

(2) އިތުރު ހާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޑިގްރީގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ކުޑަކުދިންގެ ހަށިހުޅު އެއްޗެހި ދެއްކުން (3) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްކުރުމުގައި ހިމެނިގެންވާ ހަށިހުޅު އެއްޗަކީ ނުވަތަ ތަސްވީރަކީ އެއްކަލަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ބާލިޣުވެފައިނުވާ ކުއްޖެއް އެއްކަލަ

ނުވަތަ ހުރަހެއްލުމަކަށްވާނަމަ، އެކުށުގެ ދަރަޖަ ކަނޑައެޅިފައިވާ ނިސްބަތަށްވުރެ 1 ދަރަޖަ އިތުރުވާނެއެވެ.

(i) ކުޑަކުއްޖަކަށްވުން؛ ނުވަތަ

(ii) އޭނާއަށް އެ ކުރުވޭ ކަމެއް ވިސްނައިގަތުމުގެ ތަޖުރިބާއެއް ނެތް މީހަކަށްވުން.

ވަޒީފާގެ ބޭނުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

623. (ހ) ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ގޮތެއްގެމަތިން ނޫނީ އަމިއްލަ ފައިދާއަށް، ވަޒީފާއާގުޅިގެން މީހަކު ހިންގާ އަމަލަކުން އެ ވަޒީފާ ނިސްބަތްވާ ފަރާތުގެ މިލްކުގެ ތަކެތީގައި ނުވަތަ އުފެއްދޭނެކަމަށްވާނަމަ، އެ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) މި ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބައިތައް ވިއްކުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

624. (ހ) އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބައެއް ކަމުގައި ބެލެވޭ އެއްޗެއް އެނގިހުރެ ވިއްކުމަކީ ނުވަތަ ގަތުމަކީ އެ މީހަކު ކުރާ ކުށެކެވެ.

(ށ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި މެނުވީ، އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބައިތަކަށް އަގު ދިނުމަކީ ނުވަތަ ލިބިގަތުމަކީ، އެ މީހަކު ކުރާ ކުށެއް ނޫނެވެ.

(1) ސައިންޓިފިކް ބޭނުމަކަށްޓަކައި ނުވަތަ ބޭހުގެ ބޭނުމަކަށްޓަކައި، ހަށިގަނޑުގެ ބައެއް ނުވަތަ ހަށިގަނޑުން ދިޔަވެގެން ނަގާތީ، ހިނގާ ޚަރަދު އަދާކުރާ ތިބިދިއުމުގެ ގޮތުން ދީފާ ދުތި ނުވަތަ ފައިސާ؛ ނުވަތަ

(2) ބޭހުގެ ފަރުވާއާގުޅޭ މަސްލަޙަތުގެ ދަށުން ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސްގެ މަސްލަޙަތުގެ ދަށުން މީހަކަށްދޭ ދުތި ނުވަތަ ފައިސާ؛ ނުވަތަ

(3) ސައިންޓިފިކް ބޭނުމަކަށްޓަކައި އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބައެއް ނުވަތަ ދިރުމެއް އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ގެންދިއުމަށާއި، ހުރި ތަނަކުން ނަގާ ވަކި ތަނެއްގައި ރައްކާކުރުމަށް ހިނގާ އެކަށީގެންވާ ޚަރަދުތައް އަދާކުރާ ދިނުމުގެ ގޮތުން ދޭ ދުތި ނުވަތަ ފައިސާ؛ ނުވަތަ

(4) ބޭހީ ނުވަތަ ސައިންޓިފިކް ތަޖުރިބާގައި ނުވަތަ ބޭހީ ފަރުވާދިނުމުގައި ނުވަތަ ބެހެއްޓުމަށް ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރުމަށް އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑުގެ ބައިތަކުން

އުފައްދައިފައިވާ ބޯޑު ނުވަތަ ރިޔާސީއަޑު ނުވަތަ އެހެންފަރާތެއް ވާއްސޭއަށް ވިއްކާލާއި
ގޮތުން.

ދަރަޖަކުރުން (ށ) މި ކުށަކީ ފެލަނީގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ޖަނަވާރަށް އަނިޔާވެރި އަމަލުކުރުން

ކުށް ކަނޑައަޅުން 625. (ހ) މީހެއްގެ އިހުމާލުން އަންނަނިވި އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލެއް ކޮށްފިކަމަށްވާނަމަ، އެމީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) އަނިޔާވެރިކަމާ އެކު ޖަނަވާރަކާ މެދު އަމަލުކުރުން؛ ނުވަތަ

(2) އޭނާގެ ބެލެހެއްޓުމުގެ ދަށުގައިވާ ޖަނަވާރަކަށް އަޅާނުލައި ދޫކޮށްލުން.

އިސްތިސްނާ (ނ) ސައިންޓިފިކް ތަޖްރިބާކުރުމުގައި އަމަލުކުރާ ހަމަތަކާއި އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ނުވަތަ ޖަނަވާރުން ބޭސްފަރުވާކުރުމުގައި އަމަލުކުރާ ހަމަތަކާއި އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން މިހެންކުރާ އަމަލަކީ ކުށެއް ނޫނެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ރ) މި ކުށަކީ ފެލަނީގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން 626. (ހ) "ހަޔުމުދު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 622 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ށ) "ޖިންސީ އަމަލު" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "ޖިނާކުރުން" އަށް ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

JUSTICE initiative

710 ވަނަ ބާބު

ހަޑިހުތުރާ ގުޅޭ ކުށް

710 ވަނަ މާއްދާ — ކުދިން ކުޅުމުގައި ނުރައްކާތެރި ހަޑިހުތުރެއް ބޭނުންކުރުން

711 ވަނަ މާއްދާ — ބޭ ނުވަތަ ފާޙިޝްކަމުގެ މާއްދާ ހިމެނޭ އެއްޗެއް ވިއްކުމާއި ދެއްކުމާއި އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ގެންދިއުމާއި ގެންގުޅުން

712 ވަނަ މާއްދާ — މާނަކުރުން

ކުދިން ކުޅުމުގައި ނުރައްކާތެރި ހަޑިހުތުރެއް ބޭނުންކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

710. (ހ) ކުދިން ކުޅުމުގައި ނުރައްކާތެރި ހަޑިހުތުރެއް ބޭނުންކުރުން ނުވަތަ އެފަދަ ހަޑިހުތުރެއް އޮތްކަން ދެއްކުމަކީ އާންމުކޮށް ކުށެކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ށ) (1) ކުށްކުރުމުގައި މިހެން ބޭފަރާތަކީ ކަމަށްވާނަމަ، އޭނާ އެކުރަނީ ޖިނާއަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(2) އެނޫން ހާލަތްތަކުގައި އެއީ ޖިނާއަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އޮބްސީން ނުވަތަ ސެކްޝުއަލީއޮބްސީން ބޭ ބޭނުންކޮށްފިނަމަ ކުށުގެ ބަރުދަން އިތުރުވުން

(ނ) މިހެން ކުށެއް ކުރުމުގައި، އޮބްސީން ނުވަތަ ސެކްޝުއަލީއޮބްސީން ހަޑިހުތުރެއް ބޭނުންކޮށްފިނަމަ، އޭނާ އެކުރީ ކުށެއް އެހެން ޙާލަތްތަކާ އަޅައި ބަލާއިރު، އެއް ދަރަޖަ އިތުރުކުރެވޭނެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

(ރ) (1) "އޮބްސީން ބޭ" ކަމަށް ބުނެފައި އޮތީ، ޖިންސީ ގޮތުން ޝަހުވަތު އުފެދޭ ފަދަ އެއްޗެއް ހުށަހަޅާފައިވާ، އެ ބޭނުން މުޖުތަމަޢުގެ އަޚްލާޤާ ޚިލާފު ގޮތުގައި އޮބްސީން ޕާފޯމަންސް އެކުލަވާ ހިމެނޭ ގޮތަށް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ ބޭއެވެ.

(2) "އޮބްސީން ޕާފޯމަންސް" ކަމަށް ބުނެފައި އޮތީ، އިންސާނުންގެ އަޚްލާޤީ ކަމެއްގައި ބޭނޭ ހާލަތް ތިރީގައި ވަޒަންކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ ފަރުމާކުރެވިފައިވާ ކަމެކެވެ.

(3) "ނުރައްކާތެރި ހަޑިހުތުރު":

(i) އެއް ދިފާޢުވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދިފާޢުވާ މާނަކުރުމެވެ؛ އަދި

(ii) ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރުގެ މާނައިގައި، ބަޑިއާއި ވަޅިން ޒުނޫވާގޮތަށް ހަދާފައި ހުންނަ އެހެން ބާވަތްތަކުގެ ވަސީލަތްތަކާއި ނިއުމެޓިކް ގަން، ސްޕްރިންގ ގަން، ފްލިންޓްލޮކް ގަން، ބީބީ ގަން، ސްޓަން ގަން ނުވަތަ ޓޭޒަރއާއި ދުނު ހަތިޔާރާއި، ކަރާޓޭއާއި، ވަޅިއާއި، ޗާކަރުތިލަކާއި، މިފަދަ އެއްޗެހި ހިމެނެއެވެ.

(4) "ބަޑި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ވަޒަންނުކުރުން ގޮތަށް، ނުވަތަ އެންމެ މަދުވެގެން 60 ފޫޓަށް ވަޒަން ދަތުރުކުރާ ވަރުގެ ބާރު ހުރި ދިޔަ ގޮތަށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ބަޑިއަށެވެ.

(5) "ސެމިއޮޓޮމެޓިކް ބަޑި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޓްރިގަރަށް ފިތައިލާ ކޮންމެ ފަހަރަކު ވަކި ވަރަކަށް ވަޒަން ޖެއްސުމަށް އޮޓޮމެޓިކް ލޯޑުވެގެން އެކަށަވަން ހިފޭ ގޮތަށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ބަޑިއަށެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ނުކުތާ

(ބ) އިތުރު އޮޓޮސްމާޓިކް އުނދަގޫ ދެމުން ހިނގާ ވަގުތެއްގައި ކުރުގެ އެ ޖަމާލު ހިންގައިފިނަމަ މި ޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައި އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވާ މިންގަނޑު އަންގައިދޭ ބާވަތުގައި ބައްޓަންކޮށްފައިވާ އަސާސީ އަދަބުގެ މިންގަނޑުން އެއް ދަރަޖަ އެ ކުށުގެ އަދަބަށް އިތުރުކުރެވިގެންވެއެވެ.

ބަޑި ނުވަތަ ފަނާކުރަނިވި މާއްދާ ހިފުން އެއްޗެއް ވިއްކުމާއި އުފެއްދުމާއި

އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ގެންދިއުމާއި ގެންގުޅުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

711. (ހ) ލައިސަންސެއްނެތި ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ސީދާ ހުއްދައެއްނެތި، އަންނަނިވި ޢަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން ޢަމަލެއް އެނގިހުރެ ކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:

(1) ފަނާކުރަނިވި މާއްދާއެއް ހިފުން އެއްޗެއް އުފެއްދުމާއި، ގެންގުޅުމާއި، ވިއްކުމާއި، އެހެން މީހަކަށް ދިނުމާއި އެހެން ބަޔަކަށް ގެންދިއުމާއި އެއިން ވިޔަފާރިކުރުން؛ ނުވަތަ

(2) ބަޑި އުފެއްދުމާއި އެއިން ވިޔަފާރިކުރުން؛ ނުވަތަ

(3) އެހެން މީހަކަށް ބަޑިއެއް ދިނުން ނުވަތަ އެހެން މީހަކަށް ބަޑިއެއް ވިއްކުން؛ ނުވަތަ

(4) ބަޑިއެއް ގެންގުޅުން.

(ށ) އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުކޮށްނުދެވިއްޖެ ހިނދަކު:

JUSTICE initiative

އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުކޮށްދެވިއްޖެނަމަ ޒިންމާދާރުވާނެ ގޮތް

(1) ދިހައެއްގެ އަތުގައި 5 ބަޑިއަށް ވުރެ އިތުރަށް ބަޑި ހިފެހެއްޓިނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދާއިރާގެ ތެރެއަށް ހުއްދަކުރުމުގައި ފަސޭހަކަމާ ގޮތުގެ ކުށްކުރިކަމަށް ބަލާނެއެވެ.

(2) 3 ބަޑިއަށް ވުރެ އިތުރަށް ހިފެހެއްޓި ކަމުގައިވާނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދާއިރާގެ ތެރެއަށް ހުއްދަކުރުމުގައި ފަސޭހަކަމާ ގޮތުގެ ކުށްކުރިކަމަށް ބަލާނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން

(ހ) 613 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ އިތުރަށް:

(1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައިން މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެވެ.

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(3) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޖުނަޙާގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

އަދަބު އިތުރުވާނެ ނުކުތާ

(ށ) ގެންގުޅުނު ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރުގެ ބާވަތަކީ އޮޓޮމެޓިކް ބަޑި ނުވަތަ ސެމީއޮޓޮމެޓިކް ބަޑި ހިފެހެއްޓިކަމުގައިވާނަމަ، އެ ކުށުގެ އަދަބު އެއް ދަރަޖަ އިތުރުވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން

712. (1) "އޮޓޮމެޓިކް ބަޑި" އަކީ ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 710 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(2) "އޮޓޮމެޓިކް ޕިސްޓަލް" އަކީ ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 710 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(3) "ފަސާދުކުރުވާ މާއްދާ" އަކީ ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 121 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(4) "ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރު" އަކީ ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(5) "ބަޑި" އަކީ ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 710 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(6) "ސެމީއޮޓޮމެޓިކް ބަޑި" އަކީ ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 710 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

720 ވަނަ ބާބު

ޖެރަރިޖަމާއި ރާވައިގެން ކުރާ ކުށް

720 ވަނަ މާއްދާ ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތްތަކުގައި ބައިވެރިވުން

721 ވަނަ މާއްދާ ފައިސާގެ އުޅައުޅި ލިޔުންތައް ނަގަދަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުން

722 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުން

ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތްތަކުގައި ބައިވެރިވުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން

720. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުކުރާ މީހާ އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.

(1) ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތެއް ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވުން؛ ނުވަތަ

(2) ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތެއް ހިންގުމުގައި ބައިވެރިކުރުމަށް މީހަކު އެ ޖަމާޢަތާ ގުޅުވުން؛ ނުވަތަ

(3) ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތަކަށް މާއްދީ ގޮތުންނާއި މާލީގޮތުން އެހީތެރިވެދިނުން؛ ނުވަތަ

(4) ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތުގެ ހަރަކާތްތަކުން ލިބޭ ފައިސާ ބޭނުންކުރުމާއި އެހެން ކަމެއްގައި އެ ފައިސާ އިންވެސްޓްކުރުން؛ ނުވަތަ

(5) ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތުގެ ހަރަކާތްތަކާއި އެއްބާރު ގޮތަކުން ކޮންޓްރޯލްކުރުމާއި، އެހަރަކާތްތަކާއި ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި އިރުޝާދު ދިނުން.

މާނަކުރުން

(ށ) (1) "ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތް" ކަމަށް ބުނެވިގެން އެވަނީ:

(i) އެ ޖަމާޢަތުގައި ހިމެނޭ މެންބަރުންނަކީ، ގުޅިފައިވާ އާންމު އެއް މަޤްޞަދަކަށްޓަކައި މަސައްކަތްކުރާ ބަޔަކަށްވުމާއި:

(ii) އެ ޖަމާޢަތުގެ މެންބަރުން ނުވަތަ އެ ޖަމާޢަތާ ގުޅިފައިވާ މީހުން މުދަލުގެ ހިމާޔަތް، ކުރިއަށް ގެންދިއުމާ ޒިންމާވާ ނުވަތަ މަޤްޞަދުގެ ބައެއްގެ ގޮތުގައި އަނިޔާވެރިކަން ނުވަތަ ފަސާދަކުރުން ނުވަތަ އެފަދަ ކަންކަމަށް ކުރާ ކަމެއްގެ ބިރު ދެއްކުން ހިމެނޭ ދެ އަމަލު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ އަމަލު ހިންގައިފައިވާ ބަޔަކަށްވުން؛ ނުވަތަ

(ށށ) އެ ޖަމާޢަތުގެ މެންބަރުން ނުވަތަ އެ ޖަމާޢަތާ ގުޅިފައިވާ މީހުން ފުދުވެރިކަން، މަސްލަހަތާއެއްގައި ވިޔަފާރީގައި މަސްލަހަތާއެއްގައި އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ގެންގޮސް ދޭ ވިޔަފާރިކުރުންކަމަށް މަނާކުރާ ދެ އަމަލު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ އަމަލު ހިންގާފައިވާ ބަޔަކަށްވުން؛ ނުވަތަ

(ނނ) އެފަދަ ކުށްކުން ކުރުމަކީ، ނުވަތަ ކުރާނެކަމުގެ ބިރުދެއްކުމަކީ އެ ޖަމާޢަތުގެ ބޭނުންކަމުގައި ނުވަތަ މަޤްސަދުކަމުގައި އާންމުކޮށް ދެއްކާފައިވާ ނުވަތަ ޤަބޫލުކުރެވޭ ބަޔަކަށްވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ދިވެހިސަރުކާރުން ޤަރާރުކޮށް ޖަމާޢަތްކަމުގައި ނުވަތަ ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތްކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޖަމާޢަތަކަށްވުން.

(2) "މާއްދީ އެހީތެރިކަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މާލީ ޚިދުމަތާއި، އެ މީހުން ތިބޭނެ ތަންތަން ހަމަޖެއްސުމާއި، އެ މީހުންނަށް ތަޢުލީމުދިނުމާއި، އެ މީހުންނަށް އެ މީހުންގެ ސަލާމަތު އިޤާމާތުގެ ލިޔެކިޔުން ދިނުމާއި ނުވަތަ އެކަމުގެ ގޮތުގެ ލިޔެކިޔުން ތައްޔާރުކޮށްދިނުމާއި، މާލީ ބަލައިގަތުމުގެ ވަސީލަތްތަކަށް ފުރުޞަތުދިނުމާއި، ހަތިޔާރު ދިނުމާއި، ގެއްލުންދިނުމަށް ބޭނުންވާ މާއްދާތަކާއި، ޓްރާންސްޕޯޓޭޝަނާއި، އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ދިޔުމުގެ އިންތިޒާމުކޮށްދިނުމާއި މާއްދީ އެހީއެއް މުދަލާއި އެނޫން ޚިދުމަތް ދިނުން ހިމެނޭ ގޮތަށެވެ. މިގޮތުގައި ބޭސްފަރުވާއާއި ދީނީ ތަޢުލީމު ދިނުމެއް ނުހިމެނެއެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ރ) (1) ކުށުގެ މިންވަރު، އެ ޖަމާޢަތަކީ ކުށުގެ ޖަމާޢަތެއްކަން އެނގިހުރެފައިވާނަމަ:

(i) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަކީ، ޖިނާޢަތުގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ؛ އަދި

(ii) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން (ހ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ކުށްތަކަކީ ޖިނާޢަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށްތަކެވެ.

(2) އެ ޖަމާޢަތަކީ ކުށުގެ ޖަމާޢަތެއްކަން ދެނެގަތުމާމެދު އެއްވެސް ފަރުވާކުޑަކަމެއް ހުރިނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކީ، ޖިނާޢަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

(3) އެހެން ހާލަތްތަކުގައި އެ ކުށަކީ ޖިނާޢަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

ފައިސާގެ [illegible] [illegible] ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުން

ކުށް ކަނޑައެޅުން 721. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުކުރުމަކީ ކުށެކެވެ:

(1) ޣައިރު ޤާނޫނީ ޙަރަކާތްތަކުން ހޯދިފައިވާ ފައިސާކަން އެނގޭ ފައިސާއާ ގުޅޭގޮތުން އެއްވެސް މާލީ މުޢާމަލާތެއް ހިންގުން؛ އަދި

(2) އެ މާލީ މުޢާމަލާތް ހިންގުމުގެ މުޅި ބޭނުމަކީ ނުވަތަ އެ މުޢާމަލާތުން ހާސިލުކުރާ ބޭނުމަކީ:

(i) ޣައިރު ޤާނޫނީ ޢަމަލުތަކެއް ކުރުމަށް މަގުފަހިކުރުން ކަމުގައިވުން؛ ނުވަތަ

(ii) ޣައިރު ޤާނޫނީ ޢަމަލުން ލިބޭ ފައިސާގެ ބާވަތާއި، އެ ހުރި ތަނާއި، އެ ލިބުނު ތަނާއި، އަދި އޭގެ ވެރިފަރާތާއި އޭގެ މައްޗަށް ބާރު ހިނގާ ފަރާތް ފޮރުވުން؛ ނުވަތަ

(iii) ޤާނޫނު ބުނާގޮތުން އެފަދަ ފައިސާއާބެހޭ ގޮތުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމުން ސަލާމަތްވެވޭގޮތުން.

މާނަކުރުން (ހ) (1) "މާލީ މުޢާމަލާތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނޭ ކޮންމެ މުޢާމަލާތަކަށެވެ:

(i) ވަޔަރު ނުވަތަ އެހެންވެސް އެނޫން ވަސީލަތެއް ބޭނުންކޮށްގެން އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ފައިސާ ގެންދިއުން؛ ނުވަތަ

(ii) ފައިސާގެ ލިޔުމެއް އުފެއްދުން ނުވަތަ ބަދަލުކުރުން؛ ނުވަތަ

(iii) މުދަލަކަށްއޮތް މިލްކުވެރިކަމުގެ ބައެއް އެހެން ފަރާތަކަށް ބަދަލުކުރުން.

(2) "ފައިސާގެ ލިޔުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ:

(i) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިސާއާއި ބޭރުގެ ފައިސާއާއި، އެހެން ޓްރެވެލަރސް ޗެކާއި އެހެނިހެން ޗެކުތަކާއި، ބޭންކް ޑްރާފްޓްތަކާއި އަދި މަނީ އޯޑަރަކާއި؛ ނުވަތަ

(ii) އިންވެސްޓްމަންޓް ސެކިއުރިޓީއާއި ނުވަތަ ލިޔުން އަތުން ބަދަލުވާއިރު، އޭގެ މިލްކުވެރިކަންވެސް ބަދަލުވާގޮތަށް ފައިސާގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ އެހެނިހެން ލިޔެކިޔުމަކެވެ.

ދަރަޖަކުރުން (ހ) މި ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

މާނަކުރުން

މާނަކުރުން 722. (ހ) "ކުށްކުރާ ޖަމާޢަތް" އަށް ދީފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ 720 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ނ) "މާލީ މުޢާމަލާތް" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 721 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) "މާއްދީ އެހީތެރިކަން" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 720 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ބ) "ފައިސާގެ ދިޔުން" އަކީ ދީފައިވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 721 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

ތިންވަނަ ބައި - ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު

1000 ވަނަ ބާބު

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުން

1000 ވަނަ މާއްދާ ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅައި އާންމުކުރުން

1001 ވަނަ މާއްދާ ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު

1002 ވަނަ މާއްދާ ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލު

1003 ވަނަ މާއްދާ އަދަބު ކަނޑައެޅޭނެ މިންވަރަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުން ލާޒިމުނުވި ނަމަވެސް، އެ މިންވަރާ ޚިލާފުވާ ޙާލަތްތަކުގައި ސަބަބު ބަޔާންކުރުން

1004 ވަނަ މާއްދާ ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލުގައި ބުނާ މިންވަރުގެ އަދަބެއް، ހުއްދަ ކުރެވިފައިވާ އެހެން ގޮތެއް ބޭނުންކޮށްގެން ކަނޑައެޅިދާނެ ޙާލަތްތައް

1005 ވަނަ މާއްދާ އަދަބުތަކުގެ މިންވަރު ދަށްކުރައިދޭ ތާވަލު

1006 ވަނަ މާއްދާ އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ ކުށަށް އަދަބުދިނުން

1007 ވަނަ މާއްދާ އަދަބު ކަނޑައަޅާ ކޯޓުގެ ބާރުތައް

1008 ވަނަ މާއްދާ ކައްފާރާ

ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅައި އެންފޯސްކުރުން

ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅައި އެންފޯސްކުރުން

1000. (ހ) އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވާ ކޯޓުން، މި ބާބާއި މި ޤާނޫނުގެ އެހެނިހެން މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަލަންވާނެއެވެ. އަދި އެ މިންވަރަށް ވާސިލްވީގޮތް އެ މައްސަލައެއް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި، ފާސް ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ މިންވަރަށް ވާސިލްވުމަށްޓަކައި ކޯޓުން ގެންގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި އެއްގޮތް އުސޫލުތަކަކަށް ހެދުމަށް، އެ ރިޕޯޓުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުންނަ އެންމެ އިސް ކޯޓުން މަދުވެގެން ކޮންމެ 2 އަހަރުން 1 އަހަރު އެ މިންގަނޑުތައް ބަލައި، މުރާޖަޢާކުރަންވާނެއެވެ.

ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު

އަދަބުގެ މިންވަރު ކޯޓުން ކަނޑައެޅުން

1001. މި ޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައިވާ "ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލު" ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު، އަންނަނިވި ގޮތުގެމަތިން ކޯޓުން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑު ބަޔާންކުރާ ގޮޅި ކަނޑައެޅުން

(ހ) މި ޤާނޫނުގެ 1 ވަނަ ބާބާއި 2 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކުށުގެ ދަރަޖަ ކަނޑައެޅުމަށްފަހު، އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި މި ޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައިވާ "ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލު" އިން ކުށުގެ ދަރަޖަ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮލަމުގައި (މަތިން ތިރިއަށް) ހިމެނޭ ގޯތިތަކުގެ ތެރެއިން "އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑު" ބަޔާންކުރާ ގޮޅި (ކަނާތުން ވާތަށް) ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމުން ތަފާތުވުން މިނުން ކަނޑައެޅުން

(ށ) އެ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލާނެ ނުކުތާތައް ދެނެގަތުމުގައި، އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ކޯޓުން ރިޢާޔަތް ކުރަންވާނެއެވެ.

(1) އެ މީހެއްގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ކުށަކީ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ނުކުތާތައްކަމަށް މި ޤާނޫނުގެ 1 ވަނަ ބާބާއި 2 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމާއި، އަދި

(2) މި ޤާނޫނުގެ 1100 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، އަދަބުގެ ކުޑަބޮޑުމިނަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކާއި؛ (މި މާއްދާގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުގެމަތިން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭ ޚާއްސަ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނިފައި ނުވާ ކަންތައްތައް) އަދި

(3) އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް، ސާފު އަދި ޤަބޫލުކުރެވޭ ހެކީގެ އަލީގައި ސާބިތުވެފައިވާނަމަ އެކަމަކާއި؛ އަދި

(4) އަދަބުގެ ކުޑަބޮޑު މިނަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި، ސާބިތުވެފައިވާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލައި، އަދަބުގެ މިންވަރު މައްޗަށް ޖެއްސަންޖެހޭ ނުކުތާތަކާއި އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށަށް ޖެއްސަންޖެހޭ ނުކުތާތައް ކަނޑުމާއި؛

(5) އަދަބުގެ މިންވަރު މައްޗަށް ޖެއްސަންޖެހޭ އެންމެހާ ކަންކަން އެއްކުރުމަށްފަހު އެއިން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށަށް ޖެއްސަންޖެހޭ އެންމެހާ ކަންކަން ކެނޑުމުން އަންނަ އަދަބުގެ މިންވަރަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައިވާ "ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލު" އިން އެ ކުށަކާ ގުޅޭގޮތުން ދެވޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅާ ގޮތެވެ.

ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ކުށުގެ ދަރަޖަ ބަޔާންކުރާ ކޮލަމްގެ ގޮޅިއާގުޅޭ، މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރަށް ގެންނަންޖެހޭ އުނި އިތުރު ގެނައުމަށްފަހު ކަނޑައަޅާ ގޮޅީގައި ބަޔާންކުރާ އަދަބަކީ އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރެވެ.

އިންތިޤާލީ މަރުޙަލާގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް

(ނ) މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ ކުށްތަކަށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އަދަބު ދޭއިރު، އެ ހާދިސާގައި ހިނގި ވަގުތު ކުށަކަށް ދެވޭ ކުރެވިފައިވާ ޖަލްސާތަކުގައި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑު" ކަމަށް ބަލައި، މި ޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައި އޮތް ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލުގައި އޮތް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް ބަލައިގެން 3 (ތިނެއް) ދަރަޖަ މަތީ ދަރަޖައެވެ. އެއަށްފަހު،
މި މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމަށްފަހު، އަދަބުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅާނީއެވެ.

ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލު

އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލު

1002. (ހ) ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މިންވަރު ކޮބައިކަން ކަނޑައަޅަންވާނީ މި ޤާނޫނުގެ 1003 ވަނަ މާއްދާއާއި، ތިރީގައިވާ ތާވަލުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

JUSTICE initiative

	ޕްރައިމަރީގެ ގްރޭޑް 1	ޕްރައިމަރީގެ ގްރޭޑް 2	ޕްރައިމަރީގެ ގްރޭޑް 3	ޕްރައިމަރީގެ ގްރޭޑް 4	ޕްރައިމަރީގެ ގްރޭޑް 5	ޖޫނިއަރގެ ގްރޭޑް 1	ޖޫނިއަރގެ ގްރޭޑް 2	ޖޫނިއަރގެ ގްރޭޑް 3
ކަނޑައެޅޭން އެންމެ ބޮޑު އަދަދު	25 އ	15 އ	8 އ	4 އ	2 އ	1 އ	6 މ	3 މ
5+	22 އ، 6 މ	13 އ، 6 މ	7 އ، 2 މ، 12 ދ	3 އ، 7 މ، 6 ދ	**1 އ، 9 މ، 18 ދ**	**10 މ، 24 ދ**	5 މ، 12 ދ	2 މ، 21 ދ
4+	20 އ	12 އ	6 އ، 4 މ، 24 ދ	3 އ، 2 މ، 12 ދ	1 އ، 7 މ، 6 ދ	9 މ، 18 ދ	4 މ، 24 ދ	2 މ، 12 ދ
3+	17 އ، 6 މ	10 އ، 6 މ	5 އ، 7 މ، 6 ދ	2 އ، 9 މ، 18 ދ	1 އ، 4 މ، 24 ދ	8 މ، 12 ދ	4 މ، 6 ދ	2 މ، 3 ދ
2+	15 އ	9 އ	4 އ، 9 މ، 18 ދ	2 އ، 4 މ، 24 ދ	1 އ، 2 މ، 12 ދ	7 މ، 6 ދ	3 މ، 18 ދ	1 މ، 24 ދ
1+	12 އ، 6 މ	7 އ، 6 މ	4 އ	2 އ	1 އ	6 މ	3 މ	1 މ، 15 ދ
އަދަދު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑު	10 އ	6 އ	3 އ، 2 މ، 12 ދ	1 އ، 7 މ، 6 ދ	9 މ، 18 ދ	4 މ، 24 ދ	2 މ، 12 ދ	1 މ، 6 ދ
1-	7 އ، 6 މ	4 އ، 6 މ	2 އ، 4 މ، 24 ދ	1 އ، 12 ދ	7 މ، 6 ދ	3 މ، 18 ދ	1 މ، 24 ދ	27 ދ

JUSTICE initiative

-2	5 އ	3 އ	1 އ، 7 މ، 6 ދ	9 މ، 18 ދ	4 މ، 24 ދ	2 މ، 12 ދ	1 މ، 6 ދ	18 ދ
-3	2 އ، 6 މ	1 އ، 6 މ	9 މ، 18 ދ	4 މ، 24 ދ	2 މ، 12 ދ	1 މ، 6 ދ	18 ދ	9 ދ

(ނ) ވަގުތު ގުނުން

މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށް އަދަބުގެ ވަގުތުތައް ގުނާނީ، އެންމެ ފަހުގެ ކުރުގެ އަދަބުގެ ފުރަތަމަ ދުވަހުން ފެށިގެން، އެދުވަހާ ހަމައަށް ތަންފީޒުކުރަމުންދިޔަ އެހެން އަދަބުތައް ހިމެނޭ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

(1) "އ" (އަހަރު): އަހަރަކީ 365 ދުވަހެވެ.

(2) "މ" (މަސް): އެއްމަސް ދުވަހަކީ 30 ދުވަހެވެ.

(3) "ދ" (ދުވަސް): ދުވަހަކީ 24 ގަޑިއިރެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅޭނީ މިންވަރަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުން ލާޒިމުކުރުވި ނަމަވެސް، އެ މިންވަރާ ހިލާފުވާ ޕްރޮބޭޝަނާއި ސަސްޕެންޑް ބޭނުންކުރުން

އަދަބު ކަނޑައެޅޭނީ މިންވަރަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުން ލާޒިމުކުރުވި ނަމަވެސް، އެ މިންވަރާ ހިލާފުވާ ޕްރޮބޭޝަނާއި ސަސްޕެންޑް ބޭނުންކުރުން

1003. (ހ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް އަދަބުކަނޑައެޅުމުގައި ކަނޑައެޅޭނީ އަދަބުގެ މިންވަރަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުން ކޯޓަށް ކަށަވަރުން ލާޒިމުވެގެންވެއެވެ. މި ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާންމު މަޤްޞަދުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ އަދަބުތަކުގެ ތެރެއިން އަދަބެއް ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) ނަމަވެސް މި ޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލު" ގައި އެކުލަވާލާ ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބުގެ މިންވަރަކަށްވުރެ 2 މިންވަރު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މަދު މިންވަރެއްގެ އަދަބެއް ކޯޓުން ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، އެ ކަނޑައެޅުން އަދަބުގެ މިންވަރުކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރާ ހިލާފުވި ސަބަބު، އެ މައްސަލަ ނިމުމުގެ ރިޕޯޓުގައި ޒާހިރު ހިމަނަން ވާނެއެވެ.

(ނ) ކަނޑައެޅޭނީ އަދަބުގެ މިންވަރާއި އަންނަނިވި މިންވަރަށް ކޮށްދެން ޒިޔާދަވެއްޖެނަމަ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

(1) ކަނޑައެޅޭނީ އަދަބުގެ މިންވަރަށް ވުރެ 2 މިންވަރު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މަތީ މިންވަރެއްގެ އަދަބެއް ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، އެ އަދަބާ ދެކޮޅަށް މަތީ މަރުޙަލާއެއްގެ ކޯޓެއްގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު ކުށް ސާބިތުވެފައިވާ މީހާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(2) ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މިންވަރަށް ވުރެ 2 މިންވަރު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ދަށް މިންވަރެއްގެ އަދަބެއް ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، އެއަދަބާއި ދެކޮޅަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަތީމަރުޙަލާގެ ކޯޓެއްގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު ދައުލަތަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ހ) ކުށުގެ ދަރަޖަ ކަނޑައެޅުމުގައި ކޯޓުން ގޯސް އަރައިފައިވާނަމަ ނުވަތަ ކަނޑައެޅޭނީ އަދަބުގެ މިންވަރު ނިންމުމުގައި ޤާނޫނީގޮތުން ނުބައި ކޯޓު ނިންމައިފައިވާނަމަ އެ ކަނޑައެޅި ކަނޑައެޅުމާދޭތެރޭ ނުވަތަ އެ ނިންމި ނިންމުމާދޭތެރޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު ދައުލަތަށާއި ކުށްވެރިޔާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ކަނޑައެޅޭނީ އަދަބުގެ މިންވަރު ބާރުންކޮންޓްރޯލް ތާވަލުގައި ބުނާ މިންވަރުގެ އަދަބެއް، ހުއްދަ ކުރެވިފައިވާ

އެހެން ގޮތެއް ބޭނުންކޮށްގެން ކަނޑައެޅިދާނެ ބާރުތަކެއް

ކަނޑައެޅޭނީ އަދަބުގެ މިންވަރު ބާރުންކޮންޓްރޯލް ތާވަލުގައި ބުނާ މިންވަރުގެ އަދަބެއް، ހުއްދަ ކުރެވިފައިވާ އެހެން ގޮތެއް ބޭނުންކޮށްގެން ކަނޑައެޅިދާނެ ބާރުތަކެއް

1004. މި ފަސްލުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައިވާ "ކަނޑައެޅޭނީ އަދަބުގެ މިންވަރު ބާރުންކޮންޓްރޯލް ތާވަލު" ގައި ކުށްތަކުގެ އަދަބުގައި ކޮންޑިޝަނަލް ޑިސްޗާޖް އެންމެ ދިގު މުއްދަތު ކަނޑައަޅައިފައިވާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެގޮތުން ކަނޑައެޅޭނީ ޑިސްޗާޖުގެ މުއްދަތާ އެއް މިންވަރެއްގެ އެހެން އަދަބެއް ނުވަތަ ތަފާތު އެހެނިހެން ބާވަތްތަކުގެ އަދަބުތައް އެއްކޮށް ކޮންޑިޝަނަލް ޑިސްޗާޖް އެންމެ ދިގު މުއްދަތު އެއްހަމަ އަދަބު އެއްކޮށްލުމުގެ މަގުން ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. މިގޮތުން ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މުއްދަތާއި ބާވަތް ވަންޏާ މި ފަސްލުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގައިވާ "ތަފާތު އަދަބު އެއްހަމަކުރާ ތާވަލު" ގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

އަދަބުތަކުގެ މިންވަރު ދައްކުވައިދޭ ތާވަލު

އަދަބުތަކުގެ މިންވަރު ދައްކުވައިދޭ ތާވަލު

1005. (ހ) މި މާއްދާގައިވާ "ތަފާތު އަދަބު އެއްހަމަކުރާ ތާވަލު" ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެ ކުރަކަށް ކަނޑައެޅޭނީ އަދަބުގެ ޖުމްލަ މުއްދަތަށް ވުރެ އިތުރުނުވާ ގޮތުގެމަތިން ތަފާތު އެހެނިހެން ބާވަތްތަކުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚުތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެން ވެއެވެ.

ޖަލަށްލުން	ގޭ ބަންދު	މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުން	ޖޫރިމަނާ (ދެ އަދަދުން ބޮޑު އަދަދެއް)	އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ގޮތުން ބެލުން	ޕްރޮބޭޝަން
1 އަހަރު	2 އަހަރު	1920 ގަޑިއިރު	72,000 ރ، ނުވަތަ 1 އަހަރުގެ އާމްދަނީ	4 އަހަރު	6 އަހަރު
6 މަސް	1 އަހަރު	960 ގަޑިއިރު	36,000 ރ، ނުވަތަ 6 މަހުގެ އާމްދަނީ	2 އަހަރު	3 އަހަރު
3 މަސް	6 މަސް	480 ގަޑިއިރު	18,000 ރ، ނުވަތަ 3 މަހުގެ އާމްދަނީ	1 އަހަރު	1.5 އަހަރު
1 މަސް	2 މަސް	160 ގަޑިއިރު	6,000 ރ، ނުވަތަ 1 މަހުގެ އާމްދަނީ	4 މަސް	6 މަސް
7 ދުވަސް	15 ދުވަސް	40 ގަޑިއިރު	1,400 ރ، ނުވަތަ 7 ދުވަހުގެ އާމްދަނީ	1 މަސް	1.5 މަސް

ގޭގައި ބަންދު ކުރުން (ހ) ގޭގައި ބަންދުކުރުމަކީ ގެއެއްގައި ނުވަތަ ގެއެއްގެ މަގުމު ދުވާ ފަދަ ތަނެއްގައި ބަންދުކުރާ ބަންދުކުރުމެވެ. މިގޮތުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ ތަނުން ގަވާއިދާ ހިލާފަށް ނުކުމެގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި ގަވާއިދާ ހިލާފަށް ނުކުމެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް އިތުރު އަދަބު ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

ޖޫރިމަނާ (ށ) އެކަށީ ކުރާ އަދަބެއްގެ ގޮތުން ކުރެވޭނީ، ޖޫރިމަނާ ކުރެ އެ ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާ ދައުލަތަށް އަންގާދޭނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން ކުރާ ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު ވަނީ މި ޤާނޫނު ހުށަހަޅާ އަދަދުތަކަށެވެ.

މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތް ކުރުން (ނ) ކުށުގެ އަދަބުގެ ގޮތުން ކަނޑައަޅާ މުޖުތަމަޢަށް ފައިދާ ކުރާނެ ކަމެއް ނުވަތަ މަސައްކަތެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތެއް ކުރުމަށް ކޯޓުން ޙުކުމް ކުރުވުމެވެ. މިގޮތުން ކުރާ ޚުކުމެއް އެ ކޯޓަށް ފެނިއްޖެ ކުރުމުން ކަމުގައި ނުވިޔަސް އެކަންކަން ނުވަތަ މަސައްކަތް ނުވަތަ ޚިދުމަތް ފެންނާނީ ކޯޓުގެ ޙުކުމާއި މުޖުތަމަޢުގެ ކުރިމަތިލައި އަދަބުގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނޭ ކަންކަމެވެ.

އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ގޮތުން ބެލުން (ރ) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ގޮތުން ބެލުމަކީ ކޯޓުގެ ޙުކުމާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ފަރާތް ގޮތުން ބަލާބެލުމެވެ. ކޯޓުގެ ޙުކުމާއި ފެށި ބަލާ ބައެއްގެ ފާރުވެރިކަމުގެ ދަށުގައި ކަނޑައަޅައިގެން ހުރުމާއި، ބައެއް ތަންތަނަށް ދިޔުމަށް އަދި ބައެއް ތަންތަން ނިސްބަތްވާ (މަސައްކަތްތަކާ ތަންތަނުގައި ދިރިއުޅުން ފަދަ) އަމުރުކުރުމާއި، ކޯޓުން ކަނޑައެޅޭ ފަދަ ގަޑިއިރުގައި މެންބަރު ގެއިން ނުވަތަ ހުއްދަ ކުރެވިފައިވާ ތަނުން ބޭރަށް ނުނިކުމެ އަމުރުކުރުމާއި، ކަނޑައެޅޭ ފަދަ މީހުން މަސްތުވާތަކެތި ނުވަތަ ބަނގުރާ ބޭނުންކުރުމަށް ބާރުލިބޭ ތަނަކަށް ނުދިއުމަށް އަންގައި، ކޯޓުގެ ހިނގަނޭގައި، އޭނާ އޭގެ ތަން ދޫކޮށް ނުވަތަ އިތުރު ހުއްދަ ނުލައި ބަލައި ޗެކްކުރުމަށް އަންގައި،

ކަނޑައެޅޭ ތަޢުލީމީ ނުވަތަ އުނގެނުމުގެ ޕްރޮގްރާމުތަކުގައި ކުށްވެރިޔާ ބައިވެރިވުމަށް ނުވަތަ ވަކި ބާވަތެއްގެ ވަޒީފާއެއްގައި ދެމިހުރުމަށް އެންގުމާއި، މިނޫންވެސް ކުށްވެރިޔާގެ ފަރާތުން ޢާންމުން ސަލާމަތް ކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކެއްއަޅައި، ކުށްވެރިޔާ އެނބުރި މުޖުތަމަޢަށް އައުން އަވަސްކުރުމާއި އޭނާ އުޅޭގަ ކުރަން ބަންދު އަދަބު ލިބިދިނުމަށްޓަކައި މަތީގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަމާއި އެކަންކަމުގެ އިތުރުންވެސް ކޯޓަށް ފެންނަ އަމުރުތަކުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ޝަރުޠުތަކެއް ކައިރިން ބެލުމުގައި ކުށްވެރިޔާ ވަކި ހާސްބަ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމުތަކުގައި ބައިވެރިވުން ހިމެނެއެވެ. ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމަކީ ކުށްވެރިޔާ ދުވާލުގައި ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ނުވަތަ އޭނާ ކުރުކުރުމަށް އެހީތެރިވާ ސިފަތައް އިސްލާހުކުރުމަށް، ފަރުވާދީ މަޝްވަރާކުރުމާއި ފަރުވާ ހޯދުމެވެ. އެފަދަ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމުތަކުގައި ބައިވެރިވާ ކުށްވެރިޔާ، އެ ޕްރޮގްރާމުގެ ފަރާތުން ކަނޑައަޅާ ކަންކަން ކުރުމަށް ޒާތީ ގޮތުން އޭނާގެ މައްޗަށް ޚަރަދުކުރަންވާނެއެވެ.

ޕްރޮބޭޝަން

(ށ) ޕްރޮބޭޝަނަކީ ޝަރުޠުތަކެއްގެ ކައިރިން ބަލާ އޮފިސަރަކާ ގަވާއިދުން ބައްދަލުކުރުމާއި، މަސްތުވާތަކެއްޗާ ނުވަތަ ބަނގުރާ ބޭނުންކުރޭތޯ ބެލުމުގެ ޓެސްޓު ގަވާއިދުން ކުރުމާއި، ކައުންސެލިންގއަށް ގަވާއިދުން ހާޒިރުވުމަށް އަމުރުކުރުމާއި، އޭނާގެ ވަޒީފާއިން އެނގުން ހިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި ވިޔަފާރި ކުރޭ ކުށްވެރިޔާއަށް ކަންކަން މަނާކުރުމާއި، ކުށްވެރިޔާ އެނބުރި މުޖުތަމަޢަށް އައުން އަވަސްކުރުމާއި އޭނާ ކުށަކަށް ބަދަލު އަދަބު ލިބިދިނުން ހިމެނޭ ގޮތުން، ވަކި ކަންކަން މަނާކުރުމާއި ކުށްވެރިޔާ ދުކާންތަކަށް ހުރުސް މުއްދަތެވެ.

އެއް ކުށަށް ވުރެ ގިނަ ކުށަށް އަދަބުދިނުން

އެއް ކުށަށްވުރެ ގިނަ ކުށަށް އަދަބުދިނުން

1006. ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް އެއް ކުށަށްވުރެ ގިނަ ކުށް ސާބިތުވާ ޝަރީޢަތެއްގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެފައިވާ ކުށްތަކަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި އަމަލުކުރަންވާނީ އަންނަނިވި ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

(ހ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާ ކޮންމެ ކުށަކަށްމެ އަދަބު ކަނޑައަޅާނީ އެ ކުށަކަށް ވަކިން، އެ ކުށެއްގެ ދަރަޖައާއި، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަންޖެހޭ އެންމެހާ ކަންކަން ބަލައިގެން، އެއީ އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ހަމައެކަނި ކުށް ކަމަށް ބަލައިގެންނެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަދަބު ކަނޑައެޅުނު ގޮތް ބަލައި، ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މުއްދަތުތަކަކީ:

(1) އެންމެ ބޮޑު ކުށަށް، ނުވަތަ އަދަބުގެ މުއްދަތު އެންމެ ދިގު ކުށަށް، އެ ކުށަށް ކަނޑައެޅޭ އެންމެ އަދަބުގެ އެންމެ ދިގު މުއްދަތެވެ.

(2) ދެވަނައަށް އެންމެ ބޮޑު ކުށަށް، ނުވަތަ އަދަބުގެ މުއްދަތު ދެވަނައަށް އެންމެ ދިގު ކުށަށް، ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ މުއްދަތުގެ ދެބައިކުޅަ އެއްބައި.

(3) ތިންވަނައަށް އެންމެ ބޮޑު ކުށަށް، ނުވަތަ އަދަބުގެ މުއްދަތު ތިންވަނައަށް އެންމެ ދިގު ކުށަށް، ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބުގެ ހަތަރުބައި ކުޅަ އެއްބައި.

(4) ހަތަރުވަނައަށް އެންމެ ބޮޑު ކުށަށް، ނުވަތަ އަދަބުގެ މުއްދަތު ހަތަރުވަނައަށް އެންމެ ދިގު ކުށަށް، ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބުގެ އަށްބައިކުޅަ އެއްބައި.

(5) މަތީގައި ބަޔާން ކުރެވުނު އުސޫލުން ހުރިހާ ކުށްތަކަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުން. އެގޮތުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުން ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ ޖުމްލަ ކޮންމެ ކުށަކާ ގުޅިގެން އިތުރުވެގެން ދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އިތުރުވާ ކޮންމެ ކުށަކާ ގުޅިގެން އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބު، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން (4) ވަނަ ނަންބަރަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުން ދާއިރު ކުޑަވަމުންނެވެ.

އެއްފަހަރާ ދެކުށަކަށް ބަންދުގެ އަދަބު ތަންފީޛުކުރުން

(ށ) އެއް ކުށަށްވުރެ ގިނަ ކުށަކަށް ބަންދުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅިފައިވާ ޙާލަތްތަކުގައި، ކޮންމެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބު ތަންފީޛުކުރާނީ ވަކިވަކިންނެވެ.

އަދަބުގެ މުއްދަތާއި ކުށުގެ ނުރައްކާތެރިކަން އެއްވަރުވުން

(ނ) އެއް ކުށަށްވުރެ ގިނަ ކުށުން ކުށްވެރިވާ ޙާލަތްތަކުގައި، އެ ދެ ކުށަކީ ނުވަތަ ކުށްތަކަކީވެސް ކުށުގެ ބޮޑުމިނުން ބަރާބަރު އެއްވަރުގެ ދެ ކުށަށް ނުވަތަ ކުށްތަކަށްވާނަމަ، ނުވަތަ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބުގެ މުއްދަތު އެއްވަރުގެ ކުށްތަކެއްނަމަ، އެ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން އެއް ކުށަކީ އަނެއް ކުށަށްވުރެ ބޮޑު ކުށެއްކަމަށް ޙުކުމް ބަލައި، މި މާއްދާގައިވާ އުސޫލުން އަދަބު ކަނޑައަޅާނީއެވެ.

އަދަބު ކަނޑައަޅާ ކޯޓުގެ ބާރުތައް

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރު 1007. (ހ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ޖަވާބުދާރީވެގެން ދާ އަދަބުތަކާއި ޖަވާބުދާރީވުމަށް ދާ އަދަބުތައް ދިނުމުގެ އިތުރަށް، ކުށްވެރިޔާ ވަކި ކަމެއް ކުރުމަށް ނުވަތަ ނުކުރުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. މިގޮތުން ކުރާ އަމުރު، އެހެން އަދަބުތަކުގެ މުއްދަތަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ދެމިއޮވެދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ވަކިކަމެއް ކުރުމަށް ކޯޓުން ކުރާ އަމުރަކީ އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭނެ އަމުރެކެވެ. އަދި މިފަދަ އަމުރު ނުކޮށް ޙާލަތްތަކުގައި އެ އަމުރުގެ ކުރެޅޭ މިނަން ބަލައި ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅާ އެހެން އަދަބު ކުޑަކުރަން ވާނެއެވެ.

ކައްފާރާ

ކައްފާރާ 1008. މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ކައްފާރާގެ އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށްތަކަށް ކައްފާރާގެ އަދަބު ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

JUSTICE initiative

1100 ވަނަ ބާބު

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް

1100 ވަނަ މާއްދާ　އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުން

1101 ވަނަ މާއްދާ　ކުށް މާނަކުރުމުގައި، އެކުށެއްގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭކަންކަމަށް ބާރުންކަންތައްތަކަށް މިންވަރަކަށްވުރެ، ކުށުގެ ނިޔަތުގެ ރުކުންތައް އިތުރުވާނަމަ، އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1102 ވަނަ މާއްދާ　ބޮޑު ގެއްލުމެއް ދިނުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިވުން

1103 ވަނަ މާއްދާ　ފުރޮޅާލުއްސުމާ އަނިޔާވެރިކަމާ ދެއްކުމުގެ ސަބަބުން ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1104 ވަނަ މާއްދާ　ކުށެއްގެ ރުކުނެއް ބަދަލު ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން ނުވަތަ ދަށްވުން

1105 ވަނަ މާއްދާ　އަނިޔާލިބުނު މީހާއަށް ބަދަލުދޭން އިންކާރުކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިވުން

1106 ވަނަ މާއްދާ　ކުށްވެރިޔާ ކުށާމެދު ދެރަވާކަން އާންމުންގެ ތެރޭގައި ފާޅުކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ ދަށްވުން

1107 ވަނަ މާއްދާ　ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ ފަރާތްތަކަށް، އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް އެއްބާރުލުން ދިނުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1108 ވަނަ މާއްދާ　މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ދިފާޢީ އުޒުރުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1109 ވަނަ މާއްދާ　މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ވައްތަރު ލިބޭނެ ދިފާޢީ އުޒުރުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ ދަށްވުން

1110 ވަނަ މާއްދާ　ސިކުނޑިއަށް ނުވަތަ ޖަޒްބާތީ އިންތިހާއަށް އަސަރުކޮށްފައިވުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ ދަށްވުން

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުން

އާންމު އުސޫލު

1100. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ކުރީ މާނަކުރާ މާއްދާތަކުގައި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ދިމާއަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކުގެ އަލީގައި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކުގެ އިތުރުން، މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިންވެސް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް ބަދަލު ގެންނަންވާނެއެވެ.

ފުރުސާރުގޮތަށް އަމަލުކުރުން

(ނ) އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ދިމާއަށް ކުރަންޖެހޭ އާންމު ކަންކަމާ ކުރީ މާނަކުރާ މާއްދާގައި، ނުވަތަ ކުރީގެ ދަރަޖަ ބާރުންކުރާ މާއްދާގައި ނުވަތަ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ދިމާއަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ބޮލިފައިވާ ކަންކަމުގެމަތިން، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި

ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭ އާންމު އުސޫލަށް އިތުރަށް ރިޢާޔަތް ކުރަންވާނީ ހަމައެކަނި މަތީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ރިޢާޔަތް ނުކުރެވި ހުރި ކަންކަމަށް އެކަންޏެވެ.

ކުށް މާނަކުރުމުގައި، އުސޫލުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭނެކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންގަނޑުތައް، ކުށުގެ ނިޔަތާގުޅޭ ޝަރުތުތައް އިތުރުވާނަމަ، އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

ކުށުގެ ނިޔަތާގުޅޭ ޝަރުތުތައް އިތުރުވާ ހާލަތްތަކުގައި އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1101. ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މިންގަނޑުތައް މަތީ މިންގަނޑަކަށް ކުށުގެ ނިޔަތާގުޅޭ ޝަރުތުތައް، މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާ (ކުށުގެ ނިޔަތާގުޅޭ ޝަރުތުތައް) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، މަތިވާ ކުށުގެ ދަރަޖައަކަށް، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑެއްގެގޮތުން، އެއް ދަރަޖަ މަތިވާނެއެވެ.

ބޮޑު ގެއްލުމެއް ދިނުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިވުން

ބޮޑު ގެއްލުމެއް ދިނުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިވުން

1102. (ހ) ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށަކީ:

(1) އަނިޔާވެރި އާންމު މަސްލަހަތަކަށް ގެއްލުންވާ ކަންކަމަށްވާނަމަ:

(i) އާންމު ހިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދޭ ވަސީލަތެއް، ނުވަތަ އާންމު މުއައްސަސާއެއްގެ ނުވަތަ އާންމު ހިދުމަތަކަށް އުނިކަމެއްވާ ބޮޑު ހުރަހެއް އެޅުން ނުވަތަ ގެއްލުމެއް ދިނުން؛ ނުވަތަ

(ii) އާންމު ހިދުމަތެއް ފޯރުކޮށް ދޭ ވަސީލަތަކާ ގުޅޭ، ނުވަތަ އާންމު މުއައްސަސާއަކާ ގުޅޭ ނުވަތަ އާންމު ހިދުމަތަކާ ގުޅޭ އާންމުންގެ ގުޅުމާއި އޮންނަ އިތުބާރު، އުނިކުރެވޭނެފަދަ މިންވަރަކަށް ގެއްލުވާލާފަދަ ހަމަލާއެއް؛ ނުވަތަ

(iii) ދައުލަތުގެ މުދަލަކަށް ގެއްލުމެއްދިނުން، ނުވަތަ ދައުލަތުގެ މުދަލަކުން ދައުލަތަށް މަންފާކުރުވުން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއަށް އަސަރުކުރުން؛ ނުވަތަ

(2) ކުށްކުރި މީހާ އެކަން ކުރީ، އަނިޔާވެރި ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބަކާހުރެ، އެ ކުށުގެ އަދަބުގެ ސަބަބުން އަނިޔާއެއް ލިބުމުގެ ފުރުސަތު ބޮޑު މީހަކާމެދުނަމަ،

(i) ކުޑަކުއްޖަކު، ނުވަތަ އުމުރުން 65 އަހަރު ފުރިފައިވާ، ނުވަތަ މާއްދީ ނުވަތަ ޒިހުނީ ހާލަތުން އުނިކަން ލިބިފައިވާ، ނުވަތަ ކުށްވެރިޔާއަށް

ކުރުގެ ޢަމަލު ހިންގުން މީހާގެ މަސްލަހަތަށްޓަކައި ޢަމަލު ކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ޖިންސާ އޮތް މީހަކުނަމަ، ނުވަތަ

(ii) މަތީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ނުވަތަ ކަންތައްތަކެއް ކުރުމުގައިވާ ހިނދު، ނުވަތަ

(3) ސަގާފީ ނުވަތަ ތިމާވެށީގެ ނުވަތަ ދީނީ ނުވަތަ ތާރީޚީ ގޮތުން މުހިއްމުކަންބޮޑު ތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ނުވަތަ މުދަލަކަށް ގެއްލުން ދިނުން؛ ނުވަތަ

(3) ކުށް ޤާނޫނުގެ މާއްދާތަކުގައި އެކަން ފުރިހަމަވުމަށް ބޭނުންވާ ގެއްލުމުގެ މިންވަރަށްވުރެ، އެކަށީގެންވާ ބޮޑު މިންވަރަކަށް އެކުށުގެ ސަބަބުން ގެއްލުންވެފައިވުން.

(ނ) މަތީގައި ބަޔާން ކުރި ނުކުތާ ތަކުގެ ތެރެއިން ނުކުތާއެއް ފުރިހަމަވާ ހިނދު މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބުގެ މިންވަރު 1 ދަރަޖައަށް، އަދި 2 ނުކުތާ ފުރިހަމަވާ ހިނދު 2 ދަރަޖައަށް އަދަބު ކަނޑައަޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ މަތިވާނެއެވެ. އަދި އެކުށަކަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބުގެ މިންވަރު، އަދަބު ކަނޑައަޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ 3 ދަރަޖަ މަތި ކުރެވޭނީ ހަމައެކަނި ބާރަތަކީ ކުށް ޤާނޫނުގެ މާއްދާގައި، އެކުށް ފުރިހަމަވުމަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަށްވުރެ، އެކަށީގެންވާ ބޮޑު މިންވަރަކަށް އެކުށުގެ ސަބަބުން ގެއްލުންވެފައިވާނަމައެވެ.

(ރ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި، ވަކި ތަނަކީ ނުވަތަ އެއްޗަކީ، ނުވަތަ މުދަލަކީ ސަގާފީ ގޮތުން ނުވަތަ ތިމާވެށީގެ ގޮތުން ނުވަތަ ދީނީ ގޮތުން ނުވަތަ ތާރީޚީ ގޮތުން ބަލާއިރު މުހިއްމުކަން ބޮޑު ތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ނުވަތަ މުދަލެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(1)

(i) އެއީ ޚާއްސަ މުހިއްމުކަން ދޭ ތަނެއް، ނުވަތަ އެއްޗެއް، ނުވަތަ މުދަލެއްކަން އާންމު މީހަކަށްވެސް އެނގޭފަދަ ތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ނުވަތަ މުދަލަކަށްވުން، ނުވަތަ

(ii) އެކަން ކޮށްފިޔާއަށް ސަރުކާރު އެނގިގެންވެސް، ނުވަތަ

(2) ސަރުކާރުން ނުވަތަ ބައިނަލްއަގުވާމީ ޖަމްޢިއްޔާއަކުން އެތަނަކީ، ނުވަތަ އެ އެއްޗަކީ، ނުވަތަ މުދަލަކީ، އެފަދަ ޚާއްސަ މުހިއްމުކަމެއް ދޭ ތަނެއްކަން ނުވަތަ އެއްޗެއްކަން ނުވަތަ މުދަލެއްކަން ޤަބޫލުކޮށްފައިވުން.

JUSTICE Initiative

ފުރުވާފެއްނެތް އަނިޔާވެރިކަމާއި ދެއްކުމުގެ ސަބަބުން ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

ފުރުވާފެއްނެތް އަނިޔާވެރިކަމާއި ދެއްކުމުން އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1103. ކުށްވެރިޔާ، ކުށުގެ އަމަލު ހިންގީ ފުރުވާފެއްނެތް އަނިޔާވެރިކަމާއި ދެއްކުމާއެކުކަމަށް ނުވަތަ އިންސާނުންގެ ޒުވާބަށް ކަރާމާތަށް ކަނޑައެޅިގެން ފުރުވާތޯރިކަމާއި ބައްދަލުވާ ކަމަށްވާނަމަ، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑު އެއް ދަރަޖަ މަތިވާނެއެވެ.

ކުށެއްގެ ދަރަޖަ ބަލައި ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރު މަތިވުން ނުވަތަ ދަށްވުން

ކުށުގެ ދަރަޖައާ އެއްގޮތުން ކުށުގެ މިންވަރު މަތިވުން

1104. (ހ) ކުށްވެރިޔާ ކުށް ކުރިއިރު؛

(ހ) (1) އެ ކުށުކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ފާއިތުވި 6 (ހައެއް) އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، ނުވަތަ އެ ކުށުކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ފާއިތުވި 2 (ދޭއް) އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ޖުނަޙާގެ ކުށެއް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، އެ ކުށަކަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުގެ 1 ދަރަޖަ މަތިވާނެއެވެ؛ ނުވަތަ

(2) އެ ކުށުކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ފާއިތުވި 6 (ހައެއް) އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ޖިނާއީގެ އެއް ކުށަށްވުރެ ގިނަ ކުށް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، ނުވަތަ އެ ކުށުކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ފާއިތުވި 10 (ދިހައެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޖިނާއީ އަނިޔާވެރި ކުށެއް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، އެ ކުށަކަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުގެ 2 ދަރަޖަ މަތިވާނެއެވެ؛ ނުވަތަ

(3) އެކަން ކުރި ތާރީޚުގެ ކުރިން ވޭތުވެދިޔަ 5 އަހަރުގެ ތެރޭގައި ޖިނާއީ އަނިޔާވެރި 3 ކުށް ސާބިތުވެފައިވާނަމަ، އެ ކުށަކަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށް ވުރެ 3 ދަރަޖަ މަތިވާނެއެވެ.

އެއްބާވަތެއްގެ ކުށް ކޮށްފައިވާނަމަ ކުށުގެ މިންވަރު މަތިވުން

(ށ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ކުށަކީ ވޭތުވެދިޔަ 2 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ބާވަތުގެ ކުށެއް އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ދެވަނަ ފަހަރު ކަމަށްވާނަމަ އެ ކުށަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ 1 ދަރަޖަ މަތިވާނެއެވެ.

ދަޢުވާގެ ދުވަސްދުވާ ވަގުތު ގުނުން

(ނ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ދަޢުވާގެ ދުވަސްދުވަހު ހިސާބު ވަގުތު ގުނުމުގައި، ކުށްވެރިޔާ އެކަން ކުށުގެ އަދަބު ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން ބަންދުކުރެވިފައި ހުންނަ މުއްދަތު، ކަމުން ހިމަނައިގެން ނުވާނެއެވެ.

އާދައާ ހިލާފު އަމަލުގެ ސަބަބުން ކުށުގެ ދަރަޖަ ދަށްވުން	(ހ)	ކުށްވެރިޔާ ކުށުގެ އަމަލު ހިންގީ:
	(1)	އެކަން ކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ވަރަށް ތަޙައްމަލުވުމަކާ ނުލައި، ވަރަށް ކުޑަ ވަގުތު ކޮޅެއްގެ ތެރޭގައި ކަމަށްވެފައި،
	(2)	ކުށްވެރިޔާގެ އަސްލު ސުލޫކާއިގެ އާދައާ ހިލާފު ބާވަތެއްގައިކަން ދޭހަކޮށްދޭ ވަގުތެއްގައި ކަމަށްވެފައި،
	(3)	ކުށްވެރިޔާއަކީ އެ ކުށް ކުރުމުގެ ކުރިން ޤާނޫނާއި ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކަން ހިފެހެއްޓުން އޮތް މީހެއްކަމަށްވާނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރެވިފައިވާ ކުށްތަކުގެ އަދަބުގެ ދަރަޖަ، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުގެ 1 ނުވަތަ 2 ދަރަޖަ ދަށްކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. މިގޮތުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ ކޯޓުން ދަށް ކުރަންވާނީ އެއީ އިންސާފުވެރިގޮތް ކަމަށް ކޯޓަށް ފެންނަ ނަމައެވެ.
ކުޑަކުއްޖަކު ކުރާ ކުށްތައް	(ށ)	ކުށްވެރިޔާގެ ކުރުގެ ރެކޯޑަށް ބެލުމުގައި އޭނާގެ އުމުރުން 18 އަހަރު ފުރުމުގެ ކުރިން ކޮށްފައިވާ ޖިނާއަތުގެ ކުށްތައް ގުނަންވާނެއެވެ. ނަމަވެސް އުމުރުން 18 އަހަރު ފުރުމުގެ ކުރިން ކޮށްފައިވާ ޖިނަޔާގެ ކުށްތައް ކޯޓުން ގުނައިގެން ނުވާނެއެވެ.
ކުރީގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޮށްފައިވާ ކުށްތައް	(ނ)	މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށް، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ކޮށްފައިވާ ކުށްތަކަކީ ޖިނާއަތުގެ ކުށްކަމަށް ނުވަތަ ޖިނަޔާގެ ކުށްކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިނުވާނަމަ މި ޤާނޫނުގެ 91 ވަނަ މާއްދާ (ދަރަޖަ ކޮށްފައިނުވާ ކުށްތައް) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

އަނިޔާވެރިވުން މިޔާރަން ބަދަލުދޭން އިންސާފުކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިވުން

ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދިނުމަށް އިންސާފުކުރުން	1105.	(ހ)	ކުށްވެރިޔާ، އޭނާ ކުރާ ކުށްވެރި އަމަލެއްގެ ސަބަބުން މީހަކަށް ނުވަތަ ޤާނޫނީ ޝަޚްސަކަށް ލިބޭ އަނިޔާގެ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދޭންވާނެއެވެ. މިގޮތުގެމަތިން ކުށުގެ އަމަލުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދިނުމަށް ކުށްވެރިޔާ އިންސާފު ކުރާނަމަ، ނުވަތަ ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ދިނުމުގެ ގޮތުން ގޮތެއް ތަބާވާންޖެހޭ އެއްބަސްވުމެއްގައި ބައިވެރިވާން އިންސާފުކުރާނަމަ، ކޯޓަށް ފެންނަ އިންސާފުވެރި ގޮތެއްގެ މަތިން، އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުތަކުގެ 1 ނުވަތަ 2 ދަރަޖަ މަތިކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ބަދަލުދިނުން		(ށ)	މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓު ބަދަލު ދިނުމަށް ކުށްވެރިޔާގެ މާލީ ހާލު އެހެނިހެން ފުރުޞަތުތަކަށް ހުރި މިންވަރަކަށް ކުށްވެރިޔާގެ އަމަލުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ލިބިގަތުމަށާއި، ގެއްލުން ލިބުނު ފަރާތް މަޖުބޫރުވެފައިވާ އެހެނިހެން ފައިދާތަކާއި ޚަސާރާތަކަށް އެކަށީގެންވާ ބަދަލު ދިނުމެވެ. މިގޮތުން ކުށްވެރިޔާ ލިބިދޭންޖެހޭ ބަދަލު އެނގުމަށް ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އެހެނިހެން ދިނުމުގެ ޤާބިލުއަތުކަން އޭނާއަށް ލިބިފައި ނުވިނަމަވެސް،

އޭނާގެ ޤާބިލިއްޔަތު ތަންދިން އެންމެ މަތީ ދަރަޖައަކަށް، ގެއްލުން ލިބުނު މީހާއަށް ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު މުސްތަޤްބަލުގައި ވިޔަސް ދޭންވާނެއެވެ.

ގެއްލުން ލިބުނު މީހާގެ ރުހުމަތި

(ށ) ކުށުގެ އަމަލު ގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ކަނޑައެޅުމުގައި ގެއްލުން ލިބުނު މީހާއަށް ބައިވެރިވެވިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލަށް ވުރެ އިތުރު ބަދަލެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ލިބިގަތުމަށް އެދުމުގެ ހައްގެއް އެފަރާތަކަށް ލިބިގެންނެއް ނުވެއެވެ. ގެއްލުން ލިބުނު މީހާއާއި ހިސާބުކުރާ ފުދޭ މިންވަރަކަށް ވެފައި އެ ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލެއްގެ ގޮތުން ގެއްލުން ކުށްވެރިޔާ ހުސްކުރާ ބަދަލަކީ ގެއްލުން ލިބުނު މީހާ ފޯރުކޮށްދޭ ބަދަލެއް ކަމުގައިވާނަމަ އެއީ ސަރުކާރު ބަދަލެއް ކަމަށް ކޯޓަށް ބަލަން ވާނެއެވެ. ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލާގުޅޭ ކުށްވެރިޔާއާއި ގެއްލުން ލިބުނު މީހާ ދެމެދުވާ ހަމަޖެހުމެއްގައި ބަދަލުދޭ މިންވަރު ނިންމާނީ ކޯޓުންނެވެ.

(ނ) ގެއްލުމުގެ ބަދަލަކީ އަދަބެއްނޫނެވެ. ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދިނުމުގެ ޙުކުމް ދައްކާ ފައިސާއަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 93 ވަނަ މާއްދާ (ޙުކުމްއަދާކުރުވުމާއި ޖޫރިމަނާގެ ޢަދަދުތައް) ގައި ބުނާ ޖޫރިމަނާއެއްކަމަށް، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާއާއި 1202 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަރުތީބު އަދަބެއްކަމަކަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ.

ކުށްވެރިޔާ ކުރިކަމާ ދެރަވާކަން އާންމުންގެ ތެރޭގައި ފާޅުކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ ދަށްވުން

ކުރިކަމާ ދެރަވުން

1106. (ހ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވުނު ކުރިން، އޭނާ ކުރި ކުރިކަމާ ހިތުގެ އަޑިން ދެރަވާކަން އާންމުކޮށް ފާޅުކޮށްފިނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭނީ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލު މިންގަނޑުތަކުން 2 ދަރަޖަ ދަށްކޮށްގެންނެވެ. މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރެވޭނީ، އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވުނު ކުރިން އެކުށް ކުރިއަށްގެންދެވުމުން، އޭނާ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވާ ހާލަތުގައެވެ.

ކުށަށް އިޢުތިރާފުވުން

(ށ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައި ވިނަމަވެސް އެ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމުމުގެކުރިން، ކުށްވެރިޔާ އެ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭނީ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލު މިންގަނޑުތަކުން 1 ދަރަޖަ ދަށްކޮށްގެންނެވެ.

ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކަށް، އެހީތެރިވެދީ މިންވަރަކަށް އެއްބާރުލުން ދިނުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރުން

އެއްބާރުލުން ދިނުން

1107. (ހ) ކުށްވެރިޔާ، ކުށެއް ކުރުމަށްފަހު، އެކުށް ކުރުމުގައި އޭނާއާ ބައިވެރިވި މީހުން ހިފާ ހައްޔަރުކުރުމަށް، އެ މީހުންގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރުމުގައި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކަށް އެހީތެރިވެދީ މިންވަރަކަށް އެއްބާރުލުން ދީފައިވާނަމަ، އެ ކުށަކަށް އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭނީ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލު މިންގަނޑުތަކުން 1 ނުވަތަ

2 ނުވަތަ 3 ދަރަޖަ ދަށް އަދަބެއް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށް އެދި، ދައުލަތުން ކޯޓުގައި ދަޢުވާކުރެވިދާނެއެވެ.

ދައުލަތުގެ އިޚްތިޔާރީ ބާރު

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކޮށްދިނުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅުމުން، އެ ހުށަހެޅުމާ އެއްގޮތަށް ކޯޓުން އަމަލު ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކޮށްދިނުމަށް ދައުލަތުން ނުދާހިނދަކު، ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ ފަރާތްތަކަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް އެއްބާރުލުން ދީފައިވާކަމަށް ބަލައި، އަދަބުގެ ދަރަޖަ ކޯޓުން ދަށްކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ ދިފާޢެއް ޤަބޫލުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

ފުރިހަމަނުވާ ދިފާޢެއްގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1108. ކުށްވެރިޔާ، ކުށުގެ އަމަލު ހިންގި، އޭނާއަށް މި ޤާނޫނުގެ 40 ވަނަ ބާބު (ހުއްދަ ކުރެވިފައިވާ ދިފާޢު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހުއްދަ ކުރެވިފައިވާ ދިފާޢެއް އޮތްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭން ކަމަށްވާނަމަ، އޭނާގެ މައްސަލަ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަންނަނިވި ގޮތުގެމަތިން، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ ދަށްވާނެއެވެ.

(ހ) އެއްދަރަޖަ، ނުވަތަ

(ށ) ކުށްވެރިޔާ ކުރަ ކުށުގެ ޙަމަލާއި، ކުށުގެ ބާވަތާއި، އެކުށް ކުރި ޙާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން، ހުއްދަ ކުރެވިފައިވާ ދިފާޢުގެ ބާވަތެއް ފުރިހަމަވުމާ ކައިރިވެފައިވާނަމަ، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ 2 ދަރަޖަ.

މުޅިން ފުރިހަމަނުވާ މަޖުބޫރު ޖިބުރިވި ދިފާޢެއް ޤަބޫލުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ ދަށްވުން

ފުރިހަމަނުވާ މަޖުބޫރު ޖިބުރިވި ދިފާޢެއްގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1109. ކުށްވެރިޔާ ކުށުގެ އަމަލު ހިންގައިފި، މި ޤާނޫނުގެ 50 ވަނަ ބާބު (މަޖުބޫރު ޖިބުރިވި ދިފާޢު) ގައި ބަޔާންކުރާ މަޖުބޫރު ޖިބުރިވި ދިފާޢެއް ފުރިހަމަކުރުމަށް ބޭނުންވާ ޝަރުޠުތަކުގެ ތެރެއިން އެކަށީގެންވާ ގިނަ ޝަރުޠުތަކެއް ފުރިހަމަވެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ މައްސަލަ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ އަންނަނިވި މިންވަރަށް ދަށްވާނެއެވެ.

(ހ) އެއް ދަރަޖަ، ނުވަތަ

(ށ) ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށުގެ ޙަމަލާއި، ކުށުގެ ބާވަތާއި، ކުށްކުރި ޙާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން، މަޖުބޫރު ޖިބުރިވި ދިފާޢު ފުރިހަމަވުމާ ކައިރިވެފައިވާނަމަ، 2 ދަރަޖަ.

JUSTICE initiative

ސިޔާސީއަށް ނުވަތަ ޤައުމީބައެއް އިންތިޚާބަށް އަސަރުކޮށްލުމުގެ ސަބަބުން އަދަބުގެ ދަރަޖަ ދަށްވުން

ސިޔާސީއަށް ނުވަތަ ޤައުމީބައެއް ކުރާ އަސަރާ ގުޅިގެން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްވުން

1110. (ހ) ކުށްވެރިޔާ، ކުށުގެ އަމަލު ކުރީ އިންސާނިއްޔާ ޙާލަތެއްގައި ކަމަށްވާނަމަ، އޭނާގެ މައްސަލަ ކަނޑައަޅާނީ އަދަބު، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑުތަށް، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރަށް ދަށްކޮށްފައެވެ.

(1) އޭނާގެ ސިޔާސީއަށް ނުވަތަ ޤައުމީބައެއް އިންތިޚާބަށް އަސަރުކޮށްފައިވާ ދަރަޖައިގެ ގޮތުގައި، އެކަމުގެ ނަތީޖާގައި ހުރިކަމަށްވުން،

(2) އެކުރި އަމަލަކީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އޮތުމާއި، އެ ސަބަބަކީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްކަން އެ އަމަލު ކުރިމީހާ ހުރިކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ޙާލަތެއްގައި ހުންނަ އެހެން މީހެއްގެ ނަޒަރުން ކަނޑައެޅިދާނެ ދިއުން.

(ނ) (1) އެއް ދަރަޖަ، ނުވަތަ

(2) އެހާއަށް ކުރުވާ ނުކުރުވާކަށްކަން ނޭނގޭ މިންވަރަށް ނުވަތަ އޭނާގެ އަމަލުތަކުން ކަނޑައެޅޭ ނުކުރުވާ މިންވަރަށް ކުށްވެރިޔާގެ ސިޔާސީއަށް ނުވަތަ ޤައުމީބައެއް އަސަރުކޮށްފައިވާނަމަ، 2 ދަރަޖަ.

JUSTICE initiative

1200 ވަނަ ބާބު

އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޙުދޫދު

1200 ވަނަ މާއްދާ — އަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިވުމާއި ދަށްވުން

1201 ވަނަ މާއްދާ — އަދަބުއެއްގެ ގޮތުން ޖަލަށްލުން

1202 ވަނަ މާއްދާ — ޖަލަށްލުން ފިޔަވައި ދޭ އެހެނިހެން އަދަބުތައް

1203 ވަނަ މާއްދާ — ޖަލަށްލުން ފިޔަވައި ދޭ އެހެނިހެން އަދަބުތަކުގެ ސަރުޙައްދާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުން

1204 ވަނަ މާއްދާ — މަރުގެ އަދަބު

1205 ވަނަ މާއްދާ — ބަދަލުގެ ކުންފާ

ޢަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިވުމާއި ދަށްވުން

ޢަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިވުމާއި ދަށްވުން

1200. (ހ) ކުށުގެ ޢަދަބުގެ މިންވަރު މަތިކުރާ ނުކުތާތައް ކިތަންމެ ގިނަކަމުގައިވިޔަސް، މި ޤާނޫނުގެ 92 ވަނަ މާއްދާއާއި 93 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންވަރަށްވުރެ ބޮޑު ޢަދަބެއް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ކޯޓަށް ލިބިގެންނުވާނެއެވެ.

(ށ) ކުށުގެ ޢަދަބުގެ މިންވަރު ދަށްކުރާ ނުކުތާތައް ކިތަންމެ ގިނަކަމުގައިވިޔަސް، އެކުށަކަށް ޢަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ، ނުވަތަ އެއްވެސް ޤާނޫނެއްގައި ޢަދަބެއް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ކޯޓަށް ލިބިގެންނުވާނެއެވެ.

ޢަދަބެއްގެ ގޮތުން ޖަލަށްލުން

ޖަލަށްލުން

1201. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި އަސާސީ ޢަދަބަކީ ޖަލަށްލުމެވެ. ނަމަވެސް އެހާލަތްތަކުގައި ކޯޓަށް ހަމައެކަނި ޢަދަބަކީ ޖަލަށްލުން ކަމަށްވާކަށް ނުޖެހޭނެއެވެ.

(1) މުޖުތަމަޢުގެ ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި ކުށްވެރިޔާ މުޖުތަމަޢުން އެކަހެރިކޮށްފައި ބަންދުކުރުމުގެ ބޭނުންތެރިކަން؛

(2) ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށުގެ ޙަމަލަޔާ މުޖުތަމަޢު ކުށްވެރިކަމާ ނުރައްކާތެރި ޙަމަލަށްކަމަށް ދެއްކުމަށްޓަކައި ކުށްވެރިޔާ އެކަހެރިކޮށް ބަންދުކުރުން ކޮންމެހެން ބޭނުންތެރިވުން، ނުވަތަ

(3) ކުށްވެރިޔާގެ ހާލަތުތަކާއި، އޭނާ ކުރި ކުށުގެ ޢަމަލަށް ބަލާއިރު، އެކަހެރިކޮށް ބަންދުކުރުން ފިޔަވައި އެހެން ގޮތަކުން އޭނާ އިޞްލާހު ނުވުން.

ބޮޑެތި ކުށްތަކުގެ ޢަދަބެއްގެ ގޮތުން ޖަލަށްލާނޭ އެންމެ ކުޑަ މުއްދަތު

(ށ) ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށަކީ ޖިނާޢަތުގެ 1 ވަނަ ނުވަތަ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެއްނަމަ، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 110 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ޖިނާޢަތުގެ ކުށެއްނަމަ، ކޯޓަށްއެރުވޭ ޢަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލުގެ ދަށުން އެކުށަކަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ޢަދަބުގެ މަދުވެގެން ހަތަރުބައިކުޅަ އެއްބައި ވަންދެން ޖަލަށްލުމުގެ ޢަދަބެވެ.

ޖަލަށްލުން ފިޔަވައި ދޭވާ އެހެނިހެން އަދަބުތައް

އާންމު އުސޫލު 1202. (ހ) ކުށްވެރިޔާ ކުރި ކުށުގެ އަދަބުގެ ގޮތުން ޖަލަށްލުން ފިޔަވާ އެހެން އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމާއި، އެގޮތުން ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ މިންވަރު ބެލުމުގައި، ކުށްވެރިޔާ ކުށް ކުރި ހާލަތުގައި ކުށްވެރިޔާގެ ޙާލު ހާއްސިޔަތުތަކާއި، މުޖުތަމަޢުގެ ބޭނުންތަކާއި، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަންޖެހޭ އެހެނިހެން ކަންކަން ހުޅުން ބަލައި، އެކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.

ގޭގައި ބަންދުކުރުން (ށ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ ބައެއް، ގޭގައި ބަންދުކޮށްގެން އެކަނިވެސްނާ ގޮތެއްގައި ފުރިހަމަ ކުރެވޭނީކަމަށް އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި ބެލޭނެއެވެ.

(1) ކުށްވެރިޔާއަކީ މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރި މީހެއްކަމަށް ނުވުން، އަދި

(2) (I) ގޭގައި ހުރެގެން އޭނާގެ ޢާއިލާއަށް ބޭނުންތެރި މިންވަރަކަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދެވުން، ނުވަތަ

(II) ކުށްވެރިޔާއަށް ބޭނުންވާ ފަދަ ޚާއްޞަ ކަންތައްތަކާއި އޭނާގެ ގޭގައި ކުރެވޭނެހުރުން.

މުއްދަތު (3) ކުރި ކުރި ކުށެއްގެ އަދަބެއްގެ ގޮތުން ހަމައެކަނި ގޭގައި ބަންދު ކުރުން އެއީ ރަނގަޅު އަދަބު ކަމަށް ބެލިދާނެއެވެ. އަދި ބައެއް ހާލަތްތަކުގައި ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ ބައެއްގެ ގޮތުގައިވެސް ގޭގައި ބަންދުކުރުން ހިމެނިދާނެއެވެ. އަދި ކުށްވެރިޔާ އެނބުރި މުޖުތަމަޢަށް އައުން ފަސޭހަ ކުރުމަށްޓަކައި، ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބަށްފަހު އަދަބުގެ ބާކީގެ މުއްދަތު ގޭގައި ބަންދުކުރުމަށް އަދަބު ކަނޑައަޅިދާނެއެވެ.

މުޖުތަމަޢަށް ހިދުމަތްކުރުން (ނ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް މުޖުތަމަޢަށް ހިދުމަތްކުރުމުގެ ކަނޑައަޅާ އަދަބެއް އެންމެ އެކަށީގެންވާ އަދަބަކަށް އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި ބެލޭނެއެވެ.

(1) ކުށްވެރިޔާގައި މުޖުތަމަޢަށް ފައިދާކުރާނެ ފަދަ ހާއްސަ ޤާބިލްކަމެއްގެ ހިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދެވޭނެ ހުނަރު ހުރުން، ނުވަތަ

(2) މުޖުތަމަޢަށް ބޭނުންވާ ފަދަ ޚާއްޞަ ޤާބިލްކަމެއްގެ ހިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ފުރުސަތު ކުށްވެރިޔާއަށް ލިބިފައިވުން، ނުވަތަ

(3) އަދަބުގެ ގޮތުން ކުށްވެރިޔާ މުޖުތަމަޢަށް ކޮށްދޭންޖެހޭ ހިދުމަތަކީ، އޭނާ ކުރި ކުށުގެ އަސަރުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުން ރަނގަޅުކުރުމަށް ނުވަތަ އެގެއްލުމުން ސަލާމަތްވުމަށް ބާރުއަޅާ ހިދުމަތަކަށްވުން.

މުއްދަތު (4) މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުމުގެ އަދަބަކީ އާންމު ގޮތެއްގައި ދިނަ ކުށްތަކަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ހިފެހެއްޓުމަށް އެކަށީގެންވާ އަދަބެކެވެ. އެހެން ނަމަވެސް މުޖުތަމަޢަށް ޚިދުމަތްކުރުމުގެ އަދަބަކީ އާންމުގޮތުގައި އެންމެ ކުޑަ ކުށްތަކަށް ދެނީ ކަނޑައަޅާ ހަމައެކަނި އަދަބު ކަމަށް ވެގެންނުވާނެއެވެ.

ޖޫރިމަނާ (ހ)

(1) ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އަދަބު ކަނޑައަޅަންވާނީ އެ ޖޫރިމަނާ ދެއްކުން ވަސީލަތްތަކާއި ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައިގެންނެވެ.

ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު ކަނޑައެޅުން (2) ޖޫރިމަނާ ކުރުމުގެ އަދަބު، އާންމުގޮތެއްގައި ވަނީ އެހެން ބާވަތްތަކުގެ އަދަބުތަކާއެކު ކަނޑައަޅާ އިތުރު އަދަބެއްކަމުގައެވެ. ޖޫރިމަނާ ކުރުމުގެ އަދަބަކީ މުއްސަނދި ކުށްވެރިންގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅުން ހުރިހާ އަދަބުތަކަކީ ފައިސާއިން އަދި ދެއްކުމަށްފަހު ކުރާނެ ބަޔޭ އަދަބެއް އެކިޔުން ސަޒާމަތާއިމުން މަގުއެއްކަމަށް ނުވަތަ އެފަދަ މަގުއެއްކަމަށް އަދަބެއްކަމަށް ވެގެންނުވާނެއެވެ.

އިލެކްޓްރޯނިކް ގޮތުން ބެލުން (ށ)

(1) އިލެކްޓްރޯނިކް ގޮތުން ބެލުމުގެ އަދަބު ކުށްވެރިއަކަށް ކަނޑައެޅޭނީ، އެ ކުށްވެރިއަކު، އޭނާ އިލެކްޓްރޯނިކް ގޮތުން ބެލުމަށް ކަނޑައަޅާ މުއްދަތުގައި އޭނާ އަމަލުކުރަންޖެހޭ ތަރުތީބު ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކަށް ފުރިހަމައަށް ކިޔަމަންތެރިވާނެ، ޔަގީންކަން ލިބިއްޖެނަމައެވެ.

މުއްދަތު (2) އިލެކްޓްރޯނިކް ގޮތުން ބެލުމަށް ކަނޑައަޅާ މުއްދަތަކީ، އެ ކުށަކުގެ ނިސްބަތުން ކަނޑައަޅާ އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެކެވެ. ހާއްސަކޮށް ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްތަކުންވުރެ އެ ޕްރޮގްރާމްގެ ސަބަބުން ކުށްވެރިޔާއަށް ކުރާ ފައިދާ އަސަރު ދެނެގަތުމަށް ޖެހޭނެއެވެ.

ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމް (ނ)

(1) ކުށްވެރިޔާގެ ރުހުމަކާ ނުލައި ފަރުވާ ލިބިގަތުމަށް އަމުރު ކުރުން، އެއީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއްކަމުގައި ބެލެވޭނީ އެ ފަރުވާ ލިބިގަތުމުން ކުށްވެރިޔާ ކުށުން އަރައިގަތުމުން ދުރުކުރެވިދާނެ ކަމަށް ފެންނަ ނަމައެވެ.

މުއްދަތު (2) ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމެއްގައި ބައިވެރިކުރުމަށް އަމުރު ކުރަންވާނީ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގެ މުއްދަތަކީ އެ ޕްރޮގްރާމްގެ މަޤްޞަދު ޙާސިލުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތަކަށް ވާންވާނެއެވެ. ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގެ މުއްދަތު ބަލާއިރު އެކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ ކޯޓުން މަޝްވަރާކުރަން ވާނެއެވެ. ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްގައި ކުށްވެރިޔާ އާންމުކޮށް ބައިވެރިކުރަންވާނީ، ޖަލުހުރުމުގެ އަދަބުގެ މުއްދަތުގައި

ނުވަތަ ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބުގެ ފަހުންނެވެ. ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބުގެ ކުރިއަކުންނެއްނޫނެވެ. ޕްރޮބޭޝަން ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްތަކަކީ އެ ޕްރޮގްރާމްގެ ސަބަބުން ކުށްވެރިޔާއަށް [illegible] [illegible] އަސަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ޓެސްޓު ކުރަން ޖެހޭ [illegible] ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމާ ވިދިގެން ދޭގައި ބަންދުކުރުމާއި ކުށްވެރިޔާ [illegible] ގޮތުން ބެލުމަށް [illegible] ބަލަހައްޓާ ބެހެއްޓުން ކުރެވިދާނެއެވެ.

ޕްރޮބޭޝަން (ބ)

(1) ޕްރޮބޭޝަނުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބަކީ ކުށްވެރިޔާ [illegible] ގޮތުން ބެލުމަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބާ ވިދިގެން ކަނޑައެޅުން [illegible] އަދަބެކެވެ. އަދި ޕްރޮބޭޝަނުގައި ބެހެއްޓުމުން، ކުށްވެރިޔާ [illegible] ގޮތުން ބެލުމުގެ މަސައްކަތުގައި ކުށްވެރިޔާގެ އުޅުން ރަނގަޅުކުރުމަށް ހިންގާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް އެއްބާރުލުން ދިނުން ޝަރުތުކުރެވިދާނެއެވެ. އިތުރު ކުށުގެ ބަދަލު ކުރުމުން ކުށްވެރިޔާ ދުރުހެލިކުރުމަށް އޭނާގެ މިނިވަންކަމުން ކުޑަ ހިފެހެއްޓުމުގެ [illegible] [illegible] ޕްރޮގްރާމުގައި ޕްރޮބޭޝަނުގައި ބެހެއްޓުމަކީ އެކަށީގެންވާ އަދަބެކެވެ.

މުއްދަތު (2) އާންމުގޮތެއްގައި ކޯޓުން ކުށްވެރިޔާ ޕްރޮބޭޝަނުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބަކީ، އެއީ ކުށަކަށް ކަނޑައަޅާ އަސާސީ އަދަބުކަމުގައި ވެގެންނުވާނެއެވެ.

ޖަލަށްލުން ފިޔަވައި ދެވޭ އެހެނިހެން އަދަބުތަކުގެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުނުކުރުން

ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުނުކުރުމުގެ ނަތީޖާ

1203. (ހ) ޖަލަށްލުން ފިޔަވައި ކަނޑައަޅާ އެހެނިހެން އަދަބުތަކުގެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް ކުށްވެރިޔާ ޢަމަލުނުކޮށްފިނަމަ، ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ޖަލަށްލުން ފިޔަވައި ކަނޑައަޅާ އެހެނިހެން އަދަބު ކަނޑައެޅުނުއިރު، އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅަންޖެހުނު ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބު، [illegible] ތަންފީޛުކުރުމަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރެވިދާނެއެވެ.

ޖަލަށްލުން ފިޔަވާ ކަނޑައެޅޭ އެހެނިހެން އަދަބުގެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރިކަން ކަނޑައެޅުން

(ށ) ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖަލަށްލުން ފިޔަވާ ކަނޑައެޅޭ އެހެނިހެން އަދަބުގެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކޮށްފައިނުވާކަން ސާބިތުކުރުމަށް، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ސާފު ހެކި ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރިކަން ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާ ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް އަންނާނެއެވެ. މިގޮތުން ބަންދު ފިޔަވާ ކަނޑައެޅޭ އެހެނިހެން އަދަބުގެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރިކަން ކުށްވެރިޔާއަށް ސާބިތުނުކުރެވިއްޖެނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް އަލުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

މަދަނީ އަދަބު

ސާބިތުވާންޖެހޭ މިންވަރު 1204. (ހ) މީހެއްގެ މައްޗަށް މަދަނީ ޖަވާބު ކުރުވަންޖެހޭކަމަށް، ދައުލަތުން ކުރާ އަންގުމަކީ ތުހުމަތެއް ސާބިތުކޮށްދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެމީހަކު އެކަމެއް ކުރީ އެހެން އެއްވެސް ކުރަކަށް ވުރެ ބޮޑު ކުރެއް ކަމާއި، އަދި އެ ކަން ކުރުމުގެ ނިޔަތް އެމީހެއްގެ އޮތްކަން އަމަލީގޮތުން ދަލީލުކުރާ މިންވަރަށް ދައުލަތުން ސާބިތުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

އިޢުތިރާފު (ށ) އަދަބުއްގެ ގޮތުގައި މީހެއްގެ މައްޗަށް މަދަނީ ޖަވާބު އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ކުރަނަކަށް އިޢުތިރާފުވެ، ހުޅުވާލެވިފައިވާ ކޯޓެއްގައި އަދި ވަކީލުންގެ އެހީތެރިކަން ލިބިގެން އެމީހަކު އެކަމުގެ ތުހުމަތަކަށް އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ވެފައިވާ އިޢުތިރާފަކަށް ނުވާކަމަށް ހުރިނަމަ، އެމީހެއްގެ މައްޗަށް މަދަނީ އަދަބު ދިނުމުގެ ބާރުމުގެ ގޮތުގައި، އެފަދަ ކުރުން ސާބިތުކުރުމަށް ހަމައެކަނި އޭނާވެފައިވާ އިޢުތިރާފު ހުށަހެޅުމުގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުން ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ.

ހުކުމުގެ މިންވަރު (ނ) (1) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ މިންވަރަށް ކުށް ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ހުށަހަޅާ ހެކިތަކާއި، ސާމާނާއި، ބޭރު ހެކި، އަދި ބަދަލުވުން، މީހެއްކަން ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ.

(2) ދައުލަތް ރައްދުވާ ފުރަތަމަ ބާރުން ހިނދު ގޮތުގައިވެސް، ކުށެއް ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ އެއްވެސް ހެކިތަކުގެ ބަރާބަރު ނުވަތަ އެ ބާރުން އެއްވެސް މިންވަރެއް އެ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ އެހެން ހެކިތަކުގެ ބަރާބަރަކަށް އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ފުދުނުހުރުމާއި ނުލާ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ މިންވަރަށް އެކުށެއް ސާބިތުވީކަމަކަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ.

ޖުރުމު އަމިއްލަ ގޮތުގައި އިސްތިސްނާ ކުރުވުން (ރ) ކުރާ އަދަބުއްގެ ގޮތުން ކުށްވެރިވާ މުދަލަށް ކޯޓުން ބުނުމު ކުށް ފިލުވާ ޖުރުމު، އޭގެ ފަހުގެ ގޮތުގައި މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަތީ މަދަނީ ކޯޓުތަކުން އަދާން ބަލަންވާނެއެވެ.

ޙައްދުގެ ކުށްތައް

އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ޙައްދު ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށްތައް 1205. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވިޔަސް، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ޙައްދު ކަނޑައަޅާފައިވާ ނުވަތަ ޤިޞާޞް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށެއް، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެއްވެސް ޝަރުޢީ އުޞޫލަކުން މީހެއްގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެމީހެއްގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅަންވާނީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެކަމަކަށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައިވާ އަދަބެވެ.

JUSTICE initiative

(ނ) އެއްވެސް މީހެއްގެ މައްޗަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަބެއް ތަންފީޛުކުރަންވާނީ، އެ މައްސަލައެއްގެ ޝަރީޢަތުގެ ހުރިހާ މަރުޙަލާއެއް ނިމުމަކަށްފަހު ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެ އަދަބެއް ދިނުމަށް ހުކުމް ކޮށްފިނަމައެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަދަބު ކަނޑައެޅޭ މީހެއްގެ އަދަބާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އިދުގެ ތެރެއިން ބާވަތުގެ ހައިސިއްޔަތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލިބިދީފައިވާ އިޚްތިޔާރު ބޭނުންކުރުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށް "އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް" ކަމުގައި ބުނެފައި އެވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 274 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި "އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް" އަށް ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

JUSTICE
initiative